

תוכן עניינים

1.....	תוכן עניינים
4.....	תואר ראשון
6.....	אוכל, תרבות וחברה – היבטים אנתרופולוגיים
26.....	אנתרופולוגיה של הידע
30.....	אנתרופולוגיה של הנפש הרוסית
34.....	אנתרופולוגיה של התיירות
49.....	אתנוגרפיה אפריקאית: המקרה של בוצוואנה
55.....	בגבול החיים והמוות: טכנולוגיות רפואיות במחלוקת חברתית
69.....	בין דת למאגיה
73.....	גרמניה החדשה: מערב, מזרח, וגרמניה המאוחדת לאחר 1945
78.....	דת כאן ועכשיו
84.....	החברה הישראלית
93.....	החברה הפלסטינית הערבית בישראל: בין לאומיות לאזרחות
101.....	הפוליטיקה של הפורנוגרפיה
	יהודי קליפסו, הקריביים היהודיים והיבטים אחרים של הגלות הספרדית המערבית
	Calypso Jews, the Jewish Caribbean and other facets of the Western Sephardic
107.....	Diaspora
114.....	יחסים בין-תרבותיים
127.....	יסודות הסוציולוגיה
132.....	כלכלה פוליטית ביקורתית
136.....	כתיבה אנתרופולוגית: מנתונים גולמיים לטקסט
139.....	כתיבה אתנוגרפית
145.....	כתיבה מדעית בסוציולוגיה-אנתרופולוגיה:
159.....	מבוא לאנתרופולוגיה - סמסטר א' - התפתחות האנתרופולוגיה כדיסציפלינה
165.....	מבוא לאנתרופולוגיה - סמסטר ב'
169.....	מבוא לאנתרופולוגיה דיגיטלית
178.....	מבוא לסוציולוגיה של הכלכלה
184.....	מבוא לפסיכולוגיה וחברה
189.....	מבוא לשיטות מחקר איכותניות
198.....	מבוא לשיטות מחקר כמותיות במדעי החברה
203.....	מגדר, גזע ומעמד בארצות הברית בימינו
214.....	מהפכת הפריזון
218.....	מחאה גלובלית נגד אי-שוויון

222	מיתוסים וריטואלים
224	מסע מרוקאי- מסע אנתרופולוגי
229	מעבר לאתניות: מרוקאים בישראל
231	מרוקו כשדה אתנוגרפי
245	משפחה ומגדר במזרח התיכון
255	משפחה ועבודה בעידן הפוסט-תעשייתי
267	משפט וחברה
274	נפש, שחרור, וידע/כוח
280	נצרות, איסלאם, יהדות: מבוא אנתרופולוגי השוואתי
286	סוציולוגיה פוליטית
288	סמים וחברה
294	סמינר מצטיינים, תרבות ארגונית – תשפ"א
300	פוליטיקת הזיכרון בפולין
308	צפון אירלנד: סוציולוגיה של חברה שסועה
315	"קאובוי של שושנים": מבטים אנתרופולוגים וסוציולוגיים על גברים וגבריות בישראל
322	קולוניאליזם, לאומיות וגזענות
326	רוסיה בישראל: אנשים, תרבות ואידיאולוגיה
329	שיטות מחקר כמותיות
333	תיאוריות אנתרופולוגיות מתקדמות (תיאוריות אנתרופולוגיות בנות-זמננו)
350	תיאוריות ארגוניות ורשתות חברתיות
358	תיאוריות סוציולוגיות
365	תואר שני
366	אנתרופולוגיה של זיכרון – שואה ורצח-עם
371	גישות למחקר איכותני עבור תואר שני
383	דימיין העתיד וכסף
394	יחסים בין-תרבותיים
406	כלכלה פוליטית ביקורתית
410	משטרים רגשיים במעבר: רוסיה בפרספקטיבה השוואתית
416	סמינר קדם תזה 2021
418	סמינר תזה 2021
420	ענישה, חברה ותרבות
425	פרקטיקום בסוציולוגיה ארגונית
430	רב תרבותיות ואסימילציה: היסטוריה, תיאוריה, ושיח
437	שיטות מחקר אתנוגרפיות מתקדמות
444	שיטות מחקר כמותיות למוסמכים: ניתוח נתונים

449.....	תאוריות של חברה ותרבות א'
454.....	תיאוריות באנתרופולוגיה לתואר שני

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תש"פ (2019-20)
תואר ראשון

{ 4 }

תואר ראשון

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 5 }

אוכל, תרבות וחברה – היבטים אנתרופולוגיים

סמסטר א' + ב'
ימי ג' – 8:00 – 10:00

עדכני לתאריך 11/10/2020. שינויים מינוריים עשויים להיעשות עד לפתיחת הסמסטר

מרצה: ד"ר רפי גרוסגליק
rafig@post.bgu.ac.il

פרטים נוספים:
קורס בחירה (שנה ב' ו-ג'), 4 נק"ז (2 נק"ז סמסטר א' + 2 נק"ז סמסטר ב')

שעות קבלה: יימסרו בהמשך וכן בתיאום עם המרצה בא-מייל.

תקציר הקורס:

אוכל הוא אינו רק צורך חיוני ובסיסי לקיומו של האדם, אלא גם מוצר תרבותי מובהק, המגלם ערכים חברתיים ומייצג יחסים חברתיים. ייצור מזון, חלוקתו, הפצתו וצריכתו הן פעולות חברתיות כלכליות ותרבותיות רחבות-היקף ורבות השפעה – הן מבחינה מבנית והן מבחינה סימבולית. אוכל מייצג זהויות אישיות, חברתיות, אתניות, דתיות, לאומיות, מעמדיות ומגדריות והוא אף עומד בבסיס היחסים החברתיים-כלכליים ובקשר שבין האדם לסביבה. בקורס זה נלמד אודות הגישות השונות למחקר העוסק בקשר שבין אוכל וחברה ונרכוש כלים תיאורטיים ואמפיריים לניתוח ביקורתי של תופעות קוליניריות. נדון במשמעויות המטריאליות והסימבוליות, התרבותיות והסביבתיות של אוכל, אכילה וייצור מזון ונלמד לזהות את הזירה הקולינירית כמרחב שבו מתנהל משא ומתן חברתי מורכב. נראה כיצד מה שאנחנו אוכלים/ות ומבשלים/ות קשור לסוגיות אנתרופולוגיות יסודיות כמו חיים ומוות, טוהרה וטומאה וטקסים. נראה כיצד אוכל קשור בקשר הדוק לתהליכים חברתיים מקומיים וגלובליים ולסוגיות של צדק חברתי וסביבתי. הסטודנטים והסטודנטיות יתבקשו לקרוא מאמרים רלוונטיים לקראת כל

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 7 }

שעור לפי הרשימה הביבליוגרפית ולהציגם בכיתה. סמסטר ב' יתמקד כולו בעבודות אמפיריות העוסקות בקשר שבין אוכל וחברה בישראל ובמזרח התיכון. במהלך הקורס נצפה גם בסרטים עלילתיים ודוקומנטריים שעניינם אוכל ואכילה. המטלה המרכזית בקורס היא ביצוע מחקר אתנוגרפי. לקראת כתיבת העבודה הסטודנטים יתבקשו להגיש הצעת מחקר ולהציג אותה בכיתה.

Food is more than a means of sustenance; it mediates social relations, transmits cultural values, and motivates a great deal of economic activity. This course examines food as a lens through which to gain insight into our public and private identities, the shape of our local communities and nations, as well as the emergence of a global society. We will examine cultural meanings and symbolic aspects connected to our food and eating, as well as analyze the structural dimensions of food production, such as the institutional and industrial creation of food. We will also consider how cultural artifacts and actors - from cookbooks and television cooking shows to nutritional experts - shape food tastes and eating habits. We will discuss some of the major issues and controversies in anthropology of food, and relate these to contemporary debates on globalization, inequality, social justice, environmental sustainability and organic agriculture. Based on readings, including ethnographies, and visual artifacts such as documentary films, short videos and photographs, we will explore how food is related to class, ethnicity, religion, nationalism, gender, health and environment.

אופן הלימוד וקוד התנהגות בקורס:

יש לעקוב אחרי ההודעות המועלות באתר הקורס, בו ניתן יהיה למצוא סריקות של פרטי הקריאה והודעות בדבר המטלות (בהמשך יועלו טפסי הנחיות מפורטים לכל מטלה). לאור משבר הקורונה, ילמד הקורס אונליין (מתוקשב). בכל שבוע תקבלו מייל לגבי תכני המפגשים השבועיים עם קישור לזום ועם חומרים רלוונטיים. בהתאם להחלטת המחלקה, הנוכחות מחייבת פתיחת מצלמה בעת ההשתתפות בזום לכל אורך השיעור. כיבוי המצלמה או הימנעות מפתיחתה יעשה רק באישור מראש מהמרצה או המתרגל. יש להקפיד על התנהגות נאותה ועל סביבת למידה נעימה, בעיקר כדי למנוע הסחות דעת. נשוחח במפגש הראשון על דפוסי התנהלות נוספים (השתקה למניעת רעשי רקע, איסור עישון או פעולות שאינן הולמות סביבת לימודים וכו'). אתם/ן מוזמנים להעלות דרישות, בקשות והצעות במפגש הראשון שיהפכו את אופן הלמידה המתוקשב לנעים ואפקטיבי ככל האפשר. המרצה ישקול את הבקשות ויישם אותן, במידת האפשר, זאת על מנת להפוך את חווית הלימוד בקורס לנעימה, מעניינת ומועילה.

טיפים ללמידה עצמית ודיגיטלית:

<https://www.youtube.com/watch?v=a94b3C4hUXc&feature=youtu.be>

<https://www.youtube.com/watch?v=h5-uDqSXpE4&feature=youtu.be>

<https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=Ze0s1fXuVbM&feature=youtu.be>

מטלות הקורס - כללי

מסטר א'

נוכחות, קריאה רציפה והשתתפות פעילה במפגשי הקורס במהלך הסמסטר (10%)
פרט - הצגת פרזנטציה קצרה על אחד מפרטי קריאת החובה (30%)
הצגת הצעת מחקר (10%)
עבודה - הצעת מחקר (תוגש במהלך תקופת המבחנים) (50%)

מסטר ב'

נוכחות, קריאה רציפה והשתתפות פעילה במפגשי הקורס במהלך הסמסטר (10%)
פרט - הצגת עבודת המחקר וניהול דיון על עבודת המחקר (30%)
עבודת מחקר אתנוגרפית (60%)

פירוט מטלות הקורס (סמסטר א') (פרטים והסברים נוספים לכל מטלה יועלו לאתר הקורס ב Moodle במהלך הסמסטר ובהתאם לצורך):

1) נוכחות, קריאה רציפה והשתתפות פעילה במפגשי הקורס במהלך הסמסטר (10% מהציון הכולל לסמסטר א')
חובת הדלקת מצלמות בזום וצ'ק אין שמי (+מספר זהות - ישלח בקובץ בתחילת כל מפגש).
מצופה מהסטודנטים/יות לקרוא את כל פרטי הקריאה (למעט פרטי קריאת הרשות). כלל חומרי הקריאה יהיו זמינים באתר הקורס במערכת המודל. הרמה והאיכות של השתתפות הסטודנטים/יות בשיעור חשובה מאוד. נוכחות פעילה במפגשים תתרום באופן ישיר לא רק לקבלת נקודות ההשתתפות בקורס, אלא גם לשיפור בהבנת החומר הנלמד, להגברת העניין, להעשרת המפגשים המקוונים, ליצירת ריענון והעלאת מגוון דעות ונקודות מבט.

2) פרט - הצגת פרזנטציה קצרה על פרטי הקריאה באותו השבוע (30% מהציון הכולל לסמסטר א')

הצגת פרזנטציה קצרה בזוגות או בהתאם לאופן שייקבע עם המרצה. המציגים/ות יתבקשו להתייחס בהרצאתם בעיקר לקריאת החובה, אך גם להציג פרטים מרכזיים ותובנות שעלו מקריאת פריטי הרשות של אותו השבוע. במילים אחרות – בעוד שכל הסטודנטים/יות נדרשים לקרוא את פריטי קריאת החובה לכל שבוע, המציגים/ות באותו השבוע מחויבים/ות לקרוא הן את פריטי קריאת הרשות והן את פריטי קריאת החובה.

פרוט לגבי ביצוע הפרזנטציה:

אורך הפרזנטציה: 15 דקות + 10 דקות דיון ושאלות.
במהלך 15 הדקות אתם/ן יכולים להשתמש במצגות פואר-פוינט, בהפנייה למקורות מדיה אינטרנטיים, סרטונים, טקסטים או כל סגנון הצגה אחר. יש לשלוח את כל החומרים שרצו להציג למרצה 24 שעות לפני ההצגה. המרצה יאשר את המצגת, יציע נקודות לשיפור ויודא שהכול מוכן להצגה מבחינה טכנית.
לטובת השיבוצים למטלה, תשלח אליכם/ן במייל מסמך משותף עם תאריכי השיעורים והמאמרים אותם יש לקרוא לכל שיעור. עליכם לשבץ את עצמכם להצגה. הצגת רפרט היא חובה והיא תנאי מחייב לקבלת ציון בקורס.
ניתן ואף רצוי להתייחס לחומרי הקריאה מן השיעורים האחרים. מטרת הפרזנטציה היא להעמיק את הבנת מאמרי החובה ואף לעורר "תיאבון אינטלקטואלי" בקרב המאזינים/ונת ולעודד אותם להרהר ואולי אף לעיין שנית במאמרי הקריאה, להבין כיצד לעשות בהם שימוש במטלה המסכמת ואף לעודד אותם/ן לקרוא את מאמרי הרשות. לפיכך, אין צורך לערוך סיכום של המאמרים, אלא להוביל פרזנטציה ודיון על המאמרים בצורה כזאת שתציג אותם באופן מוחשי, מעניין ומרחיב את הדעת. יש מקום רב ליצירתיות בהכנת הפרזנטציות. ועל כן, ניתן לכלול ברפרט זה התייחסות לטקסטים פופולאריים, ספרים, שירים, סרטונים וכל תוצר תרבותי כזה או אחר אשר יוכל לתרום לדיון שתערכו ולהפרות אותו.
שימו לב – לאחר 15 דקות של פרזנטציה עליכם לנהל דיון על ההצגה. לצורך כך, על המציגים/ות לחשוב מראש – ואף לכלול זאת במצגת – על שאלות מנחות שיהוו הבסיס לדיון. על המציגים/ות לחשוב היטב על שאלות עקרוניות, תיאורטיות ו/או אמפיריות. יש לחשוב גם על תשובתכם שלכם לכל שאלה ולהציגם במסגרת סבב הדיון על השאלה.

הסטודנטים/ויות מוזמנים/נות לפנות למרצה בכל שאלה, התלבטות או בקשה – כל זאת על מנת שהפרזנטציות תהיינה מועילות, מעניינות ומוצלחות.

קריטריונים להערכת הפרזנטציות:

1. הצגת הנקודות האמפיריות והתיאורטיות המרכזיות במאמרים, המחשה של הנקודות המרכזיות ודיון ביקורתי בנקודות הללו – 14/30 נק'
2. הפרזנטציה מועברת באופן מאורגן וברור, מכילה מסקנות ברורות – 4/30 נק'
3. הפרזנטציה מצליחה לעורר דיון חי ומעניין בכיתה – 8/30 נק'
4. הפרזנטציה מתייחסת הן לחומרי החובה והן לרשות בתוך מסגרת הזמנים ומסתיימת במועד נקוב – 4/30

סה"כ – 30 נקודות מהציון הסופי

(3) הצגת נושא מחקר במפגש האחרון (10% מהציון הכולל של סמסטר א')

הסטודנטים/ויות יתבקשו להציג את נושא המחקר שבחרו בפני כל הכיתה בשיעור המסכם בהרצאה קצרה. הצגת נושא המחקר מהווה הזדמנות להתנסות בהצגה קצרה של שאלות המחקר ונושא העבודה, לקבל פידבק משאר משתתפי/ות הקורס ורעיונות להמשך. ניסיון העבר מלמד כי – פרזנטציה מוצלחת של הצעת המחקר מעוררת בקרב שאר הסטודנטים/ויות שאלות ורעיונות המסייעים מאוד בהכנת העבודה המסכמת. אורך הפרזנטציה לא יעלה על 5 דקות. ניתן להשתמש במצגת פאור פוינט קצרה.

**4) עבודה - הצעת מחקר (תוגש במהלך תקופת המבחנים) (50% מהציון הכולל
לסמסטר א'). מועד הגשה: 15/2/2021**

הסטודנטים/יות יבחרו כל סוגייה/תופעה חברתית הקשורה לאוכל, אכילה, ייצור, שיווק ו/או צריכת מזון אותה ירצו לנתח ולפתח לעבודה אתנוגרפית מקיפה במהלך סמסטר ב' (ניתן לבצע את העבודה בזוגות או ביחידים). במהלך סמסטר א' יש להגיש הצעת מחקר מפורטת. במידה ובחרתם/ן להגיש את העבודה בזוג – יש להגיש את הצעת המחקר בזוגות.

היקף הצעת המחקר – 6-8 עמודים.

ההצעה תכלול:

- 1) כותרת (טנטטיבית) לעבודת המחקר.
- 2) מבוא כללי: תיאור הסוגייה שנחקרה, חשיבותה, ההיבטים החברתיים הגלומים והמסגרת התיאורטית המתאימה לניתוח (חצי עמוד עד עמוד).
- 3) מבוא תיאורטי הכולל לפחות 5 פרטי קריאה אקדמיים הקשורים לסוגייה. חומרי קריאה אלו יכולים להיות כל אחד מפרטי הקריאה המצוינים בסילבוס (סמסטר א' ו/או סמסטר ב') או מכל מאגר מידע אקדמי אחר (כ-4 עמודים).
- 4) המבוא הכללי והמבוא התיאורטי אמורים להוביל לתיאור בהיר של:
(א) שאלת המחקר [הטנטטיבית] (ב) טענה היפותטית.
אלה יוצגו ויוסברו מייד לאחר סעיפי המבואות (חצי עמוד)
- 5) מתודולוגיה – פירוט מפורט אודות שיטות איסוף הנתונים [תצפית משתתפת, ראיונות, נטנוגרפיה וכו'] שתשמש את הסטודנטים/יות במהלך הכנת העבודה (חצי עמוד - עמוד)
- 6) פירוט אודות התרומה התיאורטית והאמפירית הצפויה מהעבודה (חצי עמוד)
- 7) רשימה ביבליוגרפית (לא נכללת במניין העמודים)

הינכם/ן מוזמנים/ות לשוחח ולתאם עם המרצה את נושא המחקר במהלך הסמסטר ובכל מקרה לפני הגשת הצעת המחקר.

קריטריונים להערכת הצעת המחקר:

1. כותרת מעניינת ועניינית – 5 נקודות.
2. מבוא כללי: תיאור בהיר של הסוגייה שנבחרה במבוא, הצגה ברורה של ההקשרים החברתיים העולים ממנה, הצגה ברורה של חשיבות הסוגיה ומדוע ראוי לנתח אותה בכלים אנתרופולוגיים. ציטוט ראוי ושימוש מושכל ובהיר במקורות מידע אמפיריים – 10 נקודות.
3. מבוא תיאורטי מקיף ובהיר המתייחס באופן קוהרנטי לסוגיית המחקר, מציג את עיקרי הדברים בחומרים התיאורטיים ואת הקשרם לסוגייה שנבחרה - 40 נקודות.
4. שאלת מחקר וטענה היפותטית – מוצגות באופן מפורט ובהיר, קישור ברור וקוהרנטי למבוא הכללי ולמבוא התיאורטי. – 20 נקודות
4. מתודולוגיה – הסבר ברור כיצד המתודולוגיה שתבחר תסייע למתן מענה לשאלת המחקר – 15 נקודות.
5. תרומה אמפירית/תיאורטית – הצגה ברורה של פערי המידע שהעבודה צפויה למלא – 10 נקודות.

5) עבודה מסכמת סמסטר ב' (60% מהציון הסופי של סמסטר ב'. מועד ההגשה יימסר בתחילת סמסטר ב')

עבודת המחקר תציג ניתוח אנתרופולוגי על אודות הסוגייה שהוצגה בהצעת המחקר. העבודה תהייה ערוכה בעבודת מחקר אשר קושרת בין היבטים תיאורטיים לבין נתונים אמפיריים ותיאוריים. העבודה חייבת להציג ניתוח מפורט ומחקרי של התופעה. היא חייבת להכיל לפחות 5 פרטי קריאה אקדמיים שאינם מופיעים בסילבוס (ממאגרי המידע הזמינים מהספרייה, מכתבי-עת אקדמיים, ספרים אקדמיים ו/או פרקים מספרים ערוכים אקדמיים) וכן התייחסות לפחות 5 מפריטי הקריאה המצויים בסילבוס. בכל מקרה, יש להתייחס לכל מאמרי הקריאה העוסקים בסוגיה של בחרתם (כלומר, אם בחרתם לעסוק באוכל ומגדר, למשל, עליכם/ן להתייחס לכל מאמרי הקורס שעסקו בסוגייה זו). בנוסף – העבודה יכולה – וצריכה – לכלול התייחסו לכל החומרים האמפיריים שתוכלו להשיג – כתבות מעיתונות פופולארית, פוסטים במדיה החברתית, ניתוח בלוגים, ניתוחי תוכן לארטיפקטים תרבותיים, ראיונות, תצפיות פיזיות, נטנוגרפיה ועוד (בנוסף ל-10 הפרטים האקדמיים).

היקף העבודה: 15-20 עמודים [לא כולל שער, אבסטרקט, תוכן עניינים רשימה ביבליוגרפית ונספחים].

הנחיות כלליות:

1. מרבית הנקודות יינתנו לתוכן העבודה, אך תהייה התייחסות משמעותית גם לסגנון הכתיבה ולניסוח הטיעונים.
2. על מחברי/ות העבודה להדגים יכולת כתיבה וניסוח אקדמיים (הימנעות מ"סלנג" ושפה מדוברת היכן שאין צורך בכך, ציטוטים מנוסחים היטב, הפניות ברורות, ניסוח תיזה [טענה] ברורה, קוהרנטיות בין חלקי העבודה).
3. יכולת חיבור בין ממצאים אמפיריים לבין מסגרות תאירוטיות. העבודה תכלול שער, אבסטרקט, מבוא תיאורטי, תיאור אמפירי של הנושא הנבחר, ניתוח, סיכום, ביבליוגרפיה. היקף העבודה 15-20 עמודים לכל היותר (לא פחות מ-15 עמודים, לא כולל שער, אבסטרקט, תוכן עניינים ורשימה ביבליוגרפית).

מבנה העבודה

1. שער העבודה

השער יכול את שם העבודה, שם הקורס והחוג במסגרתם נכתבה, שם הכותב/ת/ים/ות, ת.ז. ותאריך.

השער יכול גם אבסטרקט קצר (150-200) המתאר את תמצית העבודה.

2. תוכן העניינים

תוכן העניינים יבוא בעמוד נפרד אחרי שער העבודה. התוכן יכול את כותרת הפרקים והסעיפים באותו סדר בו הם מופיעים בעבודה, בלוויית ציון מספר העמוד בעבודה. הכותרות לפרקים אמורות לבטא את תוכן הפרקים, כך שתוכן העניינים מבהיר את מבנה העבודה.

3. מבוא

המבוא יהיה קצר ותמציתי ויכלול דיון בסעיפים הבאים:
הנושא הכללי בו דנה העבודה.

השאלה הספציפית בה עוסקת העבודה.
התיזה באמצעותה תטופל הבעיה המחקרית.
דיון בחשיבות הנושא מבחינה תיאורטית וייחודיותו.
הסבר דרכי הניתוח של הסוגיות העולות בעבודה.
ההערות והמגבלות של העבודה.
פרק זה אמור להוות בין 10% ל- 20% ממכלול העבודה.

4. פרקי הניתוח

לפני כל פרק חייבת לבוא כותרת שתבטא את תוכנו ותהיה קשורה לשמות הפרקים הקודמים. כל פרק יעסוק בתת נושא ספציפי, כלומר ידון בסוגיה אחת המהווה חלק מן הנושא הכללי ומבהירה היבטים שונים של השאלה המחקרית בה עוסקת העבודה. כל פרק מתחיל בהצגה קצרה של הסוגיה בה הוא עוסק, ומסתיים בסיכום קצר של תוכנו. סיכום הפרק מראה כיצד הדיון שנעשה בפרק הבהיר את הסוגיה שהוגדרה בראשיתו ואת הקשר שלה עם השאלה העומדת בבסיס העבודה.
קיימת אפשרות להגדיר נושאי משנה בתוך הפרקים. במקרה כזה, צריכה להיות הבחנה צורנית בין כותרות הפרקים לבין כותרות הסעיפים המשניים. חשוב שיהיה מבנה פנימי הגיוני לכל פרק (מבנה אחיד ורציף, קשר בין החלקים, העדר קפיצות מנושא לנושא), ומעבר הגיוני מן הסיכום של פרק אחד לפתיחתו של הפרק הבא אחריו. לקורא/ת העבודה צריך להיות ברור הקשר בין הפרקים, וכיצד פרק אחד מוביל לזה שאחריו.

5. סיכום ומסקנות

לכל עבודה צריך להיות פרק סיכום המופיע בסוף העבודה. על הסיכום להראות כיצד העבודה בכללותה מבהירה את שאלת העבודה שהוצגה במבוא. הסיכום צריך להיות ממצא ובהיר. עליו לכלול הצגה ודיון במסקנות העבודה, הן מבחינת הנושא הספציפי של העבודה, והן מבחינת המשמעות האנליטית הכללית של הנושא.
פרק הסיכום איננו מהווה תקציר של העבודה, אלא עליו להוסיף משהו על תוכן הפרקים הקודמים, לעשות אינטגרציה ביניהם ולהראות לקורא כיצד תרמו פרקי הניתוח השונים להבנת הנושא העבודה.

רצוי להצביע בסיכום על נקודות ביקורת על הספרות הקיימת בתחום, כגון שאלות שאינן זוכות למענה במסגרת הספרות הקיימת, אי התאמה בין החומר האמפירי לתיאוריה, תחומים שלא זכו למחקר מספק, וכד'.
כמו פרק המבוא, פרק זה אמור להוות בין 10% ל- 20% ממכלול העבודה.

6. כללי ציטוט

כתיבה אקדמית מבוססת על שני עקרונות: הסתמכות על המחקר הקיים והבאת דברים בשם אומרם. ציטוט מחקרים קודמים מהווה הכרה בעבודתם של אחרים. להכרה זו, מעבר להיותה הוגנת (כי ללא הכרה זו-מדובר בגניבת פרי מחקרם של אחרים), יש שתי מטרות. ראשית, היא עשויה לחזק את טענת הכותב כי היא מראה שחוקרים אחרים, שמחקרם עמד במבחן הפרסום, טענו טענות דומות. שנית, ציטוט מאמרים קודמים מאפשר ביקורת עליהם ובכך ומצביע על תחומים בהם יש צורך בחקירה נוספת ובניתוח נוסף, שהוא פרי עבודתו העצמאית של החוקר. בעבודתכם יש להשתמש בכללי הציטוט הנהוגים במדעי החברה.

7. הערות שוליים

הערות שוליים יופיעו, במידת הצורך, בסוף העבודה, אחרי הסיכום, או בתחתית העמודים הרלבנטיים. ההערות כוללות נקודות צדדיות שברצון הכותב/ת להעיר, אך אינן חיוניות לגופו של העניין שבדיון. לכל הערה נלווה מספר. חשוב להקפיד שמספור ההערות יהיה שוטף ועקבי לאורך כל העבודה.

8. רשימה ביבליוגרפית

הרשימה הביבליוגרפית תופיע בסוף העבודה על פי סדר הא"ב של שמות המשפחה של המחברים. יש לערוך שתי רשימות נפרדות לפריטים בעברית ולפריטים בלועזית. אופן רישום הביבליוגרפיה צריך להיות מלא ואחיד, בהתאם לאחת משיטות הרישום הביבליוגרפי המקובלת (APA, MLA, Chicago וכד').
יש להגיש את העבודה הסופית מודפסת ברווח כפול, פונט 12 ושוליים רחבים

קריטריונים להערכת העבודה:

1. מבוא מקיף וברור המכיל את כל המרכיבים המצוינים לעיל (הצגת סוגיית המחקר, שאלת המחקר, טענה, מבנה פרקי העבודה, מסגרת תיאורטית ברורה) - 10/60 נקודות
2. הצגה ברור ומקיפה של הסוגייה מבחינה אמפירית בגוף העבודה – 12/60 נקודות
3. הצגה של המתודולוגיה וקוהרנטיות בין המתודולוגיה, שאלת המחקר והטענה המרכזית – 10/60 נקודות
4. שילוב של כל חומרי הקריאה הנדרשים בהתאם להנחיות וקישורם באופן ברור ומדויק לסוגייה הנחקרת – 10/60 נקודות
5. מבנה העבודה, תרומת מבנה העבודה להצגת הטענה המרכזית ותצורת הגשת העבודה (הפניות מסודרות, רישום ביבליוגרפי מדויק) – 8/60 נקודות
6. סיכום מפורט, מעמיק, הצגת מסקנות וטענות ברורות – 10/60 נקודות

מועדי השיעורים ורשימת קריאה

שבוע 1 : אוכל וחברה – מבוא

שעור פתיחה: היכרות, הסבר על מבנה הקורס, הנחיות לביצוע המטלות

קריאת רשות:

גרוסגליק, רפי. 2017. אוכל וחברה – גישות תיאורטיות. מתוך: אוכל אורגני בישראל:
התנגדות, היטמעות ותרבות גלובלית. תל אביב: רסלינג. עמ' 24-27.

האזנת רשות לפודקאסט:

אביאלי, ניר. 2019. כוחו של האוכל: חברה ופוליטיקה על השולחן. גלי צה"ל

שבוע 2: אוכל, סדר חברתי ומשמעות

Fischler, Claude. 1988. Food, Self and Identity. *Social Science Information*,
27(2): 275-292.

לוי-שטראוס, קלוד. 2005 [1964]. מיתולוגיות, חלק ג': מוצא נימוסי השולחן. תרגום: יותם
ראובני. תל אביב: נמרוד, עמ' 364-352.

שבוע 3: אוכל: היבטים כלכליים-מבניים

מרקס, קרל. 1867 [2011] הקפיטאל, כרך ראשון: פרשה ראשונה: סחורה וממון פרק
ראשון, הסחורה, סעיפים 1 – 2 (עמ' 29-38) סעיף 3 (עמ' 39-40); סעיף 4 האופי
הפטישיסטי של הסחורות (עמ' 58-69). הוצאת הקיבוץ המאוחד – קו אדום.

Mintz, S. 1985. *Sweetness and Power: The Place of Sugar in Modern History*.
Chapter 5: Eating and Being. Oxford: Penguin Books. pp.187-214

מציג/ה (רק את הטקסט של מינץ):
שם הסטודנט/ית

שבוע 4: מאכלים אסורים: תרבות, מבנה חברתי או סביבה?

דגלס, מרי. 2004 [1966]. "התועבות שבספר ויקרא". בתוך: טוהר וסכנה: ניתוח של המושגים זיהום וטאבו. תרגמה: יעל סלע. תל-אביב: רסלינג, עמ' 67-81.

הריס, מרווין. 1987. פרות קדושות וחזירים משוקצים: חידות של מזון ותרבות. תרגמה: ציפי בורסוק. גבעתיים: מסדה, "החזיר המשוקץ", עמ' 54-71.

מציגים/ות (בזוג, את שני הטקסטים):

שם הסטודנט/ית

שם הסטודנט/ית

שבוע 5: אוכל וכלכלה פוליטית - היבטים אתנוגרפיים

Errington, Frederick and Deborah Gewertz. 2008. Pacific Island Gastrologies: Following the Flaps *Journal of the Royal Anthropological Institute* 14(3): 590-608.

מציג/ה:

שם הסטודנט/ית

שבוע 6: אוכל, תרבות מיקרוביאלית וקורונה:

Paxson, Heather. 2008. Post-pasteurian cultures: The microbiopolitics of raw-milk cheese in the United States. *Cultural anthropology* 23(1): 15-47.

קריאת רשות:

Berger, Noa, and Daniel Monterescu. 2020. Bad Virus, Good Microbes: The Global Domestication of Yeast Cultures and the COVID-19 Pandemic. *Gastronomica* 20(3):8-10.

מציגים/ות (בזוג, את שני הטקסטים):

שם הסטודנט/ית

שם הסטודנט/ית

שבוע 7: אוכל וזהות – לאומיות

Appadurai, Arjun. 1988. How to make a national cuisine: cookbooks in contemporary India. *Comparative studies in society and history*, 30 (1), 3-24.

אביאלי, ניר. 2012. "על האש: בשר, כוח, מרחב ולאומיות ביום העצמאות הישראלי",

סוציולוגיה

ישראלית יד 1, עמ' 83-109.

מציגים/ות (בזוג, את שני הטקסטים):

שם הסטודנט/ית

שם הסטודנט/ית

שבוע 8: הרצאת אורח/ת - מטבח בישראל – היבטים אתנוגרפיים

פרטים נוספים יימסרו בהמשך

שבוע 9: אוכל וזהות – מעמד

בורדייה, פייר. 1979. "שלוש דרכים להיבדל". מצרפתית: ג'יזל ספירו וגדי אלגזי. עריכה מדעית: גדי אלגזי.

קריאת רשות:

Kaplan, Dana. 2013. Food and Class Distinction at Israeli Weddings: New Middle Class Omnivores and the 'Simple Taste'. *Food, Culture & Society* 16 (2): 245-264.

מציג/ה (רק את הטקסט של קפלן):

שם הסטודנט/ית

שבוע 10: אוכל וזהות – מגדר

Counihan, Carole. 2000. Food, Sex and Reproduction: Penetration of gender boundaries. In: *The anthropology of food and body: Gender, meaning, and power*. NY: Routledge. pp. 61-75

Holtzman, Jon. 2018. The weakness of sweetness: Masculinity and confectionary in Japan. *Food, Culture & Society*, 21(3), 280-295.

מציגים/ות (בזוג, את שני הטקסטים):

שם הסטודנט/ית

שם הסטודנט/ית

שבוע 11: אוכל וזהות – אתניות ואתנו-לאומיות:

Heldke, Lisa. 2008. "Let's Cook Thai: Recipes for Colonialism," in Carole Counihan and Penny Van Esterik (eds.), *Food and Culture: A Reader*, second edition. New York: Routledge. pp. 327-341.

Hirsch, Dafna. 2011. "Hummus is best when it is Fresh and made by Arabs: The Gourmetization of Hummus in Israel and the Return of the Repressed Arab." *American Ethnologist* 38(4): 617-630.

מציגים/ות (בזוג, את שני הטקסטים):

שם הסטודנט/ית

שם הסטודנט/ית

שבוע 12: מערכות האוכל המתועש: מקדונלדיזציה

Ritzer, George, 2010. "An Introduction to McDonaldization," in: Ritzer, G. (Ed.) *McDonaldization – The Reader*, 3rd edition. Thousand Oaks: Pine Forge Press, pp. 3-26.

Yan, Yunxiang, 2008. "On Hamburgers and Social Space: Consuming McDonald in Beijing," in Carole Counihan and Penny Van Esterik (eds.), *Food and Culture: A Reader*, second edition. New York: Routledge, pp. 500-522.

מציג/ה (רק את הטקסט של יאן):
שם הסטודנט/ית

שבוע 13: גלובליזציה ולוקאליזציה

רם, אורי. 2003. "ה – M הגדולה: מקדונלד'ס והאמריקאניזציה של המולדת". **תיאוריה וביקורת** 23: 179-212.

קריאת רשות:

Wilk, Richard. 2006. *Home Cooking in the Global Village: Caribbean Food from Buccaneers to Ecotourists*. Oxford: Berg, chapter 2: "Globalization through Food", pp. 13-26.

מציג/ה (רק את הטקסט של ווילק):
שם הסטודנט/ית

שבוע 14: הצגת הצעות מחקר

מסטר ב'

שבוע 1: אוכל, דתיות וחילוניות

Guzmen-Carmeli, Shlomo. 2020. Eating the Bubbe: Culinary encounters between secular and haredi jews in Bnei Brak. *Food and Foodways* 28.2: 69-90.

שבוע 2: אתנוגרפיה של ייצור מזון וחקלאות – הרצאת אורח/ת

פרטי קריאה יימסרו בהמשך

: תנועות אוכל ואכילה אלטרנטיבית 3 שבוע

רפי גרוסגליק. 2016. "אזרחות-צרכנות? אוכל אורגני ותרבות גלובלית בישראל", *סוציולוגיה ישראלית*, 17(2): 93-115.

שבוע 4: טבעונות ופוליטיקה

Weiss, Erica. 2016. 'There are no chickens in suicide vests': the decoupling of human rights and animal rights in Israel. *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 22(3), 688-706.

שבוע 5: טבעונות וזהות

Markowitz, Fran, and Nir Avieli. 2020. Food for the body and soul: Veganism, righteous male bodies, and culinary redemption in the Kingdom of Yah. *Ethnography* . 1466138120910183.

שבוע 6: אותנטיות – הרצאת אורח/ת

גרוסגליק, רפי, ורם אורי, 2015. "אותנטי, ספידי והיברידי: ייצוגי האוכל הסיני והגלובליזציה התרבותית בישראל". *מגמות* נ(1): 200-226.

שבוע 7: אוכל, מדע וטכנולוגיה

אריאל הנדל ודניאל מונטרסקו. 2019. בעקבות הגביע הקדוש: יינות ילידיים, מדע והפוליטיקה הקולוניאלית של זהות מקומית. *סוציולוגיה ישראלית*, 2 כ עמ' 107-135.

שבוע 8: אוכל, תיירות וכוח - הרצאת אורח/ת

Amram, Azri. 2019. Digesting the Massacre: Food Tours in Palestinian Towns in Israel. *Gastronomica*, 19(4), 60-73.

שבוע 9: אוכל ותרבות רגשית

Grosglik, Rafi, and Julia Lerner. 2020. Gastro-emotivism: How MasterChef Israel produces therapeutic collective belongings. *European Journal of Cultural Studies* . 1367549420902801.

שבוע 10 – שבוע 14 - פרזנטציות: עבודה מסכמת

אנתרופולוגיה של הידע

קורס בחירה

2020-2021 סמסטר א'

יום שלישי 18:15-19:45

שעות קבלה ייקבעו בתחילת השנה

מה בין ידע, רעיונות ואידיאולוגיה מצד אחד לבין החוויה, רגשות והפרקטיקה של היומיום, מצד שני?

הקורס מבקש להציע לכם פרספקטיבה של ניתוח מציאות תרבותית דרך הפריזמה של ידע ורעיונות. רעיונות הם אלה שמעצבים לעתים את המציאות ונותנים משמעות לפעולות של האנשים, ולעתים הם מצטיירים דווקא כתוצר משני של ההווי התרבותי הממשי; ולעתים הם אף מופיעים כאוטונומיים, לא קשורים כלל או סותרים וגם פוגמים בחיי האדם והקבוצה. ידע ורעיונות בתרבות מאורגנים בג'אנרים, צורות ודיסציפלינות מגוונות ונבחנות זה מזה, הם מתווכים על ידי מוסדות ומומחים, נאגרים במאגרים שונים ונישאים בגוף. הם מועברים ממקום למקום, מתורגמים משפה לשפה, מתחזים ומשתנים.

מבחינה תיאורטית, הקורס עוסק בחיבור בין אתנוגרפיה של חיים תרבותיים לבין הסוציולוגיה של הידע. הוא מציע להתבונן ברגעים היסטוריים ועכשוויים בהם רעיונות אידיאולוגיים, דתיים, מדעיים ולאומיים משחקים תפקיד מרכזי בטרנספורמציה תרבותית של מרחב, דרכי פעולה של האדם ואף חוויותיו הרגשיות. לשפה והקטגוריות שטמונות בה, לגוף ולטכנולוגיות הידע המשתנות מקום מרכזי בתהליך זה. כמו כן, נתייחס להבחנה בין "ידע מה" ל"ידע איך", לסמלי ומילות מפתח תרבותיים, לתופעת ה"הביטוס" המגלם את ההיררכיות שהרעיונות מייצרים.

מבחינה אמפירית, נתמקד באבולוציה של שלוש זירות לייצור ידע ומציאות תרבותית: דת, מדע ותרבות פופולרית. נדון בדוגמאות מאירופה וארה"ב, רוסיה וישראל ונלמד על הדרכים השונות בהם הרעיונות מעצבים את המציאות הפרטית והקולקטיבית. השנה נתעכב במיוחד על התרבות הפסיכולוגית/התרפויטית, על הרגש והקוגניציה, ועל המושג עצמי – Self, Persona שהוא בו זמנית רעיון מדעי, קטגורית מפתח תרבותית של ציוויליזציה מערבית,

חווייה רגשית ופרקטיקה מובנת מעליה של אדם מודרני ואולי גם אשליה מדבקת המכונה "Meme".
כמעט כול דבר אפשר לחקור כרעיון, כמערכת ידע, כאידיאולוגיה. במקביל לפריסה של גישות לחקר הידע התרבותי, תתבקשו לבחור נושא לחשיבה ומחקר בשדה רעיוני מסויים ותכתבו עליו.

חובות הקורס:

1. נוכחות והשתתפות, הן אם במפגשי זום הן אם בחדרי דיונים או פורומים כתובים
2. הכנת חומר קריאה או חומר נוסף לדיונים בכיתה (20 אחוז)
3. עבודת סיום בקורס (80 אחוז). פורמט העבודה ייקבע בהתאם למספר התלמידים ורעיונות שיעלו.

פורמט ההוראה בקורס יותאם למצב הפנדמיה. הקורס ישלב הוראה סינכרונית בזום עם הוראה א-סינכרונית וכן מפגשים פרונטליים עם קבוצות של סטודנטים ככול שיתאפשר.

מהלך הקורס:

מפגשים 3-6: שיעורי מבוא

1. גלגול של התחום: איך נפגשו האנתרופולוגיה של "הפרימיטיביים" וסוציולוגים של המדע?
2. איך רעיונות מתגלגלים? מתורת האבולוציה לתורת ממטיקה (memetics) דרך פוקו
3. הזיקה בין ידע לזהות, בין ידע ומושג "העצמי", מקום של הסובייקט ביצור והעברה של הידע

מפגשים 7-10: דיונים תימתיים ממוקדים

ידע בקטגוריות של השפה וקוגניציה, סגנונות הדיבור, התקשורת והחשיבה
ידע איך ומיומנויות, ידע שבגוף, הביטוס, מניירות, אטיקט

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 28 }

ידע רגשי וידע על הרגש, סגנונות רגשיים ומשטרים רגשיים, פסיכואנליזה ותרבות
תרפויטית
מצבים ומסלולים של האדפטציה של הידע: אבולוציה, דיפוזיה, חיקוי ותרגום
רעיונות בחומר ובצורה: ידע בצורת מרחב, ארטיפקטים, מדיום, טכנולוגיה
האג'נדה שבידע, ידע וכוח, ידע ומוסר: רעיונות "מועילים" ורעיונות "מזיקים" (רעיון
ציוויליזציה, איווגניקה)

מפגשים 11-13 דיון בעבודות הסטודנטים

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

אנתרופולוגיה של הנפש הרוסית

2021 סמסטר ב'

יום שני 14:15-15:45

מספר הקורס: 102.1.0068

מרצה: דר' יוליה לרנר

julialer@bgu.ac.il

שעות קבלה בתאום

הקורס יעסוק בסוגיות אנתרופולוגיות וסוציולוגיות הנוגעות לכינון תרבותי-פוליטי של הסובייקט – תפישת העצמי, פנימיות האדם, אישיות וכדומה. המופעים של "הנפש הרוסית" במבט השוואתי על רוסיות אל מול סגנונות תרבותיים אחרים המוכרים לנו (וקודם כול המודל הישראלי) ישמשו את הבנה שלנו על האופן בו תפישת העצמי מכוננת על ידי מערכת תרבותית, דתית, אידיאולוגית, דיון ביחסי הפרט-קולקטיב והגבולות המשתנים של הפרטיות. במהלך הקורס ניגע בשאלות של התרבות כמעוגנת בשפה ודרכי הביטוי הלשוניים. כמו כן נתעמק בתהליכי הייבוא והתרגום של התרבות הפסיכולוגית הגלובלית.

המבט של הדיסציפלינה האנתרופולוגית ישמש את הקורס לבחינה של הדימוי היציב (סטריוטיפ חיצוני או סגנון תרבותי מובחן ומטופח) של דרך הרוסית לאהוב,

לדבר, לעבוד, לחנך ילדים (ועוד). נמפה את מושגי "הנשמה" כפי שהם מעוגנים בשפה, ביחסים עם פרקטיקות תקשורת, יחסים של הנשמה עם אידיאולוגיה, עם מוסר, עם תפישות של שכלי'דע, עם גוף (כולל מגדר ומיניות). נלמד על הפרקטיקות היומיומיות האלה כפי שהן מעוצבות על ידי הקשר היסטורי פוליטי. עיקר ההתבוננות שלנו בנפש הרוסית תהיה על המאה העשרים עם הגעתו לשיאו של הפרוייקט המודרני לבניית האדם החדש, מימושו בגרסה הסובייטית וקצת אחריו, זאת עם הצעות הן לספרות הרוסית של המאה התשע עשרה והן לתקופה הפוסט-סובייטית של היום.

הקורס ישלב הרצאות, קריאה בספרות מחקרית וכן קטעים מספרות יפה (כלומר, לא אקדמית), עבודה עצמית של הסטודנטים וחשיפה ליצירות קולנוע עלילתי ודוקומנטרי.

אין דרישות מוקדמות לקורס. ידיעת הרוסית אינה חובה.

חובות הקורס:

השתתפות פעילה של הסטודנטים בשיעורים, העלאת התייחסויות ראיות לחומר בפורום וירטואלי תזכה את התלמידים במספר נקודות לזכות (בהתאם למספר המשימות במהלך הסמסטר) מתוך 30 האפשרויות מהציון המלא (היעדרות והעדר השתתפות תפחית בהתאם).

עבודת בית סופית המבוססת על חומרי הצפייה והקריאה תהווה 70 אחוז מהציון הסופי

הכנת התייחסות לקריאה או צפייה והצגתה במהלך השיעור (פרונטלי, מוקלט או סינכרוני) תזכה לבונוס של בין 3-5 נקודות לציון הסופי.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 32 }

רשימה קריאה והצפייה טנטטיבית

סרט "הנשמות הקרות" על השחקן שמפקיד את נשמתו במחסן

Cold Souls <https://www.imdb.com/title/tt1127877/>

תחרות בישול מאסטרשף ישראל ומאמר ניתוח על ביטויים רגשיים ובישול כמסע לגילוי העצמי
(לינקים באתר הקורס)

Groglick R. and J. Lerner. 2020. "Gastro-emotivism: How MasterChef Israel Produced Produces Therapeutic Collective Belongings". European Journal for Cultural Studies.

לרנר יוליה וקלאודיה זבנוביץ'. 2016. "שיח תרפויטי בתרגום לרוסית: ניתוח תוכנית ריאליטי בטלוויזיה פוסט-סובייטית". בתוך מעבר לקליניקה: שיח פסיכולוגי בתרבות העכשווית.

מיטל שפירא, "שישה צעדים לאושר: מפגש עם הפסיכולוג הנערץ של הקהילה הרוסית בישראל (מיכאיל לבקובסקי). עיתון הארץ 2018

כתריאל תמר. 1999. "שיחות נפש' באתוס הישראלי". עמודים 171-190 בתוך ספרה *מילות מפתח: דפוסי תרבות ותקשורת בישראל, תל-אביב: אוניברסיטת חיפה וזמורה ביתן.*

סרט על פי המחזה של יהושוע סובול ליל העשרים

<https://www.youtube.com/watch?v=F1aqLs-eFXg>

הלבק, יוכן, 1997. 'עיצוב הנפש הסטליניסטית: יומנו של סטפן פודלובני'. זמנים 59, 101-87.

Leykin, I. (2015). Rodologia: Genealogy as therapy in Post-Soviet Russia. *Ethos* 43(2): 135-164.

רב לייטמן על הנשמה

[http://www.kab.co.il/kabbalah/%D7%97%D7%99%D7%99%D7%9D-](http://www.kab.co.il/kabbalah/%D7%97%D7%99%D7%99%D7%9D-%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%99%D7%9D-%D7%AA%D7%95%D7%9B%D7%A0%D7%99%D7%AA-523-%D7%9E%D7%94%D7%99-%D7%A0%D7%A9%D7%9E%D7%94)

[-D7%97%D7%93%D7%A9%D7%99%D7%9D-](http://www.kab.co.il/kabbalah/%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%99%D7%9D-%D7%AA%D7%95%D7%9B%D7%A0%D7%99%D7%AA-523-%D7%9E%D7%94%D7%99-%D7%A0%D7%A9%D7%9E%D7%94)

[-D7%AA%D7%95%D7%9B%D7%A0%D7%99%D7%AA-523-%D7%9E%D7%94%D7%99-](http://www.kab.co.il/kabbalah/%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%99%D7%9D-%D7%AA%D7%95%D7%9B%D7%A0%D7%99%D7%AA-523-%D7%9E%D7%94%D7%99-%D7%A0%D7%A9%D7%9E%D7%94)

[-D7%A0%D7%A9%D7%9E%D7%94](http://www.kab.co.il/kabbalah/%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%99%D7%9D-%D7%AA%D7%95%D7%9B%D7%A0%D7%99%D7%AA-523-%D7%9E%D7%94%D7%99-%D7%A0%D7%A9%D7%9E%D7%94)

Lerner J. 2019. "Saving the Post-Soviet Soul: Religion as Therapy in the Narratives of Russian-speaking Migrant Women". Pp. 74-91 in *Assembling Therapeutic: Cultures, Politics and Materiality*. Edited by Salmenniemi, S., Nurmi, J., Perheentupa I. and Bergroth, H. London: Routledge.

Tucker, J. 2002. New Age Religion and the cult of the Self. *Society* 39:2, 46-51.

Fischer, Shlomo. "Radical Religious Zionism: From the Collective to the Individual". P. 285 in *Kabbalah and Contemporary Spiritual Revival* (2004), edited by Boaz Huss. BGU Press.

Lerner, J. (2015). The Changing meanings of Russian love: Emotional socialism and therapeutic culture on the post-soviet screen. *Sexuality and Culture*, 19 (2): 349-368.

תסריט האהבה ברומן של לב טולסטוי "אנה קארנינה"

<https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A0%D7%A7%D7%A8%D7%A0%D7%A9%D7%A0%D7%A9>

סרט "אירוניה של הגורל" (1975) (לינק באתר הקורס)

חלפין, יגאל. 2002. "האדם החדש על פי הבולשביזם: סקסולוגיה ופסיכיאטריה ברוסיה הסובייטית", *זמנים*, 78, עמ' 94-106.

פרק 1 מסדרה של אורנה בן-דור "סקס ישראלי" (2004-5) (לינק באתר הקורס)

Zbenovich, C. and J. Lerner. 2013. "Vospitanie - eto rabota: Intercultural Encounters in Educational Communication within Russian-Speaking Families in Israel. *Russian Journal of Communication* (special issue on 'Russian interpersonal communication') 5(2):119-140.

הורות במצב בין תרבותי (אימהות רוסיות וישראליות)

Roudakova N. and D.S. Ballard-Reisch. 1999. Femininity and the Double Burden: Dialogues on the Socialization of Russian Daughters into womanhood. *Anthropology of East Europe Review* vol 17.

סרט "מוסקבה לא מאמינה בדמעות" (1980) (לינק באתר הקורס)

אנתרופולוגיה של התיירות

קורס בחירה לב.א. – 4 נק"ז - יום ה' 10:00 – 12:00

פרופ' ג'קי פלדמן - jfeldman@bgu.ac.il

משרד – בנין 72 חדר 382. שעת קבלה (סמ' א): ג' 14.00-15.00

הסילבוס הנוכחי בנוי לקורס שיתקיים בזום. במידה שיתאפשרו פגישות פנים-אל-פנים ייתכן ויחולו שינויים במטלות ובהערכתן.

הדרך קוראת לנו. עבור אנשים רבים, התיירות היא בריחה ממרוץ החיים המודרניים ומוקד לחיפוש משמעות ועצמי עמוק יותר. אך "תעשיית האירוח" התיירותי היא זירה בה מקומיים, זרים, ומתווכים מנהלים מסע ומתן על כוח, כסף, וזהות באמצעות עיצוב אתרים, מסלולים ונראטיבים. בקורס נעסוק במקורות התיירות, במוטיבציות למסע, בסוגי תיירות שונים, במפגש הבין-תרבותי, בהשפעות (ההרסניות או היצירתיות) של התיירות על המארחים ועל הסביבה, ובשינויים בתיירות בעקבות הפצת מדיה חברתית ומשבר הקורונה.

Tourism is one of the most salient recent cultural phenomena and a prominent feature of globalized contemporary life. Although it profoundly shapes the daily life of host communities, many tourists think of tourism as an escape from modern daily life and as a quest for meaning and identity. This course will deal with the motivations of travelers and the features of tourism, the encounters between hosts and guests, the impact of tourism on the host community, and the influence of digital media and the corona crisis.

מבנה הקורס: במהלך סמסטר א' נסקור את השאלות המרכזיות בתחום האנתרופולוגיה של התיירות בעזרת דוגמאות מרחבי העולם. נשלב הרצאות אורח של אנשים מתעשיית התיירות, מרשויות ממשלתיות, וחוקרי תיירות מדיסציפלינות שונות. הקורס מיועד גם לטפח כישורים מחקרניים ומתודולוגיים לקראת כתיבת עבודת שדה מחקרית הכוללת בחירת אתר (או סוג פעילות תיירותית) בארץ וקיום תצפיות שם, ראיונות וניתוח חומרי רקע ופרסום. העבודות האלו (שייעשו לבד או בזוגות) ילוו אותנו במהלך סמסטר ב'. המחקרים יוצגו בכיתה, יזכו לתגובה מזוג סטודנטים אחרים, ויתנהל דיון על כל עבודה.

דרישות הקורס ומבנה הציונים:

נוכחות חובה והשתתפות פעילה (עם מצלמות פתוחות) בשעורים והעלאת תגובות על מאמרי החובה יומיים לפני השיעור כל שבוע. שאלות ותגובות אלו יהוו בסיס לשיחה בזמן השידור בזום. בשבועות בהם יתקיים תרגיל (ביבליוגרפי, תרגיל ייצוג מדיה וכו'), התרגיל יחליף את העלאת התגובות במודל. בחלק מהשיעורים אבקש שתצפו בהקלטה / power point שאעלה כמה ימים לפני השיעור (15%).

בוחן בית בסוף סמסטר א' – (20%).

דו"ח סיור (5%). אם לא נוכל לקיים אותו, הנקודות יעברו לעבודה הסופית.

עריכת תרגיל ביבליוגרפי, תרגיל ניתוח ייצוגי מדיה, הגשת תכנית מחקר ראשונית ועבודה סופית. ניתן לכתוב את העבודה לבד או בזוגות. העבודה תכלול תצפיות וראיונות, כפי שיוסבר בשיעור. אם לא נוכל לערוך תצפיות בשטח, נמצא תחליף (60%).

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 36 }

נושאים:

מבוא: הצגת הקורס ומטרותיו
מהי אתנוגרפיה של תיירות?
תיירות ומודרניות
סוגי החוויה התיירותית
אותנטיות בתיירות
דמויות מדיה, תיירות וכוח
המבט התיירותי
תיירות פוליטית
מגדר מין ותיירות
תיירות התנדבותית
"קודם נקח את מנאלי, אחר כך את ברלין" – התייר הישראלי בניכר

ועוד...

סמסטר א'

חלק מהנושאים והביבליוגרפיה ישתנה בהמשך.
קריאת רשות תוכל לשמש אתכם בנושאי המחקר שלכם.

מס' שיעור	תאריך	מטלה או פעילות	נושא	קריאת חובה	קריאת רשות
1	22.10		מבוא: אתנוגרפיות של תיירות		Stronza: Anthropolog

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 37 }

y and Tourism ¹		הצגת הקורס ומטרותיו			
	Tucker: Living with Tourism ² חלק א	קריאת אתנוגרפיה מלאה של תיירות		29.10	2
	Tucker: Living with Tourism חלק ב	קריאת אתנוגרפיה מלאה של תיירות:		5.11	3
	MacCannell ³ : The Tourist, Ch. 2 & 5	תיירות ומודרניות הדרכה לתצפית ראשונה		12.11	4
	לחשוב על זירה או שאלה בתיירות ולהכין 5 מילות מפתח למחקר ספרייה		הדרכה ביבליוגרפי ת בספרייה	19.11	5
	ייקבע בהמשך		הרצאת אורח	26.11	6

¹ Stronza, Amanda. 2001. [Anthropology of tourism: forging new ground for ecotourism and other alternatives](#). *Annual Review of Anthropology* 30: 261-83.

² Tucker, Hazel. 2003. *Living with Tourism: Negotiating Identities in a Turkish Village*, London: Routledge.

³ MacCannell, Dean. 1989 (1976). *The Tourist; A New Theory of the Leisure Class*, Schocken: New York, new edition.

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר ראשון

	Cohen ⁴ : Phenomenology of Tourist Experience	סוגי החוויה התיירותית	מסירת תרגיל הדרכה ביבליוגרפי ת	3.12	7
	ייקבע בהמשך Harrison ⁵ Van den Berghe 6 Nash ⁷ ???	איך עושים תצפיות וראיונות בתיירות?	על כל סטודנט/זוג סטודנטים לחשוב על נושא/זירה למחקר ולהציג את השאלות הראשוניות בכיתה	10.12	8

⁴ Cohen, Erik. 1979. "A Phenomenology of Tourist Experiences", *Sociology* 13:179-201.

⁵ Harrison, Julie. 2002. *Being a Tourist: Finding Meaning in Pleasure Travel*, Vancouver: UBC Press, pp. 5-12.

⁶ Van den Berghe, Pierre. 2007. "Tourism and Ethnic Relations: The Obvious Connection", in *The Study of Tourism: Anthropological and Sociological Beginnings*, Dennison Nash, ed., Elsevier: Amsterdam, pp. 209-22.

⁷ Nash, Dennison. 2004. "New Wine in Old Bottles: An Adjustment of Priorities in the Anthropological Study of Tourism", in *Qualitative Research in Tourism: Ontologies, Epistemologies and Methodologies*, Jenny Phillimore and Lisa Goodson, eds., New York: Routledge, p. 170-184.

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר ראשון

Brown: Genuine Fakes ⁹ Gable & Handler: After Authenticity 10. Handler ¹¹ West ¹²	Bruner: Abraham Lincoln ⁸	(סרט "כאן הכול התחיל"/ תמר כתריאל).	אותנטיות ומורשת	17.12	9
			הרצאת אורח	24.12	10

⁸ Bruner, Ed. 2005. "New Salem as a Contested Site", and "Abraham Lincoln as Authentic Reproduction: A Critique of Postmodernism", in *Cultures on Tour*, Chicago: University of Chicago Press, pp. 127-168.

⁹ Brown, David. 1996. "Genuine Fakes" in Tom Selwyn, *The Tourist Image: Myths and Myth Making in Tourism*, Chichester: John Wiley & Sons, pp. 33-47.

¹⁰ Gable, Eric and Richard Handler. 1996. "After Authenticity at an American Heritage Site", *American Anthropologist*, 98(3): 568-578.

¹¹ Handler, Richard. 1993. "An Anthropological Definition of the Museum and its Purpose", *Museum Anthropology* 17(1): 33-36.

¹² West, Brad. 2008. Enchanting Pasts: The Role of International Civil Religious Pilgrimage in Reimagining National Collective Memory, *Sociological Theory* 26(3): 258-70.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

Ritzer and Liska, Mc-Disneyization 15 Bhattacharya 16 Salazar: Envisioning Eden 17	Crick ¹³ or Lutz and Collins: National Geographic ¹⁴	דמויות מדיה, תיירות וכוח	הגשת תרגיל בניתוח מדיה של אתר תיירותי	31.12	11
--	--	--------------------------	---------------------------------------	-------	----

¹³ Crick, Malcolm. 1989. Representations of International Tourism in the Social Sciences: Sun, Sex, Sights, Savings, and Servility, *Annual Review of Anthropology* 18: 307-344.

¹⁴ Lutz, Catherine and Jane Collins. 1991. The Photograph as an Intersection of Gazes: The Example of National Geographic, *Visual Anthropology Review*, Volume 7. Issue 1, pp. 134 – 149.

¹⁵ Ritzer, George and Allan Liska. 1997. "McDisneyization' and 'Post-tourism': Complementary Perspectives on Modern Tourism", in *Touring cultures: Transformations of Travel and Theory*, Chris Rojek and John Urry, eds., New York: Routledge, pp. 96-109.

¹⁶ Bhattacharyya, Deborah B. 2007. "Mediating India: An analysis of a guidebook", *Annals of Tourism Research* 24(2): 371-389.

¹⁷ Salazar, Noel B. 2010. ENVISIONING EDEN: Mobilizing Imaginaries in Tourism and Beyond, New York and Oxford: Berghahn Press, Chapters 4 and 6.

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר ראשון

	ייקבע בהמשך		הצגה וניתוח תצפיות ראשונות בכיתה (תימסר עד (4.1)	7.1	12
		בוהן בית	הרצאת אורח תיירות וקורנה	14.1	13
	Bowman ¹⁸ Hercbergs ¹⁹		תיירות, פוליטיקה ופיתוח עירוני - ירושלים	4.3.21	סמסטר ב' נושאים אפשריים : חלק ייקבע בהתאם שנושאים

¹⁸ Bowman, Glenn. 1992. "The Politics of Tour Guiding: Israeli and Palestinian Guides and the Occupied Territories", pp. 121—34 in D. Harrison (ed.) *Tourism and the Less-Developed Countries*. London: Belhaven.

¹⁹ Dana Hercbergs. 2012. "Narrating Instability: Political detouring in Jerusalem", *Mobilities*, 1–24.

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר ראשון

					שאתם בוחרים
בדיקת אתרי אינטרנט של סיורים פוליטיים בארץ: נשים בירוק, עיר דוד, עיר עמים, זכרות Clarke, Hebron ²² Stein ²³ Scalar Fantasies.	פלדמן: ישוע הפלסטיני Brin, Political Tourism ²¹	תיירות פוליטית			

²⁰ פלדמן, ג'קי, לכתוב את הקונפליקט בנוצרית – סיורי צליינים בעקבות ישוע הישראלי

ובעקבות ישוע הפלסטיני, ספר זיכרון לברוך קימרלינג, אשכולות, בדפוס.

²¹ Brin, Eldad. 2006. "Politically-Oriented Tourism in Jerusalem". *Tourist Studies* 6(3): 215-243.

²² Clarke, Richard. 2000. "Self-Presentation in a Contested City: Palestinian and Israeli Political Tourism in Hebron", *Anthropology Today*, Vol. 16, No. 5: 12-18.

²³ Stein, Rebecca. 2008. "Scalar Fantasies", in *Itineraries in Conflict: Israelis, Palestinians and the Political Lives of Tourism*, Durham: Duke University Press, pp. 71-96.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

Koenstler & Papa ²⁴					
	Cohen and Noy ²⁵ , Haviv ²⁶	הישראלי כתייר בניכר			
	Hirsch ²⁷	תיירות אוכל			

²⁴ Koenstler, Alexander and Cristina Papa. 2011. "Political Tourism in the Israeli-Palestinian Space", *Anthropology Today*, 27(2): 13-17.

²⁵ Erik Cohen and Hayim Noy, eds. 2005. *Israeli Backpackers and their Society: From Tourism to Rite of Passage*. New York: State University of New York Press: Israeli Studies Series.

²⁶ Haviv, Ayana Shira. 2005. "Next Year in Kathmandu: Israeli Backpackers and the Formation of a New Israeli Identity", In *Israeli Backpackers: From Tourism to Rite of Passage*, edited by Erik Cohen and Chaim Noy, Albany: State University of New York Press, pp. 45-88. Haviv, Ayana Shira. 2005. "Next Year in Kathmandu: Israeli Backpackers and the Formation of a New Israeli Identity", In *Israeli Backpackers: From Tourism to Rite of Passage*, edited by Erik Cohen and Chaim Noy, Albany: State University of New York Press, pp. 45-88.

²⁷ Hirsch, Dafna. "Hummus is best when it is fresh and made by Arabs": The gourmetization of hummus in Israel and the return of the repressed Arab", *American Ethnologist* 38(4): 617-630.

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר ראשון

Urry & Rojek ³⁰ , Introduction	Urry: the Tourist Gaze ²⁸ , Ch. 1 & 2, Dinero ²⁹	המבט התיירותי			
	Edensor – Performing Tourism ³¹	איך להיות תייר?			
	Wang: Tourism and Modernity ³² , Ch. 3	אותנטיות של האובייקט ואותנטיות של החוויה			

²⁸ Urry, John. 2002. *The Tourist Gaze: Leisure and Travel in Contemporary Society*, London: Sage.

²⁹ Dinero. Steven G. 2002. "Image is everything: The development of the Negev Bedouin as a tourist attraction", *Nomadic Peoples*, New Series, 6(1):69-94.

³⁰ Urry, John and Chris Rojek. 1997. "Introduction", in *Touring Cultures: Transformations of Travel and Theory*, New York: Routledge.

³¹ Edensor. Tim. 2001. Performing tourism, staging tourism: (Re)producing tourist space and practice, *Tourist Studies* 1(1): 59-81. DOI: 10.1177/146879760100100104

³² Wang, Ning. 2000. *Tourism and Modernity: A Sociological Analysis*, Elsevier, Amsterdam

Boisevain 34: Fiestas in Malta	Crang: Tourist Product ³³	בתי מלון ועובדי שירות			
--------------------------------------	---	--------------------------	--	--	--

³³ Crang, Philip. 1997. "Performing the Tourist Product", In Rojek and Urry, *Touring Cultures: Transformations of Travel and Theory*, New York: Routledge, pp. 137-154.

³⁴ Boissevain, Jeremy. 1996. "Ritual, tourism and cultural commoditization in Malta: Culture by the Pound". In T Selwyn (ed.) *The Tourist Image: Myths and Myth Making in Tourism*, Tom Selwyn ed., Chichester: John Wiley & Sons, pp. 105-120.

ביבליוגרפיה ונושאים נוספים לעבודות:

Crick, Malcolm. 1989. Representations of International Tourism in the Social Sciences: Sun, Sex, Sights, Savings, and Servility, *Annual Review of Anthropology* 18: 307-344.

Dana Hercbergs. 2012. "Narrating Instability: Political detouring in Jerusalem", *Mobilities*, 1-24.

Bhattacharyya, Deborah B. 2007. "Mediating India: An analysis of a guidebook", *Annals of Tourism Research* 24(2): 371-389.

Dinero. Steven G. 2002. "Image is everything: The development of the Negev Bedouin as a tourist attraction", *Nomadic Peoples, New Series*, 6(1):69-94.

Hirsch, Dafna. "Hummus is best when it is fresh and made by Arabs": The gourmetization of hummus in Israel and the return of the repressed Arab", *American Ethnologist* 38(4): 617-630.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

Ness: Tourism and Terror ³⁵					
	Ritchie ³⁶ Hartal 37	תיירות גאה			

Hartal, Gilly. 2018. Gay tourism to Tel-Aviv: Producing urban value? *Urban Studies* 41(9): 1807–1820.

<https://www.gaytelavivguide.com/events/event.aspx?eId=26517>

*Browse: <http://travelpass.co.il>

<http://www.twobadtourists.com/2015/09/18/gay-tel-aviv-a-gay-travel-guide-to-the-middle-east-oasis/>

<https://www.gaytelavivguide.com/events/event.aspx?eId=26517>

Ritchie, Jason. 2014. Pinkwashing, homonationalism and Israel-Palestine: The conceits of queer theory and the politics of the ordinary. *Antipode* 47 (3): 616–634.

Koensler, Alexander and Cristina Papa. 2011. "Political Tourism in the Israeli-Palestinian Space", *Anthropology Today*, 27(2): 13-17.

Bowman, Glenn. 1992. "The Politics of Tour Guiding: Israeli and Palestinian Guides and the Occupied Territories", pp. 121—34 in D. Harrison (ed.) *Tourism and the Less-Developed Countries*. London: Belhaven.

³⁵ Ness, Sally Ann. 2005. "Tourism–terrorism: The landscaping of consumption and the darker side of place", *American Ethnologist* 32(1): 118-140.

³⁶ Ritchie, Jason. 2014. Pinkwashing, homonationalism and Israel-Palestine: The conceits of queer theory and the politics of the ordinary. *Antipode* 47 (3): 616–634.

³⁷ Hartal, Gilly. 2018. Gay tourism to Tel-Aviv: Producing urban value? *Urban Studies* 41(9): 1807–1820.

<https://www.gaytelavivguide.com/events/event.aspx?eld=26517>

	Kelner38	תיירות שרשים/תפוצות			
--	----------	------------------------	--	--	--

*Browse: <http://travelpass.co.il>
<http://www.twobadtourists.com/2015/09/18/gay-tel-aviv-a-gay-travel-guide-to-the-middle-east-oasis/>
<https://www.gaytelavivguide.com/events/event.aspx?eld=26517>

³⁸ Kelner, Shaul. 2012. *Tours That Bind: Diaspora, Pilgrimage, and Israeli Birthright Tourism*, New York: NYU Press, pp. 21-46, 191-206.

ביבליוגרפיה נוספת שניתן להשתמש בה לעבודות מחקר:

Dana Hercbegs. 2012. "Narrating Instability: Political detouring in Jerusalem", *Mobilities*, 1–24.

Bhattacharyya, Deborah B. 2007. "Mediating India: An analysis of a guidebook", *Annals of Tourism Research* 24(2): 371-389.

Dinero. Steven G. 2002. "Image is everything: The development of the Negev Bedouin as a tourist attraction", *Nomadic Peoples, New Series*, 6(1):69-94.

Hirsch, Dafna. "Hummus is best when it is fresh and made by Arabs": The gourmetization of hummus in Israel and the return of the repressed Arab", *American Ethnologist* 38(4): 617-630.

Hartal, Gilly. 2018. Gay tourism to Tel-Aviv: Producing urban value? *Urban Studies* 41(9): 1807–1820.

<https://www.gaytelavivguide.com/events/event.aspx?eld=26517>

*Browse: <http://travelpass.co.il>
<http://www.twobadtourists.com/2015/09/18/gay-tel-aviv-a-gay-travel-guide-to-the-middle-east-oasis/>

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

סרטים על תיירות שואה: And then came ,the Tourists Uploading Holocaust, Yolocaust, ??Miles	תיירות אופל/שואה			

<https://www.gaytelavivguide.com/events/event.aspx?eld=26517>

Ritchie, Jason. 2014. Pinkwashing, homonationalism and Israel-Palestine: The conceits of queer theory and the politics of the ordinary. *Antipode* 47 (3): 616–634.

Koensler, Alexander and Cristina Papa. 2011. "Political Tourism in the Israeli-Palestinian Space", *Anthropology Today*, 27(2): 13-17.

Bowman, Glenn. 1992. "The Politics of Tour Guiding: Israeli and Palestinian Guides and the Occupied Territories", pp. 121—34 in D. Harrison (ed.) *Tourism and the Less-Developed Countries*. London: Belhaven.

Kelner, Shaul. 2012. *Tours That Bind: Diaspora, Pilgrimage, and Israeli Birthright Tourism*, New York: NYU Press, pp. 21-46, 191-206.

אתנוגרפיה אפריקאית: המקרה של בוצוואנה

פרופ' פנינה מוצפי-האלר

תשפ"א 2021

מס' קורס: 102.1.0281

בוצוואנה היא מקרה של מדינה אפריקאית יוצאת דופן ביבשת. מדינה דמוקרטית, קטנה, עם מוסדות מדינה יציבים וכלכלה צומחת בקנה מידה פנומנלי. המקרה של בוצוואנה מאפשר לכן דיון בקשת רחבה של שאלות שנוגעות לאופיו של תהליך של פיתוח כלכלי מואץ, של משמעותה של יציבות פוליטית ודפוסים של כלכלה ניאוליברלית בדרום הגלובלי, ובעיקר, בחשיבות של סיפורים אישיים ומקומיים בתוך תהליכים מקרו-חברתיים.

הקורס יתמקד במדינה אפריקאית אחת—בוצוואנה--ובמחקר אנתרופולוגי מתמשך שנערך במהלך של כארבעה עשורים. המחקר בבוצוואנה התחיל בעבודת דוקטורט של המרצה במדינה זו בתחילת שנות השמונים והוא ממשיך בגיחות שטח לשדות מחקר רחבים יותר במדינה עד היום. המטרה היא לחשוף את התלמידות והתלמידים לקשר המורכב בין מעשה המחקר להקשרים ההיסטוריים והאקדמיים-תיאורטיים שבתוכם הוא מתנהל. על ידי קריאת פרסומים וחומר שעדיין לא פורסם של המרצה ועבודתה נשאל מהו מחקר אתנוגרפי? כיצד השתנו הקודים האתיים, תיאורטיים ואמפיריים של עריכת מחקר כזה? האם שיבה לשדה המחקר היא רק "עדכון" של נתונים קיימים או מרחב לחשיבה מחדש של מעשה יצורו של ידע אקדמי? מי עושה שימוש בידע כזה? הקורס יחשוף את "מאחורי הקלעים" של העשייה המחקרית ושל פוליטיקת עיצובו של ידע אקדמי ואופיו.

בחלקו הראשון של הקורס נתעדכן לגבי המציאות הגיאוגרפית והחברתית של בוצוואנה היום ונפנה לקריאת כמה מודלים תיאורטיים העוסקים בשאלות של "פיתוח", של המונח "תיאוריות מהדרום" ולסוגות אחרות של ידע (ספרותי, היסטורי-חברתי ועוד) בנוסף למחקר אתנוגרפי באפריקה.

בחלקו השני והעיקרי של הקורס נפנה לבחינה ממוקדת של חומרי המחקר המתמשך של חוקרת אחת—המרצה של הקורס. כדי להעלות שאלה האפיסטמולוגיות מרכזיות: עד כמה

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 50 }

ה"עובדות (המחקריות) מדברות בעד עצמן"? וכיצד סגנונות כתיבה שונים חושפים את מבנה העומק של תהליך יצורו של ידע אקדמי.

מבנה הציון:

דוחות קריאה (3 דוחות שיבחרו מתוך רשימת הקריאה, 15% מהציון)
פרזנטציה של נושא/סוגיה(עבודה בזוגות או פרטנית). 25%
עבודה מסכמת באורך 7-10 עמודים 55%

רשימת קריאה

הרומנטיזציה הקסומה : ספריו של אלכסנדר מק'קול סמית

סוכנות הבלשיות מספר 1 - (The No 1 Ladies Detective Agency, 1998) תרגום
עפרה אביעד, הוצאת עברית 2004

דמעות של ג'ירפה - (Tears Of The Giraffe, 2000) תרגום עפרה אביעד, הוצאת
עברית 2004

מוסר לנערות יפות - (Morality For Beautiful Women 2001) תרגום עפרה
אביעד, הוצאת עברית, הוצאת כתר 2005

הקלדן מקלהארי - (The Kalahari Typing School For Men 2002) תרגום עפרה
אביעד, הוצאת עברית, הוצאת כתר 2005

העגלה המלאה של החיים - (The Full Cupboard Of Life 2004) תרגום עפרה
אביעד, הוצאת עברית, הוצאת כתר 2006

פיתוח, המדינה, ועבודת שדה אתנוגרפית: ג'יימס פרגוסון

The Anti-politics Machine: "Development," Depoliticization and Bureaucratic
Power in Lesotho. Cambridge University Press, 1990.

Global Shadows: Africa in the Neoliberal World Order. Duke University Press,
2006. Give a Man a Fish: Reflections on the New Politics of Distribution. Duke
University Press. 2015.

"Paradoxes of sovereignty and independence: 'real' and 'pseudo-' nation-
states and the depoliticization of poverty", in Karen Fog Olwig and Kirsten
Hastrup (eds.), Siting Culture: The Shifting Anthropological Object. Routledge,
1996.

"Discipline and practice: 'the field' as site, method, and location in anthropology" (co-authored with Akhil Gupta), in Akhil Gupta and James Ferguson (eds), *Anthropological Locations: Boundaries and Grounds of a Field Science*. University of California Press, 1997.

תיאוריה מהדרום: ג'ון וג'ין קומרוף והביקורת הפוסט-קולוניאלית

Comaroff, Jean and John Comaroff. 2012 *Theory from the South: Or, how Europe is evolving toward Africa*. *Anthropological Forum* 22, no. 2: 113-131. "Theory from the Comaroffs, or How to know the world up, down, backwards and forwards." *The Johannesburg Salon*, Volume 5, 2012. (Also published as *Fieldsights - Theorizing the Contemporary*, *Cultural Anthropology Online*, February 25, 2012, <http://culanth.org/fieldsights/271-theory-from-the-comaroffs-or-how-to-know-the-world-up-down-backwards-and-forwards>)

Julie Livingstone אנתרופולוגיה ובריאות: עבודתה של

Breast sweeping, cesarean section, and high blood : ideas about aging in postcolonial Botswana, 2000

"Long ago we were still walking when we died" : disability, aging and the moral imagination in southeastern Botswana, 2001

Debility and moral imagination in Botswana : disability, chronic illness, and aging, 2005

Improvising medicine : an African oncology ward in an emerging cancer epidemic, 2012

Self-devouring growth : a planetary parable as told from Southern Africa, 2019

ספרות פמיניסטית: בסיס הד

Bessie Head

When Rain Clouds Gather – London: Gollancz, 1968. New York: Simon & Schuster, 1969. Heinemann, 1987. Macmillan Education, 2006.

Maru – London: Gollancz, 1971. New York: McCall, 1971. Heinemann African Writers Series (101), 1972; 1987.

A Question of Power – London: Davis-Poynter, 1973. New York: Pantheon, 1974. Heinemann (AWS 149), 1974, 1986. Penguin Modern Classics, with an introduction by Margaret Busby, 2002; Penguin African Writers, 2012.

The Collector of Treasures and Other Botswana Village Tales – London: Heinemann, 1977. Cape Town: David Philip, 1977.

Serowe: Village of the Rain Wind – London: Heinemann, 1981. Cape Town: David Philip, 1981.

When Rain Clouds Gather and Maru, introduced by Helen Oyeyemi – London: Virago, 2010.

תיירות, אקולוגיה, ידע

Wame L. Hambira, Jarkko Saarinen & Oliver Moses (2020) Climate change policy in a world of uncertainty: changing environment, knowledge, and tourism in Botswana, *African Geographical Review*, 39:3, 252-266

חלק שלישי: אתנוגרפיה בארבעה עשורים: פנינה מוצפי-האלר

Pnina Motzafi-Haller. **1997**. "The Politics of Space and Place in East-Central Botswana." *Canadian Journal of African Studies* 31,2: 229-268

Pnina Motzafi-Haller. **1998**. "Beyond Textual Analysis: Practice, Interacting Discourses and the Experience of Distinction in Botswana." *Cultural Anthropology* 13,4: 522-548.

Pnina Motzafi-Haller. **1994**. "When Bushmen are Known as Basarwa: Gender, Ethnicity and Differentiation in Rural Botswana." *American Ethnologist* 21,3: 539-563.

Pnina Motzafi-Haller. **1994**. "Historical Narratives as Political Discourses of Identity." *Journal of Southern African Studies* 20,3: 417-433

Pnina Motzafi-Haller, 2002. *Fragmented Worlds, Coherent Lives: the Politics of Difference in Botswana*. London and Westport, Connecticut: Bergin & Garvey.

בגבול החיים והמוות: **טכנולוגיות רפואיות במחלוקת חברתית**

פרופ' יעל השילוני-דולב

מס' קורס: 102.1.0320/330

מסטר א' + ב' תשפ"א, יום א', 18:00-20:00

שעת קבלה – יום ג', 13-14, בתאום מראש

טכנולוגיות רפואיות חדישות מאפשרות כיום ללדת בלי תלות ביחסי מין, להתעבר מגבר מת שזרעו נשאב לאחר מותו, או מכל מי שהפקידו תאי רבייה בחייהם, לתרום ולסחור באיברים כמו כליות, זרע, ביצית או רחם, לקצור איברים של אדם חי או מת ולהשתיל אותם במספר חולים, לערוך אבחונים גנטיים של עוברים וטרומ עוברים, וכך למיין אותם ולערוך ביניהם סלקציה, לבחור את מין היילוד, לסייע לחולים סופניים להחיש את מותם בדרכים אקטיביות או פסיביות, או להמשיך את הטיפול הרפואי גם כשאפסו כל התקוות.

חידושים אלו הנוגעים בעיקר בראשית וסוף החיים, מאתגרים את המושגים "חיים" ו"מוות", טורפים את הגבולות ה"טבעיים" ביניהם, כמו גם את הגבולות בין אינדיבידואלים (למשל באמצעות השתלת איברים או פונדקאות), ומאפשרים עיצוב מחדש של מוסד המשפחה. על כן, הם מהווים מקור לדיונים אתיים, משפטיים וחברתיים סוערים בעולם כולו. הסמינר יעסוק בטכנולוגיות רפואיות שנויות במחלוקת, בהקשר מקומי-ישראלי.

At the Margins of Life and Death: Medical Technologies in Social dispute

Current medical technologies enable reproduction independent of heterosexual sex, post-mortem reproduction for both man and women, surrogacy, embryo and egg donations (and their commercialization), organ donations (and their trafficking), passive and active euthanasia, as well as the differentiation between the brain dead and the "old-fashioned" respiratory dead.

These medical abilities pertaining mostly to the beginning and end of life, challenge the notions of "life" and "death", and contest the borders between them (for example in the case of post-mortem reproduction) as well as the "natural" boundaries between individuals (as in the case of organ donations or surrogacy), and traditional family structures.

Touching upon human suffering, dignity and the quality versus sanctity of life, the abovementioned medical technologies, have led to rich ethical, legal, feminist and social discussions all over the world. This seminar is devoted to the study of the handling of the margins of life and death in the unique Israeli context.

מטרת הסמינר: לשלב בין תיאוריה ומחקר מעשי בהקשרן של טכנולוגיות רפואיות הנתונות במחלוקת חברתית, תוך שימת דגש על החברה הישראלית.

מבנה הסמינר:

בחלקו הראשון של סמסטר א' נכיר את נושאי הקורס, באמצעות השתתפות פעילה של הסטודנטים בהכנת רפרטים. לקראת החלק השני של הסמסטר נדון במשותף ברעיונות ספציפיים שיעלו בנוגע לעבודת הסמינר עצמה. סמסטר ב' יוקדש להדרכה קבוצתית בנושאי המחקר השונים, כמו גם להדרכות אישיות בתהליך המחקר וכתיבת העבודות.

חובות התלמידים:

נוכחות (בכיתה ובפגישות אישיות)

קריאה שוטפת במהלך הקורס כמו גם תחילת איסוף חומרים אמפיריים והרחבת הקריאה התיאורטית בתחום הספציפי של העבודה במהלך שנת הלימודים עצמה.

1. הצגת מאמר בכיתה, תוך מתן דגש מיוחד לשיטת המחקר (יתרונותיה וחסרונותיה) ולתרומה המדעית של המאמר בתוך השדה. המטרה היא לקרוא את המאמרים בדרך שמלמדת כיצד לבצע מחקר. מומלץ לבחור מאמר בתחום שתרצו להתמקד בו במחקר שאתם עורכים. אין חובה לבחור מאמרים מתוך הסילבוס. יש לקבל אישור מהמרצה על המאמר שבחרתם.

2. הגשת הצעת מחקר ראשונית בתחילת סמסטר ב'. ההצעה תכלול א. סקירת ספרות ראשונית ב. הצגת שדה המחקר ג. הצגת שאלת מחקר ראשונית ד. שיטת מחקר מוצעת.

3. הגשה של הפרק המתודולוגי המפותח

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 58 }

הגשת עבודה מסכמת. תאריך ההגשה הוא כמקובל בנוגע לעבודות סמינריוניות. היקף העבודה: עד 25 עמודים. ציון העבודה הוא הציון בקורס כולו.

מבנה העבודה כמקובל בכתיבה אקדמית (כותרת, שם המחבר/ת, תקציר, מבוא הכולל סקירת ספרות והצגת השאלה המחקרית, מתודולוגיה, תוצאות, דיון וסיכום, בביבליוגרפיה ונספחים).

מבנה הציון:

חובה להגיש את שלושת מטלות האמצע כדי להיות זכאים. ות להגיש את העבודה המסכמת ציון העבודה המסכמת הוא הציון הסופי

קריאה מומלצת

ספרים ומאמרים להכרה כללית של התחום

1. השילוני-דולב, יעל (2013). מהפכת הפריון. מודן והוצאה לאור של משרד הביטחון.

2. השילוני-דולב, יעל (2018). טכנולוגיות פריון חדישות: סוגיות חברתיות וביואתיות. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה

Boas, H., Hashiloni-Dolev, Y., Davidovitch, N., Filc D. and Lavi, S. (Eds). (2018). *Bioethics and Biopolitics in Israel: Socio-Legal, Political and Empirical Analysis*. Cambridge University Press.

Birenbaum-Carmeli D., and Carmeli Y (2010). *Kin, Gene, Community: Reproductive. Technology among Jewish Israelis*, edited by. Oxford/New-York: Berghahn Books.

Raz, A. and S. Schicktanz. (2016) *Comparative Empirical Bioethics: Dilemmas of Life and Death in Israel and Germany*. Springer.

Roi Livne (2019) *Values and the End of Life: The Logic of Palliative Care*, Harvard University press.

Kaufman, S. R., & Morgan, L. M. (2005). The anthropology of the beginnings and ends of life. *Annu. Rev. Anthropol.*, 34, 317-341.

החיים שלפני החיים – טרום עוברים ועוברים

Krones Tanja, Schlueter Elmar, NeuwohnerElke, El Ansari Susan, Thomas Wissner Thomas, Richter Gerd.(2006) What is the Preimplantation Embryo? *Social Science and Medicine*. 63: 1-20.

וינר, נ. והשילוני-דולב, י. (2009). על עוברים בהקשרים: אתיקה הקשרית בייעוץ גנטי ובניהול רפואי של היריון בסיכון, ומעמדו של העובר בישראל. *סוציולוגיה ישראלית*. 11 (1): 65-88.

Rimon-Zarfaty, N., Raz, A. & Hashiloni-Dolev, Y. (2011) "When Does a Fetus Become a Person? An Israeli Viewpoint." *Journal of Family Planning and Reproductive Healthcare*. First published online, 6 July, 2011.

שלום, יהל והשילוני-דולב, יעל. (2010). עמדותיהן של מטופלות פריון בדבר המעמד המוסרי והשימוש הראוי בעוברים מוקפאים. *משפט רפואי ובין-אתיקה*. 3: 175-210.

בדיקות גנטיות בהריון והפלות סלקטיביות

Remennick Larissa, The Quest after the Perfect Baby: Why Do Israeli Women Seek Prenatal Genetic Testing? *Sociology of Health and Illness*.28(1) (2006) pp. 21-53.

Hashiloni-Dolev, Y. (2007). *A Life (Un)Worthy of Living: Reproductive Genetics in Israel and Germany*. Dordrecht: Springer.

רימון-צרפתי, ניצן (2014). השפעתן של טכנולוגיות רפואיות חדשות על תפישות "העובר" ו"ההורות" בקרב הורים ישראלים. אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, עבודת דוקטורט.

טכנולוגיות חדישות:

NIPT

Jean Gekas, Sylvie Langlois, Vardit Ravitsky, François Audibert, David Gradus van den Berg, Hazar Haidar, and François Rousseau (2016). *Non-invasive prenatal testing for fetal chromosome abnormalities: review of clinical and ethical issues*. Applied Clinical Genetics. 9: 15–26.

צ'יפ גנטי

Hashiloni-Dolev, Y, Nov Klaiman, T, Raz, A. 2019. Pandora's Pregnancy: NIPT, CMA and WGS – A New Era for Prenatal Genetic Testing. *Prenatal Diagnosis*

עריכת גנים

Committee on Science, Technology, and Law; Policy and Global Affairs; National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine; Olson S, editor. International Summit on Human Gene Editing: A Global Discussion. Washington (DC): National Academies Press (US); 2016 Jan 1.

MEETING IN BRIEF. Available from:

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK343651/>

הפלות מאוחרות

Gross, Michael L 1999. "After Feticide: Coping with Late-Term Abortion in Israel, Western Europe, and the United States". *Cambridge Quarterly of Health Care Ethics* 8(4):449-462.

Lichtentritt, Ronit (2011). Silenced voices: Israeli mother's experience of feticide. *Social Science and Medicine*. 72: 747-754.

תרומת ביציות:

Nahman, Michal (2006). Materializing Israeliness: Difference and mixture in transnational ova donation. *Science as Culture* vol: 15 (3) p:199-213

נוי (קניון) סמדר, מישורי דניאל והשש יאלי (2007). אווזות המטילות ביציות זהב – הצעת חוק תרומת ביציות התשס"ז. *רפואה ומשפט* 36, יוני 2007.

פונדקאות

Teman, Elly. (2010). *Birthing a Mother: The Surrogate Body and the Pregnant Self*. Berkeley: University of California Press.

Elly Teman (2019) The Power of the Single Story: Surrogacy and Social Media in Israel, *Medical Anthropology*, 38:3, 282-294

לידה

Ivry, T. & Teman, E. (2008). Expectant Israeli Fathers and the Medicalized Pregnancy: Ambivalent Compliance and Critical Pragmatism. *Cult Med Psychiatry*

לייסנר אומי, (2018). כריית נשים יולדות: כלכלת הלידה בישראל. ת"א: רסלינג

טיפול בפגים:

Anspach, Renee R (1997) *Deciding who Lives: Faithful Choices in the Intensive-Care Nursery*. Berkley: University of California Press.

Gross Michael (2002) Abortion and Neonaticide: Ethics, Practice and Policy in Four Nations. *Bioethics*. Vol. 16 (3) pp. 202 – 230

Weiner, Noga (2009) The intensive medical care of sick, impaired and preterm newborns in Israel and the production of vulnerable neonatal subjectivities. *Medical Anthropology Quarterly*. 23(3):320-341.

הקפאת ביציות

Shkedi-Rafid, S. & Hashiloni-Dolev, Y. (2011). Egg Freezing for Age-related-fertility-decline: Preventive Medicine or a Further Medicalization of Reproduction? Analyzing the New Israeli Policy. *Fertility and Sterility*, 36(2): 291-294.

Inhorn, M.C., Birenbaum-Carmeli, D., Westphal, L.M. et al. (2018). Ten pathways to elective egg freezing: a binational analysis. *J Assist Reprod Genet* 35: 2003. <https://doi.org/10.1007/s10815-018-1277-3>

שאיבת זרע ממת:

לנדאו, רות. (2002). יתמות מתוכננת. בתוך, רפי כהן-אלמגור (עורך). *דילמות באתיקה רפואית*. מכון ואן-ליר בירושלים: הקיבוץ המאוחד, 221-228.

כשר, אסא. (2002). "יתמות מתוכננת": התמונה המאוזנת. בתוך, רפי כהן-אלמגור (עורך). *דילמות באתיקה רפואית*. מכון ואן-ליר בירושלים: הקיבוץ המאוחד, 221-228.

שלו, כרמל. (2002). "הזרעה לאחר המוות – ינוח בשלום על משכבו?" רפואה ומשפט. 27: 96-99.

*השילוני-דולב, יעל וטריגר, צבי. (2016) "רצון המת" בנוגע לשימוש בזרעו לשם הולדה לאחר המוות: פטריארכיה, פרונטליזם ומיתוס המשכיות הזרע בשירות רצונם של הנותרים בחיים. עיוני משפט 39 (3).

Katz^{PI}, O., and Hashiloni-Dolev^{PI}, Y. 2019. (Un)natural grief, Novelty, tradition and naturalization in Israeli Discourse on posthumous reproduction. *Medical Anthropology Quarterly* 33(3):345-363

כימרות -

Klempner, Mark S., and Daniel S. Shapiro. "Crossing the species barrier—one small step to man, one giant leap to mankind." *New England Journal of Medicine* 350.12 (2004): 1171-1172.

Jones, David A. "What does the British public think about human–animal hybrid embryos?." *Journal of Medical Ethics* 35.3 (2009): 168-170.

Normile, Dennis. "Chimeric embryos may soon get their day in the sun." *Science* 340.6140 (2013): 1509-1510.

Bourret, Rodolphe, et al. "Human–animal chimeras: ethical issues about farming chimeric animals bearing human organs." *Stem Cell Research & Therapy* 7.1 (2016): 1.

מוות

Porter, R. (2004). *Flesh in the Age of Reason*. New York: Norton and Company. Pp 211-227.

P. Aries, *Western Attitudes towards death: from the Middle Ages to the present*, Johns Hopkins U. Press, 1974.

Sperling Daniel (2019). *Suicide Tourism : Understanding the Legal, Philosophical, and Socio-Political Dimensions*. UK: Oxford Uni/ Press.

מוות בישראל

גזית, זהר (2016) עושים את המוות. ארגונים חברתיים המקדמים תפיסות והסדרים חלופיים בנושא מוות בישראל. ת"א : רסלינג

ויצטום, א. 2005. *נפש אבל ושכול*. תל אביב: האוניברסיטה המשודרת, הוצאת משרד הביטחון.

חנה נוה, 1998. "על האובדן, על השכול ועל האבל בהווה הישראלית", אלפיים 16 : 85-120.

Mical Raz, Carmel Shalev & Sharon Amit, 2011. "Dying of 'Old Age' in Israel, *The European Legacy* 16(3): 363-675.

חוק החולה הנוטה למות התשס"ו – 1995.

Doron, Dana, et al. "Israeli Dying Patient Act: Physician Knowledge and Attitudes." *American journal of clinical oncology* (2013).

Bentur, Netta. "The attitudes of physicians toward the new "Dying Patient Act" enacted in Israel." *American Journal of Hospice and Palliative Medicine* 25.5 (2008): 361-365.

קביעת רגע המוות

חוק מוות מוחי-נשימתי, תשס"ח-2008.

בועז, חגי. 2009. "מאבק על הרגע האחרון: הוויכוח בין הדת והרפואה בישראל על אודות הגדרת המוות המוחי", *סוציולוגיה ישראלית* יא(1): 217-239.

Lock, Margaret. *Twice Dead: Organ Transplants and the Reinvention of Death*. Berkeley: University of California Press, 2002.

המתת חסד ורצח מתוך רחמים

S. Lavi, *The Modern Art of Dying: The History of Euthanasia in the United States*, Princeton U. Press, 2005, pp. 99-125.

הד, דוד. (1989). *אתיקה ורפואה*, תל אביב: האוניברסיטה המשודרת, הוצאת משרד הביטחון. עמ' 41-59.

רסין, מ. לוונטל, מ. סילנר ד. (2004) בין מות המוח למות הלב: אמביוולנטיות של מטפלים ומשפחות. *רפואה ומשפט*, 31, 92-99.

גליק, שמעון. (2001). המתת חסד והשתנות האתוס הרפואי. *רפואה ומשפט*, 25, 256-268.

השתלת איברים

בועז, חגי. (2019). גוף יחיד רבים, הכלכלה הפוליטית של איברים להשתלה. הוצאת מכון ון ליר |
הוצאת הקיבוץ המאוחד

Boas, H. 2011. Where Do Organs Come From? – Trends of Generalized and Restricted Altruism in Organ Donations" *Social Science and Medicine*, 73(9):1378-1385.

רצון המת

השילוני-דולב, י. בועז, ח. הקר, ד. (2014). רצון המת: שלושה מקרי מבחן ישראליים. סוציולוגיה
ישראלית ט"ז (1) 31-53. (המאמר עוסק בהולדה לאחר המוות, קצירת איברים מן המת וצוואות
וירשות)

ביואתיקה יהודית-ישראלית:

Gross Michael and RavitzkyVardit (2003) Israel: Bioethics in a Jewish-Democratic State: *Cambridge Quarterly of Health Ethics*.

Prainsack Barbara and Firestine Ofer. Science for survival: biotechnology regulation in Israel. *Science and Public Policy* 2006; Vol. 33, no. 1: 33-46.

Lavi, Shai (2010). The Paradox of Jewish Bioethics in Israel: The case of Reproductive Technologies. In, Voigt, Friedemann (ed). *Religion in bioethischen Diskursen Interdisziplinäre, internationale und interreligiöse Perspektiven*. Berlin, NY: De Gruyter, pp. 81-102.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 68 }

Wahrman, Miryam Z, *Brave New Judaism: When Science and Scripture Collide*.
Hanover, MA: Brandeis University Press, 2002.

בין דת למאגיה

אנדרה לוי

הקורס יפרוס את הדיונים המרכזיים שהתעצבו לאורך מאתיים שנות של האנתרופולוגיה בשאלת הדת וקשריה עם המאגיה, על הדומה והשונה ביניהן. הקורס יטפל במספר היבטים של קשרים אלו ויראה עד כמה הם מהווים את ליבת הדיון האנתרופולוגי עד היום.

כתובת מייל: andre.e.levy1@gmail.com

שעת קבלה: תתפרסם בהמשך

דרישות הקורס:

חובת נוכחות.

קריאה רציפה של המאמרים (מסודרים על פי סדר המפגשים).

הצגה וניהול דיון על מאמר (30% מהציון הסופי).

הגשת עבודת בית (70% מהציון הסופי).

רשימת קריאה*:

מחשבות אנתרופולוגיות ראשונות על מאגיה

Merllié, Dominique

2012 Durkheim, Lévy-Bruhl, And "Primitive Thinking": What Disagreement?
L'année Sociologique. 62:429-446.

https://www.cairn-int.info/article-E_ANSO_122_0429—durkheim-levy-bruhl-and-primitive-think.htm

Boas, Franz

1901 The Mind of Primitive Man. *The Journal of American Folklore*, 14(52), 1-11.

https://www.jstor.org/stable/533099?seq=1#metadata_info_tab_contents

Laavanyan, Ratnapalan

2008 E. B. Tylor and the Problem of Primitive Culture, History and Anthropology, 19:2, 131-142.

<https://www-tandfonline-com.ezproxy.bgu.ac.il/doi/full/10.1080/02757200802320934>

רטרוספקטיבה על מאגיה:

Douglas, M.

1970 Thirty years after witchcraft, oracles and magic. Witchcraft confessions and accusations. London: Tavistock.

<http://librarynet.zefat.ac.il/portal/NewDBInfo/CDROMs/Asa/09/9intro.pdf>

Mitchell, S., Collins, D., & Tangherlini, T. (2000). Witchcraft in local and global perspectives. *Western Folklore*, 59(3/4), 246.

https://search-proquest-com.ezproxy.bgu.ac.il/docview/212142513?rfr_id=info%3Axri%2Fsid%3Aprimo

אנתרופולוגיה של דת: סקירה

Bowie, Fiona

2006 Anthropology of Religion. The Blackwell Companion to the Study of Religion, Robert A. Segal (ed.), John Wiley & Sons, Incorporated, 3-24.

<https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.bgu.ac.il/lib/bgu-ebooks/reader.action?docID=284228&ppg=23>

מבט רציונלי על הדת

האריס, מרווין

1991 בני מיננו. תל אביב: ספריית מעריב. 229-245.

Evans-Pritchard, E.E.

1965 Theories of Primitive Religions. Oxford: At the Clarendon Press. 48-77.

https://monoskop.org/images/e/e1/Evans_Pritchard_E_E_Theories_of_Primitive_Religion_1965.pdf

Middleton, John

1973 Secrecy in Lugbara Religion. *History of Religions*. 12(4):299–316.

https://www.jstor.org/stable/1062124?read-now=1&refreqid=excelsior%3A9b60e3c85833c257222952fc4572c0de&seq=1#page_scan_tab_contents

Allen, Douglas

1972 Mircea Eliade's Phenomenological Analysis of Religious Experience. *The Journal of Religion*, 52(2):170–186.

https://www.jstor.org/stable/1201637?read-now=1&refreqid=excelsior%3A779514e94678d5f7168242052d21b856&seq=1#page_scan_tab_contents

מבט פנימי-חוויתי על דת ומאגיה

Geertz, Hildred

1975 An Anthropology of Religion and Magic, I. The Journal of Interdisciplinary History. 6(1). 71-89.

https://www.jstor.org/stable/202825?refreqid=excelsior%3Afad8527bfd60865dd8b2b38f5ce71698&seq=1#metadata_info_tab_contents

Thomas, Keith

1975 An Anthropology of Religion and Magic, II. The Journal of Interdisciplinary History. 6(1). 91-109.

https://www.jstor.org/stable/202826?seq=1#page_scan_tab_contents

Kapferer, B. (2002). Introduction, Outside All Reason—Magic, Sorcery and Epistemology in Anthropology. Social Analysis, 46(3), 1-30.

[https://go-gale-](https://go-gale-com.ezproxy.bgu.ac.il/ps/i.do?p=AONE&u=bengurion&id=GALE%7CA96306232&v=2.1&it=r)

[com.ezproxy.bgu.ac.il/ps/i.do?p=AONE&u=bengurion&id=GALE%7CA96306232&v=2.1&it=r](https://go-gale-com.ezproxy.bgu.ac.il/ps/i.do?p=AONE&u=bengurion&id=GALE%7CA96306232&v=2.1&it=r)

*שימו לב! ייתכנו שינויים ברשימת הקריאה. הנכם מתבקשים לעקוב.

גרמניה החדשה:

מערב, מזרח, וגרמניה המאוחדת לאחר 1945

ד"ר דני קרנץ

המושגים "גרמניה החדשה" ו"ברלין החדשה" זכו לפופולריות רחבה, אבל מה מסתתר מאחוריהם? מה "גרמניה החדשה" אמורה להיות? בחינה של המושגים האמורים על רקע החברה, התרבות והפוליטיקה הגרמנית שלאחר 1945 תסייע בהתמודדות עם סוגיית המיתוס של "החדש" והבנתה.

מאז 1945, חוותה גרמניה מהפכנים ותמורות משמעותיים: היא נאלצה להתמודד עם התוצאות של רצח עם ועם עקירתם של גרמנים אתניים בעקבות מלחמת העולם השנייה. בנוסף, גרמניה התמודדה עם מהגרי עבודה זמניים שהפכו קבועים ועם קונפליקטים בין דוריים שהביאו ללידתם של קבוצות טרור בסוף שנות השישים. לבסוף, גרמניה עמדה בפני אתגרי איחוד שתי מדינות לאחת, והגירה ההמונית של קיץ 2015. תהליכים אלו טרם הושלמו והם עומדים במרכז דיונים ומשא ומתן מתמשך אודות ה"גרמניות".

הקורס יכלול סקירה היסטורית לפי סדר כרונולוגי תוך שימוש בדוגמאות בין תחומיות (מוסיקה גרמנית, קולנוע, מוזיאון ההגירה הייחודי, DOMiD וכו') על מנת לעמוד על הדינמיקה החברתית בגרמניה המודרנית. נושאים נוספים שידונו בקורס כוללים יחסי גרמניה ישראל ומעמדה של גרמניה באירופה.

הקורס יכלול הרצאת אורח (באמצעות "זום") של ד"ר רוברט פוקס, מנהל ה- DOMiD - וצפייה מודרכת בסרט 'The Baader Meinhof Complex' (גרמנית עם כתוביות באנגלית) המתמקד ב-RAF כחלק מהדיון בנושאים פנים-גרמניים, בין דוריים.

שפת ההוראה בקורס (לרבות חומרי הקריאה) היא אנגלית, על מנת לאפשר למשתתפים לשפר את כישורי השפה שלהם.

Dani Kranz

The New Germany: Germany West, East, Unified Post-1945

The notion of the New Germany – and the New Berlin – has gained widespread popularity. But what is hiding behind this notion, what is this new Germany supposed to be? By looking at Germany West, East and reunified we will tackle the myth of the new, and look at German society, culture, and politics post-1945 to gain an in-depth understanding. Since 1945 Germany has experienced serious upheaval: it had to deal with the aftermaths of a multiple genocide, ethnic Germans being displaced in the wake of the second world war, temporary labour migration that turned out to be permanent, conflicts between generations that saw the birth of terror groups in the late 1960s, as well as trying to unite two countries into one, and the mass migration of the summer of 2015. Any of these processes are still tangible, and debates and negotiations about Germanness are in full swing.

The course will follow a chronological order and make use of samples to elucidate on the societal dynamics: we will look at German music, at filmic material on the terror group RAF Fraction, at the only museum of migration, DOMiD, as well as Germany within its European framework and German/Israeli relations.

The course will feature a zoom guest lecture by Dr. Robert Fuchs, the director of DOMiD, and the film 'The Baader Meinhof Complex' (German, with English

subtitles), which focuses on the RAF as part of inner-German, intergenerational issues.

The course and all materials runs in English to give the participants the opportunity to improve on their English language skills.

Areas covered

Germany, Europe

Assessment

The assessments will be adjusted depending if the course will be taught remote or face to face.

Aim

This course aims at providing broad basic understanding of German society post 1945, its structures, its basic characteristics and details on several socially significant topics.

Learning outcomes

On successful completion of this module, students should be able to describe German society, culture and politics and put them into broader context.

Reading

Peter Caldwell & Karin Henshaw 2018. Germany Since 1945: Politics, Culture, and Society. London: Bloomsbury.

- Ahlers, Michael & Christoph Jacke. 2018. Perspectives on German Popular Music. London: Routledge.
- Bornman, John 2002. Multikulti or Schweinerei in the Year 2000. German Politics & Society, 20 (2): 93-114
- Landry, Olivia 2018. On the Politics of Love and Trans-Migrant Theater in Germany. TSQ: Transgender Studies Quarterly, 5 (1): 30-48
- Tanja Buch, Silke Hamann, Annekatrien Niebuhr and Anja Rossen 2014. What Makes Cities Attractive? The Determinants of Urban Labour Migration in Germany, 51 (9): 1960–1978
- Peck, Jeffrey. M. 2006. *Being Jewish in the New Germany*. Piscataway, NJ: Rutgers University Press.
- Kranz, Dani 2016. Forget Israel – the Future is in Berlin! Local Jews, Russian Immigrants and Israeli Jews in Berlin and Across Germany, Shofar, 2016, 34 (4): 5-28.
- Spülbeck, Susanne. 2000. 'Ethnography of an Encounter: Reactions to refugees in post-war Germany and Russian migrants after the reunification - context, analogies and changes', Journal of Communist Studies and Transition Politics, 16: 1, 175 — 190.
- Schiller, Kay 2015. "Siegen für Deutschland?" Patriotism, Nationalism and the German National Football Team, 1954-2014. Historical Social Research / Historische Sozialforschung, 40, 4 (154): 176-196
- Bösch, Frank (ed.) A History Shared and Divided: East and West Germany since the 1970s. Oxford: Berghan Books.
- Clare Bielby 2010. Remembering the Red Army Faction. Memory Studies 3(2) 137–150.
- Holmes, Seth M. & Castaneda, Heide (2016). Representing the “European refugee crisis” in Germany and beyond: Deservingness and difference, life and death. American Ethnologist 43 (1), 12–24.^[1]_[SEP]

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 77 }

N.B. Further sources will be made available on Moodle.

דת כאן ועכשיו

תוכנית מצטיינים 2020-21, שנה ב'
יום שלישי, 18.00 – 16.00. בנין 72 חדר 358.
פרופ' ג'קי פלדמן jfeldman@bgu.ac.il
משרד: בנין 72, חדר 382. טלפון: 72083
שעות קבלה (סמסטר א): יום ג, 14.00-15.00

הקורס מבוסס על מפגשים אישיים בכיתה. ארגון הקורס וחלק מהמטלות עלולים להשתנות בהתאם להוראות האוניברסיטה ומשרד הבריאות.

תיאור הקורס

בניגוד לתחזיתם של הוגים רבים במאה ה-20, היום הדת הפכה לאחת הכוחות המשפיעים ביותר על חברה ותרבות בישראל ובעולם. מה גרם להתחדשות דתית זאת? האם הדתיות של היום שונה מזו של העבר ובמה? מה מחפשים אנשים בדת היום ומה מאפיין אנשים אלה? איך הדת משתלבת עם תנועות פוליטיות ואתניות בארץ ובעולם? איך דתות מתמודדות עם שינויים טכנולוגיים ועם השפעות מגפת הקורונה? בקורס נעסוק בשאלות אלה באמצעות ביקורים באירועים ואתרים דתיים, שיחות עם אנשי דת מקבוצות שונות וקריאה בספרות עדכנית על דת בתרבות, על דתות קלאסיות (איסלאם, נצרות, יהדות) ועל דתיות ורוחניות חדשה.

הקורס ישלב למידה של תיאוריות של דת ותרבות, צפייה בקטעי סרטים על תופעות דת עכשוויות, ובמידת האפשר – סיורים לאתרי/טקסי דת שונים, ומפגשים עם אנשי דת ומרצים אורחים. במידה ולא יתאפשרו ביקורים אלו, נקיים מספר הרצאות אורח איתם בזום. חלק חשוב של העבודה המשותפת בקורס תהיה עבודה אתנוגרפית בזוגות העוסקת בתופעה דתית עכשוויות בארץ. נשוחח על העבודה בכמה מועדים במהלך השנה נכדי לפתור בעיות שעולות מהשטח ולאטגר את העבודות. בסוף השנה, העבודות יוצגו לחברי הכיתה, ובמידת האפשר, גם לקהל רחב יותר (סטודנטים ומרצים מקורסים אחרים). לחליפין, ניצור

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 79 }

פודקסטים/סרטונים קצרים שיועלו לרשתות החברתיות של המחלקה, ונקיים אירוע און-ליין שישלב את השידורים עם שיחה עם הקהל.

חובות הקורס:

נוכחות חובה בכול השיעורים, סיורים במידת האפשר (יכול לכלול כתיבת דו"ח סיור) והרצאות אורח.

הגשה של הצעת פרוייקט מחקר בזוגות בתחנות שונות במלך סמסטר א. דיווח שוטף של התקדמות בפרוייקט המחקר הזוגי.

הצגת מאמר קריאה (לחוד או בזוגות, בהתאם למספר המשתתפים) הגשת עבודות סיום בכתב של קבוצות המחקר והצגתה ברבים.

הרכב הציון:

השתתפות שוטפת – 15 אחוז (קריאה שוטפת והשתתפות בדיון כיתתי ומקוון)

הצגת מאמר בכיתה + דו"חות סיור (במידת האפשר) – 15 אחוז

הצעת פרוייקט קבוצתי והצגתו – 10 אחוז

עבודת סיום (הצגה + סיכום בכתב) – 60 אחוז

מהלך הקורס

הקורס יפתח בקריאה ודיון במצב הדת העכשווי בישראל וימשיך בלמידה של גישות, סוגיות מושגים מרכזיים בחקר הדת במדעי החברה, ובאנתרופולוגיה וסוציולוגיה במיוחד. בחלק הראשון של סמסטר א' הכיתה תתחלק לקבוצות עבודה של 2 אנשים, לכול קבוצה יהיה מוקד מחקר שונה. במהלך הסמסטר הראשון הקבוצה תגבש פרוייקט לעבודה משותפת. במהלך הסמסטר השני הקבוצה תציג את פרוייקט שלה ואת הממצאים האמפיריים הראשוניים שנאספו. המחקר יכול לערב כול שיטות המחקר האיכותני הרלוונטיות אך בכול קבוצה יהיה רכיב אתנוגראפי של תצפית משתתפת (שוב – במידה שהמצב מאפשר).

התכנים של השיעורים בסמסטר ב' ורשימת פרטי הקריאה יעוצבו בהתאם למוקדי המחקר של קבוצות של הסטודנטים.

ייתכנו שינויים במאמרים ובנושאים במהלך השנה, גם בהתאם לעבודות שלכם.

סמסטר ראשון:

בדיון על דת אנחנו מציעים לצאת דווקא מהמוכר והקרוב ולדון במופעים ומאפיינים של הדתיות היהודית בישראל. בשיעורים אלה ננסה לזהות את הסוגיות המרכזיות שמזמנת דתיות יהודית עכשווית בישראל. בנוסף, ננסה להבין מה מהתופעות האלה הוא מקומי לאומי ישראלי ומה גלובאלי ומאפיין את מצבה של הדת בעולם היום.

נושא ראשון: מבוא

כשאנו מדברים על "דת" למה אנו מתכוונים?

מה ניתן ללמוד על דת כאן ועכשיו באמצעות סיפור של חוזר בתשובה (צבי יחזקאלי)?

<https://www.youtube.com/watch?v=LBXLCjcMb3U>

(אמנון יצחק <https://www.youtube.com/watch?v=dJhAYjooGzo>)

אורי זוהר על הנס https://www.youtube.com/watch?v=8d_tS57L6To (0:00-6:00)?

איך הדת מהווה חלק מזהות יהודית-ישראלית: סיפור אישי.

סילבוס ומבנה הקורס, מטלות

קריאה: יהודה גודמן, "החזרה בתשובה וזהויות דתיות חדשות בישראל בתחילת שנת האלפיים", מתוך הקובץ - לא להאמין: מבט אחר על דתיות וחילוניות" בעריכת אביעד קליינברג. 2004. הוצאת כתר. בעיקר עמ' 104 - 160.

קריאה: מאמר של יהודה גודמן ושלמה פישר (עמ' 346-390) להבנתן של חילוניות ודתיות בישראל: תיזת החילון וחלופות מושגיות, מתוך הקובץ בעריכת יוסי יונה ויהודה גודמן –

מערכות הזהויות: דיון ביקורתי בדתיות ובחילוניות בישראל. 2014. מכון ון ליר בירושלים
והקיבוץ המאוחד.
[קריאת רשות: מבוא לקובץ מאת יונה וגודמן "דתיות וחילוניות בישראל – אפשרויות מבט
אחרות"]
מה המשמעות של דת כאן ועכשיו? חוויה, סמכות, קהילה?
נעמוד על האופן בו המאפיינים של העולם העכשווי (מודרני, פוסט-מודרני, טכנולוגי, צרכני
ועוד) מתכתבים עם הדת והדתיות – חופפים? סותרים? משלימים? ונמפה את הסוגיות של
דתיות עכשווית יעסיקו אותנו במהלך השנה.
נושא שני: החוויה הדתית
החיפוש הדתי והמרת דת כתופעה עולמית עכשווית:
שאלות לצפייה: מה מושך בני אדם לדת ו\או כיצד המשיכה הדתית מוצגת? איזו משמעות
מעניקה הדת לחייו של הדובר?
קטעים מתוך ויליאם ג'יימס, חוויה הדתית לסוגיה.
אופרה וינפרי – התמסרות לישוע (והתנגדות נוצרית אליה)
<https://www.youtube.com/watch?v=CjYRLX4ukO4>
"הייעוד - פרופסור" - של מדען סובייטי אורתודוקסי
המרה לאיסלאם בגרמניה

<https://www.youtube.com/watch?v=dgEr-GZmfQ>

https://www.youtube.com/watch?v=nD_Lk3jwYo8

קליפורד גירץ, "הדת כמערכת תרבותית", פרשנויות של תרבות, כתר, 1990.
Talal Asad, "Anthropological Conceptions of Religion: Reflections on Geertz",
Man
New Series, Vol. 18, No. 2 (Jun., 1983), pp. 237-259

נושא שלישי: סוגיות בסיסיות באפיסטמולוגיה ומתודולוגיה של חקר הדת

איך חוקרים דת? מהן המעלות והבעיות הייחודיות של הגישה האנתרופולוגית לדת? חשיבה על נושאים למחקר.

נושא רביעי: מהן הבעיות העיקריות המעסיקות את האיסלאם ואת הנצרות בעולם היום? ומה מעסיק אותם בארץ?

בעזרת סיורים ומפגשים עם אנשי דת מוסלמים ונוצרים. שבת אחים גם יחד או עשו שונא יעקב? יחסים היסטוריים בין הדתות המונותאיסטיות דרך לימוד כתבי קודש. ובהקשר היהודי ישראלי - מהו האתגר של הציונות והמדינה עבור היהדות? עבור מוסלמים ונוצרים החיים כאן?

נושא חמישי: עצמי תרפויטי ועצמי דתי – דת בעידן הפסיכולוגי

דת ופסיכולוגיה פונים ל"נפש" האדם אך בשפות שונות. האם היום שתיהן הן מדברות אל העצמי הפנימי האותנטי? איך הדת עונה לצרכים פסיכולוגיים של העצמי? איך היא מעצבת את העצמי? איך זה בא לידי ביטוי בישראל היום? בעולם המערבי? האם הדת היא מזור לחלשים? האם היא מעניקה לו מנה של בטחון תמורת מנה של חופש? האם היא מונעת ממנו להתמודד עם פחדים קמאיים או עוזרת לו להתגבר עליהם? האם הפחדים העכשוויים הם שונים מאשר בעבר ואיך דתות מתמודדות עם צרכים עכשוויים פסיכולוגיים? הרצאת אורח – ליווי רוחני: תכנים דתיים ועיצוב העצמי של המטפלת.

נושא שישי: דת, מגדר, בעידן (הפוסט-)הפמיניזם

האם דתות מכניסות נשים למצב נחות? איך נשים דתיות משלבות בין מצבם כנשים לבין אמונתן ושייכותן לקהילה דתית?

נושא שביעי - דת ואתגרי תקופת הקורונה

מהם האתגרים הגדולים שהקורונה הציבה בפני הדתות? תיאולוגיה? ארגון משאבים? עזרה הדדית? התמודדות עם חדירת טכנולוגיות חדשות? האם דתות מסוימות מצליחות להתמודד יותר טוב מאחרות? מה עלולות להיות ההשפעות לעתיד?

דוגמאות לנושאים לעבודה בקבוצות: תחומים כלליים ושדות אמפיריים

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 83 }

דת, השכלה אקדמית ועולם העבודה והמקצוע
דת, מגדר ומיניות היום
מהגרים ודת, דת במצבי הגירה
מופעי הדת במרחב הציבורי
"גיוור" ו"התנצרות" ו"התאסלמות" - המרות דת
דת ואומנות עכשווית - (למשל - תופעת היוצרים הדתיים והחרדים המפיקים סרטים)
דת ורפואה מודרנית ופוסט-מודרנית
דת ועולם האופנה
דת וטכנולוגיות תקשורת חדשות
דת ואלימות פיזית
דת ואתניות בישראל
דת ותוצרי מורשת
טקסי מעבר – בין הדתי לאזרחי
דת ועולם הפרסום
לימודי הקבלה המודרניים
יהודים משיחיים בישראל/להיות נוצרי בארץ היהודים
יהדות לא אורתודוקסית
דתיים בצבא, צבא דתי
היברידיים (בני כלאים) דתיים חדשים
זוגיות בין דתית בעידן הטרנס
גזע ואתניות בדת העכשווית

החברה הישראלית

(מהדורה זמנית)

פרופ' דניאל ממן

תשפ"א 2020-2021

מספר קורס: 102-1-0019-1 (סמסטר א'); 102-1-0029-1 (סמסטר ב')

צוות הקורס:

פרופ' דניאל ממן

גב' נוי דלי

מר מיכאל הופמן

זמני השיעור והתרגילים

השיעור מתקיים ביום ד' 8:30-10:00

סמסטר א':

תרגילים:

יום ד': 10-12 - גב' נוי דלי

יום ד': 16-18 – מר מיכאל הופמן

שעות קבלה:

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 85 }

פרופ' דניאל ממון, יום ג 13:00-14:00, חדר 370 טלפון 08-6478244,
דואר אלקטרוני: dmaman@bgu.ac.il

גב' נוי דלי: dalin@post.bgu.ac.il
מר מיכאל הופמן: feldmanm@post.bgu.ac.il

תאור השיעור ומטרותיו:

השיעור יעסוק בניתוח התכונות האופיניות לחברה הישראלית ובעיותיה המיוחדות החל מהתקופה הטרומ-מדינתית ועד לימינו. המטרה של השיעור להקנות ידע, כלים לניתוח וכן לפתח חשיבה ביקורתית. השיעור יתמקד במבחר שאלות יסוד כגון המשכיות ושינוי; יחסי מדינה-חברה; הגירה-עלייה-קליטה; סכסוך, מלחמה וצבא; כלכלה חברה ושסעים חברתיים. הניתוח יעשה סביב שני צירים עיקריים: שינוי והמשכיות ושילוב והתבדלות.

מתכונת השיעור והתרגילים:

השיעור

השיעור יתנהל באמצעות הרצאות פרונטליות וקבוצות תרגיל. מטרת ההרצאות הפרונטליות לפרוש יריעה רחבה של הנושאים השונים. השיעורים השונים יאורגנו סביב ראשי פרקים אשר נמצאים באתר הקורס. ניתן להגיע לאתר הקורס באמצעות מערכת Moodle.

כל תלמידי הקורס רשומים באתר וניתן להגיע אליו דרך הכתובת:

<http://moodle2.bgu.ac.il/?lang=en>

הכניסה באמצעות שם משתמש והסיסמא האישית שלכם.
רצוי להביא לכל שיעור את ראשי הפרקים של השיעור.

נוכחות חובה

במקרה והלימודים יתקיימו בקמפוס - אנו נעביר דף נוכחות בכל שיעור.
במקרה והשיעורים יתקיימו מרחוק – נבדוק נוכחות באמצעים שונים.

הוראה מרחוק:

במקרה שהקורסים יתקיימו באופן מכוון – כל המשתתפים מתבקשים לפתוח מצלמות.

הוראה היברידית:

במקרה שהקורסים יתקיימו בקמפוס עם השתתפות של חלק מהסטודנטים – בכל שבוע תגיע קבוצה אחרת לקמפוס והלומדים מרחוק ישתתפו תוך פתיחת מצלמות.

התרגילים

מטרת התרגילים היא יצירת מסגרת לדיון במאמרים וחיבור המאמרים עם ההרצאות הפרונטליות. במהלך התרגולים נעסוק גם בהכנה לבחינות הבית, בחינות כיתה והבחינה המסכמת

* הסטודנטים מתבקשים להגיע לקבוצה לה נרשמו ולא להחליף קבוצות.

** במקרה והשיעורים יתקיימו מרחוק, או באופן היברידי – נחלק כל קבוצה תרגול לשתי קבוצות ומשך כל קבוצת תרגול יהיה 45 דקות.

שיטות הערכה

הקורס יעשה שימוש במספר שיטות הערכה: בוחן היסטורי, בחני בית, בחני כיתה ובחינה מסכמת.

בוחן ידע היסטורי -- 13.11.2020.

בוחן הידע ההיסטורי מהווה 15% מהציון הסופי. היות ומדובר בבוחן אין מועד ב' וחובה לגשת לבוחן בתאריך שנקבע. מי שלא יבחן לא יוכל לסיים את הקורס (מועד מיוחד רק לסטודנטים שקיבלו אישור מוועדת הוראה).
המטרה של הבוחן להביא לידי כך שכל הסטודנטים יישלטו בתהליכים היסטוריים ומושגים מרכזיים בחברה הישראלית החל מהתקופה הטרומ מדינתית ועד ימינו. רובכם למדתם במסגרת ביה"ס התיכון וגם קודם לכן חלקים נרחבים מההיסטוריה של החברה הישראלית ועל-כן, חלק לא מבוטל מהמושגים והתהליכים מוכרים לכם.

ערכנו מקראה של חומר הקריאה לבוחן וניתן לרכוש את המקראה:
בקופימדיה – בבית הסטודנט
החומרים נמצאים גם **במודול**.

רשימת המושגים לבוחן ידע היסטורי נמצאת באתר הקורס במודל.
הבוחן יהיה בשאלון רב-ברירתי (עם מספר גירסאות).

במקרה והלימודים יתקיימו מרחוק – הבוחן יתקיים באמצעות הדפדפן המאובטח, בפיקוח מדור בחינות (בוחן מקוון עם השגחה).

בחני בית ובחני כיתה

במהלך הקורס נקיים 6 בחני בית ובחני כיתה: 4 בחני בית ו-2 בחני כיתה. משקל המטלות הוא 35% מהציון הסופי.

חובה לגשת לכל בחני הכיתה. מי שלא יבחן בבחני כיתה לא יוכל לסיים את הקורס.

חובה לגשת ל-3 בחני בית.

(למען הסר ספק – חובה לגשת ל-5 בחני בית/כיתה).

בשיקלול הסופי ניקח את 5 הציונים הטובים ביותר:

2 ציונים של בחני הכיתה. כל אחד מהם הוא 10% מהציון הסופי (סך הכל 20% מהציון הסופי).

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

3 הציונים הטובים ביותר מ-4 בחני הבית. כל אחד מהם 5% מהציון הסופי (סך הכל 15% מהציון הסופי).

בחני הבית ובחני הכיתה נועדו לבחון שליטה במאמרים ויישום של חומרי הקריאה לניתוח של סוגיות שונות בחברה הישראלית. חילקנו את רשימת הקריאה ל-6 מקבצים (כל מקבץ 2 עד 4 מאמרים). אנו נפרסם מבעוד מועד את תכנית העבודה ומועד הבוחן ההיסטורי, בחני הבית והכיתה.

בחני הבית – על-פי נוהל הבחינות משך הבחינה הוא **עד 4 ימים (96 שעות)**. השאלות יפורסמו באמצעות המודול ויש להגיש את הבחינה באמצעות המודול.

בחני כיתה – הבחינות יתקיימו במהלך השיעור.

במקרה והלימודים יתקיימו מרחוק – בחני הכיתה יתקיימו באמצעות הדפדפן המאובטח, בפיקוח מדור בחינות (בוחן מכון עם השגחה).

ערכנו מקראה של כל פריטי הקריאה וניתן לרכוש את המקראה **בקופימדיה** – בבית הסטודנט.

בנוסף, כל פריטי הקריאה נמצאים **במודול**.

בחינה מסכמת – 50% הציון הסופי. חובה לקבל ציון 56 לפחות בבחינה המסכמת כדי לסיים את הקורס.

במקרה והלימודים יתקיימו מרחוק – הבחינה המסכמת תהיה בחינה מקוונת עם השגחה של מדור בחינות.

החברה הישראלית

פרופ' דניאל ממן

תשפ"א 2020-2021

א. המשכיות ושינוי

רשימת קריאה למבחן ידע היסטורי

1. בן ששון חיים הלל (עורך), *תולדות עם ישראל*, כרך ג', תל-אביב, דביר, 1969, עמ'; 262-271; 297-301; 313-319; 340-350
2. האנציקלופדיה העברית, כרך 6 (1), ארץ ישראל, ירושלים, ספרית פועלים, תשנ"ג, עמ' 748-726; 828-766
3. סעדון חיים ויואל רפל (עורכים), *במחתרת מארצות האיסלם: פרשיות העפלה והגנה*, ירושלים, מכון בן צבי, 1997, עמ' 25-36.
4. האנציקלופדיה העברית, כרך 6 (2), מדינת ישראל, ירושלים, ספריית פועלים, תשנ"ג, עמ' 191-51.
5. אניטה שפירא, *ככל עם ועם: ישראל 1881-2000*, ירושלים, מרכז זלמן שזר, 2014, עמ' 33-13, 424-327.

ב. מחלוקות בסוציולוגיה הישראלית

1. אורי רם, הזמן של ה'פוסט': לאומיות והפוליטיקה של הידע בישראל, תל-אביב, רסלינג, 2006, עמ' 71-126

ג. מדינה וחברה

1. יצחק גלנור, דנה בלאנדר, המערכת הפוליטית בישראל: שנים ראשונות; מבנה מוסדי; התנהגות פוליטית; בעיות לא פתורות; הדמוקרטיה, תל-אביב, עם עובד, 2013, עמ' 475-521.

2. דני פילק, "אנחנו העם (אתם לא!): פופוליזם מכיל ופופולזם מדיר בישראל", עיונים בתקומת ישראל, 2010, 20: עמ' 28-48

ד. ריבוד בחברה הישראלית

1. אורי כהן, נסים ליאון, "לשאלת המעמד הבינוני-המזרחי בישראל", אלפיים, 2008, 32, עמ' 83-101.

2. אורנה ששון-לוי, "אבל אני לא רוצה לעצמי זהות אתנית": גבולות חברתיים ומחיקתם בשיחים עכשוויים של אשכנזיות", תיאוריה וביקורת, 2008, 33, עמ' 101-129.

3. דני רבינוביץ, ח'אולה אבו בקר, הדור הזקוף, ירושלים, כתר הוצאה לאור, 2002, עמ' 25-79.

4. אמל ג'מאל, "על דפוסי כינון האי-שוויון הלאומי בישראל", אבי בראלי, דניאל גוטווין, טוביה פרילינג (עורכים), חברה וכלכלה בישראל: מבטי היסטורי ועכשווי, 2005, ירושלים ושדה בוקר, יד יצחק בן צבי, הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב, עמ' 145-182.

5. חנה הרצוג, "המשפחה הלוחמת: השפעת הקונפליקט הערבי-הישראלי על מעמד הנשים בישראל", מאג'ד אלחאג, אורי בן אליעזר (עורכים), בשם הביטחון: סוציולוגיה של שלום ומלחמה בישראל בעידן משתנה, 2003, חיפה וירושלים, הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה, פרדס הוצאה לאור, עמ' 401-419.

6. אורית קמיר, "האם בישראל האישי הנשי הוא פוליטי? אפליית נשים מבית, הדרתן במרחב הציבורי וחינוך פוליטי בישראל", ניר מיכאלי (עורך), כן בבית ספרנו: מאמרים על חינוך פוליטי, 2014, תל-אביב, הוצאת הקיבוץ המאוחד, הוצאת הספרים של מכון מופ"ת, עמ' 123-151.

ה. הגירה עלייה וקליטה

1. אנה פרשיצקי, לריסה רמניק, "דוברי רוסית צעירים בישראל: ניצניה של מחאה אתנית", עיונים בתקומת ישראל, 2017, כרך 27, עמ' 7-49.

2. אורי בן אליעזר, "כושי סמבו, בילי בילי במבו': כיצד יהודי הפך שחור בארץ המובטחת", יהודה שנהב ויוסי יונה (עורכים), גזענות בישראל, 2008, ירושלים, מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד, עמ' 130-157.

ו. דת ומדינה

1. גיא בן-פורת ויריב פניגר, "חילון ללא חילוניות: פתיחת מרכזי הקניות בשבת כמקרה בוחן", יוכי פישר (עורכת), חילון וחילוניות: עיונים בין תחומיים, 2015, ירושלים, מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד, עמ' 222-236.

2. מיכל קראבל-טובי, "עובדי מדינה: הציונות הדתית ומשא הגיור הממלכתי", סוציולוגיה ישראלית, 2016, יח (1), עמ' 7-30.

3. נסים ליאון, "הסיטואציה המזרחית בחברה החרדית בישראל והתגובות לה", 2013, 15, 161-191.

ז. סכסוך, מלחמה וצבא

1. דן הורוביץ, משה ליסק, מצוקות באוטופיה: ישראל - חברה בעומס-יתר, תל-אביב, עם עובד, 1990, עמ' 240-271.

2. ברוך קימרלינג, "מיליטריזם בחברה הישראלית", תיאוריה וביקורת, 1993, 4, עמ' 123-140.

יגיל לוי, "המיליטריזציה החדשה של השיח הביטחוני", עירית קינן ועירית הרבון (עורכות), הביטחון כסוגיה אזרחית, חיפה, פרדס, 2020, 51-73.

ח. כלכלה וחברה

1. מיכאל שלון, "האם הגלובליזציה והליברליזציה 'נרמלו' את הכלכלה המדינית בישראל?", דני פילק ואורי רם (עורכים), שלטון ההון: החברה הישראלית בעידן הגלובלי, תל-אביב, הוצאת הקיבוץ המאוחד ומכון ון ליר בירושלים, 2004, עמ' 84-115.

2. דניאל ממן, "שינויים מבניים ב'כלכלה הגדולה' ובקבוצות העסקיות בישראל", משפט ועסקים, 2008, כרך ח, 123-157.

החברה הפלסטינית הערבית בישראל: בין לאומיות לאזרחות

תשפ"א שנתי
ד"ר מהא כרכבי-סבאח
קורס בחירה 4 נק"ז, יום ב' 10-12
שעת קבלה, יום ג' 13-14, חדר 360, בניין 72

פרטי הקורס

אין.	דרישות קדם
הקורס נועד לבחון סוגיות הנוגעות למעמדו של המיעוט הפלסטיני בישראל, המדיניות כלפיו, קשריו עם הרוב היהודי, עם שאר הפלסטינים והעולם הערבי. באופן ספציפי, מטרת הקורס היא לדון במורכבות מעמדו האזרחי כמיעוט אתני במדינה יהודית, במאפייניו החברתיים, הכלכליים והפוליטיים. בסוף הקורס, הסטודנט/ית יבין/תבין את המורכבות של יחסי מיעוט ורוב בהקשר של האוכלוסייה הערבית בישראל, ידע/תדע את מהות וכיוון השינויים החברתיים, הכלכליים והפוליטיים שעברו על האוכלוסייה הערבית מאז שנת 48 ועד היום הזה והדינמיקה הקיימת בין המיעוט הערבי לבין המדינה בשנים האחרונות.	תקציר הקורס בעברית
The course intends to discuss issues relating to the status of the Palestinian-Arab minority in Israel, their relationship with the Jewish majority and with the rest of the Palestinians and the Arab world. Specifically, the purpose of the course is to discuss the	תקציר הקורס באנגלית

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר ראשון

<p>social, economic, and political aspects of Arab society in the context of minority-majority relations, and to introduce the changes that Arab society have undergone since the year 48 until today.</p>	
<p>להציג בפני הסטודנטים/ות את מאפייניה החברתיים, כלכליים ופוליטיים של החברה הערבית פלסטינית בישראל, ולדון במאפיינים אלו בהקשר של מעמדם של הפלסטינים כמיעוט לאומי במדינת ישראל. במהלך הדיון, דגש יושם על השינויים שהתרחשו מאז הקמת המדינה עד יום זה, במטרה להרחיב את הידע אודות הדינמיקה הקיימת בין שינויים חברתיים למעמד פוליטי.</p>	<p>מטרות/יעדי הקורס</p>
<p>הקורס ישלב הרצאות פרונטאליות, פרזנטציות של סטודנטים/ות, דיונים בכיתה וקטעי סרטים רלוונטיים.</p>	<p>שיטת ההוראה</p>
<p>השתתפות פעילה בשיעורים. קריאת חובה של המאמרים הנדונים בכיתה. הצגת רפרט בפני הכיתה. 4. מבחן מסכם בסוף הסמסטר</p>	<p>דרישות הקורס/מטלות</p>
<p>20% - מטלת אמצע. 30% - מבחן מסכם סמסטר א. 50% - מבחן סוף שנה</p>	<p>הרכב הציון</p>
<p>חובת נוכחות ב-12 מפגשים מתוך 14 בכל סמסטר ארבעה מפגשים מתקיימים באופן היברידי והיתר באופן מקוון. במקרה והלימודים יתקיימו באופן מקוון הנוכחות מתקיימת עם מצלמה פועלת.</p>	<p>נוכחות</p>

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר ראשון

תכנית הקורס - נושאי הלימוד לפי שבועות

פרקי קריאה / תרגילים	נושא ההרצאה	שבוע
Rouhana, Nadim and Areej Sabbagh-Khoury. 2014 קימרלינג, ב' ברוך ומגדל, י', 1999	הפלסטינים אזרחי מדינת ישראל: מרב למיעוט	שבוע 1
. Schellekens, J. & Atrash, A. 2018	היבטים דמוגרפיים: שינויים לאורך זמן	שבוע 2
ח'מאיסי, ר', 2011	היבטים דמוגרפיים: שינויים לאורך זמן- המשך	שבוע 3
קופמן, א', 2012.	הפסיפס העדתי	שבוע 4
Arar, Kh. & Haj-Yehia, K. 2016	שינויים חברתיים: השכלה	שבוע 5
Abu Baker, K. 2016;	שינויים במשפחה וביחסי המגדר	שבוע 6
סבאח-כרכבי, מ. 2017	שינויים במשפחה וביחסי המגדר	שבוע 7
Sabbah-Karkabi, 2020	שינויים במשפחה וביחסי המגדר	שבוע 8
Jamal, A. 2017 אלחאג', מ'. 2000.	משבר הזהות	שבוע 9
ג'מאל, א', 2006	מעמד בפוליטיקה הארצית	שבוע 10
שחאדה, מ' 2013	מעמד בפוליטיקה הארצית	שבוע 11
מוסטפא, מ', 2005	אופייה של הפוליטיקה המקומית	שבוע 12
	הרצאת אורח	שבוע 13
סבאח, מ' והרצוג, ח' 2020	פוליטיקה מקומית ומגדר	שבוע 14

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר ראשון

15 שבוע	המעמד הכלכלי של הערבים- שינויים לאורך זמן	חיידר, ע', 2009
16 שבוע	המעמד הכלכלי של הערבים	.Khattab, N. and Miaari, S. 2013.
17 שבוע	המעמד הכלכלי של הערבים- עוני ואבטלה	אנדבלד, מ. ודהן, מ. 2019
18 שבוע	המעמד הכלכלי: דפוסי תעסוקה של הנשים	Yunai, Y. and Kraus, V. 2013
19 שבוע	דפוסי תעסוקה של הנשים הערביות	Abu-Rabia-Queder, S. 2017. ח'טאב, נ' 2009
20 שבוע	הרצאת אורח	
21 שבוע	יחסי יהודים-ערבים: מבט לעתיד	אלחאג' מ', 2003.
22 שבוע	סיכום	

רשימת קריאה לפי נושאי הלימוד (פריטים המסומנים ב * הם פריטי רשות)

מעמדם של הפלסטינים בישראל אחרי קום המדינה: מרוב למיעוט
 הפלסטינים אזרחי מדינת ישראל: מרוב למיעוט

Rouhana, N. & Sabbagh-Khoury, A. 2014. "Settler-colonial Citizenship:
 Conceptualizing the Relationship between Israel and its Palestinian Citizens."
Settler Colonial Studies 5(3): 205-225.

קימרלינג, ב' ברוך ומגדל, י', 1999. *פלסטינים עם בהיווצרותו*. הוצאת כתר, עמ' 145-167.
 *רבינוביץ, ד', 1993. "נוסטלגיה מזרחית: איך הפכו הפלסטינים לערביי ישראל". *תיאוריה
 וביקורת*, 4: 141-151.

היבטים דמוגרפיים : שינויים לאורך זמן

Schellekens, J. & Atrash, A. 2018. Religiosity and marital fertility among Muslims in Israel, *Demographic Research*, 39: 911-926.

ח'מאיסי, ר', 2011. "דמוגרפיה, הנדסת דמוגרפיה והשיח הדמוגרפובי", בתוך: ספר החברה הערבית בישראל 4: אוכלוסייה, חברה, כלכלה. מכון ואן ליר בירושלים, הוצאה הקיבוץ המאוחד, עמ' 13-25.

*חליחל, א', 2005. "שינויים דמוגרפיים באוכלוסייה הערבית בישראל מאז שנות החמישים". בתוך חיידר עזיז (עורך), ספר החברה הערבית בישראל 1: אוכלוסייה, חברה, כלכלה. מכון ואן ליר בירושלים, הוצאה הקיבוץ המאוחד, עמ' 149-170. הפסיפס העדתי

קופמן, א', 2012. "מאפיינים דמוגרפיים ונגישות למשאבים על פי חלוקה עדתית". בתוך ש' משעל, א' קופמן, ח' אבו-בקר וע' סער (עורכים). החברה הערבית בישראל. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 13-23.

*Daphne, T. 2002. "The Christians in Israel: Aspects of Intergration and the Search for Identity in a Minority within a Minority", in Moshe Maoz and Gabriel Sheffer, *Middle Eastern Minorities and Diasporas* London: Sussex Academic Press, pp. 124-152.

שינויים חברתיים- מסורת מול מודרנה:

השכלה- שינויים לאורך זמן

Arar, Kh. & Haj-Yehia, K. 2016. "Trends in higher education among Palestinian Arab Minority in Israel", in Khald Arar and Kussai Haj-Yehia, *Higher Education and the Palestinian Arab Minority in Israel* Palgrave Macmillan, 41-72.

*אל חאג', מ', 2003. "קידום ההשכלה הגבוהה בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל". בתוך: שמואל שי ונעמיקה ציון (עורכים). חינוך וצדק חברתי בישראל: על שוויון הזדמנויות בחינוך. ירושלים: מכון ואן ליר. עמ' 31-43.

המשפחה הפלסטינית ערבית בישראל ויחסי המגדר בתוכה

Abu-Baker, K. 2016. Gender Policy in Family and Society among Palestinian Citizens of Israel: Outside and Inside Influences. In Ben-Rafael, E., Schoeps, J., Sternberg, Y. and Glöckner, O. (Eds.). *Handbook of Israel: Major Debates*. Chap. 27, pp. 453-473. Berlin, Boston: De Gruyter Oldenbourg.

Sabbah-Karkabi, M. 2020. Education, Gender Ideology, and Housework in the Palestinian Family in Israel: Implications of Contradictory Social Change, *Journal of Family Issues*, 1-24.

*אבו-בקר, ח', 2009. "רווחה, מודרנה ומסורת: התמודדותן של נשים פלסטיניות בישראל עם שינויים במסגרת חייהן" בתוך עאדל מנאע (עורך), *ספר החברה הערבית בישראל 2: אוכלוסייה, חברה, כלכלה*. ירושלים ותל-אביב: מכון ון-ליר הוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 350-384.

סבאח-כרכבי, מ', 2017. נישואין הומוגמיים בהשכלה בקרב האוכלוסייה הערבית-פלסטינית בישראל, *סוציולוגיה ישראלית*, יט(1), 92-119.

מעמדם הפוליטי של הערבים בישראל:

משבר הזהות, מעמדם בפוליטיקה הארצית ואופייה של הפוליטיקה המקומית.

אלחאג', מ'. 2000. "זהות ואוריינטציה בקרב הערבים בישראל: מצב של פריפריה כפולה". בתוך רות גביזון ודפנה הקר (עורכים) *השסע היהודי-ערבי בישראל: מקראה* (עמ' 13-33). ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה.

Jamal, A. 2017. In the shadow of the 1967 war: Israel and the Palestinians, *British Journal of Middle Eastern Studies*, 1-17.

*Nisan M. 2010. "The Druze in Israel: Question of identity, citizenship and patriotism." *Middle East Journal* 64(4): 575–596.

מעמדם של הפלסטינים בפוליטיקה הארצית

ג'מאל, א', 2006 "תת-ייצוג והשתתפות פוליטית לא אפקטיבית של האזרחים הערבים בישראל", בתוך: שלמה חסון ומיכאל קרייני (עורכים), *חסמים בפני שוויון הערבים בישראל*, ירושלים: מכון פלורסהיימר למחקרי מדיניות, עמ' 125–140.

*גאנם, א', 2001. "מפלגות וזרמים אידיאולוגים בקרב המיעוט הערבי-הפלסטיני בישראל",
מדינה וחברה, 1/1, עמ' 89-114.
שחאדה, מ'. 2013. "הצבעה כביטוי לאינטרס קולקטיבי. המצביעים הערבים בבחירות
2013", בתוך, מיכל שמיר, *הבחירות בישראל 2013*, עמ' 225-254. המכון הישראלי
לדמוקרטיה.

אופייה של הפוליטיקה מקומית
מוסטפא, מ', 2005. "הבחירות המקומיות בקרב המיעוט הערבי פלסטיני בישראל:
התחזקותה של החמולה ושקיעת המפלגות", *הבחירות המוניציפאליות ביישוב הערבי
והדרוזי: חמולתיות, עדתיות ומפלגתיות*, בעריכת א' רכס וש' אוסצקי-לזר, תל-אביב:
אוניברסיטת תל-אביב, מרכז משה דיין לחקר המזרח התיכון ואפריקה, עמ' 18-24.
סבאח-כרכבי, מ'. והרצוג, ח'. 2020. "בין זהות לאומית, אזרחית ומגדרית: פער מגדרי
בעמדות ובהצבעה בקרב האוכלוסייה הפלסטינית בישראל", *פערים מגדריים בפוליטיקה
בישראל*, בעריכת מ, שמיר, ח, הרצוג ונ, חזן, הוצאת מכון ון ליר, עמ' 134-168.

מעמדם הכלכלי של הערבים בישראל: אינטגרציה או סגרגציה?

מעמדם הכלכלי של הערבים בישראל

Khattab, N. and Miaari, S. 2013. The Occupational mismatch amongst
Palestinians and Jews in Israel. *Research in Social Stratification and Mobility*,
34, 1-13.

אנדבלד, מ. ודהן, מ. 2019. חידת העלייה בשיעור העוני של משפחות ערביות, *ביטחון
סוציאלי*, עמ' 25-57.

חיידר, ע', 2009. "כוח העבודה הערבי בישראל: תהליכי הכלה והדרה בשוק העבודה",
בתוך: ר'

ח'מאיסי (עורך), *ספר החברה הערבית בישראל 3: אוכלוסייה, חברה, כלכלה*, ירושלים:
מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 279-252.

*מיעארי, ס'. 2007. הדינמיקה של אבטלה בקרב הערבים בישראל. בתוך, גרא, ר' (עורך)
ספר החברה הערבית בישראל (2), עמ' 393-432.

דפואי תעסוקה של הנשים הערביות
ח'טאב, נ', 2009. "לא קל להיות אישה פלסטינית ערבייה בישראל- קנסות מגדריים, אתניים
ודתיים בשוק התעסוקה". נשים ערביות בישראל, תמונת מצב ומבט לעתיד, בתוך הרץ-
לזרוביץ, עזאיזה, אבו-בקר וג'אנאם (עורכים), רמות, אוניברסיטת תל-אביב, עמ' 319-336.
Abu-Rabia-Queder, S. 2017. The biopolitics of declassing Palestinian
professional women in a settler-colonial context. *Current Sociology*, 1-18.
Yunai, Y. and Kraus, V. 2013. Ethnicity, Gender, and Exclusion: Which
Occupations Are Open for Israeli Palestinian women. In N. Khattab et al.
(eds.), *Palestinians in the Israeli Labor Market*, Pp. 87-109.

שיעור 12: המיעוט הערבי : מבט עתידי
אלחאג' מ', 2003. "חינוך בצל הקונפליקט – הגמוניה תרבותית לעומת רב תרבותיות
נשלטת", בתוך: מאג'ד אלחאג' ואורי בן-אליעזר (עורכים). בשם הביטחון, סוציולוגיה של
שלום ומלחמה בישראל בעידן משתנה. חיפה: אוניברסיטת חיפה. עמודים 295-328.

הפוליטיקה של הפורנוגרפיה

ד"ר יעלה להב-רז

יום ה' 08:00-10:00

lahavraz@post.bgu.ac.il

שעת קבלה: כל יום, בתיאום מראש.

תיאור הקורס

הקורס יעסוק בהיסטוריה של הפורנוגרפיה ובוויכוחים התאורטיים-פוליטיים סביב סוגיית הפורנוגרפיה. במהלך הקורס נבחן את שדה הפורנוגרפיה כחלק מכינון שדה המיניות הרחב תוך התמקדות במחלוקת בין זרמים פמיניסטים תיאורטיים סביב סוגיה זו. האם פורנוגרפיה היא בגדר פגיעה בנשים, אקט של אלימות כלפי נשים כפרטים וכקבוצה או שיש באמצעותה לייצר הבניות אלטרנטיביות של מגדר ומיניות. במהלך הקורס נבחן טקסטים תאורטיים כמו גם טקסטים תרבותיים משדות מגוונים כגון אמנות, שירה, ספרות וקולנוע.

דרישות הקורס ומבנה הציונים

נוכחות סדירה, קריאה שוטפת של המאמרים לפני השיעור ונוכחות פעילה.

הגשת דוח קריאה עד 2 עמודים על אחד ממאמרי קריאת הרשות והצגתו במהלך הדיון בכיתה-20%. הנחיות הכתיבה ימסרו בשיעור הראשון. את הדוח הכתוב יש להגיש לפני השיעור הרלוונטי.

עבודה מסכמת עד 4 עמודים-80%. הנחיות נוספות ימסרו בהמשך הסמסטר .

שיעורי הקורס

הערה: יתכנו שינויים בסדר השיעורים וברשימת הקריאה.

22/10 שיעור פתיחה: היכרות עם עולם המושגים ודרישות הקורס.

29/10 שיעור 2: הקדמה: השיח ההיסטורי אודות מיניות

מילט, ק' [1970]2006). תיאוריה של פוליטיקה מינית. בתוך: ד', באום ואחרות (עורכות).

ללמוד פמיניזם: מקראה (עמ' 67-101) מגדרים: הוצאת הקיבוץ המאוחד: תל אביב.

פוקו, מ' (2003). מדע המין. בתוך: תולדות המיניות-הרצון לדעת. (עמ' 54-39). הקיבוץ

המאוחד: תל אביב.

קריאת רשות:

איריגארי, ל' (2003). *מין זה שאינו אחד*. (עמ' 15-26). רסלינג: תל אביב.
פוקו, מ' (2008). ארוטיקה. בתוך: *תולדות המיניות: השימוש בתענוגות*. (עמ' 167-203).
רסלינג: תל אביב.

5/11- שיעור 3: פורנוגרפיה-היסטוריה והגדרות.

Andrews, D. (2012). Toward A More Valid Definition of Pornography". *The Journal of Popular Culture*, 45(3): 457-477.

קריאת רשות:

D'Orlando, F. (2011). The Demand for Pornography. *Journal of Happiness Studies*, 12: 51–75

12/11- שיעור 4: פורנוגרפיה, דמוקרטיה וחופש הביטוי

בן-נתן, ס' (2013). חופש הביטוי, גזענות ופורנוגרפיה: הערה לפסק הדין בעניין ערוץ פלייבוי. בתוך: א', הרצוג וא', שדמי (עורכות). *בשר ודמים: זנות, סחר בנשים ופורנוגרפיה בישראל*. (עמ' 259-270). פרדס: חיפה.

קריאת רשות

הרצוג, א' ושירן, ו' (2013). פורנוגרפיה בין הון, שלטון ועיתון. בתוך: א', הרצוג וא', שדמי (עורכות). *בשר ודמים: זנות, סחר בנשים ופורנוגרפיה בישראל*. (עמ' 271-295). פרדס: חיפה.

19/11 + 26/11- שיעור 5+6: גישות פמיניסטיות תיאורטיות לפורנוגרפיה

דבורקין, א' (2005). פרק 5: בעלות. בתוך: *משגל*. (עמ' 78-94). בבל: תל אביב.
זיו, ע' (2004). בין סחורות מיניות לאובייקטים מיניים: המחלוקת הפמיניסטית על פורנוגרפיה. *תיאוריה וביקורת* 25, 163-194.
מקינן, ק' (2006[1990]). מיניות, פורנוגרפיה ושיטה: "הנאה תחת הפטריארכיה". בתוך: ד', באום ואחרות (עורכות). *ללמוד פמיניזם: מקראה*. (עמ' 376-414). מגדרים: הוצאת הקיבוץ המאוחד: תל אביב.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 103 }

קריאת רשות

- Ciclitira, K. (2004). Pornography, Women and Feminism: Between Pleasure and Politics. *Sexualities*, 7(3): 281–301.
- Cawston, A. (2019). The feminist case against pornography: a review and re-evaluation, *Inquiry*, 62(6): 624-658.
- Stewart, R.S. (2019). Is Feminist Porn Possible? *Sexuality & Culture*, 23:254–270

3/12- שיעור 7: פורנופיקציה של התרבות

- וולף, נ' (2004). מין. בתוך: מיתוס היופי-על השימוש בייצוגים של יופי נגד נשים. (עמ' 124-165). הקיבוץ המאוחד (מגדרים):תל אביב.
- Dines, G. (2010). Chapter 1: "Playboy, Penthouse and Hustler-Paving the way for today's porn industry". In: *Pornland-How porn has hijacked our sexuality*. Beacon Press: Boston.

קריאת רשות:

- זיו, ע'. (2018). מחשבות על פורנוגרפיה, כתיבה ופמיניזם. *תיאוריה וביקורת*, 50: 19-151.
- Attwood, F. (2006). 'Sexed Up: Theorizing the Sexualization of Culture'. *Sexualities*, 9(1): 77-94.
- Mulholland, M. (2011). When porno meets hetro-Heteronormativity and the Pornification of the Mainstream. *Australian Feminist Studies*, 26(67): 119-135.
- Drenten, J., Gurrieri, L., & Tyler, M. (2020). Sexualized labour in digital culture: Instagram influencers, porn chic and the monetization of attention. *Gender Work Organ.* 27: 41–66.
- Ramlagun, P. (2012). "Don't call me weird, but I normally watch porn" - Girls, sexuality and porn. *Agenda* 93: 31-37.

10/12- שיעור 8: פורנוגרפיה ואומנות

ספרינקל, א' (2004). אמנות פוסט פורנו. בתוך: פוסט פורנו מודרניסטית-25 שנותי כזונת מולטימדיה (עמ' 106-167). ת"א: הוצאת אסיה.
קריאת רשות:

Nead, L. (1990). The Female Nude: Pornography, Art, and Sexuality. *Signs*, 15(2): 323-335.

Levinson, J. (2005). Erotic Art and Pornographic pictures. *Philosophy and Literature*, 29(1): 228-240.

Mag Uidhir, C (2009). Why pornography can't be art. *Philosophy and Literature* 33(1), 193-203.

17/12 שיעור 9: המשך פורנוגרפיה ואומנות (בורלסק ופין-אפ)
סרט- "בטי פייג' חושפת הכול"

24/12 שיעור 10: הזדמנויות חדשות- פורנוגרפיה עבור נשים, על ידי נשים.

זיו, ע' (2013). פורנוגרפיה נשית כאתר של שכתוב מגדרי. בתוך: מחשבות מיניות-תיאוריה קווירית, פורנוגרפיה והפוליטיקה של המיניות. (עמ' 163-184) רסלינג: תל אביב.

Schauer, T. (2005). Women's porno: The heterosexual female gaze in porn sites "for women". *Sexuality & Culture*, 9(2): 42-64.

מאמרי רשות:

Corsianos, M. (2007). Mainstream Pornography and "Women": Questioning Sexual Agency. *Critical Sociology* 33: 863–885.

Sonnet, E. (1999). 'Erotic Fiction by Women for Women': The Pleasures of Post-Feminist Heterosexuality. *Sexualities* 2(2): 167–187

31/12 שיעור 11: הזדמנויות חדשות-פורנוגרפיה קווירית

זיו, ע' (2013). בת לוקחת בן: סקס קווירי והזדהות חוצת מגדר בפורנוגרפיה לסבית. בתוך: מחשבות מיניות-תיאוריה קווירית, פורנוגרפיה והפוליטיקה של המיניות. (עמ' 201-215) רסלינג: תל אביב.

DeGenevieve, B. (2007). Ssspread.com- The hot bods of queer porn. In: K. Jacobs, M. Janssen & M. Pasquinell (Eds.) *C'Lickme-A Netporn Studies Reader* (pp. 233-238). Institute of Network Cultures. Parddiso: Amsterdam.

קריאת רשות:

Matebeni, Z. (2012) Queer(ing) porn - A conversation, *Agenda*, 26(3): 61-69.

7/1 שיעור 12: פורנוגרפיה, מעמד וגזע

Miller-Young, M. (2014). Introduction: Theorizing Black Women's Sexual Labor in Pornography. In: *A Taste for BROWN SUGAR- Black Women in Pornography*. (pp.1-23). Duke University Press Durham and London.

Hendrik, T. (2014). Race and desire in the porno-tropics: Ethnographic perspectives from the post-colony. *Sexualities*, 17(1/2): 213–229.

קריאת רשות:

Nash, J.C. (2014). 3-Race-Pleasures. Sexworld and the Ecstatic Black Female Body. In: *The Black Body in Ecstasy* (pp.83-106). Duke University Press Durham and London.

Miller-Young, M. (2014). Black Female Sexuality at the Convergence of Hip Hop. In: *A Taste for BROWN SUGAR- Black Women in Pornography*. (pp.142-180). Duke University Press Durham and London

14/1 שיעור 13: שיעור מסכם-השלמות והנחיות לעבודה המסכמת.

יהודי קליפסו, הקריביים היהודיים והיבטים אחרים של

הגלות הספרדית המערבית

**Calypso Jews, the Jewish Caribbean and other
facets of the Western Sephardic Diaspora**

Dani Kranz, PhD

Email: dkranz@post.bgu.ac.il

ד"ר דני קרנץ

בשנים האחרונות חלו תמורות בספרות הנוגעת ל"אוקיאנוס האטלנטי היהודי" בכלל, ובנושא ה"אוקיאנוס האטלנטי היהודי הספרדי" בפרט. בתחילה, יהודי פורטוגל, ספרד ו(חלקים מ) איטליה נסו מהאינקוויזיציה וחצו לשם כך את האוקיאנוס האטלנטי. אולם מעבר לכך, היו שהיגרו מערבה בחיפוש אחר הזדמנויות עסקיות ותנאי מחייה נוחים יותר.

המסלול בו הם בחרו דמה מאוד למסלול ההגירה שהיה פופולרי בקרב אירופאים וצפון אפריקאים רבים, כמו גם בקרב כמה מזרח תיכוניים. עם זאת, ההיסטוריה לא עצרה מלכת, ויישובים יהודיים שיכולים להתחקות אחר מוצאם במשך מאות שנים נותרו. חלקם קיבלו עולים חדשים, וחלקם גם ראו נוכחות אשכנזית חולפת בשנות השלושים והארבעים. בשונה מקהילות ספרד המזרחיות בבלקן (הבולטות שבהן בסלוניקי ביוון), קהילות ספרד המערביות לא נהרסו במהלך השואה.

- As there are no regular office hours due to COVID 19 measures, please email me with queries and for Zoom appointments -

In recent years, a shift has occurred to appreciate the Jewish Atlantic, and specifically the Sepharadi Jewish Atlantic: initially Jews fled across the Atlantic from Portugal, Spain, and some parts of Italy to escape the Inquisition. However, besides this dreary history Jews had been migrating West to explore, to pursue business, and to live in more favourable conditions. They travelled a route many Europeans, but also North Africans and some Middle Easterners opted for. Yet, history did not stop, and Jewish communities that can trace their origins for centuries remain, some receiving new immigrants, and some also saw – transient – Ashkenazic presences in the 1930s and 1940s. Unlike the Eastern Sepharadi communities in the Balkans, and most prominently in Salonica/Thessaloniki in Greece, the Western Sepharadi communities were not destroyed during the Holocaust. More so than considering the Western Sepharadi history as a historic curiosity, this course gives an overview over historical developments up to the present, tackle questions such as the apparent disappearance of Sepharadi identity, Calypso Jews, conversos/moranos and offers insides to the works of anthropologists like Ruth Behar and Alisse Waterston, who analysed the Jewish Caribbean as part of their family history and ethnographic work.

The course and all materials runs in English to give the participants the opportunity to improve on their English language skills.

Areas covered

Western Europe (France, Spain, Portugal, Italy); North Africa (Maghreb); Caribbean; United States; Greece; Turkey

Assessment

One review of 500 words, of any of the sources provided.

The final exercise will be a written piece of 3,000 words including bibliography, which will focus on any of the topics we covered or you can develop your own question. This question has to be agreed with me.

Preparing your review and essay:

Please bear in mind that your essay is an academic piece of writing, and not an opinion piece or a journalistic paper. Claims need to be backed up by sources, and the sources need to be put in the bibliography. For the form of the bibliography and the use of sources in text use of sources provided as examples.

Email the review and essay to: dkranz@post.bgu.ac.il

Name your file REVIEW_firstnamelastname.docx, REVIEW_IDNumber.docx, and ESSAY_firstnamelastname.docx, ESSAY_IDNumber.docx respectively – I will not accept any work I cannot allocate. If you do not have an ID number use your first and last name.

Aim

This course aims at providing broad basic understanding of the Western Sephardic Diaspora from 1492 to the present, its structures, its basic characteristics and details on several socially significant topics within this context.

In order to do so, the students will be required to read a weekly text, and to contribute to the discussion.

Learning outcomes

On successful completion of this module, students should be able to describe the Western Sephardic diaspora historically and presently.

Sources

All sources listed here are available on Moodle under the section 'Course library'. Please feel free to research more sources, and share them with us.

Sources

Kaplan, Yosef, ed. 2019. *Religious changes and cultural transformations in the early modern*

western Sephardic communities

Jonathan Ray^[SEP] 2013. *After Expulsion: 1492 and the Making of Sephardic Jewry*

Patricia M. E. Lorcin & Todd Shepard 2016. *French Mediterraneans: Transnational and Imperial Histories*^[SEP]

Aviva Ben-Ur. 2011. *Sephardic Jews in America: A Diasporic History*

Sarah Philips Casteel 2016. *Calypso Jews: Jewishness in the Caribbean Literary Imagination*

C. S. Monaco 2009. Port Jews or a People of the Diaspora? A Critique of the Port Jew Concept

David Cesarani, 2002. ed., *Port Jews: Jewish Communities in Cosmopolitan Maritime Trading Centres, 1550–1950*

Behar, Ruth. 2007. *An Island Called Home: Returning to Jewish Cuba*

Waterston, Alisse. 2014. *My Father's Wars*. London: Routledge.

Leite, Naomi. 2017. *Unorthodox Kin: Portuguese Marranos and the Global Search for Belonging*

Jewish History, Vol. 28, No. 3/4, Special issue on Salonica's Jews (2014) – papers on the past and present of Jews in Salonica/Thessaloniki

Lewkowicz, Bea 1999. *The Jewish Community of Thessaloniki: An Exploration of Memory and Identity in a Mediterranean City*

Naar, Devin E. 2007. From the "Jerusalem of the Balkans" to the Goldene Medina: Jewish Immigration from Salonika to the United States
Daniela Flesler, Michal Rose Friedman and Asher Salah 2020. *Genealogies of Sepharad* ("Jewish Spain")
Brink-Danan, Marcy 2011. Dangerous Cosmopolitanism: Erasing Difference in Istanbul
Brink-Danan, Marcy 2012. If It Smells Muslim: Lemon Cologne, Hebrew Lessons and Turkish Identity
Brink-Danan, Marcy 2013. Love, Luck and Long Distances. Choice and Chance in Turkish Women's Emigration stories

Relevant online lectures:

Alisse Waterston, 2017, My Father's Wars: Migration, Memory and the Violence of a Century, https://www.youtube.com/watch?v=kPc9Q9ekI_I
Ruth Behar, 2015, Sephardic Places: Loss & Memory- Ruth Behar, Stroum Lectures 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=vFx0UtMSEKI&t=11s>

Music

Jewish Music Research Center, Hebrew University
<https://jewish-music.huji.ac.il/content/22952>

Topics

Session 1

Practicalities

Session 2

1492 – The Beginning of the Sephardic Diaspora

Session 3

Early Sephardic Communities

Session 4

The Sephardic Mediterranean

Session 5

Excursus 1: From Jewish Salonica to Greek Thessaloniki – East, West or Something Different?

Session 6

Excursus 2: Sephardim and other Jews in modern Turkey

Session 7

The (Sephardic) Jewish Caribbean in History and Literature: Meet Jewish Pirates

Session 8

Jewish Cuba: Western Sephardic, mixed Sephardic Ashkenazic or Cuban?

Session 9

Sephardim in the US

Session 10

From Sephardim to Spanish and Portuguese citizens – new developments

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 113 }

All remaining sessions: individual tutorials

יחסים בין-תרבותיות

סמינר מחקר שנתי

ד"ר יפעת גוטמן

ליצירת קשר: gutmany@bgu.ac.il, שעות קבלה: בתיאום מראש

הקורס סוקר גישות תיאורטיות לחקר היחסים בין תרבויות כדי להבין טוב יותר את הנדידה של רעיונות, אנשים, רפרטוארים, טכנולוגיות, ופרקטיקות תרבותיות בין ובתוך קבוצות וחברות. ביו היתר יידונו המושגים רב-תרבותיות, על-תרבותיות, זהות ושייכות לנוכח תהליכים פוליטיים וחברתיים היסטוריים ועכשוויים. בין הנושאים שייסקרו: הגירה, רב-תרבותיות ואסימילציה; מחאה עדתית ומלחמת תרבויות; אימוץ והטמעה - או התנגדות ודחייה - של רפרטוארים ופריטי תרבות מיובאים; מאבקים בעד ונגד גלובליזציה ו"מקדונלדיזציה" של התרבות; "התנגשות הציוויליזציות" ודיאלוג בין-דתית; תרגום ורב-לשוניות; וביטוי של שיח זכויות האדם הגלובלי במאבקים מקומיים. בעבודת הסיום יבחרו הסטודנטים תופעה של יחסים בין תרבויות וינסו להסביר אותה באמצעות הגישות התיאורטיות ומקרי המבחן שנלמדו במשך השנה.

Intercultural Relations

The seminar reviews theoretical approaches to the study of intercultural relations in order to better understand the travel of ideas, people, repertoires, technologies, and cultural practices among and within groups and societies. The concepts to be discussed, among others, are multiculturalism, transculturalism, identity and belonging, in light of historical and contemporary social and political processes. The themes include immigration, multiculturalism and assimilation; ethnic protest and culture wars; acculturation and adaptation – or opposition and rejection – of cultural

repertoires and items; pro and anti-globalization and “MacDonaldization;” the “clash of civilizations” and interfaith dialogue; translation and multilingualism; and the global human rights discourse in local struggles. In the concluding assignment the students select an instance of intercultural relations and try to explain it using the theoretical approaches and empirical cases we have studied throughout the year.

מטלות הקורס והרכב הציון הסופי:

1. קריאה שוטפת, נוכחות קבועה והשתתפות פעילה - מותרת היעדרות מנומקת מלא יותר משלושה שיעורים במהלך השנה. חומרי הקריאה מצויים כולם באתר של הקורס, אנא הביאו את הטקסטים הרלוונטיים איתכם לשיעור (בעותק דיגיטלי או מודפס).
2. הצגת מאמר בכיתה – 20%: כל משתתף/ת בסמינר ת/יציג מאמר המופיע בקריאת החובה בסילבוס בכיתה. מאמר זה לא יכלל בין שלוש התגובות שיוגשו בסמינר.
3. הגשת נושא לאישור – 20%: באמצע הסמסטר יציגו המשתתפים את הנושא שבחרו לעבודת הסמינר ועליהם להיות מוכנים לעדכן את הכיתה בהתפתחות עבודתם מפעם לפעם במהלך הסמסטר.
4. פרויקט מחקר - 60%: כל משתתף/ת ת/יבחר מקרה של יחסים בין-תרבותיים שעליו ת/יכתוב את עבודת הגמר של הסמינר. העבודה, בהיקף של רפרט או סמינר, תציג ותנתח את המקרה לאור תיאוריות ומקרים אחרים שנסקרו בסמינר.

מערך השיעורים:

הקדמה

רקע תיאורטי והיסטורי:

יחסים בין תרבויות במחקר האתנוגרפי

Clifford, James. 1988. Ch. 3. "On Ethnographic Self-Fashioning" *The Predicament of Culture*, Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 92-113

גירץ, קליפורד. 1990. "משחק עמוק: הערות על קרב התרנגולים הבאלינזי". עמ' 273-306. בתוך *פרשנות של תרבויות*. ירושלים: כתר.

גישת הרפרטואר לתרבות -

סווידלר, אן. 2004 (1986). "התרבות בפעולה: סמלים ואסטרטגיות" תרגום: אורית פרידלנד. בתוך: *תקשורת כתרבות*, כרך א': טלוויזיה כסביבה של תרבות היום-יום. תמר ליבס ומירי טלמון (עורכות), רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 77-102

Even-Zohar, Itamar 2005 Laws of Cultural Interference. *In Papers in Culture Research*, pp. 52-69. [Electronic Book, available from <http://www.even-zohar.com>]
http://www.tau.ac.il/~itamarez/works/books/EZ-CR-2005_2010.pdf

שינוי ושימור רפרטואר תרבותי -

Sela-Sheffy, Rakefet. 2005. "Interference and Aspects of Repertoire Consolidation in Culture." In *The Challenge of the Hyksos: Cultural Interference in the New Kingdom*, Bietak, Manfred & Orly Goldwasser eds. Vienna: Austrian Academy of Sciences.

Holland, Dorothy 1987. "Culture Sharing Across Gender Lines An Interactionist Corrective to the Status-centered model" *The American Behavioral Scientist* 31 (2), pp. 234-249

קריאה מומלצת:

דרורי, רינה. 2001. "שלושה ניסיונות להחייאת העברית בימי-הביניים: המזרח, ספרד המוסלמית, ספרד הנוצרית". בתוך: אדרת לבנימין: ספר היובל לבנימין הרשב, כרך ב'. עורכת: זיוה בן-פורת. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד והמכון הישראלי לפואטיקה וסמיוטיקה ע"ש פורטר, 176–191.

מושגים בסיסיים ביחסים בין-תרבותיים: אסימילציה, הטמעה, מגע ודיפיוז'ן.

Redfield, Robert; Ralph Linton; and Melville J. Herskovits 1935. "A Memorandum for the Study of Acculturation". *Man*, Volume 35 (Oct., 1935), pp. 145-148.

Boyer, P. 2001. "Cultural Assimilation." In *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, Amsterdam: Elsevier Science, pp. 3032-3035.

* מקרי מבחן: תכנון, עיצוב וגיבוש תרבות לאומית

אבן-זהר, איתמר. 1980. "הצמיחה וההתגבשות של תרבות עברית מקומית וילידית בארץ-ישראל

1882-1948 קתדרה 16, עמ': 165-189

המשך מקרי מבחן: תכנון ואנטי-תכנון של תרבות לאומית דרך צריכה תרבותית

Ben-Ari, Nitsa. 2011. "Popular Literature in Hebrew as Marker of Anti-Sabra Culture" in Rakefet Sela-Sheffy & Gideon Toury [eds], *Culture Contacts and the Making of Cultures: Papers in Homage to Itamar Even-Zohar* Tel Aviv: Unit of Culture Research, Tel Aviv University, pp. 219-243

Hirsch, Dafna. "Hummus is best when it is fresh and made by Arabs': The gourmetization of hummus in Israel and the return of the repressed Arab" *American Ethnologist* 38 (4), pp. 617–630

המשך מקרי מבחן: הבניית סטטוס

Kaufman, Jason & Orlando Patterson 2005. "Cross-National Cultural Diffusion: The Global Spread of Cricket". *American Sociological Review*; 70(1), pp. 82-110

Sela-Sheffy, Rakefet. 2011. "High-Status Immigration Group and Culture Retention: German Jewish Immigrants in British-Ruled Palestine" in Rakefet Sela-Sheffy & Gideon Toury [eds], *Culture Contacts and the Making of Cultures: Papers in Homage to Itamar Even-Zohar* Tel Aviv: Unit of Culture Research, Tel Aviv University, pp. 79-99

המשך מקרי מבחן: הבנית תרבות מעמדית

Willis, Paul. 1977. *Learning to Labour: How Working Class Kids Get Working Class Jobs*. Aldershot: Gower, pp. 89-116, 147-159.

הצגה ראשונית של נושאי העבודות

רב תרבותיות: התפתחות ותיאוריה

Gans, Herbert J 1997. "Toward a Reconciliation of 'Assimilation' and 'Pluralism': The Interplay of Acculturation and Ethnic Retention. "*International Migration Review* 31(4), 875–892

Hartmann, Douglas and Joseph Gerteis. 2005. "Dealing with Diversity: Mapping Multiculturalism in Sociological Terms" *Sociological Theory*, 23 (2), pp. 218-240

קריאה מומלצת:

ולצר, מ. 2003 'אילו זכויות מגיעות לקהילות תרבותיות. ?בתוך: א' נחתומי (עורך)
רב-תרבותיות במבחן הישראלי, 63-53, ירושלים.

טיילור, צ. 2003 'הפוליטיקה של ההכרה. "בתוך: א' נחתומי (עורך)
רב-תרבותיות במבחן הישראלי, 52-21, ירושלים.

המשך רב תרבותיות: התפתחות ותיאוריה

Rogers Brubaker. 2001. "The Return of Assimilation? Changing Perspectives on Immigration and its Sequels in France, Germany, and the United States" *Ethnic and Racial Studies* 24(4), pp. 531-548.

Available at: <http://works.bepress.com/wrb/9>

רב תרבותיות בישראל - מלחמת תרבויות לעומת רב תרבותיות:

קימרלינג, ברוך. 1998. הישראלים החדשים, ריבוי-תרבויות ללא רב-תרבותיות. אלפיים ,
16 עמודים 308-264

קריאה מומלצת:

יונה, יוסי ויהודה שנהב. 2005. רב-תרבותיות מהי? על הפוליטיקה של השונות בישראל .
תל אביב: בבל, מתוך פרק 2 – עמודים 52-87 או 74-52

רב תרבותיות בישראל, מקרי מבחן:

Uri Ben Eliezer. 2008. "Multicultural society and everyday cultural racism: second generation of Ethiopian Jews in Israel's 'crisis of modernization'" *Ethnic and Racial Studies* 31 (5).

Amit Kama. 2011 "Parading Pridefully into the Mainstream: Gay & Lesbian Immersion in the Civil Core". In Gug Ben-Porat and Bryan Turner Eds. *The Contradictions of Israeli Citizenship: Land, Religion and State* Routledge, pp.180-202.

Ariela Popper-Giveon and Naomi Weiner-Levy. 2014. "Returning to Ourselves: Palestinian Complementary Healers in Israel" *Qualitative Health Research* 24, pp. 33-45

המשך מקרי מבחן:

אורי רם ודני פילק. "עלייתה ונפילתה של המחאה החברתית (עד כה): ניתוח סוציו-פוליטי". אתר תאוריה וביקורת.

<http://theory-and-criticism.vanleer.org.il/pdf/FilkRamMaabada.pdf>

Ram, Uri. 2005. "Jerusalem, Tel Aviv and the Bifurcation of Israel." *Int J Polit Cult Soc* 19, pp. 21–33

מסטר ב'

מקרי מבחן: רב תרבותיות בישראל לנוכח הגלובליזציה

Illouz, Eva & Nicholas John. 2003. "Global Habitus, Local Stratification, and Symbolic Struggles Over Identity". *The American Behavioral Scientist* 47(2), pp. 201-229.

Frankel, Oz. 2012. "The Black Panthers in Israel and the Politics of Radical Analogy." In Nico Slate (ed.), *Black Power Beyond Borders* Bakinsdale: Palgrave Macmillan, pp. 81-106

קץ ההיסטוריה ומלחמת הציוויליזציות

Fukuyama, Francis. 1989 "The End of History" *The National Interest*
<http://ps321.community.uaf.edu/files/2012/10/Fukuyama-End-of-history-article.pdf>

Huntington, Samuel. 1993. "The Clash of Civilizations" *Foreign Affairs*
<http://history.club.fatih.edu.tr/103%20Huntington%20Clash%20of%20Civilizations%20full%20text.htm>

or

Barber, Benjamin R. 1992. "Jihad vs. MacWorld" *The Atlantic*
<http://www.theatlantic.com/doc/199203/barber>

קריאה מומלצת:

אורי רם, הגלובליזציה של ישראל: מק'דונלד בתל אביב, ג'יהאד בירושלים. תל אביב: רסלינג

– ריבוי מודרנות

Casanova, José. 2011. "Cosmopolitanism, the clash of civilizations and multiple modernities" *Current Sociology* 59(2), pp. 252–267

Eisenstadt, S. N. 2000, "Multiple Modernities" *Daedalus*, 129 (1)
http://www.havenscenter.org/files/Eisenstadt2000_MultipleModernities.pdf

הצגת נושאי עבודות

4. מקרי מבחן: זהות ושייכות אתנית-לאומית מול אזרחות:

Rothberg, Michael and Yasemin Yildiz. 2011. "Memory Citizenship: Migrant Archives of Holocaust Remembrance in Contemporary Germany" *Parallax*, 17 (4), pp. 32–48

Hammack, Phillip L. 2010. "Narrating hyphenated selves: Intergroup contact and configurations of identity among young Palestinian citizens of Israel." *International Journal of Intercultural Relations* 34 (4), pp. 368-385.

Recommended:

Schwarz, Ori. 2013. "Arab sounds in a contested space: life quality, cultural hierarchies and national silencing" *Ethnic and Racial Studies* 37 (11), pp. 2034-2054

Simchai, Dalit. 2014. "Ethno-national Identity and the New Age World View in Israel" *Israel Studies Review* 29 (2), pp. 17-38

Rogers Brubaker. 1995. "National Minorities, Nationalizing States, and External National Homelands in the New Europe" *Daedalus* 124 (2), pp. 107-132.

Available at: <http://works.bepress.com/wrb/16>]

מקרי מבחן: תרגום ושיח בין דתי

Brink-Danan, Marcy. 2003. "Atheists do it better: Agonism in secularist public culture (draft)

Doerr, Nicole. 2012. "Translating Democracy: How activists in the European Social Forum practice multilingual deliberation" *European Political Science Review*, 4 (03), November 2012, 361-384

מקרי מבחן – תרגום ושפה

Yasemin Yildiz. 2011. "Introduction: Beyond the Mother Tongue?: *Multilingual Practices and the Monolingual Paradigm*" *Beyond the Mother Tongue: The Postmonolingual Condition* Fordham University Press, pp.1-29

Brisset, Annie 2010. "Cultural Perspectives on Translation." *International Social Science Journal* 61 (199), pp. 69-81

[ביקור של רועי גפטר]

Recommended:

Dafna Kariv et al. 2009. "Transnational networking and business performance: Ethnic entrepreneurs in Canada" *Entrepreneurship & Regional Development* 21 (3), pp. 239–264

על תרבותיות – רקע תיאורטי והיסטורי

מושגי יסוד: גלובלי, על-לאומי, בינלאומי ועל תרבותי

סדנת כתיבת סמינר

סבב עדכון נושאי עבודות והתקדמות המחקר

על-תרבותיות בין הגלובלי ללוקאלי

Rothberg, Michael. 2009. "Introduction: Theorizing Multidirectional Memory in a Transnational Age" *Multidirectional Memory: Remembering the Holocaust in the Age of Decolonization* Stanford CA: Stanford University Press, pp. 1-19

Radstone, Susannah. 2011. "What Place Is This? Transcultural Memory and the Locations of Memory Studies," *Parallax*, 17:4, pp. 109-123

Recommended:

Olick, Jeffrey K and Brenda Coughlin. 2003. "The Politics of Regret: Analytical Frames" In John Torpey, ed., *Politics and the Past: On repairing historical injustices*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield Publishers, pp. 37-62

מקרי מבחן: מחאה וזכויות אדם

Tarrow, Sidney. 2005. "Introduction" *The New Transnational Activism* Cambridge University Press

McLagan, Meg. 2006. "Making Human Rights Claims Public" *American Anthropologist* 108 (1), pp. 191–220

לשנה הבאה:

[McLagan, Meg .2003. "Human Rights, Testimony, and Transnational Publicity" *Public Sentiments: The Scholar and Feminist Online* 2(1).
<http://sfonline.barnard.edu/ps/printmmc.htm>]

מקרי מבחן - מדיה

Brown S.D. and Hoskins, A. (2010) 'Terrorism in the New Memory Ecology: Mediating and Remembering the 2005 London Bombings', *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, 2(2), pp. 87-107
Karin Nahon – on virality/neiger on blogs/rean on internet production of knowledge and capitlism

שוק האמנות והמוסיקה הגלובאלי

Crane, Dianne. 2010. "Culture worlds: From urban worlds to global worlds."
Lecture at the ESA Research Network Sociology of Culture Midterm
Conference: Culture and the Making of Worlds, Milan, Italy October 2010.
http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1692092

בן ארי, נירית. 2012. "מדרום הברונקס לכל קצווי עולם: תרבות ההיפ-הופ אחרי שלושים שנה" *בהקשר*, היחידה להיסטוריה ותיאוריה, בצלאל גיליון מספר 26 קונפליקט: אנטגוניזם ויצירה

<http://bezalel.secured.co.il/zope/home/he/1349198192/1349357207>

12-13 – הצגת עבודות בכיתה וסיכום

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 126 }

יסודות הסוציולוגיה

מס' קורס: 102.1.0118

מרצה:

פרופ' יעל השילוני-דולב yaelhd@bgu.ac.il
שעות קבלה: ימי ראשון, 17-18 בתיאום מראש

מתרגלות:

גב' צביאלה קריקונץ, tsviela.kr@gmail.com
שעות קבלה: ימי רביעי, 15-16 בתיאום מראש

גב' שיר רבינא ravina@post.bgu.ac.il
שעות קבלה: ימי ראשון, 9-10, בתיאום מראש

תיאור:

קורס זה מוקדש להכרות עם תיאוריות ומושגי יסוד בדיסציפלינה הסוציולוגית, שעניינה חקר החברה המודרנית והפוסט-מודרנית. נפתח את הקורס במפגש עם התיאורטיות הקלאסיות של הוגי המאה ה-19 שהניחו את יסודות התחום, נעבור דרך ציוני דרך בהגות הסוציולוגית של המאה ה-20 ונטעם מעט מהתיאוריות בנות זמננו. במהלך השנה נכיר את התחומים השונים בהם עוסקת הסוציולוגיה כמו ריבוד חברתי, מגדר, חברות, תרבות, סטייה, לאומיות ועוד. הקורס יידון בשאלות המפתח של הדיסציפלינה אודות טיבו של המבנה החברתי, יחסי היחיד והחברה, סולידריות מול קונפליקט, סדר מול שינוי חברתי ועמדות אפיסטמולוגיות שונות; פוזיטיביזם לעומת פרשנות והבניה חברתית. לאורך הקורס נבחן שאלות אקטואליות באמצעות כלי החשיבה הסוציולוגיים, מתוך מטרה לפתח את הדמיון הסוציולוגי ואת החשיבה הביקורתית. כמו כן נתרגל מיומנויות אקדמיות בסיסיות של קריאה וכתובה.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 128 }

מטלות הקורס והרכב הציון הסופי:

1. נוכחות קבועה, קריאה שוטפת והשתתפות פעילה - מותרת היעדרות מנומקת מלא יותר משלושה שיעורים במהלך כל סמסטר.
2. בוחן בקיאות באמצע כל סמסטר: 20% לכל בוחן, סה"כ 40%
3. הגשת 2 דו"חות קריאה בהתבסס על שאלות מנחות במהלך כל סמסטר. ציון עובר/לא עובר. חובה להגיש שני דו"חות בסמסטר כדי להיות זכאים לגשת לבחינה.
3. עבודה בסוף כל סמסטר א : 30% לכל עבודה, סה"כ 60% מועדים טנטטיביים להגשת מטלות (נתונים לשינויים בהתאם למערכת):

מועד הבחינות יופיע בלוח המבחנים המחלקתי ויימסר בהקדם.
הבחינים יערכו בשבוע השמיני בכל סמסטר.

לוח השיעורים, נושאי הלימוד ורשימת הקריאה לסמסטר ב' יינתנו בהמשך

סמסטר א'

18.10.20 שיעור פתיחה – לאן הגענו? מהי אוניברסיטה ומה זו סוציולוגיה?

21.10.20 תרגול

ברגר, פ. (1985). "סוציולוגיה כבידור ליחיד" ו"סוציולוגיה כצורה של תודעה". בתוך: הזמנה לפגישה עם הסוציולוגיה. תל אביב: עם עובד. עמ' 32-9 ; 60-33

25.10.20 אמיל דירקהיים ומקורות הגישה הסטרוקטורליסטית פונקציונליסטית

28.10.20 תרגול

דורקהיים, א. (2006). "מהי עובדה חברתית?". מתוך: הכללים של המתודה הסוציולוגית, תל-אביב: רסלינג. עמ' 57-66

1.11.20 המשך אמיל דירקהיים

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 129 }

4.11.20 תרגול

דורקהיים, א. (2002). ההתאבדות. הוצאת נמרוד, עמ' 13-23; 180-165; 215-199.

8.11.20 – ריבוד בעדשה סטרוקטורליסטית-פונקציונליסטית

11.11.20 תרגול-

דיוויס, ק. ומור ו.א. (1973). "כמה עקרונות של הריבוד החברתי", מתוך ליסק מ. (עורך)
סוגיות בסוציולוגיה, תל-אביב: עם עובד עמ' 111-99.

15.11.20 - קרל מרקס וגישת הקונפליקט

18.11.20 תרגול-

מרקס, ק. ואנגלס, פ., (1995) "המניפסט הקומוניסטי", מתוך רוט-הלר ונווה, היחיד והסדר
החברתי, תל-אביב: עם עובד, עמ' 306-295.

22.11.20 - המשך קרל מרקס

25.10.20 תרגול

מרקס, ק. [1844] 1983. "העבודה מנוכרת". בתוך: ש. אבינרי (עורך). קרל מרקס כתבי
שחרות. ת"א: ספרית פועלים, עמ': 130-118.

29.11.20 – מקס ובר והגישה הפרשנית

2.12.20 תרגול

ובר, מ., (1984) "האסקזה ורוח הקפיטליזם" מתוך: האתיקה הפרוטסטנטית ורוח
הקפיטליזם, תל-אביב: עם עובד. עמ' 90-76.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 130 }

6.12.20 –מקס ובר על ריבוד חברתי
ובר, מ. (1995) "מעמד, סטטוס, מפלגה", בתוך: ד. רוט-הלר וס. נווה (עורכים) היחיד
והסדר החברתי, תל אביב: עם עובד. עמ' 332-345

9.12.20 תרגול-

בורדייה, פ. (1979) "שלוש דרכים להיבדל" מתוך: Pierre Bourdieu, La distinction ,
עמ' 204-215 תרגום מצרפתית: ז'יזל ספירו ופרופ' גדי אלגזי.

13.12.20 –בתאריך זה אין שיעור (חופשת חנוכה)

16.12.20 – תרגול מיומנויות אקדמיות

18.12 בוחן

20.12.20- התיאוריה האליטיסטית

23.12.20 תרגול

מיכלס, ר. (1976). "חוק הברזל של האוליגרכיה". בתוך: ש.ג. אייזנשטדט ואחרים (עורכים),
מדינה וחברה, כרך א', ספריה אוניברסיטאית עם עובד, עמ': 174-187.

27.12.20 – הבניה חברתית

30.12.20 תרגול

ברגר, פ.ל. ולאקמן, ת., (1989) "מיסוד", מתוך רוט-הלר ונווה (עורכים), היחיד והסדר
החברתי, תל-אביב: עם עובד, עמ' 395-408.

3.1.21 – חברות אינטראקציה סימבולית

6.1.21 תרגול

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 131 }

7. גופמן, א. (1989 [1950]). הצגת האני בחיי היום יום. תל אביב: דביר. עמ' 13-35; 96-122.

10.1.21 - סיכום וחזרה

13.1.21 תרגול - סיכום וחזרה

כלכלה פוליטית ביקורתית

פרופסור לב גרינברג

זהו קורס מתקדם אודות גישות ביקורתיות בכלכלה פוליטית. מחקרי כלכלה פוליטית ביקורתית מניחים כי בשוק אין תחרות חופשית אלא יחסי כוח ושליטה, ומטרת המחקר היא לחשוף את יחסי הכוח והמנגנונים באמצעותם נמנעת התחרות החופשית בשוק. הכלכלה הפוליטית הביקורתית משלבת בין התובנות של קארל מארקס אודות הקפיטליזם, הכלכלה העולמית ויחסי הון-עבודה, לבין התובנות של מקס וובר הודות ארגונים כוח והמדינה. הקורס ידון במושגים מרכזיים כמו המדינה, ארגוני עובדים, קורפורטיזם, מבנה שוק העבודה וגלובליזציה. הקורס בנוי משלושה חלקים: חלק ראשון 3 הרצאות פתיחה על נושאי יסוד של הכלכלה הפוליטית, חלק שני דיון מעמיק בספרים שיוצגו על ידי התלמידים, וחלק שלישי לקראת סוף הסמסטר נקדיש מספר פגישות לדיון במחקרי כלכלה פוליטית ביקורתית בישראל. קריאת החומר הביבליוגרפי היא חובה, נדרשת נוכחות והשתתפות בכיתה. יש בו שתי מטלות: כתיבת סיכום של ספר ושליחתו לכל הכיתה שלושה ימים מראש והצגת הספר בכיתה (30% מהציון), וכתיבת עבודת רפרט בת 15 עמודים בסוף הסמסטר (50%). בנוסף 20% מהציון יתבסס על נוכחות בכיתה והשתתפות אקטיבית בדיונים. הספרים שניתן להציג בכיתה על ידי התלמידים מסומנים ב-*, התלמידים מחויבים לקרוא לקראת השיעור את סיכום הספר ואת העמודים או הפרקים של הספר המופיעים ברשימה, ומצופים להשתתף בדיון. הערה חשובה! במידה הקורס יתנהל בצורה מקוונת צפויים לחול שינויים בתכנית ההוראה, באופן התנהלות השיעור ובמטלות.

תכנון הקורס: רשימת נושאים וביבליוגרפיה

קריאת רשות מומלצת:

גרינברג, ל. (1997) יסודות בכלכלה פוליטית, האוניברסיטה המשודרת, משרד הביטחון.

הרצאות מבוא לנושא

שיעור ראשון: קפיטליזם ומערכת עולמית

Marx, K. (1977). Karl Marx, Selected Writings, (2nd Edition) ed. by McLellan, Oxford University Press: Oxford. Chapters. 8 (Economic and Philosophical manuscripts), 19 (wage labor and Capital), 30 (preface to a critique of political economy).

Dos Santos, T. "The Structure of Dependence" in Development and Under-Development ed. By Seligson and Passé-Smith. Ch 22

שיעור שני: שחקנים בכלכלה הפוליטית וגישה היסטורית

Maier, C. "Preconditions for Corporatism" in Order and Conflict in Contemporary Capitalism, J.Goldthorpe (ed.). Oxford: Clarendon Press.

Skocpol, T. 1980. "Political Response to Capitalist Crisis: Neo-Marxist Theories of the State and the Case of the New Deal", Politics and Society, 10:2.

שיעור שלישי: מגישת הפיתוח ועד ליישום כלכלה נאו-ליברלית

Kiely R. "The Crisis of Global Development"

John Williamson, In Search of a Manual for Technopols 11-28, in The Political Economy of Policy Reform, ed. By Williamson J.

הצגת ספרים על ידי התלמידים

1. כלכלה עולמית

* 1. Cardoso, F.H. Faletto, E. (1979) Dependency and Development in Latin America, Berkeley: University Press of California.

* 2. Wallerstein, I. (2004) World System Analysis, Durham and London: Duke University Press.

3. המדינה, שוק עבודה וארגוני עובדים

* 3. Hall, P. (1986) Governing the Economy, The Politics of State Intervention in Britain and France.

* 4. Crouch C. (1993) Industrial Relations and European State Traditions, Oxford: Oxford University Press.

4. עליית הכלכלה הניאו-ליברלית

*5. שטיגליץ יוסף (2005) אי נחת בגלובליזציה

*6. Amin, S. (1997) Capitalism in the Age of Globalization: The Management of Contemporary Society, London: Zed Books.

* 7. Fourcade, M. (2009) Economists and Society, Princeton University Press.

* 8. Harvey, David (2007) A Brief History of Neoliberalism, Oxford: Oxford University Press

* 9. Stiglitz, J. (2012) The Price of Inequality, W. W. Norton.

*10. Standing, G. (2012) The Precariat, the New Dangerous Class, Bloomsbury, USA

*11. Piketty

הכלכלה הפוליטית הישראלית

* 11. Grinberg, L.L. (1991) Split Corporatism in Israel, Albany: SUNY Press.

* 12 Shalev, M. (1992) Labor and the Political Economy in Israel, Oxford: Oxford University Press.

*13. אורי רם, (2005) הגלובליזציה של ישראל, מק'וולרד בתל אביב, ג'יהאד בירושלים.

*14. גרינברג, ל. 1993, ההסתדרות מעל הכל ירושלים: הוצאת נבו.

* 15. ממן, ד. ז. רוזנהק, 2009, בנק ישראל: כלכלה פוליטית בעידן נאו-ליברלי. ירושלים: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד.

כתיבה אנתרופולוגית: מנתונים גולמיים לטקסט

ד"ר דני קרנץ

אחת ממשימות המפתח של האנתרופולוגים היא לתרגם את הנתונים הגולמיים שלהם, הערות השדה והראיונות שלהם לנרטיב טקסטואלי. הקורס בוחן את תהליך היצירה של יצירת טקסט זה. כדי להבין את התהליכים העומדים בבסיס יצירת הטקסט, נסקור את ההיסטוריה של האנתרופולוגיה והכתיבה האנתרופולוגית, נעמוד על הביסוס התיאורטי של אתנוגרפיה רפלקסיבית, ונבחן את האנג'נדות הנידונות באמצעות סגנונות כתיבה שונים.

בקורס יתקיימו הרצאות אורח של פרופ' פראן מרקוביץ, אנתרופולוגית ופרופסור (אמריטוס) באוניברסיטת בן גוריון, ושל עו"ד אקין עג'אי, עורך מקצועי וסופר צללים (ghost writer). פראן דוברת אנגלית אמריקאית כשפת אם ואקין דובר אנגלית בריטית כשפת אם- שניהם מנוסים מאוד בכתיבה עבור מגוון קהלים שונים.

שפת ההוראה בקורס (לרבות חומרי הקריאה) היא אנגלית, על מנת לאפשר למשתתפים לשפר את כישורי השפה שלהם.

Dani Kranz

BA Level

Anthropological Writing: From raw data to textual form

One of the key tasks of anthropologists is to translate their raw data, their fieldnotes, their interviews, the joys and also discontents they recorded in their fieldwork diary into a textual narrative. This course looks at the process of crafting a text as a final outcome. To understand the underlying processes, we will look at the history of anthropology and anthropological writing, theoretical underpinnings of doing reflexive ethnography, and anthropologists

themselves and at the agendas that are being pursued with different styles of writing.

The course will feature a guest lectures by Prof. Dr. Fran Markowitz, who is an anthropologist and professor emerita at Ben Gurion University, and by Adv. Akin Ajayi, who is a professional editor and ghost writer. Fran is an American English native speaker, Akin is a British English native speaker, both are highly experienced in writing for a range of different audiences.

The course and all materials runs in English to give the participants the opportunity to improve on their English language skills.

Aim and outcomes

The aim of the course is to enable students to critically analyse the texts they read, and to translate finds from fieldwork into written shape.

In order to do so, the students will be required to read the weekly texts, and to contribute to the discussion.

Assessment

The final exercise will be a written piece of 3,000 words, which will describe an ethnography of choice, and analyse the ethnography in context.

Reading

Geertz, Clifford 1973. Thick Description: Toward an Interpretive Theory of Culture

- Hylland Erikson, Thomas & Finn Sievert Nielsen. 2013. A History of Anthropology
- Adam Kuper. 1996. Anthropology and Anthropologists: The Modern British School (3rd edition)
- Carole McGranahan 2020. Writing Anthropology: Essays on Craft and Commitment
- Renato Rosaldo. 1993. Culture & Truth: The Remaking of Social Analysis
- Clifford, James & Marcus, George E. 1986. Writing Culture: The Poetics and Politics of Ethnography
- Ruth Behar & Deborah Gordon 1996. Women Writing Culture
- Ruth Behar 1996. The Vulnerable Observer
- Allison James, Jenny Hockey, Andrew Dawson 1997. *After Writing Culture: Epistemology and Praxis in Contemporary Anthropology*
- Sara Ahmed 2004. Affective Economies
- Sara Ahmed 2004. Collective Feelings: Or, the Impressions Left by Others
- Carolyn Ellis 2004. *The Ethnographic I: A Methodological Novel About Autoethnography*

כתיבה אתנוגרפית

102-1-460

פרופ' פנינה מוצפי-האלר

pninamh@gmail.com

משרדי בניין 72 חדר מספר 347

שיעור מקוון יתנהל בימי שלישי 18-20

שעות קבלה: שלישי 16-18 במשרדי

אתנוגרפיה היא טקסט נראטיבי המתאר עבודת מחקר אנתרופולוגית. לסוגה של כתיבה כזו יש היסטוריה ארוכה בדיסיפלינה האנתרופולוגית והיא מהווה את הביטוי המזוקק ביותר של התובנות שעלו במהלך המחקר האתנוגרפי. אולם כבר בתחילת הדרך, לצד כתיבה אתנוגרפית שבאה לסכם ממצאי מחקר באופן ריאליסטי, ובשפה אקדמית רזה, היו תמיד טקסטים עשירים וחדשניים יותר.

מאז תחילת שנות השמונים עם "משבר הייצוג" מתעורר מחדש הדיון בצורך בכתיבה "אקספרימנטלית" מתוך הטענה שתרבות "כותבים". סוגות חדשות של כתיבה משתמשות במגוון חדש של מודלים לכתיבה ומושגים כמו אוטואתנוגרפיה, כתיבה רפלקסיבית, כתיבה פמיניסטית, כתיבה שתשקף מחקר דיאלוגי. במרכזו של הקורס נבחן מגוון של סוגות (ג'אנרים) של כתיבה אתנוגרפית שהופיעו על הבמה בעשורים האחרונים ונשאל מהו ההבדל בין כתיבה נראטיבית שגובלת בספרות יפה לאתנוגרפיות הריאליסטיות הקלסיות שראו בכתיבה רק סיכום של ממצאי מחקר אתנוגרפי? האם יש ערך מוסף לכתיבה אתנוגרפית טובה?

הקורס יתמקד בקריאה וניתוח של אתנוגרפיות שתעדו מציאות חברתית בישראל. והשאלה המרכזית שלנו תהיה האם הפנימה האנתרופולוגיה בישראל את האתגרים שעמדו במרכז 'המפנה הנרטיבי' בארצות הברית?

לאחר יחידת מבוא תיאורטית של שלוש הרצאות פרונטליות שבמהלכן תיסקר ההיסטוריה של סוגות הכתיבה האתנוגרפית השונים נפנה לארבעה מוקדים של מחקר וכתיבה כשאנו

מנגידים זוגות של טקסטים העוסקים ב**אותו נושא** כדי לבחון את ההשפעה השונה של סגנון הכתיבה האתנוגרפי על מה שמוצג כאמת מחקרית.

דרישות הקורס ושקלול הציון:

לציון ארבעה מרכיבים:

1. מטלת כתיבה ראשונה 5 עמודים (על בסיס שלושה טקסטים מתוך חומרי הקריאה תתבקשי לפתח נושא אחד מתוך המגוון ותדוני בו) (25%)
3. פרזנטציה בקבוצות. לקראת סוף יחידת המבוא ולפני היציאה לחופשת הפסח הכיתה תתחלק לארבע קבוצות. כל קבוצה של שתיים או יותר תלמידות תיקח על עצמה אחד מארבעת המוקדים של המחקר הישראלי: קיבוץ/פלסטינים/ כדורגל/אתנוגרפיה פמיניסטית ותנהל במפגש זום את הדיון על המוקד שנבחר. אפשר ורצוי להתייעץ עם המרצה לגבי "מערך השיעור" של הקבוצה. לשם כך יתואם מפגש זום נפרד. השאלות העומדות במרכז הקורס והמבקשות להתחקות אחר סגנונות כתיבה ומנגנונים של ייצוג יעמדו במרכז הדיון של כל קבוצה. הציון על היצירתיות של הפרזנטציה ועל האיכות של הדוח המסכם יהיה משותף לכל חברות הקבוצה (25%)
4. בחינת בית מסכמת שתוגש שבוע לאחר המפגש האחרון של הקורס. (40%) מבחן הבית יציע בחירה של נושא אחד מתוך שניים והגדרה קצרה של כמה מושגים.
5. נוכחות חובה והשתתפות פעילה בשיעורים.

יחידה א: מבוא

ביחידה זו שתסתכם בשלוש הרצאות פתיחה המשרטטות בקצרה את המעבר מכתביה אתנוגרפית "ריאליסטית" לסוגות כתיבה "נראטיביות" נכיר את ההיסטוריה של סוגות כתיבה אתנוגרפית שונות ואת הבעייתיות של הפוליטיקה של הייצוג ומחד ואת הצורך בכלים אפיסטמיים חדשים

בהרצאה הראשונה נבצע קריאה של שלוש דוגמאות שחתרו מתחת לסגנון הכתיבה של קלסיקות ריאליסטיות של כתיבה אתנוגרפית – יומניו של מלינובסקי, דרק פרימן המתגר את מרגרט מיד והספר הנראטיבי של קלוד לוי-שטראוס.

בהרצאה השנייה נתמקד בתפניות התיאורטיות והפוליטיות מאז שנות השמונים ונכיר כמה דוגמאות קלסיות של כתיבה חדשה.

בהרצאה השלישית ננסה לנתח שלושה טקסטים קצרים: "קרבת התרנגולים" של קליפורד גירץ, הסנדלים של תמר אלמור ו עמנואל מרקס על הבדווים בסיני.

24 מרץ הרצאה ראשונה: מהי אתנוגרפיה חדשה?

קריאה: עמנואל מרקס על הבדווים בסיני

31 מרץ הרצאה שנייה: סוגות של כתיבה אתנוגרפית

קריאה: קליפורד גירץ

7 אפריל הרצאה שלישית: שלוש דוגמאות של כתיבה אתנוגרפית

קריאה: תמר אלמור על סנדלים תנכיות

חופשה : מערב פסח ועד יום הזיכרון

7 אפריל ערב פסח

14 אפריל פגרה

יחידה II

כתיבה אתנוגרפית ישראלית מגוונת—פרזנטציות בקבוצות

ביחידה זו נקרא שני טקסטים על אותו נושא כדי לבדוק כיצד סגנון הכתיבה והניתוח האתנוגרפי של אותו הקשר מגבש שאלות מחקר שונות וטקסטים המציגים זוויות שונות של אותה מציאות.

בחרתי ארבעה נושאים שכולם ממוקדים בחברה בישראל: כדורגל, הקיבוץ, פלסטינים, אתנוגרפיות פמיניסטיות. לכל נושא יהיה צוות של תלמידות שיקראו את החומרים של המוקד שנבחר ויעצבו פרזנטציה משותפת על הנושא. הצוותים מוזמנים לתזמן מפגש זום עם המרצה לאחר סיום הקריאה של הטקסטים כדי לחשוב ביחד על עיצוב הפרזנטציה.

21 אפריל כדורגל

קריאה: אמיר בן פורת אל מול שלומית גיא

28 אפריל אין לימודים יום זיכרון

5 מאי דיון פתוח בעקבות הפרזנטציה (צפייה בבית בסרט בית שאן: סרט מלחמה).

12 מאי הקיבוץ

קריאה: תמה חלפין אל מול עמיה ליבליך.

19 מאי כנס האגודה האנתרופולוגית הישראלית במכללת עמק יזרעאל
הכיתה מוזמנת להשתתף בכנס שהוא החגיגה הגדולה של האנתרופולוגיה הישראלית. בונוס (5%) למשתתפות בכנס שיגישו דוח התרשמות מהרצאות ששמעו בכנס ושילבו תובנות מהקורס בהערכה של ההרצאות בכנס.

נקבע שיעור דיון בזום שבו נדון בפרזנטציה על הקיבוץ ובאופנים שבהם שני הטקסטים משתמשים באסטרטגיות כתיבה שונות. נחלוק רשמים של כל מי שהשתתפה בכנס של האגודה האנתרופולוגית.

26 מאי פלסטינים בישראל

קריאה: דני רבינוביץ וחואלה אבו בקר + חיים חזן ודניאל מונטרסקו + מנאר חסן
2 יוני דיון בעקבות הפרזנטציה של שלושת הטקסטים ועל בסיס הצפייה בבית בסרט סרט: עג'מי

9 יוני אתנוגרפיה פמיניסטית

קריאה: הערך "אתנוגרפיה פמיניסטית" בוויקיפדיה. מבוא אחד הפרקים בספר של מוצפי-האלר

16 יוני דיון בפרזנטציה של הקבוצה וצפייה בבית בסרט המתעד את ההצגה של תיאטרון דימונה על בסיס הסרט. מה קורה כאשר טקסט אקדמי מקבל תרגום וחשיפה ציבורית.

23 יוני **שיעור אחרון** הרצאת סיכום על כתיבה אתנוגרפית חדשה בישראל.

מבחן הבית מוגש לכתובת המייל של המרצה ב 1 ליולי.

רשימת הספרים לקורס

כדורגל

בן-פורת, אמיר, (2001), **בילאדי בילאדי**: הפועל טייבה בלאומית. ת"א: בבל. שלומית גיא (2010) **אימפריה - איך המציאה אנגליה את הכדורגל מחדש**

פלסטינים בישראל

דני רבינוביץ וח'אולה אבו בקר (2002) **הדור הזקוף** ירושלים: כתר.
חזן, חיים ודניאל מונטרסקו (2012) **עיר בין ערביים**, ירושלים: מכון ון-ליר.
מנאר חסן (2017) **סמויות מן העין** הקיבוץ המאוחד

הקיבוץ

תמה חלפין (2019) **בית מול הים** האוניברסיטה הפתוחה
עמיה ליבליך (1984) **קיבוץ מקום** תל אביב: הוצאת שוקן,

אתנוגרפיה פמיניסטית

מוצפי-האלר, פנינה (2012). **בקופסאות הבטון**, ירושלים: מאגנס.
תמר אלמור (2006) **מקומות שמורים** עם עובד

טקסטים אתנוגרפיים נוספים על פי נושאים

כלא:

גילה חן ותומר עינת (2006) כלא נשים: החצר האחורית של החברה בישראל הוצאת
הקיבוץ המאוחד, קו-אדום

כאב:

עדי פינקלשטיין לכסות בשקוף: על סבל גופני, עמימות רפואית והכחשה חברתית (2013)
רסלינג.

מוות:

ויס, מאירה (2014), על גופתם המתה: כוח וידע המכון הלאומי לרפואה משפטית. תל-
אביב: רסלינג.

עוני:

ארנרין, ברברה (2004). כלכלה בגרוש: איך (לא) להסתדר באמריקה. תל-אביב: בבל.
מיכל קרומר-נבו, (2007) נשים בעוני: סיפורי חיים, מגדר, כאב, התנגדות, הוצאת הקיבוץ
המאוחד

כתיבה מדעית בסוציולוגיה-אנתרופולוגיה:
סחורות, חפצים וטכנולוגיות –
אנתרופולוגיה וסוציולוגיה של צרכנות, תרבות חומרית
ותרבות דיגיטלית

קבוצה מספר 1 - 102.1.0308-1

ימי ג' 10-12

קבוצה מספר 2 - 102.1.0308-2

ימי ג' 14-16

מרצה : רפי גרוסגליק

rafig@post.bgu.ac.il

שעות קבלה: בזמן השיעור, בתיאום מראש.

תיאור הקורס:

מטרת הקורס: הקניית מיומנויות הנדרשות בעשייה אקדמית בכלל, ובעיקר בפיתוח מיומנויות כתיבה אקדמיות בתחומי הסוציולוגיה והאנתרופולוגיה. הקורס יתמקד במציאה והגדרת נושא לעבודת מחקר, ניסוח שאלות מחקר, קריאה ביקורתית של טקסטים אקדמיים, חיפוש חומר ביבליוגרפי וכתיבת מבוא תיאורטי. תרגול מיומנויות אלו יעשה תוך מפגש עם השדה המחקרי העוסק בסוציולוגיה של צריכה ותרבות ובאנתרופולוגיה של תרבות חומרית.

מבנה הקורס: 7 שיעורים פרונטאליים ו-5 פגישות אישיות

תקציר:

צריכה ותרבות חומרית הינם ממדים משמעותיים בעיצובם של יחסים חברתיים. במהלך הקורס נבחן כיצד פרקטיקות צרכניות פועלות כמקור לכינון זהות וכמניע לתהליכים חברתיים מגוונים – תרבותיים, כלכליים ופוליטיים; מקומיים, לאומיים וגלובליים. במהלך הקורס, נדון בהופעתה והתפתחותה של "חברת הצריכה". נעסוק בהיבטים החברתיים של ייצור, צריכה ושימוש בחפצים או במוצרי תרבות: סחורות, אביזרים, טכנולוגיות, כלים, מכשירים, חומרים, וארטיפקטים אחרים. נעמוד על טיבם של הכוחות התרבותיים ומערכות הידע אשר לוקחים חלק בהבניית פרקטיקות צרכניות בשדות ייצור מוצרים חומריים, תרבותיים ודיגיטאליים. בנוסף, נבחן כיצד שימוש בסחורות, חפצים וטכנולוגיות באופני הבניית זהויות, רגשות, רצונות וערכים. נדון גם באופנים בהם סוגיות הקשורות באי-שוויון חברתי וסביבתי קשורות לדפוסי צריכה, ואף נבחן היבטים אתיים ואסתטיים הקשורים בצריכה וצרכנות. סטודנטים/יות יזומנו להתעניין ולכתוב חיבור אודות אחת הסוגיות הנוגעות לתחומי ידע אלו - לפי בחירתם/ן ובתיאום עם המרצה. במסגרת המפגשים הפרונטאליים, במפגשים האישיים ובחיבורים שיכתבו הסטודנטים/יות, הקורס יכסה סוגיות מגוונות כגון: המפנה המטריאלי, תרבות פופולארית ותרבות דיגיטאלית, תרבות אלגוריתמית צרכנות אתית, צרכנות ירוקה, צרכנות ואקטיביזם, צרכנות וכלכלה שיתופית, אנטי-צרכנות ועוד.

מרכיבי הלמידה:

הגדרת נושא לעבודה.

ניסוח שאלת מחקר כללית וספציפית.

חיפוש חומר ביבליוגרפי רלבנטי לנושא שנבחר.

קריאה ביקורתית של טקסטים אקדמיים.

כתיבת ביבליוגרפיה והערות שוליים.

כתיבת סקירת ספרות ביקורתית.

כתיבת מבוא לעבודת מחקר אקדמית (כותרת, סקירת ספרות, הצגת פערים, ניסוח שאלת

מחקר והצגת טענה היפותטית).

חובות הקורס:

נוכחות וקריאה :

הנוכחות בכל השיעורים ובפגישות האישיות היא חובה, כמו גם קריאת הטקסטים, הכנת כל המטלות והגשתן במועד שנקבע.

מטלות הקורס (ניתן לבצע את כל מטלות הקורס ביחידים או בזוגות):

מטלה ראשונה – "מפת דרכים"

20% מהציון הכללי, מועד הגשה: לאחר המפגש הרביעי

מה צריך לעשות ?

לבחור נושא, לתאר את נושא המחקר, לנסח כותרת (טנטטיבית) לעבודה המסכמת, לנסח שאלת מחקר ולנסח טענה היפותטית:

עליכם לבחור נושא למחקר אפשרי, עליו תכתבו בסוף הקורס מבוא תיאורטי. נסחו את הנושא באופן ממוקד, תוך התייחסות לעולם התוכן הסוציולוגי ו/או האנתרופולוגי בתחום. נסחו שאלת מחקר סוציולוגית/אנתרופולוגית על הנושא שבחרתם. הסבירו מהו אתר המחקר הרלוונטי לבחינת שאלת המחקר, מהי אוכלוסיית המחקר ושיטת המחקר הכללית האפשרית לבחינת הנושא ולהתמודדות עם שאלת המחקר שהצעתם/ן. היקף המטלה – עד שני עמודים, גודל פונט 12, רווח כפול, שוליים רחבים.

הינכם/ן מוזמנים/ות לשוחח עם המרצה על נושא המחקר במהלך הסמסטר ואף לפני הגשת המטלה הראשונה.

קריטריונים להערכת מטלת "מפת הדרכים":

1. כותרת מעניינת ועניינית – 3 נקודות.

2. תיאור בהיר של הסוגייה שנבחרה במבוא, הצגה ברורה של ההקשרים החברתיים העולים ממנה, הצגה ברורה של חשיבות הסוגייה ומדוע ראוי לנתח אותה בכלים סוציולוגיים/אנתרופולוגיים – 7 נקודות.
3. שאלת מחקר וטענה היפותטית – מוצגות באופן מפורט ובהיר, קישור ברור וקוהרנטי לתיאור הנושא ולכותרת – 10 נקודות.

מטלה שניה – ראשי פרקים ורשימה ביבליוגרפית

30% מהציון הכללי, מועד ההגשה: לאחר המפגש השביעי

מה צריך לעשות? ראשי פרקים ורשימה ביבליוגרפית.

ראשית, עליכם/ן לנסח את ראשי הפרקים, דהיינו את הסעיפים המרכזיים שיופיעו בעבודה המסכמת (המבוא התיאורטי). שנית, עליכם/ן לערוך רשימה של מקורות אקדמיים בהתאם לנושא ושאלת המחקר שבחרתם. על הרשימה להיות מוגשת על-פי כללי הרישום הביבליוגרפי המקובלים. תחת כל אחד מן המקורות הוסיפו כמה משפטים המתארים את נושא המאמר (רצוי תוך התייחסות לנושא שבחרתם). הרשימה תכלול 8-10 פריטים, מתוכם לפחות 5 באנגלית ולפחות 4 פורסמו בעשור האחרון. היקף המטלה – עד ארבעה עמודים, גודל פונט 12, רווח כפול, שוליים רחבים.

מטלה שלישית – עבודה מסכמת (מבוא תיאורטי המוביל לשאלת

מחקר)

50% מהציון הכללי, מועד ההגשה: 15.7.2021

אורך המטלה: לא פחות מ-7 עמודים ועד 8 עמודים (לא כולל שער, אבסטרקט, תוכן עניינים ורשימה ביבליוגרפית).

מה צריך לעשות? מבוא תיאורטי.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 149 }

העבודה המסכמת תכלול דיון בנושא אותו בחרתם/ן תוך הסתמכות על חומר ביבליוגרפי שאספתם/ן (הביבליוגרפיה צריכה להכיל כ- 15 פריטים).
פורמט ההגשה הינו: גופן 12 ברווח כפול ושוליים רחבים. אורך המטלה: עד 10 עמודים.

הנחיות כלליות:

1. מרבית הנקודות יינתנו לתוכן המבוא התיאורטי, אך תהייה התייחסות משמעותית גם לסגנון הכתיבה ולניסוח הטיעונים.
2. על מחברי/ות העבודה להדגים יכולת כתיבה וניסוח אקדמיים (הימנעות מ"סלנג" ושפה מדוברת היכן שאין צורך בכך, ציטוטים מנוסחים היטב, הפניות ברורות, ניסוח שאלת מחקר ותזה [טענה היפותטית] ברורה, קוהרנטיות בין חלקי העבודה).
3. תיבחן יכולת מציאת מסגרת תיאורטית מתאימה, יכולת איתור פערים אמפיריים ותיאורטיים ויכולת ניסוח שאלת מחקר שתתמודד עם פערים אלה.
העבודה תכלול שער, אבסטרקט, מבוא תיאורטי, ניסוח של שאלת מחקר, ביבליוגרפיה. היקף העבודה - לא פחות מ-7 עמודים ועד 8 עמודים (לא כולל שער, אבסטרקט ורשימה ביבליוגרפית).

מבנה העבודה

1. שער העבודה

השער יכלול את שם העבודה, שם הקורס והחוג במסגרתם נכתבה, שם הכותב/ת/ים/ות, ת.ז. ותאריך.

השער יכלול גם אבסטרקט קצר (150-200) המתאר את תמצית העבודה.

2. תוכן העניינים

תוכן העניינים יבוא בעמוד נפרד אחרי שער העבודה. התוכן יכלול את כותרת הפרקים והסעיפים באותו סדר בו הם מופיעים בעבודה, בלוויית ציון מספר העמוד בעבודה. הכותרות לפרקים אמורות לבטא את תוכן הפרקים, כך שתוכן העניינים מבהיר את מבנה העבודה.

3. מבוא

המבוא יכלול את המרכיבים הבאים:

הנושא הכללי בו דנה העבודה.

דיון בחשיבות הנושא מבחינה מעשית ותיאורטית.

סקירת ספרות - הסבר דרכי הניתוח או הפרשנות על הסוגייה שנבחרה כפי שאלה מופיעים בספרות הקיימת.

הסבר על פערי מידע תיאורטיים ו/או אמפיריים בספרות – יש להציג נקודות ביקורת, שאלות שאינן זוכות למענה מספק, אי התאמה בין החומר האמפירי לתיאוריה, תחומים שלא זכו למחקר מספק, וכד'.

ניסוח שאלת מחקר אשר סקירת הספרות מובילה אליה.

הצגת פרספקטיבה באמצעותה תטופל שאלת המחקר ו/או מתודולוגיה מחקרית אפשרית.

הצגת טענה היפותטית.

4. רשימה ביבליוגרפית

5. נספחים

פרטים חשובים נוספים לעבודה המסכמת:

כללי ציטוט

כתיבה אקדמית מבוססת על שני עקרונות: הסתמכות על המחקר הקיים והבאת דברים בשם אומרם. ציטוט מחקרים קודמים מהווה הכרה בעבודתם של אחרים. להכרה זו, מעבר להיותה הוגנת (כי ללא הכרה זו - מדובר בגניבת פרי מחקרם של אחרים), יש שתי מטרות. ראשית, היא עשויה לחזק את טענת הכותב/ת כי היא מראה שחוקרים/ות אחרים/ות, שמחקרם עמד במבחן הפרסום, טענו טענות דומות. שנית, ציטוט מאמרים קודמים מאפשר ביקורת עליהם ובכך ומצביע על תחומים בהם יש צורך בחקירה נוספת ובניתוח נוסף, שהוא פרי עבודתו העצמאית של החוקר/ת. בעבודתכם יש להשתמש בכללי הציטוט הנהוגים במדעי החברה.

הערות שוליים

הערות שוליים יופיעו, במידת הצורך, בתחתית העמודים הרלבנטיים. לכל הערה נלווה מספר. חשוב להקפיד שמספור ההערות יהיה שוטף ועקבי לאורך כל העבודה.

רשימה ביבליוגרפית

הרשימה הביבליוגרפית תופיע בסוף העבודה על פי סדר הא"ב של שמות המשפחה של המחברים. יש לערוך שתי רשימות נפרדות לפריטים בעברית ולפריטים בלועזית. אופן רישום הביבליוגרפיה צריך להיות מלא ואחיד, בהתאם לאחת משיטות הרישום הביבליוגרפי המקובלת (APA, MLA, Chicago וכד').

קריטריונים להערכת מטלת העבודה המסכמת:

1. כותרת ואבסטרקט בהירים – 5 נקודות.
2. הצגת סוגיית המחקר – 5 נקודות.
3. שילוב של כל חומרי הקריאה הנדרשים בהתאם להנחיות, וקישורם באופן ברור ומדויק לסוגייה הנחקרת – 10 נקודות.
4. הצבעה על פערים הקיימים בספרות – 10 נקודות.

5. מבנה המבוא והאופן בו הוא מוביל לשאלת המחקר – 10 נקודות.
6. ניסוח שאלת המחקר והטענה ההיפותטית – 5 נקודות.
7. תצורת הגשת העבודה (הפניות מסודרות, רישום ביבליוגרפי מדויק) – 5 נקודות.

סה"כ – 50 נקודות

סדר המפגשים:

שבוע ראשון: מבוא לקורס

מפגש פרונטאלי - הצגת נושא הקורס והצגת מטרות, מבנה ודרישות הקורס, הנחיות לכתיבת המטלה הראשונה ("מפת דרכים").
הצגת הנושא: כיצד האנתרופולוגיה והסוציולוגיה מתייחסת לחקר חפצים, לאובייקטים חומריים דוממים, לארטיפקטים, למוצרי תרבות פופולארית ולמוצרים דיגיטליים? מהי הסוציולוגיה של הצריכה ומהי חברה צרכנית?

שבוע שני: דוגמאות לעבודות מחקריות

מפגש פרונטאלי: על חומרים, חפצים ואלגוריתמים – מחקרים אמפיריים וחשיבה על נושאים לעבודת מחקר

קריאת חובה:

El Or, Tamar. (2012). The soul of the Biblical sandal: on anthropology and style. *American Anthropologist* 114(3): 433-445.

Kotliar, Dan. (2020). Who Gets to Choose? On the Socio-algorithmic Construction of Choice. *Science, Technology, & Human Values*, 0162243920925147.

שבוע שלישי: גישות תיאורטיות

מפגש פרונטאלי: ביוגרפיה של חפצים; זהות והיבדלות- גישות תיאורטיות מרכזיות
קריאת חובה:

Bourdieu, Pierre, 1984. *Distinction: A Social Critique of the Judgment of Taste*. Cambridge, MA: Harvard University Press. pp.169-200.

Kopytoff, Igor. (1986). The Cultural Biography of Things: Commoditization as Process. In: Appadurai, A. (ed.). *The Social Life of Things: Commodities in Cultural Perspective*. Cambridge: Cambridge UP. pp. 64-94.

קריאת רשות:

Bauman, Zygmunt. (2007). *Consuming life*. Malden, MA: Polity Press.
"Consumerism versus consumption," pp.25-51.

*** לקראת המפגש הרביעי יש לחשוב על נושא לעבודת המחקר (אין צורך להגיש, רק לחשוב על נושא ולהגיע עם רעיונות למפגש הרביעי)

שבוע רביעי: הכנת "מפת דרכים" : תרבות חומרית, צריכה וצרכנות לפני ובעת משבר הקורונה

מפגש פרונטאלי: בחירת נושא וניסוח שאלת מחקר.

קריאת חובה:

גרוסגליק, רפי. (2016). אזרחות-צרכנות? אוכל אורגני ותרבות גלובלית בישראל. *סוציולוגיה ישראלית* יז(2), עמ' 93–115.

הנדל, אריאל ומונטרסקו דניאל. (2019). בעקבות הגביע הקדוש: יינות ילידיים, מדע והפוליטיקה הקולוניאלית של הזהות המקומית. *סוציולוגיה ישראלית* כ2. עמ' 107-135.

*** הגשת מטלה ראשונה ***

בשני המפגשים הבאים יתקיימו פגישות אישיות בהם תינתן משוב על "מפת הדרכים" ויגובש נושא המחקר יחד עם המרצה.

שבוע חמישי : פגישות אישיות

שבוע שישי: פגישות אישיות

שבוע שביעי:

מפגש פרונטאלי: איתור מקורות אקדמיים ורישומם

*** הגשת מטלה שנייה ***

בשני המפגשים הבאים יתקיימו פגישות אישיות

שבוע שמיני: פגישות אישיות

שבוע תשיעי : פגישות אישיות

שבוע עשירי:

מפגש פרונטאלי : ביקורת כללית, כתיבת סקירת ספרות ביקורתית + משוב מטלה שנייה

שבוע 11:

פגישות אישיות לקראת הכנת מטלה סופית

שבוע 12:

פגישות אישיות לקראת הכנת מטלה סופית

שבוע 13:

מפגש פרונטאלי: הנחיות למטלה הסופית, שאלות ותשובות וסיכום הקורס.

קריאת רשות - ביבליוגרפיה ראשונית וכללית בנושא

אדורנו, תיאודור והורקהיימר, מקס. (1993 [1947]). תעשיית תרבות: נאורות כהונאת המונים. מתוך: אסכולת פרנקפורט – מבחר. עמ' 158-198. בני-ברק: ספריית פועלים.

אלאור תמר. (2014). סנדלים: אנתרופולוגיה של סגנון ישראלי. תל אביב~ עם עובד.
כץ-גרו, טלי. (2006). "צריכה". בתוך: אורי רם וניצה ברקוביץ (עורכים), אי/שיוון. באר-שבע:
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, 363-369.

מרקס, קרל. (1867). (העמודים על פי ההוצאה החדשה משנת 2011) הקפיטאל, כרך ראשון: פרשה ראשונה: סחורה וממון פרק ראשון, הסחורה, סעיפים 1 ו- 2 (עמ' 29-38) סעיף 3 (עמ' 39-40); סעיף 4 האופי הפטישיסטי של הסחורות (עמ' 58-69). הוצאת הקיבוץ המאוחד – קו אדום.

שכטר, רלי. 2000. "מחקרים של צריכה: מה זה ולמה?". ג'מעה, כרך 6, עמ. 117-126.

Banet-Weiser, S. (2012). Free Self-Esteem Tools? Brand Culture, Gender, and the Dove Real Beauty Campaign. In Mukherjee, R & Banet-Weiser, S (eds.). *Commodity activism: Cultural resistance in neoliberal times*. New York: NYU Press. pp. 39-56.

Baudrillard, J. (1981). *For a critique of the political economy of the sign*. St. Louis, Mo: Telos Press. "The Ideological Genesis of Needs," pp. 63-87.

Fisher, E. (2012). How Less Alienation Creates More Exploitation? Audience Labour on Social Network Sites. *Communication, Capitalism & Critique. Open Access Journal for a Global Sustainable Information Society*, 10(2), 171-183.

Hallinan, B., & Striphos, T. (2016). Recommended for you: The Netflix Prize and the production of algorithmic culture. *New media & society*, 18(1), 117-137.

Illouz, E. (1997). *Consuming the Romantic Utopia Love and the Cultural Contradictions of Capitalism*. Berkeley, UC Press. Part 2, pp. 81-184.

Lamont, M., & Molnár, V. (2001). How blacks use consumption to shape their collective identity: Evidence from marketing specialists. *Journal of Consumer Culture*, 1(1), 31-45.

Mary Douglas, M. (1982). *In the Active Voice*. London: Routledge. "Goods as a System of Communication," pp. 16-33.

Miller, D. (1987). *Material Culture and Mass Consumption*. Oxford: Basil, Blackwell

Miller, D. (ed.). (2005). *Materiality*. Durham: Duke University Press.

- Miller, L. (2006). *Reluctant capitalists: Bookselling and the culture of consumption*. Chicago: University of Chicago Press. (Chapter 1, pp. 1-19).
- Ram, Uri. (2007). Liquid identities: Mecca Cola versus Coca-Cola. *European Journal of Cultural Studies* 10(4) 465-484.
- Ritzer, G. (2015). Prosumer capitalism. *The Sociological Quarterly*, 56(3), 413-445.
- Schor, J. B., Fitzmaurice, C., Carfagna, L. B., Attwood-Charles, W., & Poteat, E. D. (2016). Paradoxes of openness and distinction in the sharing economy. *Poetics*, 54, 66-81.
- Striphas, T. (2015). Algorithmic culture. *European Journal of Cultural Studies*, 18(4-5), 395-412.
- Szasz, A. (2007). *Shopping Our Way to Safety How We Changed from Protecting the Environment to Protecting Ourselves*. Minneapolis: University of Minnesota Press. pp.1-8; 171-238.
- Thorstein, V. (1953[1899]). *The Theory of the Leisure Class: An Economic Study of Institutions*. New York: Mentor. Chapter 4.
- Warde, A. (2017). *Consumption: A sociological analysis*. London: Palgrave Macmillan. Part 1, pp. 13-55.
- Zelizer, V. (2005). Culture and consumption. In: *Handbook of Economic Sociology*, Princeton University Press. pp. 331-354.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 158 }

Zukin, S. (2008). Consuming authenticity: From outposts of difference to means of exclusion. *Cultural studies*, 22(5), 724-748.

מבוא לאנתרופולוגיה - סמסטר א'

- התפתחות האנתרופולוגיה כדיסציפלינה

תשפ"א 2020 - 2021

יום א' 10:15 – 11:45

מרצה: פרופ' ניר אביאלי (avieli@bgu.ac.il)

שעת קבלה יום ג' 11 - 12

מתרגלות: ענבר אברג'ל inbarabe@post.bgu.ac.il

ג'נינה מלו melojan@post.bgu.ac.il

כללי:

מהי אנתרופולוגיה? במה עוסקים אנתרופולוגים? מהן התיאוריות המרכזיות בתחום? במהלך הקורס נעסוק בשאלות אילו ואחרות, ונטעם מעט מן השפע המגוון של המחקר האנתרופולוגי. נלמד על טקסים בתרבויות שונות, על אגדות ומיתוסים, על הקשר התרבותי שבין האדם לסביבתו ועל האופן שבו אנו חושבים על העולם. נלמד גם שהניתוח האנתרופולוגי עצמו מעוגן בהקשרים היסטוריים חברתיים ותרבותיים, ולפיכך, נדגיש את המתח שבין התופעות התרבותיות המיוצגות בטקסטים האנתרופולוגיים ("אתנוגרפיות") לבין התיאוריות שמשמשות לארגן, לפרש ולנתח את אותן תופעות. חשיבות רבה יש לתרגול, אשר נועד לפתח דיון סביב חומר הקריאה ולאפשר היכרות קרובה ומפורטת יותר עם דרכי הייצוג של הידע האנתרופולוגי. בתרגול יידונו גם דרכי יישומן ובחינתן של הגישות התיאורטיות השונות. התרגול נועד לעורר השתתפות פעילה של התלמידים. **חובה** לקרוא את כל החומר המבוקש לפני כל תרגיל ולהביא את הטקסט **מודפס**, שכן הדיון בכיתה מבוסס רובו ככולו על קריאה מקדימה שכזו. התרגול יתקיים אחת לשבוע לאורך כל הקורס, וכל פגישה תימשך 45 דקות.

דרישות הקורס והרכב ציון סופי:

חובת נוכחות בשיעורים ובתרגילים. בתנאי למידה מרחוק חובה להפעיל מצלמה לאורך כל השיעור.

השתתפות פעילה בשיעורים ובתרגילים.

הגשת 6 מטלות (15 נק' למטלות 1 עד 5, 25 נק' למטלה 6) – פרטים יימסרו בתרגילים.

אין אפשרות להגיש את המטלות ללא השתתפות סדירה בתרגילים ולא ניתן לסיים את הקורס ללא הגשת כל המטלות.

חשוב מאד: השיעור והתרגיל הם "אזורים חופשיים מאינטרנט", והסטודנטים מתבקשים שלא לגלוש, לצ'טט, או לבצע כל פעולה ברשת במהלך השיעור והתרגיל.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 161 }

תכנית השעורים והתרגילים סמסטר א'

שיעור	נושא השיעור	תרגילים	חובת הקריאה לתרגיל
18.10.21	מהי אנתרופולוגיה	21.11	בוהנן, ל. שייקספיר בג'ונגל
25.10	אבולוציה חברתית ותרבותית	28.11	סהלינס, מ. איש עני, איש עשיר, איש גדול, צ'יף (איך קוראים מאמר) הנחיות למטלה 1
1.11	יחסיות תרבותית; המחשבה הפונקציונאלית במדעי החברה	4.12	מוס, מ. המתנות המוחלפות בין הצדדים והחובה להשיבן אבוהב, א. חתונת הדמים הגשת מטלה 1
8.11	פונקציונליזם פסיכולוגי	11.12	1. Malinowski, B. The Essentials of the Kula Ring; 2. Malinowski, B. Death and the Reintegration of the Group. הנחיות למטלה 2
15.11	מלינובסקי ומהפכת עבודת השדה	18.12	Malinowski, B. The Subject, Method and Scope of this Inquiry הגשת מטלה 2
22.11	תרבות ואישיות	25.12	מיד, מ. מילדות לבגרות בגינאה החדשה הנחיות למטלה 3
29.11	פונקציונליזם מבני	2.12	שוקד, מ. השכנת שלום בקהילה של יוצאי מרוקו ניתוח טקסט ע"פ הגישה הפונקציונאלית

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 162 }

הגשת מטלה 3.			
אורטנר, ש. הנשי והגברי – טבע ותרבות? הנחיות להגשה מטלה 4	9.12	סטרוקטורליזם: ק. לוי- שטראוס	6.12
הנחיות להגשת מטלה 6	16.12	חנוכה אין שעור	13.12
Douglas, M. Animals in Lele Religious Symbolism ² . Leach, E. Genesis as Myth. הגשת מטלה 4	23.12	ניתוח סטרוקטוראלי של תרבויות	20.12
קרוב התרנגולים בבאלי הנחיות למטלה 5	30.12	הגישה הפרשנית: קליפורד גירץ	27.12
טרנר "לימינאליות וקומוניסטים" הנדלמן וכך "טקסים" ממלכתיים במדינת ישראל הגשת מטלה 5		מבנה למשמעות: טקסים	3.1.21
Avieli, N. Vietnamese New Year Rice Cakes הגשת מטלה 6		הגישה הפרשנית תרמילים ישראלים	10.1

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 163 }

רשימת הקריאה (סמסטר א')
בוהנן ל. 1988. "שקספיר בג'ונגל", בתוך: רבינוביץ', ד. (עורך) שקספיר בג'ונגל: על מפגשים בין תרבותיים. תל אביב: דביר.

סהלינס מ. 1980. "איש עני, איש עשיר, איש גדול, צ'יף. טיפוסים פוליטיים במלינזיה ופולינזיה", בתוך: מ. שוקד, ע. מרקס וש. דשן. פרקים באנתרופולוגיה חברתית, ירושלים: שוקן, עמ' 153-162.

מוס, מ. 2005. מסה על המתנה. פרקים 1 ו 2. תל אביב: רסלינג, עמ' 43 – 90.

אבוהב, א. 1998. "חתונת הדמים: מתנות של חפץ ושל כסף בחתונה ישראלית", בתוך: אורית אבוהב, אסתר הרצוג, הרווי גולדברג ועמנואל מרקס (עורכים). אנתרופולוגיה מקומית, תל-אביב: צ'ריקובר, ע"מ 571-594.

Malinowski, B. 1930. "The Essentials of the Kula", in: Argonauts of the Western Pacific. New York: Dutton & Co., 81-104.

Malinowski, B. 1948. "Death and the Reintegration of the Group", in: Magic, Science and Religion. London: Faber and West.

Malinowski, B. 1930. "The Subject, Method and Scope of this Inquiry (Introduction)", in: Argonauts of the Western Pacific: An Account of Native Enterprise and Adventure in the Archipelagoes of Melanesian New Guinea. New York: Dutton & Co., 1-25.

מיד, מ. 1966 [1930]. "מילדות לבגרות בגינאה החדשה: מחקר משווה של חנוך פרימיטיווי". תל-אביב: מסדה: 11 - 64.

שוקד, מ. 1977. השכנת שלום בקהילה של יוצאי מרוקו. בתוך שוקד, מ. וש. דשן, דוב
התמורה: שינוי והמשכיות בעולמם של יוצאי צפון-אפריקה. ירושלים: יד בן צבי: 211-226.

אורטנר, ש. 2007 [1974]. "האם היחס בין הנשי לגברי הוא כמו היחס שבין הטבע
לתרבות?" בתוך: דרכים לחשיבה פמיניסטית: מבוא ללימודי מגדר (ניצה ינאי, עורכת) -27-
45. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

Leach, E. 1969. "Genesis as Myth". In Genesis as Myth and other Essays.
London: Cape.

Douglas, M. 1975. "Animals in Lele Religious Symbolism". in Implicit Meaning.
London: Routledge and Kegan Paul. pp. 27-46

גירץ, ק. 1990. "משחק עמוק: הערות על קרב התרנגולים הבאליניז", מתוך: פרשנות של
תרבויות. ת"א: כתר ע"מ 273 – 375.

טרנר, ו. 2004. "לימינאליות וקומיוניטס", בתוך: התהליך הטקסי, ת"א: רסלינג, עמ' 87 -
115.

הנדלמן, ד. וכץ, א. 1998. "טקסים ממלכתיים במדינת ישראל: יום הזיכרון ויום העצמאות"
בתוך: מ. אדר-בוניס (עורכת) מבוא לאנתרופולוגיה, מקראה, האוניברסיטה הפתוחה, ת"א:
121-148.

Avieli, N. 2005. "Vietnamese New Year Rice Cakes: Iconic Festive Dishes
and Contested National Identity". Ethnology, Vol. 44(2):167-187.

מבוא לאנתרופולוגיה - סמסטר ב'

סמסטר ב, תשפ"א

אוניברסיטת בן גוריון

פרופ' פנינה מוצפי-האלר (pninamh@gmail.com)

מס' קורס: 102.1.0108

תקציר:

לאחר שקיבלתם את היסודות התיאורטיים וההיסטוריים של השאלה "מהי אנתרופולוגיה" בסמסטר א נתקדם בסמסטר זה להכרה קרובה ומגוונת של "מה אנתרופולוגים ואנתרופולוגיות עושים ועושות. לאחר שלוש הרצאות פתיחה של המרצה הפורסת את ה"אני מאמין" שלה יתנהל הקורס דרך קריאה ומפגש עם עבודות של אנתרופולוגיות ישראליות. הכיתה תחולק לקבוצות קריאה של האתנוגרפיות החדשות. הללו ותעצב מצגת במפגשים עם המתרגלות שאותה תציג בפני המחברת שתהיה אורח/ת בכיתה (בזום). האתנוגרפיות מציעות עושר של תפיסות מחקריות וסוגיות חברתיות המדגימות את אופיו הייחודי של מחקר אתנוגרפי. לקראת סוף הקורס נשאל: מה עושים עם זה? ונגייס אנתרופולוגיות מהאקדמיה ומחוצה לה כדי לדון בשאלה.

מבנה הציון:

5 דוחות קריאה (בחירה אישית מתוך רשימת הקריאה של פריטים שיופיעו במודל) 25%
פרזנטציה הממוקדת בעבודה משותפת של קבוצה על טקסט אחד באורך מלא (25%)
מבחן בית (50%)

מבוא: שלוש הרצאות פתיחה ומסגרת לקורס

שיעור ראשון 28 פברואר (היברידי)

הרצאה פותחת: האני מאמינה של המרצה לגבי אנתרופולוגיה, הוראה, ומטרותיה של הלמידה בקורס זה
חומר קריאה: המאמר על ה"יאקירמה"
התכנון הוא שההרצאה תהיה במודל ההיברידי- 20 סטודנטים שנרשמים מראש יהיו בכיתה והשיעור ישודר בזום לכל השאר.
התרגול: יעבור על חומר הקריאה וינהל את ההרשמה לנושאים של קבוצות העבודה.
התלמידות יבינו מה מצופה מהן. בסופו של התרגול הראשון התלמידות כבר חילקו את עצמן לקבוצות עבודה ונרשמו לנושאי ותאריכי הפרזנטציות שלהן. המפגש החמישי יתנהל כמפגש זום מיוחד עם הקבוצה (של כעשר תלמידות) שתתחיל לעבוד על הפרזנטציה הראשונה.
שיעור שני: 7 מרץ (מקוון בלבד)
הרצאה שניה כללית: מהי אתנוגרפיה פמיניסטית -שאלות של אתיקה, יחסי כוח בשדה אופיו של המחקר ומטרותיו
חומר קריאה: "יש לך קול אותנטי" + פרק אחד מתוך הספר שלי "בקופסאות הבטון"

שיעור שלישי 14.3 הרצאה מקוונת: "כיוונים חדשים/עכשוויים של מחקר והגות אנתרופולוגית בישראל ובעולם" (אולי כאן להזמין לכמה דקות כל אחד אנשים כמו גיא שלו או ליאור שני או אנתרופולוגיות צעירות שרק סיימו דוקטורט לדבר כמה דקות על מושגים חדשים כמו אנתרופולוגיה חומרית, חברה וסביבה, מחקר ופוליטיקה- כל אחת תתבקש לדבר כ 10-15 דקות.)

II. אנתרופולוגיה זה מה שאנתרופולוגים עושים: שמונה פרזנטציות ומרצים אורחים

שיעור רביעי 21.3 הקבוצה הראשונה מציגה את ספרו של טל שמור. הוא מופיע בכיתה בזום.

פסח: אין שיעורים ב 28.3 וב 4.4

שיעור חמישי: 11.4

- ירון עידן "מסעות הנוער לפולין" פרזנטציה של קבוצה שנייה ושיחה עם המחבר
שיעור שישי 18.4
- איילת מעוז אתנוגרפיה של כיבוש פרזנטציה של קבוצה שלישית ושיחה עם המחבר
שיעור שביעי 25.4
- תמה חלפין "הקיבוץ היום" פרזנטציה של קבוצה רביעית ושיחה עם המחברת
שיעור שמיני 2.5
- שיעור ללא אורח/ת: סיום וסיכום היחידה המרכזית של ארבעה טקסטים עם מרצים
אורחים. דיון פנימי בתוך הכיתה
מפגש היברידי (עם מספר מצומצם של תלמידים בלייב ושידור בזום)
שיעור תשיעי 9.5
- מנר חסן: פרזנטציה של קבוצה חמישית ומרצה אורחת (אנתרופולוגיה היסטורית,
מיקומי החוקרת, לאומיות, פמיניזם)

III. מה עושים עם זה? (אנתרופולוגיה מעבר לאקדמיה, המסלול לדוקטורט, מוסיקה
וישומיות)
ביחידה סוגרת זו ארבעה טקסטים עם המחברים המגיעים כמרצים אורחים וארבע
פרזנטציות קבוצתיות

- 16.5 שבוע עשירי אורי דורצ'ין (מוסיקה)
23.5 שבוע אחד עשרה דניאל נווה (שבטיות בהודו, יעוץ)
6.6 שבוע שתיים עשרה אלעזר בן לולו (דוקטוראט באנתרופולוגיה?)
- 13.6 שיעור אחרון סיכום ושיח פתוח (אורחת בדיון שלומית גיא)

רשימת ספרים:

1. טל שמור: תקווה ומלנכוליה בשולי העיר.
2. אילת מעוז: חוק חי: שיטור וריבונות תחת כיבוש
3. תמה חלפין: בית מול הים: חיי היומיום בקיבוץ של ראשית שנות האלפיים.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 168 }

4. ירון עידן: מסעות בני נוער לאתרי המוות בפולין
5. מנר חסן: סמויות מן העין
6. אורי דורצ'ין: זמן אמת: היפ הופ בישראל
7. שלומית גיא: אימפריה (פתוח באתר שלה)
8. דניאל נווה: מוות בקרב שבט הנייקה בהודו

מבוא לאנתרופולוגיה דיגיטלית

ד"ר יעלה להב רז

שנתי, יום א' 16:00-18:00

lahavraz@post.bgu.ac.il

שעת קבלה: כל יום, בתיאום מראש.

תיאור הקורס

אתן.ם קוראים.ות את הסילבוס הזה בטלפון. או בטאבלט. או במחשב הנייד/נייח שלכן.ם. בין אם תרצו או לא, אתם.ן חלק בלתי נפרד מהעולם הדיגיטלי. מכיוון שלא ניתן להתעלם מהנוכחות של טכנולוגיות דיגיטליות בחייהם של אנשים, קורס זה יתמקד בתת הדיסציפלינה המתהווה של אנתרופולוגיה דיגיטלית, תוך בחינת הדרכים בהן כלים אנתרופולוגיים ואתנוגרפיים יכולים לסייע לנו להבין טוב יותר את החוויה האנושית העכשווית ואת יחסי הגומלין וההשפעות ההדדיות בין בני אדם ואמצעים טכנולוגיים. במהלך הקורס הסטודנטים.יות יחשפו לנושאים ולגישות תיאורטיות שונות כלפי 'הדיגיטלי' והאופן בו התפתחויות טכנולוגיות מאתגרות את גבולות הזמן והגיאוגרפיה וכתוצאה, גם את ההבנות שלנו מהי משמעות היות אנוש. בנוסף, נבצע דיון במתודולוגיות הנדרשות לחקר תופעות אלה, בין אם חוקרים את הדיגיטל או בדיגיטל. במהלך הקורס נעסוק במגוון נושאים כגון העצמי המקוון, קהילות מקוונות, שלטון האלגוריתם, גיימינג, אקטיביזם מקוון והאנטומיה של ההאשטאג, אהבה וחיזור בעידן הדיגיטלי ועוד.

הקורס כולל פרויקט גמר שניתן לבצע במגוון דרכים, כגון פרויקט אתנוגרפי מקורי, פרויקט מחקרי תיאורטי, פרויקט יצירתי החוקר פרקטיקה מתפתחת או פרויקט מחקר יישומי. הנחיות נוספות ימסרו בהמשך הסמסטר.

דרישות הקורס ומבנה הציונים

דרישה שנתית: נוכחות סדירה, קריאה שוטפת של המאמרים לפני השיעור ונוכחות פעילה. מסטר א'

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 170 }

הגשת יומן אוטו-אתנוגרפי (החיים שלי ברשת)-20%
הכרת העצמי (סלפי) 10%
הגשת רעיון לפרויקט גמר (בזוגות)-10%
הובלת דיון כיתתי (בקבוצות)-10%
סמסטר ב'
הגשת הצעת מחקר (10%)
פרט- הצגת הפרויקט בפורמט כיתתי 10%
פרויקט מחקר. 30%
שיעורי הקורס
הקורס בנוי מתשעה שערים הכוללים נושא רחב ובתוכו דוגמאות וכיווני מחשבה
אינטרדיסציפלינריים. קצב ההתקדמות יקבע לאורך הסמסטר.
הערה: יתכנו שינויים בסדר השיעורים וברשימת הקריאה.
בסמסטר ב' יוקדשו חלק משיעורי הקורס להנחיה פרטנית על פרויקט הגמר
שער ראשון: מבוא
מהי אנתרופולוגיה דיגיטלית

https://www.youtube.com/watch?v=XNus-xZ7_6Y

Miller, D. 2018. Digital Anthropology. In: The Cambridge Encyclopedia of Anthropology (eds) F. Stein, S. Lazar, M. Candea, H. Diemberger, J. Robbins, A. Sanchez & R. Stasch. <http://doi.org/10.29164/18digital>

Miller, D., Horst, H. (2012). The digital and the human: A prospectus for digital anthropology. In: Miller, D., Horst, H (Eds). Digital Anthropology. Berg Publishers, 3–35.

מהי מדיה חברתית

Ricardo de Querol, "Zygmunt Bauman: 'Social media are a trap.'" EL PAÍS.
https://english.elpais.com/elpais/2016/01/19/inenglish/1453208692_424660.html

Miller, D. et al. (2016). Chapter 1: What is social media? In: How the world changed social media. (pp. 1-9). London: UCL Press

תרבות

גירץ, ק' (1990). פרק ראשון-תיאור גדוש: לקראת תיאוריית תרבות פרשנית. בתוך: פרשנות של תרבויות (עמ' 15-39). ירושלים: הוצאת כתר.
הראווי, ד' ([1985] 2006). מניפסט לסייבורג: מדע, טכנולוגיה ופמיניזם סוציאליסטי בשלהי המאה העשרים. בתוך: פוגל ביז'אווי, ס' ושות' (עורכות). ללמוד פמיניזם: מקראה-מאמרים ומסמכי יסוד בחשיבה פמיניסטית (עמ' 276-326). רעננה: הקיבוץ המאוחד, האגודה הישראלית ללימודים פמיניסטיים ולחקר המגדר
שער שני: גישות ותיאוריות שונות לחקר והבנת הדיגיטלי

Gabriella Coleman, G.E (2010). Ethnographic Approaches to Digital Media. Annual Review of Anthropology, 39:487-505

Budka, P. (2011). From Cyber to Digital Anthropology to an Anthropology of the Contemporary? Working Paper for the EASA Media Anthropology Network's 38th e-Seminars .

Mirca Madianou, M. & Miller, D. (2012). Polymedia: Towards a new theory of digital media in interpersonal communication. International Journal of Cultural Studies 16(2): 169–187 .

קריאה מומלצת:

Boyd D.M. (2011). Social Network Sites as Networked Publics: Affordances, Dynamics, and Implications. In: Papacharissi, Z. (Ed). A Networked Self-Identity, Community, and Culture on Social Network Sites. (pp. 39-58). New York: Routledge .

Shapiro, Seth, and Lee Humphreys. (2012). "Exploring Old and New Media: Comparing Military Blogs to Civil War Letters." New Media & Society 15 (7): 1151–67.

Bengtsson, S. (2014). Faraway, so close! Proximity and distance in ethnography online. Media, Culture & Society 36(6) 862–877

שער שלישי: העצמי בעידן הדיגיטלי

האדם הרשתי

פישר, ע'. (2011). פרק 5-אדם רשתי. בתוך: קפיטליזם בעידן התקשורת הדיגיטלית-
הכלכלה החדשה ושיח הטכנולוגיה. (עמ' 183-228). תל אביב: רסלינג.

Turkle, S. (2006). Always on/always-on-you: the tethered self. In: Katz, J. (ed). Handbook of mobile communications and social change. Cambridge, MA: MIT Press .

Siles, I. (2012). Web Technologies of the Self: The Arising of the "Blogger" Identity. Journal of Computer-Mediated Communication, 17: 408–421 .

קריאה מומלצת:

Bakardjieva, M. & Gaden, G. (2012). Web 2.0 Technologies of the Self. Philos. Technol. 25:399–413 .

העצמי, נרקיסיזם והסלפי

Marwick, A. (2015). Instafame: Luxury Selfies in the Attention Economy. Public Culture 27(1 75): 137–160.

Syme, Rachel. 11/20/2015. "SELFIE: The Revolutionary Potential of Your Own Face, in Seven Chapters." <https://medium.com/matter/selfie-fe945dcb6b0#8cac>

Mandelson, A.L. & Papacharissi, Z. (2011). Look At Us: Collective Narcissism in College Student Facebook Photo Galleries. In: Papacharissi, Z. (Ed). A Networked Self- Identity, Community, and Culture on Social Network Sites. (pp. 251-273). New York: Routledge .

קריאה מומלצת

Boellstorff, T. (2008). CHAPTER 5: Personhood. In: Coming of Age in Second Life- An Anthropologist Explores the Virtually Human (pp.118-150) New Jersey: Princeton University Press

שער רביעי: מתודולוגיות ואתיקה

Boellstorff, T. (2008). CHAPTER 3: Method. In: Coming of Age in Second Life- An Anthropologist Explores the Virtually Human (pp.60-86) New Jersey: Princeton University Press.

Postill, J., & Pink, S. (2012). Social media ethnography: The digital researcher in a messy web. Media International Australia 145 (1), 123-134

Hine, C. (2017). Ethnography and the Internet: Taking Account of Emerging Technological Landscapes. Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences 10:315–329 .

קריאה מומלצת:

Beneito-Montagut, R., Begueria, A., & Cassián, N. (2017). Doing digital team ethnography: being there together and digital social data. Qualitative Research 17(6) 664–682

Murthy, D. (2008). Digital Ethnography: An Examination of the Use of New Technologies for Social Research. Sociology, 42(5): 837–855 .

Beaulieu, A. (2004). Mediating Ethnography: Objectivity and the Making of Ethnographies of the Internet. Social Epistemology, 18(2-3): 139-163 .

נטנוגרפיה

<https://www.youtube.com/watch?v=F8axfYomJn4>

פולימדיה

Ben Elul, E. (2020). Noisy polymedia in urban Ghana: Strategies for choosing and switching between media under unstable infrastructures. New media & society: 1–18 .

היבטים אתיים

Gunther Eysenbach, G. & Till, J.E. (2001). Information in practice Ethical issues in qualitative research on internet communities. BMJ. 323: 1103-1105 .

Markham, A.N. (2007). Chapter 8: The methods, politics and ethics of representation in online ethnography. In: Denzin & Lincoln (Eds.) Collecting and interpreting qualitative materials. (pp. 247-284)

Eynon E., Schroeder, R., & Fry, J. (2009) New techniques in online research: challenges for research ethics, *Twenty-First Century Society*, 4:2, 187-199.

קריאה מומלצת:

Flicker, S., Haans, D., & Skinner, H. (2004). Ethical Dilemmas in Research on Internet Communities. *QUALITATIVE HEALTH RESEARCH*, 14(1): 124-134 .

שער חמישי: קהילות מקוונות

לב און, א' (2015). מבוא. בתוך: לב-און א' (עורך). קהילות מקוונות. (עמ' 7-23). תל אביב: רסלינג.

<https://www.youtube.com/watch?v=-D3U35gVxAM&list=PLoTCgJcri1KZzkzPSaOpFd9MqMmuuFC97&index=6>

Lysloff R.T.A. (2003). Musical Community on the Internet: An On-line

Ethnography. *Cultural Anthropology*, 18(2), 233–263.

Jackson, S.J., Bailey, M., & Foucault Welles, B. (2018). "#GirlsLikeUs: Trans Advocacy and Community Building Online." *New Media & Society* 20 (5): 1868–88.

קריאה מומלצת:

Alix Rufas, A. & Hine, C. (2018). Everyday connections between online and offline: Imagining others and constructing community through local online initiatives. *New media & society*, 20(10) 3879–3897 .

שער שישי: אקטיביזם מקוון והאנטומיה של ההאשטאג

BLM

Bonilla Y and Rosa J (2015) #Ferguson: Digital protest, hashtag ethnography, and the racial politics of social media in the United States. *American Ethnologist*, 42(1), 4–17.

MacDonald, B., and Woo, J. (8/10/2015). "They Helped Make Twitter Matter in Ferguson Protests." *New York Times* (online) .

<https://www.nytimes.com/2015/08/11/us/twitter-black-lives-matter-ferguson-protests.html>

קין, ע' (2020). האם #כולנו_יוסף_סלמסה? שימוש של צעירים ממוצא אתיופי בהאשטג כחלק ממחאתם נגד אלימות משטרתית. עיונים בשפה וחברה, 13(1): 154-171.

#MeToo

Mendes, K., Ringrose, J., & Keller, J. (2018). #MeToo and the Promise and Pitfalls of Challenging Rape Culture through Digital Feminist Activism. *European Journal of Women's Studies*, 25(2): 236-246.

Boyle, K. and Chamil Rathnayake, C. (2019). #HimToo and the networking of misogyny in the age of #MeToo. *Feminist Media Studies*.

<https://doi.org/10.1080/14680777.2019.1661868>

De Benedictis, S. & Orgad, S. (2019). #MeToo, popular feminism and the news: A content analysis of U.K. newspaper coverage. *European Journal of Cultural Studies*, 22(5-6) 718–738 .

אקטיביזם דיגיטלי פמיניסטי

Loza, S. (2014). "Hashtag Feminism, #SolidarityIsForWhiteWomen, and the other #FemFuture." *Ada: A Journal of Gender, New Media, and Technology* 5. <https://adanewmedia.org/2014/07/issue5-loza/>

Williams, S. (2015). "Digital Defense: Black Feminists Resist Violence with Hashtag Activism." *Feminist Media Studies* 15(2): 341-344.

שער שביעי: אהבה, חיזור ומיניות בעידן הדיגיטלי

Costa, E. (2016). Chapter 5: Hidden romance and love. In: *Social Media in Southeast Turkey- Love, Kinship and Politics* (pp. 103-127). London: UCL Press .

De Ridder, S. (2013). "Commenting on pictures: Teens negotiating gender and sexualities on social networking sites." *Sexualities* 16(5/6): 565.

Fullick, M. (2013). "'Gendering' the Self in Online Dating Discourse." *Canadian Journal of Communication* 38(4): 545-562

Hern, A. (7/29/2014). "OkCupid: We Experiment on Users. Everyone Does." *TheGuardian.com*[<https://www.theguardian.com/technology/2014/jul/29/okcupid-experiment-human-beings-dating>

קריאה מומלצת:

Van Doorn, N. (2011). "Digital spaces, material traces: How matter comes to matter in online performances of gender, sexuality and embodiment." *Media, culture, and society* 33(4): 531.

שער שמיני: גיימינג

Murray, J (2006). *Toward a cultural theory of gaming: digital games and the co-evolution of media, mind, and culture*. *Popular communication*, 4(3), 202, 185.

Kisohonna, G. (2013). "Collective Organizing, Individual Resistance, or Asshole Griefer? An Ethnographic Analysis of Women of Color in Xbox Live." *Ada: A Journal of Gender, New Media, and Technology* 2
[https://adanewmedia.org/2013/06/issue2-gray./](https://adanewmedia.org/2013/06/issue2-gray/)

Consalvo, M. (2012). "Confronting Toxic Gamer Culture: A Challenge for Feminist Game Studies Scholars." *Ada: A Journal of Gender, New Media, and Technology* 1. <https://adanewmedia.org/2012/11/issue1-consalvo/>

Wu, Brianna. 7/22/2014. "No Skin Thick Enough: The Daily Harassment of Women in the Video Game Industry." Polygon (online media).
<https://www.polygon.com/2014/7/22/5926193/women-gaming-harassment>

קריאה מומלצת:

Nakamura, Lisa. 2012. "Queer Female of Color: The Highest Difficulty Setting There Is? Gaming Rhetoric as Gender Capital." *Ada: a Journal of Gender, New Media, and Technology* 1 [<https://adanewmedia.org/2012/11/issue1-nakamura/>]

שער תשיעי: שלטון האלגוריתם

Seaver, N. (2017). "Algorithms as Culture: Some Tactics for the Ethnography of Algorithmic Systems." *Big Data & Society* 4 (2): 1–12 .

Angwin, J., Larson, J., Mattu, S; and Kirchner, L. (2016). Machine Bias: There's software used across the country to predict future criminals. And it's biased against blacks. ProPublica.

<https://www.propublica.org/article/machine-bias-risk-assessments-in-criminal-sentencing>

Christin, A. (2020). The ethnographer and the algorithm: beyond the black box. *Theory and Society*. <https://doi.org/10.1007/s11186-020-09411-3>.

Wilf, Eitan 2013 "Toward an Anthropology of Computer-Mediated, Algorithmic Forms of Sociality." *Current Anthropology* 54(6): 716–739.

קריאה מומלצת:

Fisher, E. & Mehozay, Y. (2019). How algorithms see their audience: media epistemes and the changing conception of the individual. *Media, Culture & Society*, 1–16 .

Kotliar, D.M (2020). Data orientalism: on the algorithmic construction of the non-Western other. *Theory and Society* <https://doi.org/10.1007/s11186-020-09404-2>

מבוא לסוציולוגיה של הכלכלה

(מהדורה זמנית)

מספר קורס: 102-1-0039 (סמסטר א); 102-1-0049 (סמסטר ב')

פרופ' ממנ דניאל

תשפ"א, 2020-2021

שעה: יום ג – 10:15-11:45

מיקום: סמסטר א':

שעות קבלה: יום ג' 13:00-14:00

חדר מספר: 370

טלפון: 08-6478244

E-mail: dmaman@bgu.ac.il

תיאור הקורס:

האם הסוציולוגיה יכולה לתרום להבנה ולהסבר של הפעילות, ההתנהגות והמוסדות הכלכליים? במהלך הקורס ננתח את הארגון החברתי של תופעות כלכליות בהקשרם החברתי והתרבותי. כולל היבטים הקשורים בייצור, מסחר, צריכה ופנאי. כמו כן נדון בהשפעה ההדדית שבין הכלכלה לתחומים חברתיים אחרים כמו תרבות, דת, משפט ופוליטיקה.

חובות הקורס:

נוכחות חובה; קריאה שוטפת, השתתפות בדיונים. במקרה שהקורסים יתקיימו באופן מקוון – כל המשתתפים מתבקשים לפתוח מצלמות. במקרה שהקורסים יתקיימו בקמפוס עם השתתפות של חלק מהסטודנטים – בכל שבוע תגיע קבוצה אחרת לקמפוס והלומדים מרחוק ישתתפו תוך פתיחת מצלמות. מטלות הקורס: 2 בחנים על רשימת הקריאה ובחינה בסוף הקורס. מבנה בחני הביניים: בסמסטר א' בוחן על פריטים 1-11; ובשיעור האחרון של סמסטר ב' – בוחן על יתר חומר הקריאה (פריטים 12-24). במהלך הקורס הסטודנטים יקבלו שאלות מנחות על המאמרים והבחנים יהיו על חלק מהשאלות המנחות. מבנה בחינת הסיום: שני חלקים ויש להתייחס הן לחומר הנלמד בשיעורים והן לרשימת הקריאה (כל רשימת הקריאה). במקרה שלא יתקיימו בחנים ובחינות בקמפוס – הבחנים והבחינות יתקיימו באמצעות דפדפן מובטח בפיקוח מדור בחינות.

ציון:

בוחן קריאה: כל אחד מהבחנים 20% (אין מועד ב. מועד מיוחד רק לסטודנטים שאושר להם מסיבות מוצדקות)
בחינת סיום: 60%.

רשימת קריאה

העוגנים התיאורטיים של הסוציולוגיה של הכלכלה

1. Swedberg, Richard. 2001. "Max Weber's Vision of Economic Sociology." Pp. 77-95 in *The Sociology of Economic Life*, edited by M. Granovetter and R. Swedberg. Boulder, CO: Westview Press.

2. Granovetter, Mark. 2001. "Economic Action and Social Structure: The Problem of Embeddedness." Pp. 51-76 in *The Sociology of Economic Life*, edited by M. Granovetter and R. Swedberg. Boulder, CO: Westview Press.

תורגם לעברית

מרק גרנווטר, 2017, "פעילות כלכלית ומבנה חברתי: בעיית השיזור (Embeddedness)",
זאב רוזנהק (עורך), *חברה, פוליטיקה וכלכלה*, רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 40-5.

3. Bourdieu, Pierre. 2001. "The Forms of Capital." Pp. 96-111 in *The Sociology of Economic Life*, edited by M. Granovetter and R. Swedberg. Boulder, CO: Westview Press.

4. Brogatti Stephen, Mehar Ajay, Brass Daniel, and Labianca Giuseppe, 2009, "Network Analysis in the Social Sciences", *Science*, 323, 892-895.

כלכלה – רמת מיקרו

פעולה כלכלית

5. אדם סמית, עושר העמים, 1996, תל-אביב וירושלים, האוניברסיטה הפתוחה והוצאת
ביאליק, 107-95; 136-130.

השווקים הכלכליים – נקודת מבט סוציולוגית

6. Fligstein, Neil, 1996, "Markets as Politics: A Political-Cultural Approach to Market Institutions", *American Sociological Review*, 61 (4): 656-673.

7. David, Knoke, 2012, *Economic Networks*, Cambridge, Polity, Pp. 25-41.

כלכלה – רמת מאסו

הסוציולוגיה של הכסף והשווקים הפיננסיים

8. Carruthers, Bruce G. 2012, "Historical Sociology of Modern Finance", Pp. 491-509 in *The Oxford Handbook of the Sociology of Finance*, edited by K. Knorr Cetina and A. Preda, Oxford, Oxford University Press

9. Zelizer, Viviana A. 2001. "Human Values and the Market: The Case of Life Insurance and Death in 19th-Century America." Pp. 146-162 in *The Sociology of Economic Life*, edited by M. Granovetter and R. Swedberg. Boulder, CO: Westview Press.

10. Abolafia, Mitchel Y. 2002. "Making Markets: Opportunism and Restraint on Wall Street." Pp. 94-111 in *Readings in Economic Sociology*, edited by N. W. Biggart. Malden, MA: Blackwell Publishers.

הסוציולוגיה של הקשרים

11. Laurel Smith-Doerr and Powell, Walter W. 2005. "Networks and Economic Life." Pp. 379-402 in *The Handbook of Economic Sociology*, edited by N. J. Smelser and R. Swedberg. Princeton and New York: Princeton University Press and Russell Sage Foundation.

הסוציולוגיה של הארגונים הכלכליים: פירמות וקבוצות עסקיות

12. Roy, William G. 2001. "Functional and Historical Logics in Explaining the Rise of American Industrial Corporation." Pp. 305-326 in *The Sociology of Economic Life*, edited by M. Granovetter and R. Swedberg. Boulder: Westview Press.

13. Uzzi, Brian. 2001. "Social Structure and Competition in Interfirm Networks: The Paradox of Embeddedness." Pp. 207-238 in *The Sociology of Economic Life*, edited by M. Granovetter and R. Swedberg. Boulder: Westview Press.

14. Granovetter, Mark. 1994. "Business Groups." Pp. 453-475 in *The Handbook of Economic Sociology*, edited by N. J. Smelser and R. Swedberg. Princeton: Princeton University Press.

כלכלה וג'נדר

15. Paula England and Flobre Nancy, 2005, "Gender and Economic Sociology" Pp. 627-649 in *The Handbook of Economic Sociology*, edited by N. J. Smelser and R. Swedberg. Princeton and New York: Princeton University Press and Russell Sage Foundation.

הסוציולוגיה של הכלכלה של העבודה והפנאי

16. Biggart, Nicole W. 1994. "Labor and Leisure." Pp. 672-690 in *Handbook of Economic Sociology*, edited by N. J. Smelser and R. Swedberg. Princeton and New York: Princeton University Press and Russell Sage Foundation.

הסוציולוגיה של הכלכלה של התרבות

17. Bandelj, Nina and Paul J. Morgan, 2015, "Culture and Economy", Pp. 535-541, *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, 2nd Edition, Vol 5, Elsevier.

ג. כלכלה – רמת המקור

קפיטליזם וסוגיו

18. Collins, Randel. 2001. "Weber Last Theory of Capitalism: A Systematization." Pp. 379-400 in *The Sociology of Economic Life*, edited by M. Granovetter and R. Swedberg. Boulder, CO: Westview Press.

19. Jens Beckert, 2013, "Capitalism as a System of Expectations: Toward a Sociological Microfoundation of Political Economy", *Politics & Society*, 41 (3), 323-350.

20. Bandelj Nina, 2016, "On Postsocialist Capitalism", *Theory and Society*, 45. 89-106.

21. Boutang, Yann Moulier, 2011, *Cognitive Capitalism*, Cambridge, Polity, 47-75.

מדינה וכלכלה

22. Dobbin, Frank. 2001. "Why the Economy Reflects the Polity: Early Rail Policy in Britain, France, and the United States." Pp. 401-424 in *The Sociology of Economic Life*, edited by M. Granovetter and R. Swedberg. Boulder, CO: Westview Press.

23. Maman, Daniel. 2002. "The Emergence of Business Groups: Israel and South Korea Compared." *Organization Studies* 23:737-758.

תורגם לעברית

ממן דניאל, 2010, "התהוות הקבוצות העסקיות: השוואה בין ישראל לדרום קוריאה", ניצה ברקוביץ (עורכת), *סוציולוגיה של ארגונים*, רעננה, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 101-123.

גלובליזציה וכלכלה

24. Guillen, Mauro F. 2001. *The Limits of Convergence: Globalization and Organizational Change in Argentina, South Korea, and Spain*. Princeton and Oxford: Princeton University Press, Pp. 3-19.

מבוא לפסיכולוגיה וחברה

פרופ' אביעד רז

aviadraz@bgu.ac.il

תקציר

הקורס מציע מבוא ללמידה על האדם והפסיכולוגיה האנושית, שמתחברת למעגלים המתרחבים של משפחה, קהילה, ארגונים, חברה ותרבות, ומהי השפה המחקרית שיכולה להציע חיבור בין העולמות הגדולים האלה (שיכולים להיות גם מנוגדים) כך שייצרו תמונה שלמה וברורה יותר ביחס לקשר בין זהות וחברה דרך תהליך הסוציאליזציה. ניחשף לידע על קו התפר בין פסיכולוגיה ומדעי המוח מחד, לבין ענפי ידע חברתיים-תרבותיים, בעיקר סוציולוגיה ואנתרופולוגיה וממשיקהם. נבחן את השימוש בשיטות מחקר על האדם בחברה, החל ממחקר במעבדה, דרך סקרים, וכלה בשיטות איכותניות כגון ראיונות עומק. הקורס יכלול במידת האפשר גם הרצאות / פגישות עם בוגרים שיציגו את השתלבותם בתחומים טיפוליים ומחקריים, ומרצים אורחים בתחום.

דרישות הקורס

- קריאת המאמרים המצויים באתר.

- הכרת והבנת החומר שבמצגות ובמאמרים, השתתפות בדיונים הנערכים בשיעור.

- כתיבת עבודה (עד 10 עמ') מומלץ בזוגות על נושא לפי בחירתכן/ם בהתייחס לחומר התיאורטי ולסוגיות שנידונו במסגרת הקורס. העבודה תנתח מאמר מחקרי שתבחרו בנושא רלבנטי מנושאי הקורס באמצעות מודלים רלבנטיים לחיברות שלמדנו, ובמה הגישות השונות (פסיכולוגיות וסוציולוגיות) תורמות בהשלמה.

(א) עד ל- 6.6 יש לשלוח אלי במייל הצעת עבודה קצרה, קובץ הנחיות יועלה למוודל.

בשיעור האחרון נדון בהצעות העבודה.

(ב) למעוניינים תינתן אפשרות להצגת העבודה במהלך המחצית השנייה של הקורס לצורך קבלת הדרכה אישית, משוב ודיון משותף בבעיות הנוגעות למחקר.

בנוסף: 5 נק' עבור הצגת מאמר מחקרי (מתוך הסילבוס) בכיתה, בתיאום מראש, בשיעור שנועד לפי הסילבוס לדיון באותו מאמר. ההצגה (עד 20 דקות, אפשרי בזוגות) צריכה לכלול סיכום של המאמר מבחינת: שאלות/השערות המחקר, מתודולוגיה, ממצאים ומסקנות,

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 185 }

ולהציע קריאה אנליטית שלו לאור מודל רלבנטי שלמדנו. ניתן גם להציע למטרת הצגה מאמרים חדשים, רלבנטיים לנושאים הנלמדים, לפי בחירתכם. הערת קורונה: הרכב הציון בקורס יישמר, אך המטלה המסכמת בקורס עשויה להשתנות בהתאם לתנאים בסוף סמסטר ב'.

תוכן עניינים ופריטי קריאה לפי פירוט מפגשים (לא סופי – נתון לשינויים עקב שיבוץ הרצאות אורח)

28.2 שיעור 1. פתיחה – רצינול, תאום צפיות. תיאוריות של סוציאליזציה/חיברות – פונקציונליזם (סוציולוגי, אנתרופולוגי ופסיכולוגי), קונפליקט חברתי, אינטרקציה סימבולית, קונסטרוקציוניזם .

7.3 שיעור 2. המשך: תיאוריות של סוציאליזציה קריאה:

<https://opentextbc.ca/introductiontosociology2ndedition/chapter/chapter-5-socialization/>

או בעברית: חיברות - פרק 5, משונים, ג. (1999). סוציולוגיה. האוניברסיטה הפתוחה
Shinobu Kitayama, Sean Duffy, and Yukiko Uchida. 2007. Self as Cultural Mode of Being. In: SHINOBU KITAYAMA & DOV COHEN (Eds.), HANDBOOK OF CULTURAL PSYCHOLOGY, The Guilford Press, (read pp. 136-145)
https://www.academia.edu/37108429/HANDBOOK_OF_CULTURAL_PSYCHOLOGY

רשות:

Markus, H.R. & Kitayama, S. (1991) Culture and the self: implications for cognition, emotion and motivation. *Psychological Review*, 98, pp. 224–253.

14.3 שיעור 3. תיאוריות של סוציאליזציה/חיברות. קולברג וגיליגן: חיברות מוסרי מפרספקטיבה פסיכולוגית וסוציולוגית-פמיניסטית

Linn, R. (2001). The heart has its reason and the reason has its heart: The insight of Kohlberg and Gilligan in moral development and counseling. *Social Behavior and Personality*, 29(6), 593. <http://dx.doi.org/10.2224/sbp.2001.29.6.593>

21.3 שיעור 4. ניתוח של מקרה מדגים להמחשת תיאוריות שונות של סוציאליזציה: חיברות רגש

Ekman, P. & Friesen, W. V. (1971). [Constants Across Cultures in the Face and Emotion](#). *Journal of Personality and Social Psychology*, 17(2), 124-129.

Hochschild, Arlie 1983. *The Managed Heart*. U of California Press, pp. 118-131

<https://www.google.co.il/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwi67snUqqfLAhWI0RQKHedVBfgQFggjMAA&url=https%3A%2F%2Fcaringlabor.files.wordpress.com%2F2012%2F09%2Fthe-managed-heart-arlie-russell-hochschild.pdf&usq=AFQjCNFL1GrtPhvquApJB85-PZ7eytbAtQ&sig2=P6U7ziORfuYuCiYjMaiPJg&cad=rja>
<https://caringlabor.wordpress.com/2010/11/19/arlie-hochschild-feeling-management-from-private-to-commercial-uses/>

פסח שמח

4.4 שיעור 5. המשך ניתוח של מקרה מדגים להמחשת תיאוריות שונות של סוציאליזציה: ניהול רגש כחיברות בארגונים

Aviad E. Raz (1999) *The hybridization of organizational culture in tokyo disneyland*, *Studies in Cultures, Organizations and Societies*, 5:2, 235-264, DOI: 10.1080/10245289908523528

11.4 שיעור 6.

18.4 שיעור 7. דיון בהנחות היסוד ביחס לסוציאליזציה מפרספקטיבה של "תיאוריה של תודעה"/ביקורת המגוון הנירולוגי

Schneid, Iris. & A. Raz. 2019. *The Mask of Autism*. *Social Science & Medicine* או, גרסה בעברית: שנייד, איריס וא. רז. 2019. להוריד את מסכת האוטיזם: הסוואה חברתית וניהול רושם מנקודת מבטם של אוטיסטים. 25.4 שיעור 8.

לקרוא: כתבה "מוזר להיות נורמלי" עינת פישביין, ידיעות אחרונות 2010 5.5. רשות: מור, ש., זיו, נ. ואינגרין, א. (2016). לימודי מוגבלות בעברית – שדה אקדמי בהתהוות. מבוא למקראה. בתוך: ש. מור, נ. זיו, א. קנטר, א. אינגרין ונ. מזרחי: לימודי מוגבלות: מקראה. ירושלים: מכון ואן ליר.

<https://kotar.cet.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=103965146#354.9997.6.default>

2.5 שיעור 9.

9.5 שיעור 10.

שבועות שמח!

23.5 שיעור 11. סוגיות פסיכו-חברתיות ביחסי פרט-חברה: סטיה, סטיגמה ותיוג

Goffman, Erving. 1963. "The Self and Its Other", pp. 126-139 in his book
Stigma. NY: Touchstone

<https://www.freelists.org/archives/sig-dsu/11-2012/pdfKhTzvDli8n.pdf>, or:

<https://pdfs.semanticscholar.org/48f7/2af13dda550d32397d9bb34a69973e1e0ed1.pdf>

30.5 שיעור 12. תיוג ומדיקליזציה: ADHD

Conrad, Peter. 1975. "The discovery of hyperkinesis: Notes on the
medicalization of deviant behavior." Social Problems 23: 12-21.

6.6 שיעור 13.

13.6 שיעור 14 שיעור אחרון: סיכום ופידבק על הצעות העבודה

מבוא לשיטות מחקר איכותניות

102-1-0149

סמסטר א'

יום שני 16:15-17:45

ד"ר יוליה לרנר

julialer@bgu.ac.il

מתרגלות

ירדן יהלום, אביגיל בן אריה

שעות תרגול: יום ד'

שעות קבלה של צוות הקורס ייקבעו בתחילת שנת הלימודים

מטרתו של הקורס היא להפגיש את הסטודנטים עם אחת הפרדיגמות הדומיננטיות במדעי החברה של היום – המחקר האיכותני הפרשני – תוך כדי למידה של מושגים מרכזיים של הפרדיגמה והתנסות פרקטית בשיטות למחקר אמפירי שהיא מציעה.

הקורס בנוי על למידה והתנסות באסטרטגיות מחקר מובחנות המרכיבות את פרדיגמת המחקר הפרשני האיכותני:

אסטרטגיה מחקרית של ניתוח שיח אשר מעניקה מרכזיות לדרכי ניסוח, רטוריקה של הכוח וסמכות הידע המיוצרים דרך השפה הרשמית והכתובה;

אסטרטגיית המחקר הנרטיבי הפונה לקולו של הסובייקט הנחקר כמקור להבנת המציאות החברתית-תרבותית ושיטתה המרכזית היא ראיון עומק;

אסטרטגיית המחקרית השלישית תעסוק בניתוח טקסט שאינו מילולי. היא מחברת יחד את קריאת המרחב (space) כפריזמה לניתוח תופעות חברתיות-תרבותיות ופענוח מחקרי של חפצים ואובייקטים פיזיים (artifacts) כמגלמים בתוכם משמעויות חברתיות-תרבותיות.

אסטרטגיית המחקר האתנוגרפי ששמה במרכז מגע בלתי אמצעי עם המציאות הנחקרת ושיטתה המרכזית היא תצפית, תיאור ושיחה;

כל אחת מהאסטרטגיות הללו צומחת מתוך תפישות תיאורטיות פילוסופיות, ומביאה איתה מושגים תיאורטיים ממדעי הרוח והחברה. לכן, במהלך ההכרות וההתנסות עם האסטרטגיות נתייחס ליסודות של פנומנולוגיה והרמנויטיקה, תפישת "ההבניה החברתית של המציאות", גישת ה- Verstehen של מקס וובר והגישה פרשנית של קליפורד גירץ, חקר של מיקרו-היסטוריה, ותפישת "השיח" של מישל פוקו לפענוחם של יחסי הכוח, לגישת "התיאוריה המעוגנת בשדה". לצד ההכרה של תפישות ומושגים מרכזיים לכול אחד מהאסטרטגיות, הקורס שם למטרה לאפשר לסטודנטים התנסות פרקטית בשיטות אלה לאיסוף חומר אמפירי לניתוח חברתי. לצורך זה הקורס יבנה על דיון בכיתה ועל ביצוע תרגילים ודיון בהם.

חובות הקורס ומבנה הציון

פורמט ההוראה בקורס יהיה מושפע ממצב אפידמי ויתעדכן בהתאם. הקורס ישלב הרצאות מוקלטות עם הוראה סינכרונית בזום. כאשר יתאפשר יתקיימו מפגשים פרונטליים עם קבוצות של סטודנטים.

בכול קורסי המחלקה הנוכחות בכיתה או במפגשים דיגיטליים הינה חובה. אנו רואים את נוכחותכם הכרחית להצלחה בקורס זה. אי עמידה בדרישת הנוכחות תוביל לאובדן נקודות ואף עשויה לגרום לפסילה של הקורס.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 191 }

התנסויות בשלוש מאסטרטגיות המחקר הנלמדות (ניתוח שיח, ניתוח נרטיבי וניתוח מרחב־אובייקט). התנסויות אלה יוצגו בעל פה בכיתה ולא יוגשו בכתב. התנסויות אלה יהוו בסיס למטלות כתובות שתוגשנה במהלך הקורס. שלושת מטלות החובה יחד יהוו 80 אחוז מהציון בקורס. 30% למטלת השיח. 30% למטלה הנרטיבית ו-20% מטלה על האובייקט. 20% מהציון יינתן עבור שיתוף והצגה בתרגולים, ולהשתתפות פעילה בדיונים דיגיטליים שיינתנו במהלך הקורס. ההתנסויות המחקריות, הדיווח והגשת המטלות יעשו בזוגות.

תרגיל

עבודה בקבוצות התרגיל היא מרכיב חיוני וחשוב מאוד בקורס. התרגיל בקורס אינו מהווה רק כלי עזר נוסף להבנת החומר, אלא זירה בה מתקיימים תרגול ואימון של פרקטיקות מחקר הנלמדות בקורס. מפגשי התרגיל יעבדו במתכונת של סדנאות בהן במהלכן נדון בהתנסויות נדון בהתנסויות המחקריות שלכם, הנוכחות בתרגילים הינה חובה.

חומר הקריאה

הקורס מלווה בקריאה של טקסטים שהם ברובם דוגמאות מחקריות לסוגיות הנלמדות בשיעורים. במהלך הקורס יושם דגש על חובת הקריאה, הבנתה ושימוש בה. פריטי הקריאה יקבלו התייחסות בהרצאות ובקבוצות התרגיל ויהיה חובה לעשות שימוש בחומר הקריאה במטלות הכתובות. פריטי הקריאה נמצאים באתר הקורס. חלק נוסף של קריאת החובה ייקבע במהלך הקורס בהתאם לסוגיות למחקר שייבחרו לעבודות המחקר על ידי הסטודנטים.

ניתן יהיה להגיש ערעור עד שבוע מיום החזרת המטלות (להגשה – עבודה מקורית בדוקה +דף הסבר עם תוכן הערעור), העבודה תיבדק מחדש על ידי נציג אחר של צוות הקורס והתשובה תוחזר תוך עשרה ימים.

מטלות חובה

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 192 }

מטרת המטלות היא התנסות בשיטות לאיסוף חומר אמפירי במחקר האיכותני. במהלך הקורס תתבקשו לבצע 3 מטלות חובה. המטלה הראשונה תעסוק בניתוח שיח ותתבסס על ניתוח טקסט נבחר. המטלה השנייה תעסוק בניתוח נרטיבי ותתבסס על ביצוע וניתוח ראשוני ראיון עומק. והמטלה השלישית תתבסס על ניתוח אובייקט שתבחרו. בכל אחת מהמטלות תתבקשו לאתר טקסט מחקרי רלוונטי על הסוגייה הנחקרת. כמו כן, תתבקשו לשתף ולהציג בכיתה התרגול את אחת ממטלות החובה. כל המטלות יוגשו בזוגות.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 193 }

רשימת קריאה

מבואות

אשכנזי, יפתח, 20.07.2013. 'אמת ובדין על פי ההיסטוריון הפוסט-מודרני החשוב בעולם: ראיון עם היידן וייט', הארץ.

עוז, עמוס, 1996. 'הסיבה האמיתית למות סבתי', בתוך: מתחילים סיפור, ירושלים: כתר, 109-122.

יהושע, א. ב., 2008. 'אזור הסחר החופשי בין ספרות לפסיכולוגיה', בתוך: אחיזת המולדת, תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 155-163.

קריאת רשות

ברונר, ג'רום, 2000 [1986]. 'לגעת בספרותי, שתי צורות של מחשבה' (תרגום מאנגלית: נורית פלד-אלחנן), בתוך: נורית פלד-אלחנן (עורכת), מדיבור לסיפור, ירושלים: כרמל, 56-19.

Bertaux, Daniel, 1981. 'From the Life-History Approach to the Transformation of Sociological Practice', in Daniel Bertaux (ed.), *Biography and Society: The Life History Approach in the Social Sciences*, London: Sage, 29-45.

ניתוח שיח

כתריאל, תמר, 1999. 'גיבוש' כמטפורה חברתית', בתוך: מילות מפתח: דפוסי תרבות ותקשורת בישראל, תל-אביב: אוניברסיטת חיפה וזמורה ביתן, 148-167.

גולדין, סיגל, 2007. 'טכנולוגיות של אושר: ניהול פריון במדינת רווחה מעודדת ילודה', בתוך: יוסי יונה ואדריאנה קמפ (עורכים), פערי אזרחות: הגירה, פריון וזהות בישראל, ירושלים ותל-אביב: מכון ון ליר בירושלים והקיבוץ המאוחד, 167-206.

סנא, עפרה, 2005. "כך נבשל" בית בישראל: קריאה בספרי בישול משנות השלושים עד שנות השמונים', בתוך: א. קליינברג (עורך), בטן מלאה: מבט אחר על אוכל וחברה, 130-93.

פלד-אלחנן, נורית, 2012. 'תסדיר אידיאולוגי: כמה דוגמאות מספרי לימוד בהיסטוריה', בתוך: מיכל חמו, מנחם בלונדהיים ותמר ליבס (עורכים), תקשורת כשיח: עיונים בשפה ובמדיה, ירושלים: מאגנס, 206-174.

קריאת רשות

הלבק, יוכן, 1997. 'עיצוב הנפש הסטליניסטית: יומנו של סטפן פודלובני'. זמנים 59, 101-87.

בילו, יורם, 1983. 'הדיבוק ביהדות: הפרעה נפשית כמשאב תרבותי', מחקרי ירושלים במחשבת ישראל ב (ד): 563-529.

בלום-קולקה, שושנה, 2000. 'סיפור, סיפר ומספר באירועים סיפוריים במשפחה' (תרגום מאנגלית: נורית פלד-אלחנן), בתוך: נורית פלד-אלחנן (עורכת), מדיבור לסיפור ירושלים: כרמל, 143-101.

גולדין, סיגל, 2002. 'אנורקסיה בישראל או "אנורקסיה ישראלית"? כמה הערות על "תסמונת תלוית-תרבות בהקשר גלוקלי', סוציולוגיה ישראלית ד (1): 141-105.

מחקר נרטיבי

לומסקי-פדר עדנה ותמר ורפפורט, בשיתוף עם יוליה לרנר, עדי קונצמן וילנה קפלן, 2007. 'לדבר בשפתם? זרות, בית ויחסי כוח בראיון עם מהגרים', מגמות מד (4): 654-636.

Lomsky-Feder, Edna, 1996. 'A Woman Studies War: Stranger in a Man's World', *The Narrative Study of Lives* 4: 232-242.

Herzog, Hanna, 2005. 'On Home Turf: Interview Location and Its Social Meaning', *Qualitative Sociology* 28(1): 25-47.

ג'וסלסון, רותלאן, 2015 [2013]. 'עשי ואל תעשי בראיון' (תרגום מאנגלית: עמיה ליבליך), בתוך: כיצד לראיין למחקר איכותני: גישה התייחסותית (תרגום מאנגלית: עמיה ליבליך), תל-אביב: מכון מופ"ת, 174-155.

בר-און, דן, 1997. מורשת השתיקה: שיחות עם ילדי הרייך השלישי, באר שבע: אוניברסיטת בן-גוריון, 69-42, 303-285.

ניתוח מרחב, תמונה וארטיפקטים

אלאור, תמר, 2014. סנדלים: אנתרופולוגיה של סגנון ישראלי, תל אביב: עם עובד. דיבוב
החפצים – מתודולוגיה של החומר. עמ' 115-148.

8. 'Mediation Materialized: The Semiotics of a Visitor Book at 200Noy, Chaim,
an Israel Commemoration Site, *Critical Studies in Media Communication*,
25(2): 175-195.

קריאת רשות

פייגה, מיכאל, 2013. 'ארצנו הקטנטונת: מיני ישראל בין הגלובלי למיניאטורי'. בתוך: זאב
שביט, אורנה ששון-לוי וגיא בן-פורת (עורכים), מראי מקום: זהויות משתנות ומיקומים
חברתיים בישראל (עמ' 284-312). ירושלים: מכון ון ליר בירושלים, 312-284.
ברטל, אורי, 2010. 'מהירושימה לסברה שתילה – הקומיקס, הרומן הגראפי והאנימציה
כסוכני זיכרון חתרניים', היחידה להיסטוריה ותיאוריה, בצלאל, 15.
בורדייה, פייר, 2000 [1979]. 'הבית הקבילי', בתוך: רחל קלוש וטלי חתוקה (עורכות),
תרבות אדריכלית: מקום, ייצוג, גוף, תל אביב: רסלינג, 285-267.
ברגר, תמר. 1988. דיוניסוס בסנטר. הוצאת הקיבוץ המאוחד.

אתנוגרפיה

Martin Gerard Forsey. 2010. Ethnography as participant listening.

Ethnography 11(4) : 558-572.

אלאור, ת. 1992. משכילת ובורות. תל אביב: עם עובד. "שיטות מחקר", עמ' 67-82.

כרמלי, יורם 1991: "הזר והלץ: לקחים מתצפית משתתפת בקרקס", במה, כרך כ"ה, ע"מ
88-105.

וייס, מאירה, 2014. על גופתם המתה: כוח וידע במכון הלאומי לרפואה משפטית, תל אביב:
רסלינג.

מוצפי-הלר, פנינה, 2012. בקופסאות הבטון: נשים מזרחיות בפריפריה הישראלית, ירושלים:
מאגנס.

ספרי לימוד נבחרים במחקר איכותני

באואר, מרטין וג'ורג' גאסקל (עורכים), 2011 [2000]. מחקר איכותני: שיטות לניתוח טקסט, תמונה וצליל (תרגום מאנגלית: אורית פרידלנד), רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.
ג'ונסטון, ברברה, 2012 [2002]. ניתוח שיח (תרגום מאנגלית: יעל אונגר), רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.
ג'וסלון, רותאלן. 2015. כיצד לראיין למחקר האיכותני. מבוא של עמיה ליבליך. מכון מופ"ת.
צבר-בן יהושע, נעמה, 2001. מסורות וזרמים במחקר האיכותני, תל אביב: דביר.
צבר-בן יהושע, נעמה, 1990. המחקר האיכותני: בהוראה ובלמידה, רמת גן: מסדה.
קופרברג, עירית (עורכת), 2010. חקר הטקסט והשיח: ראשומן של שיטות מחקר, באר שבע: הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב.
שלסקי, שמחה וברכה אלפרט, 2007. דרכים בכתיבת מחקר איכותני: מפירוק המציאות להבנייתה כטקסט, תל אביב: מכון מופ"ת.
שקדי, אשר, 2003. מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני – תיאוריה ויישום, תל אביב: הוצאת רמות – אוניברסיטת תל אביב.
תובל-משיח, רבקה וגבריאלה ספקטור-מרזל (עורכות), 2010. מחקר נרטיבי: תיאוריה, יצירה ופרשנות, ירושלים: מאגנס ומופ"ת.

Burgess, Robert, 1984. *In the Field: An Introduction to Field Research*, London, Unwin Hyman.

Denzin, Norman and Yvonna Lincoln (eds.), 2000. *Handbook of Qualitative Research*, Thousand Oaks: Sage.

Hammersley, Martyn and Paul Atkinson, 1983. *Ethnography: Principles in Practice*, London: Routledge.

Silverman, David, 2004. *Qualitative Research: Theory, Method, and Practice*, London: Sage.

Silverman, David, 2000. *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*, London: Sage.

Vagle, Mark, 2014. *Crafting Phenomenological Research*, Creek, CA: Left Coast Press.

מבוא לשיטות מחקר כמותיות במדעי החברה

המחלקה לחינוך, המחלקה לסוציולוגיה, המחלקה לפוליטיקה וממשל - תשפ"א

מס' קורס : סמסטר א': 12911021 סמסטר ב': 12911721

שם המרצה סמסטר א': פרופ' תהילה קוגוט

שם המרצה סמסטר ב':

שעות קבלה: בתיאום מראש

מתרגלים:

יעדי ההוראה:

בקורס יילמדו עקרונות המחקר המדעי הכמותי וסגנונותיו, מושגים מרכזיים בעבודה מדעית ובשיטות חקירה במדעי החברה. הצגת התהליך המדעי תעשה תוך הקניית מושגי יסוד וכלים סטטיסטיים בסיסיים, בהם משתמשים בביצוע מחקר כמותי.

פרשיות לימודים:

מהות השיטה המדעית

תיאוריה מדעית בהשוואה לתיאוריה אינטואיטיבית

משתנים, הגדרות אופרציונליות

מדידה, סולמות מדידה

שיטות דגימה

מערכי מחקר - מתאמי וניסוי.

סקר, תצפית, ראיון, שאלון

השערות, בדיקת השערות, טעויות החלטה

סטטיסטיקה תיאורית (התפלגות, ערכים מרכזיים וערכי פיזור)

ההתפלגות הנורמאלית ומיקום סטיות התקן על ההתפלגות

מדדי קשר: מתאם פירסון, מתאם ספירמן, מתאם קרמר

מבחן t , z - ממוצע בודד והפרש ממוצעים (בין ובתוך נבדקים)
הכרה ראשונית עם תוכנת SPSS ויישומים בסיסיים.
מהימנות ותוקף כלי המדידה
מערכי ניסוי
מהימנות ותוקף הניסוי (סוגי תוקף ואיומים לתוקף)
זיהוי שיטות מחקר והבנת החלק המתודולוגי במאמר

דרישות והרכב ציון הקורס *

משקל בציון הסופי **

נוכחות	- 80 % חובה (נוכחות בשיעורי התרגיל הינה תנאי להיבחנות בקורס)
תרגילים	- 20% (בכל סמסטר יינתנו 3 תרגילים, הגשת כל התרגילים - חובה)
מבחנים	- 80 % (בכל סמסטר מבחן שמשקלו 40%)
סה"כ	- 100%

ציון עובר בבחינה בכל סמסטר-56

ציון עובר בקורס-ציון סופי 70

רשימה ביבליוגרפית:

עברית

1. חוברות הקורס "שיטות מחקר במדעי החברה" של האוניברסיטה הפתוחה יחידות 1-8.
2. איזנבר, ר. (1990). סטטיסטיקה ל"לא סטטיסטיקאים" הוצאת אקדמון.
3. בייט- מרום, ר. (1985). מבוא לסטטיסטיקה הוצאת עם עובד.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 200 }

- * יקבעו בתחילת הקורס ולכל המאוחר בשבועיים הראשונים של הסמסטר ולפני תום תקופת השינויים.
- ** אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר.
- *** על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם.

Student's Syllabus

Department of Education 2017-18

Course Name: Research methods in education

Number: 12911021, 12911721

Lecture: Dr. Tehila Kogut

Instruction Objectives:

This course aims to provide knowledge on: 1) scientific inquiry in general, 2) central concepts in scientific research 3) specific research methods for social science. The presentation of the scientific process will be done while introducing basic concepts and statistical tools that are used for scientific research.

Chapters:

Subjects that will be covered during the year:

1. the nature of scientific inquiry
2. variables and operational definitions
3. measurements and measurements scales.
4. statistics (e.g., distribution, central tendencies and distribution indices).
5. correlation coefficients (e.g., Person and Spearman)
6. reliability and validity

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 202 }

7. scientific theory vs. intuitive theory
8. sampling methods
9. research design – correlation vs. experimental
10. survey research
11. hypotheses testing, inferential errors
12. Z and T test for single means and differences between means.
13. Qualitative research methods – rationale and characteristics.

Requirements:

Attendants: 80% Obligatory

Essays %20

2 Exams 80 % (40% each)

Total 100%

Bibliography

1. Research Methods : Open University (units 1-8)
2. Isenbach, R. (1990). "Statistics for non Statisticians". Academon
3. Beit-Marom, R. (1985). Introduction to Statistics. Am Oved.

מגדר, גזע ומעמד בארצות הברית בימינו

סמסטר א'

ימי א' - 10-12

עדכני לתאריך 12/10/2020 – שינויים מינוריים ייעשו עד פתיחת הסמסטר

מרצה: ד"ר רפי גרוסגליק

rafig@post.bgu.ac.il

פרטים נוספים:

קורס בחירה (שנה ב' ו-ג'), 2 נק"ז

שעות קבלה: יימסרו בהמשך וכן בתיאום עם המרצה בא-מייל.

תקציר הקורס:

"ארצות הברית, עם המרחב שלהן, עם העידון הטכנולוגי שלהן, עם המצפון הנקי והברוטלי שלהן, הן החברה הפרימיטיבית היחידה הקיימת. [...] חברה של מורכבות, של ערבוב ושל דחיסות גדולה ביותר [...] חברה שהיא עובדה מטא-סוציאלית מוחלטת עם השלכות בלתי צפויות" (ז'אן בודריאר, אמריקה [1986] 2000).

קורס זה יעסוק במגוון התרבותי, במבנים החברתיים, בזהויות ובתרבויות שבארצות-הברית בת-זמנינו. הקורס מבוסס על שיטות לימוד מגוונות, ביניהן עיון, צפייה בתוצרי מדיה, הרצאות-אורח/ת, דיונים וביצוע עבודת מחקר עצמאית. אלה יאפשרו היכרות עם המחקר האנתוגרפי העוסק בחברה "האמריקאית" וכן במתחים ובבעיות החברתיות הקשורות במגדר, גזע, אתניות ומעמד. מטרתו של הקורס הוא לעורר בסטודנטים ובסטודנטיות "תיאבון אינטלקטואלי" לעיסוק בסוגיות של תרבות וזהות, כפי שהן באות נגלות מהתבוננות על אחת החברות המרתקות והמשפיעות בהיסטוריה האנושית – החברה בארצות הברית. לפיכך, בחלקו הפרונטאלי של הקורס ייעשה שימוש בתחום האוכל כדוגמא לאופן בו ניתן לנתח היבטים של תרבות וזהות בחברה בארצות הברית. הסטודנטים/יות יתבקשו לחשוב על

סוגיות הקשורות לזהות ותרבות בארצות הברית בזמנינו (מגדר, מעמד, גזע, אתניות או סוגיות הקשורות בהצטלבויות—אינטרסקציונאליות, שוליות מרובה), לבחור סוגיה או מקרה בוחן משלהם/ן ולבצע עבודת חקר. מטרת הקורס הן העמקת הידע על אודות החברה בארצות הברית ובתוך כך גם היכרות עם גוף הידע התיאורטי הקשור בגזע, מעמד ומגדר.

אופן הלימוד וקוד התנהגות בקורס:

יש לעקוב אחרי ההודעות המועלות באתר הקורס, בו ניתן יהיה למצוא סריקות של פרטי הקריאה והודעות בדבר המטלות (בהמשך יועלו טפסי הנחיות מפורטים לכל מטלה). לאור משבר הקורונה, ילמד הקורס אונליין (מתוקשב). בכל שבוע תקבלו מייל לגבי תכני המפגשים השבועיים עם קישור לזום ועם חומרים רלוונטיים. בהתאם להחלטת המחלקה, הנוכחות מחייבת פתיחת מצלמה בעת ההשתתפות בזום לכל אורך השיעור. כיבוי המצלמה או הימנעות מפתיחתה יעשה רק באישור מראש מהמרצה או המתרגל. יש להקפיד על התנהגות נאותה ועל סביבת למידה נעימה, בעיקר כדי למנוע הסחות דעת. נשוחח במפגש הראשון על דפוסי התנהלות נוספים (השתקה למניעת רעשי רקע, איסור עישון או פעולות שאינן הולמות סביבת לימודים וכו'). אתם/ן מוזמנים להעלות דרישות, בקשות והצעות במפגש הראשון שיהפכו את אופן הלמידה המתוקשב לנעים ואפקטיבי ככל האפשר. המרצה ישקול את הבקשות ויישם אותן, במידת האפשר, זאת על מנת להפוך את חווית הלימוד בקורס לנעימה, מעניינת ומועילה.

טיפים ללמידה עצמית ודיגיטלית:

<https://www.youtube.com/watch?v=a94b3C4hUXc&feature=youtu.be>

<https://www.youtube.com/watch?v=h5-uDqSXpE4&feature=youtu.be>

<https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=Ze0s1fXuVbM&feature=youtu.be>

e

פירוט מטלות הקורס (פירוט נוסף ומפורט לכל מטלה יועלה לאתר הקורס ב Moodle):

1) נוכחות, קריאה רציפה והשתתפות פעילה במפגשי הקורס במהלך הסמסטר (10% מהציון הסופי)
חובת הדלקת מצלמות בזום וצ'ק אין שמי (+מספר זהות – ישלח בקובץ בתחילת כל מפגש).
מצופה מהסטודנטים/יות לקרוא את כל פרטי קריאת החובה לקראת כל מפגש (שימו לב – בחלק מהמפגשים יש יותר מפריט קריאה חובה אחד). כלל חומרי הקריאה זמינים באתר הקורס במערכת המודל. הרמה והאיכות של השתתפות הסטודנטים/יות בשיעור חשובה מאוד. נוכחות פעילה במפגשים תתרום באופן ישיר לא רק לקבלת נקודות ההשתתפות בקורס, אלא גם לשיפור בהבנת החומר הנלמד, להגברת העניין, להעשרת המפגשים המקוונים, ליצירת ריענון והעלאת מגוון דעות ונקודות מבט.

2) רפרט - הצגת פרזנטציה קצרה על פרטי הקריאה באותו השבוע (30% מהציון הסופי)
הצגת פרזנטציה קצרה בזוגות או בהתאם לאופן שייקבע עם המרצה. המציגים/ות יתבקשו להתייחס בהרצאתם בעיקר לקריאת החובה, אך גם להציג פרטים מרכזיים ותובנות שעלו מקריאת פריטי הרשות של אותו השבוע. במילים אחרות – בעוד שכל הסטודנטים/יות נדרשים לקרוא את פריטי קריאת החובה לכל שבוע, המציגים/ות באותו השבוע מחויבים/ות לקרוא הן את פריטי קריאת הרשות והן את פריטי קריאת החובה.

פרוט לגבי ביצוע הפרזנטציה:

אורך הפרזנטציה: 20 דקות + 10 דקות דיון ושאלות.
במהלך 20 הדקות אתם/ן יכולים להשתמש במצגות פואר-פוינט, להציג מתוך מקורות מדיה אינטרנטיים, סרטונים, טקסטים או כל סגנון הצגה אחר. יש לשלוח את כל החומרים שתרצו להציג למרצה 24 שעות לפני ההצגה. המרצה יאשר את המצגת, יציע נקודות לשיפור ויוודא שהכול מוכן להצגה מבחינה טכנית.

לטובת השיבוצים למטלה, תשלח אליכם/ן במייל מסמך משותף עם תאריכי השיעורים והמאמרים אותם יש לקרוא לכל שיעור. עליכם לשבץ את עצמכם להצגה. הצגת רפרט היא מטלת חובה ותנאי מחייב לקבלת ציון בקורס.

ניתן ואף רצוי להתייחס לחומרי הקריאה מן השיעורים האחרים. מטרת הצגת הרפרט היא להעמיק את הבנת מאמרי החובה ואף לעורר "תיאבון אינטלקטואלי" בקרב המאזינים/ונת ולעודד אותם להרהר ואולי אף לעיין שנית במאמרי החובה. הצגת הרפרט עשויה לתרום לחשיבה על אופני השימוש בחומרי הקריאה במטלה המסכמת ואף לעודד את המאזינים/ות לקרוא את מאמרי הרשות. לפיכך, אין צורך לערוך סיכום של המאמרים, אלא להציגם בכלליות ולנסות לפתח דיון על המאמרים. הפרזנטציה אמורה להציג את המאמרים באופן מעניין ומרחיב את הדעת. יש מקום רב ליצירתיות בהכנת הפרזנטציות. לכן ניתן לכלול ברפרט זה התייחסות לטקסטים פופולאריים, ספרים, שירים, סרטונים וכל תוצר תרבותי כזה או אחר אשר יוכל לתרום לדיון שתערכו ולהפרות אותו. שימו לב – לאחר 20 דקות של פרזנטציה עליכם לנהל דיון על ההצגה. לצורך כך, על המציגים/ות לחשוב מראש – ואף לכלול זאת במצגת – על שאלות מנחות שיהוו הבסיס לדיון. על המציגים/ות לחשוב היטב על שאלות עקרוניות, תיאורטיות ו/או אמפיריות. יש לחשוב גם על תשובתכם שלכם לכל שאלה ולהציגם בתום (או בתחילת) סבב הדיון על השאלה.

הסטודנטים/ויות מוזמנים/נות לפנות למרצה בכל שאלה, התלבטות או בקשה – כל זאת על מנת שהפרזנטציות תהיינה מועילות, מעניינות ומוצלחות.

קריטריונים להערכת הפרזנטציות:

1. הצגת הנקודות האמפיריות והתיאורטיות המרכזיות במאמרים, המחשה של הנקודות המרכזיות ודיון ביקורתי בנקודות הללו – 14/30 נק'
 2. הפרזנטציה מועברת באופן מאורגן וברור, מכילה מסקנות ברורות – 4/30 נק'
 3. הפרזנטציה מצליחה לעורר דיון חי ומעניין בכיתה – 8/30 נק'
 4. הפרזנטציה מתייחסת הן לחומרי החובה והן לרשות בתוך מסגרת הזמנים ומסתיימת במועד נקוב – 4/30
- סה"כ – 30 נקודות מהציון הסופי

(3) הצגת נושא מחקר במפגש האחרון (10% מהציון הסופי)

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 207 }

הסטודנטים יתבקשו להציג את נושא המחקר שבחרו בפני כל הכיתה בשיעור המסכם בהרצאה קצרה. הפרזנטציות מהוות הזדמנות להתנסות בהצגה של שאלות המחקר ונושאי המחקר שיפותחו במטלה המסכמת. זוהי הזדמנות לקבל פידבק משאר משתתפיו/ות הקורס ורעיונות להמשך. ניסיון העבר מלמד כי הצגה טובה של נושא העבודה ושיתוף כלל הכיתה עם מחשבות ולבטים המלווים את הכנת המטלה המסכמת מעלה רעיונות מצויינים המסייעים מאוד בהצלחה בהכנת העבודה המסכמת. אורך הפרזנטציה לא יעלה על 5 דקות. ניתן להשתמש במצגת פאור-פוינט קצרה (לא חובה).

4) עבודת מחקר (תוגש במהלך תקופת המבחנים) (50%) (בזוגות) –

מועד הגשה: 15/2/2021

עבודת המחקר תציג ניתוח אנתרופולוגי וסוציולוגי של סוגייה כלשהי הקשורה למגדר, מעמד, גזע, אתניות (אחת מקטגוריות אלה, חלקן או כולן) בארצות הברית. העבודה יכולה עבודה השוואתית, כלומר - לכלול גם השוואה של סוגייה מסוימת בין ארצות הברית לישראל (או לכל מקום/חברה אחרת בעולם. בל מקרה ישנה חובה להתייחסות למקרה האמריקאי של כל תופעה נחקרת). העבודה תהייה ערוכה בעבודת מחקר אשר קושרת בין היבטים תיאורטיים לבין נתונים אמפיריים/תיאוריים. העבודה חייבת להציג ניתוח מפורט ומחקרי של התופעה. היא חייבת להכיל לפחות 4 פרטי קריאה אקדמיים שאינם מופיעים בסילבוס (ממארי המידע הזמינים מהספרייה, מכתבי-עת אקדמיים, ספרים אקדמיים ו/או פרקים מספרים ערוכים אקדמיים) וכן התייחסות לפחות 3 מאמרי חובה מהסילבוס ו-3 מאמרי רשות. בכל מקרה, יש להתייחס לכל מאמרי הקריאה העוסקים בסוגיה של בחרתם (כלומר, אם בחרתם לעסוק במגדר, למשל, עליכם/ן להתייחס לכל מאמרי הקורס שעסקו בסוגייה זו). בנוסף – העבודה יכולה – וצריכה – לכלול התייחסו לכל החומרים האמפיריים שתוכלו להשיג – כתבות מעיתונות פופולארית, פוסטים במדיה החברתית, ניתוח בלוגים, ניתוחי תוכן לארטיפקטים תרבותיים, ראיונות, תצפיות (אינטרנטיות, במידה ובשל משבר הקורונה יוטל סגר והגבלות תנועה והתקהלות) ועוד ועוד.

ניתן ואף מומלץ להתייעץ עם המרצה על נושא העבודה בשעות הקבלה לכל אורך הסמסטר. העבודה תתבצע בזוגות !

הנחיות כלליות:

1. מרבית הנקודות יינתנו לתוכן העבודה, אך תהייה התייחסות משמעותית גם לסגנון הכתיבה ולניסוח הטיעונים.
2. על מחברי/ות העבודה להדגים יכולת כתיבה וניסוח אקדמיים (הימנעות מ"סלנג" ושפה מדוברת הכין שאין צורך בכך, ציטוטים מנוסחים היטב, הפניות ברורות, ניסוח תיזה (טענה) ברורה, קוהרנטיות בין חלקי העבודה.
3. יכולת חיבור בין ממצאים אמפיריים לבין מסגרות תאורטיות. העבודה תכלול שער, אבסטרקט, מבוא תיאורטי, תיאור אמפירי של הנושא הנבחר, ניתוח, סיכום, ביבליוגרפיה. (היקף העבודה 8-10 עמודים לכל היותר [לא כולל שער, אבסטרקט, רשימה ביבליוגרפית ונספחים]).

פירוט מבנה העבודה:

- 1) עמוד ראשון – שער, שמות הסטודנטים/ות + תעודות זהות, אבסטרקט בין 200 מילים המסכם את הטענות המרכזיות.
- 2) מבוא תיאורטי שחייב לכלול את הצגת הסוגייה, הצגת החומרים שנכתבו על הסוגייה בספרות האקדמית, שאלת מחקר ברורה, הטענה שתוצג במהלך העבודה והסבר על מבנה פרקי העבודה (2-3 עמודים).
- 3) מתודולוגיה – הסבר על אופן איסוף החומרים האמפיריים ששימשו אתכם בעבודה זו (מה אספתם/ן? כיצד? מאיזה מאגרים? מה הנחה אתכם/ן באיסוף החומרים וכו') – חצי עמוד – עמוד.
- 4) ניתוח אנתרופולוגי-סוציולוגי של הסוגייה (5 עמודים – בחלוקה לתתי-סעיפים ולפרקים שיובילו לדיון).
- 5) סיכום שמציג את הניתוח האמפירי, את התרומה התיאורטית של העבודה לסוגייה שנידונה, את הטענה המרכזית. ניתן להוסיף רעיונות למחקרי המשך. (עמוד וחצי – 2 עמודים).
- 6) רשימה ביבליוגרפית (אופן רישום הביבליוגרפיה צריך להיות מלא ואחיד, בהתאם לחת משיטות הרישום הביבליוגרפי המקובלת APA, MLA, Chicago וכד').

קריטריונים להערכת העבודה:

1. מבוא מקיף וברור המכיל את כל המרכיבים המצוינים לעיל (הצגת סוגיית המחקר, שאלת המחקר, טענה, מבנה פרקי העבודה, מסגרת תיאורטית ברורה) - 10/50 נקודות
2. הצגה ברור ומקיפה של הסוגייה מבחינה אמפירית בגוף העבודה – 6/50 נקודות
3. הצגה של התמודולוגיה וקוהרנטיות בין המתודולוגיה, שאלת המחקר והטענה המרכזית – 10/50 נקודות
4. שילוב של כל חומרי הקריאה הנדרשים בהתאם להנחיות וקישורם באופן ברור ומדויק לסוגייה הנחקרת – 10/50 נקודות
5. מבנה העבודה, תרומת מבנה העבודה להצגת הטענה המרכזית ותצורת הגשת העבודה (הפניות מסודרות, רישום ביבליוגרפי מדויק) – 4/50 נקודות
6. סיכום מפורט, מעמיק, הצגת מסקנות וטענות ברורות – 10/50 נקודות

מבנה הקורס ורשימת קריאה:

18.10, שבוע ראשון: היכרות, מבנה הקורס

מבוא ל"חברה האמריקאית": Melting Pot, Stew Pot or Salad?
קריאת רשות (2 פריטים):

בודריאר, ז'אן. 2000. אמריקה, תרגום: מור קדישזון, תל אביב: בבל. עמ' 1-39.

Cattelino, Jessica R. 2010. Anthropologies of the United States. *Annual Review of Anthropology* 39 (2010). 275-286.

25.10, שבוע 2: מבוא – האם בכלל קיימת תרבות אמריקאית?

Mintz, Sidney. 2002. Eating American. In: *Food in the USA: A Reader*. Carole Counihan (Ed.). NY: Taylor & Francis Group. PP: 23-34.

קריאת רשות:

Counihan, Carole. 1992. Food rules in the United States: Individualism, control, and hierarchy. *Anthropological Quarterly* 65(2): 55-66.

1.11, שבוע 3: גזע

Williams-Forsen, Psyche. 2013. More than Just the "Big Piece of Chicken": The Power of Race, Class, and Food in American Consciousness. In: Carole Counihan and Penny Van Esterik. *Food and culture: A reader*. NY: Routledge 107-118.

קריאת רשות (2 פריטים):

Alkon, A. H., Bowen, S., Kato, Y., & Young, K. A. 2020. Unequally vulnerable: a food justice approach to racial disparities in COVID-19 cases. *Agriculture and Human Values*, 1-2.

דו בוז, ויליאם אדוארד. 2009. נשמתם של השחורים. תל-אביב: נהר ספרים: פרק 9

8.11, שבוע 4: גזע, הגמוניה ומרחב

Alkon, A. H., & McCullen, C. G. 2011. Whiteness and farmers markets: Performances, perpetuations... contestations?. *Antipode*, 43(4), 937-959.

15.11, שבוע 5: אתניות

Tuchman, Gaye, and Harry Gene Levine. 1993. New York Jews and Chinese food: the social construction of an ethnic pattern. *Journal of Contemporary Ethnography* 22.3: 382-407.

קריאת רשות:

Heldke, Lisa. 2001. Let's Eat Chinese!": Reflections on Cultural Food Colonialism. *Gastronomica*, 1(2), 76-79.

22.11, שבוע 6: גזע ודת

Rouse, Carolyn, and Janet Hoskins. "Purity, soul food, and Sunni Islam: Explorations at the intersection of consumption and resistance." *Cultural Anthropology* 19.2 (2004): 226-249.

29.11, שבוע 7: מעמד

Johnston, Josée, and Shyon Baumann. 2007. Democracy versus distinction: A study of omnivorousness in gourmet food writing." *American Journal of Sociology* 113.1: 165-204.

קריאת רשות:

Roseberry, William. 1996. The Rise of Yuppie Coffees and the Reimagination of Class in the United States. *American Anthropologist* 98 (4): 762-775.

6.12, שבוע 8: מעמד - עוני ואי-שיוון

Janet Poppendieck. 2013. Want Amid Plenty: From Hunger to Inequality. In: Carole Counihan and Penny Van Esterik. *Food and culture: A reader*. NY: Routledge: pp. 563 – 571.

ביום ראשון 13/12/2020 – אין שיעור – חנוכה

20.12, שבוע 9 – מגדר

Thompson, Becky Wangsgaard. 1992. "A way outa no way": Eating problems among African-American, Latina, and White women." *Gender & Society* 6.4: 546-561.

קריאת רשות:

Cairns, Kate, Josée Johnston, and Shyon Baumann. 2010. Caring about food: Doing gender in the foodie kitchen." *Gender & society* 24.5: 591-615.

27.12, שבוע 10 - ייצוגים של גבריות ונשיות

קריאת חובה (שני המאמרים)

Swenson, Rebecca. 2009. Domestic divo? Televised treatments of masculinity, femininity and food. *Critical Studies in Media Communication*, 26(1), 36-53.

Parasecoli, Fabio. 2005. Feeding hard bodies: Food and masculinities in men's fitness magazines. *Food and Foodways*, 13(1-2), 17-37.

3.1, שבוע 11 - מפגשים בין אחריות
קריאת חובה (שני המאמרים)

hooks, bell. 1992. "Eating the Other: Desire and Resistance. In *Black Looks: Race and Representation*. P. 21-39. Boston: South End Press.

Alkon, Alison and Grosalik, Rafi. (Forthcoming). Eating (with) the Other: Race in American Food Media. *Gastronomica – The Journal of Critical Food Studies*.

10.1, שבוע 12 – סיכום: זהויות, שינוי והמשכיות בימי טראמפ

Contois, Emily JH. 2018. Welcome to Flavortown: Guy Fieri's Populist American Food Culture. *American Studies* 57.3: 143-160.

סבב - הצגת נושאי עבודה מסכמת
מועד הגשת עבודה מסכמת: 15/2/2021

מהפכת הפריון

מס' קורס: 102.1.0111

סמסטר ב'

יום ג', 14-16

שעת קבלה – יום ג' 11:00-12:00

מרצה: פרופ' יעל השילוני-דולב

אודות הקורס:

טכנולוגיות פריון חדישות מאפשרות כיום ללדת בלי תלות ביחסי מין הטרוסקסואליים, להתעבר מגבר מת שזרעו נשאב לאחר מותו, לשאת עוברים שמבחינה גנטית אינם עובריה של האישה ההרה (פונדקאות), לערוך אבחונים גנטיים של עוברים וטרומ עוברים, וכך למיין אותם ולערוך ביניהם סלקציה, לבחור את מין היילוד, לדחות את ההורות לגילאים מבוגרים, לסחור בביציות, להקפיא או לתרום אותן, ועוד ועוד. חידושים אלו הם מקור לדיונים פמיניסטיים, אתיים, משפטיים וחברתיים סוערים בעולם כולו, שכן הם טורפים מחדש את המושגים הישנים אודות ראשית החיים, אימהות, הורות ומשפחה. הקורס יעסוק בטכנולוגיות הפריון החדישות תוך ניסיון לברר מה הופך את מדינת ישראל למדינה מתירנית במיוחד ביחסה לטכנולוגיות אלו.

The Fertility Revolution

New Reproductive Technologies (NRT's) enable reproduction independent of heterosexual sex, fertilization with sperm retrieved post-mortem, surrogacy, embryo and egg donation (as well as their commercialization), sex selection, genetic diagnosis of embryos and pre-embryos and their following selection, and the like. These new abilities have led to rich feminist, ethical, legal and

social disputes as they redefine basic categories such as the beginning of life, parenthood, motherhood and the family. The course discussed NRT's, with a special emphasis on the Israeli society and its implantation of such technologies.

חובות התלמידים:

נוכחות בכיתה

קריאה שוטפת של חומרי הלימוד במהלך הקורס (קריאת החובה מסומנת ב *)

עבודת בית - מהווה 100% מציון הקורס

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 216 }

נושאי הקורס:

הפרספקטיבה הפוקוויאנית לדיון בטכנולוגיות פריון חדישות

אמצעי מניעה

הפלות

טיפול פוריות

סלקציה, בחירה או השבחה של הדור הבא

בחירת מין העובר

תרומת תאי רבייה, פונדקאות ודילמות זהותיות ומשפחתיות

זמן ופריון

סיכום – ישראל במבט השוואתי

לוח השיעורים ורשימת קריאה מפורטת יינתנו בהמשך

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 217 }

מחאה גלובלית נגד אי-שוויון

שנת תשפ"א

פרופ' לב גרינברג

הסמינר דן ביחס בין מחאות כתופעה דינמית ומבקש להבין את היחס בין מחאה לבין האופן שהיא עוברת לזירה הפוליטית. הקורס מחולק לשני חלקים, בסמסטר א' נקרא ונדון בתאוריות של מחאה, תנועות חברתיות ותהליכים פוליטיים, ובסמסטר השני יעבדו קבוצות מחקר באיסוף חומרים על מקרה בינלאומי שייבחר על ידי כל קבוצה. המקרים הרלוונטיים בהם נדון מתחילים עם גל המחאה החברתית שהתפרצה בשנת 2011 והתפשטה בעולם כולו, וימשיך עם ניתוחים של התפרצויות מחאות בתקופת הקורונה. ניתוח המחאות יבחן את הרקע הכלכלי, הפוליטי והחברתי של ההפגנות, הרפרטוארים של המחאה (דוגמת כיבוש הכיכר המרכזית), המסגור של המחאה וגם התהליכים הפוליטיים שהיא חוללה. התלמידות יים מצופות. ים להיות נוכחים בשיעורים, לקרוא את החומר הביבליוגרפי לכל שיעור ולהשתתף בדיונים בצורה שוטפת על ידי יישום התאוריות הנלמדות למקרים שנבחרו לכתיבת עבודה סמינריונית. ההשתתפות בכיתה מהווה 20% מהציון הסופי. התלמידות יבחרו בתחילת הקורס מקרה של תנועת מחאה למחקר בעולם מאז 2011 (לא ישראל), יאספו חומר עליו במהלך סמסטר א', בסוף הסמסטר יציגו פוסטר בכיתה בו ינותח מקרה שבחרו (20% מהציון). בסמסטר ב' יתקיימו פגישות אישיות של הצוותים למעקב והדרכת הפעולה המחקרית, ובסוף הסמסטר יציגו הרצאה של 20 דקות עם מצגת עם ממצאי המחקר (60% מהציון).

רשימה ביבליוגרפית:

- * McAdam, D. (1982). Political Process and the Development of Black Insurgency, 1930-1970. Chicago: University of Chicago Press. Pp. 36-59, 230-235.
- * Tarrow S. (1994) Power in Movement. Chapters 3-4. Cambridge University Press.
- * Tarrow S. (1998) "Cycles of Collective Action: Between Moments of Madness and the Repertoire of Contention", in Repertoires and Cycles of Collective Action, ed. By Traugot, Durham , N.C. Duke UP.
- * Gamson, WA (1995) "Constructing Social Protests" in Social Movements and Culture, ed by Johnston and Klandermans, Minneapolis, University of Minnesota Press, pp. 85-106.
- * Koopmans Ruud. (1996) "New social movements and changes in political participation in Western Europe", West Europe Politics, 19, pp. 28-50.
- * Giugni M (1998) "Was It Worth the Effort? The Outcomes and Consequences of Social Movements." *Annual Review of Sociology* Vol. 24: 371-393."
- * Wieviorka M (2005) "After New Social Movements" Social Movement Studies, 4-1, pp 1-19.
- * Ayres JM (2005) "Framing Collective Action against Neoliberalism: The Case of the 'Anti- Globalization' Movement", Journal of World-Systems Research, 10:1, 11-34
- * Stiglitz, J. (2012) The Price of Inequality, New York: Norton, Preface ix-xxvi.
- * Standing, G. (2011) The Precariat, the New Dangerous Class, London and New York: Bloomsbury Academy, Pp. 1-25.
- * Castells, M. (2012) Networks of Outrage and Hope, Cambridge: Polity Press. Pp. 1-19, 156-217.

- * Maeckelbergh M (2012) "Horizontal Democracy Now: From Alterglobalization to Occupation", Interface, 4:1, 207-234.
- * Grinberg, L (unpublished) "Why Occupy, Why not? Comparing Global-Local Political Processes in 2011: Tunisia, Egypt, Chile and Israel"

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 221 }

מיתוסים וריטואלים

2020-1

אנדרה לוי

תיאור קורס: ימיו של הדיון במיתוסים וריטואלים כימי האנתרופולוגיה עצמה. אלו גם אלו נדמו פריזמה נוחה להבנה של חברות מסורתיות או שבטיות, משום ההנחה כי מדובר בסטרוקטורות שונות יציבות-יחסית לאורך זמן, וכי הן מהוות את ליבת הזהות של אותן קבוצות. עם השנים, הנחות אלו נסדקו ואז גם קרסו, אך ליבת הבנתם כמביעים את עולם המשמעות של חברה לא השתנתה. הקורס יבחן את הגישות השונות מתייחסות למושגים טקס ומיתוס לאורך השנים, וכן את הקשרים האנאליטיים והאפיסטמולוגיים המתקיימים ביניהם.

כתובת מייל: andre.e.levy1@gmail.com

שעת קבלה: תתפרסם בהמשך

דרישות הקורס:

השתתפות בכל המפגשים

השתתפות פעילה בדיוני הכיתה

קריאה ביקורתית מדי שבוע של המאמרים ופרקים המיועדים.

ניהול דיון באחד הפריטים הביבליוגרפיים (30% מהציון הסופי).*

עבודה סופית (70% מהציון הסופי).*

*הוראות מפורטות תימסרנה בהמשך הסמסטר.

רשימת קריאה (ערוכה על פי סדר קריאה)

*שימו לב! הרשימה חלקית ויחולו בה בהמשך. הנכם מתבקשים לעקוב.

אעשה מאמץ בלתי מתפשר למצוא מאמרים מקוונים, כך שלא תדרשו להגיע לספריה.

Kaberry, P. (1957). Myth and Ritual: Some Recent Theories. *Bulletin of the Institute of Classical Studies*, (4), 42-54.

https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/43646226?seq=1#metadata_info_tab_contents

Kluckhohn, C. (1942). Myths and Rituals: A General Theory. *The Harvard Theological Review*, 35(1), 45-79.

https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/1508351?seq=1#metadata_info_tab_contents

Penner, H. (1968). Myth and Ritual: A Wasteland or a Forest of Symbols? *History and Theory*, 8, 46-57.

https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/2504528?sid=primo&origin=crossref&seq=1#metadata_info_tab_contents

Bosckovic, A. (2002) Anthropological Perspectives on Myth. *Anuário Antropológico*. 103-144

http://forel.idn.org.rs/tekstovi/clanci/anuario99_aleksandarboskovic.pdf

מסע מרוקאי- מסע אנתרופולוגי

ד"ר אנדרה לוי

תיאור קורס: כבר מתחילת שנות העשרים של המאה שעברה, מרוקו הייתה יעד אטרקטיבי במיוחד למחקר אתנוגרפי. כיוון שכך, מרוקו היוותה גם קרקע לדיון תיאורטי חדשני. הקורס יבחן את המקורות למרכזיות זו של מרוקו באנתרופולוגיה כותבת האנגלית, ומכאן שגם ההיסטוריה של האנתרופולוגיה תבחן בקורס לאור דיון זה. אנו נקרא אתנוגרפיות שונות שיסייעו לא רק להבנה מעמיקה של היבטים שונים ומגוונים הקשורים למרוקו אלא גם נלמד את התנועה התיאורטית שהאנתרופולוגיה עשתה, החל מהפוזזטיביזם הבואזיאני, דרך פונקציונליזם, סטרוקטורליזם, אנתרופולוגיה סמלית, אקולוגיה פוליטית, פוסט-סטרוקטורליזם, פוסטמודרניזם רפלקסיבי, וגלובליזם. כתובת מייל: andre.e.levy1@gmail.com שעת קבלה: תתפרסם בהמשך

דרישות הקורס:

השתתפות בכל המפגשים
השתתפות פעילה בדיוני הכיתה
קריאה ביקורתית מדי שבוע של המאמרים ופרקים המיועדים.
ניהול דיון באחד הפריטים הביבליוגרפיים (30% מהציון הסופי).
עבודה סופית (70% מהציון הסופי).
*הוראות מפורטות תימסרנה בהמשך הסמסטר.

רשימת קריאה (ערוכה על פי סדר קריאה)

*שימו לב! ייתכנו שינויים בסילבוס. הנכם מתבקשים לעקוב.

הקדמה

Crawford, David and Rachel Newcomb. 2013. Introduction. *Encountering Morocco: Fieldwork and Cultural Understanding*. Ed. David Crawford and Rachel Newcomb. Pp. 1-15. Bloomington: Indiana University Press – read esp. pp. 7-10.

Ibn Khaldun. 2005 [1377]. *The Muqaddimah: An Introduction to History*, ed. N.J. Dawood, trans. Franz Rosenthal. Princeton: Princeton University Press, pp. 35-48, 58-69, 91-154, 238-261, 263-273, 282-295, 358-367, 426-433.

בואזיאניות במרוקו

Westermarck, Edward. 1968 [1926]. *Ritual and Belief in Morocco*. vol. 1. New York: New Publishers, pp. 1-66, 134-228 (skim).

פונקציונליזם

Montagne, Robert. 1973 [1931]. *The Berbers: Their Social and Political Organisation*, trans. David Seddon. London: Frank Cass, pp. 1-55

Burke, Edmund III. 1972. The Image of the Moroccan State in French Ethnological Literature: A New Look at the Origin of Lyatuey's Berber Policy. In *Arabs and Berbers: From Tribe to Nation in North Africa*. Pp. 175-200. Ed. Ernest Gellner and Charles Micaud. London: Duckworth.

פונקציונליזם סטרוקטוראלי

Gellner, Ernest. 1969. *Saints of the Atlas*. Chicago: University of Chicago Press, chaps 1-6, 11 (pp. 1-159, 297-301).

- Roberts, Hugh. 2002. On Berber Politics: On Gellner and Masqueray, or Durkheim's Mistake. *Journal of the Royal Anthropological Institute* 8 (1): 107-126.
- Maher, Vanessa. 1974. Divorce and Property in the Middle Atlas of Morocco. *Man* 9 (1): 103-122.
- Hammoudi, Abdellah. 1996 [1974]. Segmentarity, Social Stratification, Political Power and Sainthood: Reflections on Gellner's Theses. *Economy and Society* 9 (3): 279-303.
- Munson, Henry, Jr. 1993. Rethinking Gellner's Segmentary Analysis of Morocco's Ait 'Atta. *Man* 28 (2): 267-280.
- Gellner, Ernest. 1995. Segmentation: Reality or Myth? *Journal of the Royal Anthropological Institute* 1: 821-829.
- Munson, Henry Jr. 1995. Reply to Gellner. *Journal of the Royal Anthropological Institute* 1: 829-832.

אנתרופולוגיה סמלית

- Geertz, Clifford. 1979. Suq: The Bazaar Economy in Sefrou. In *Meaning and Order in Moroccan Society*. Pp. 123-313. London: Cambridge University Press, esp. pp. 140-150, 197-235.
- Rosen, Lawrence. 1979. Social Identity and Points of Attachment: Approaches to Social Organization. In *Meaning and Order in Moroccan Society*. Pp. 19-122. London: Cambridge University Press, esp. pp. 91-106.
- Combs-Schilling, Elaine. 1985. Family and Friend in a Moroccan Boom Town: The Segmentary Debate Reconsidered. *American Ethnologist* 12 (4): 659-675.
- Kapchan, Deborah. 2001. Gender on the Market in Moroccan Women's Verbal Art: Performative Spheres of Feminine Authority. In *Women Traders in*

Cross-Cultural Perspective: Mediating Identities, Marketing Wares. Ed. Linda J. Seligmann. Pp. 161-184. Stanford: Stanford University Press.

+Eickelman, Dale. 1984. New Directions in Interpreting North African Society. In *Connaissances du Maghreb*. Ed. Jean-Lucas Vatin. Pp. 279-289. Paris: Editions du CNRS.

סטרוקטוראליזם

Hammoudi, Abdellah. 1993. *The Victim and Its Masks: An Essay on Sacrifice and Masquerade in the Maghreb*. Chicago: University of Chicago Press.

פוסטסטרוקטוראליזם

Rabinow, Paul. 1977. *Reflections on Fieldwork in Morocco*. Berkeley: University of California Press.

Dwyer, Kevin. 2013. Afterword: Anthropologists Among Moroccans. In *Encountering Morocco: Fieldwork and Cultural Understanding*. Ed. David Crawford and Rachel Newcomb. Pp. 213-256. Bloomington: Indiana University Press.

Crapanzano, Vincent. 1980. *Tuhami: Portrait of a Moroccan*. Chicago: University of Chicago Press.

Pandolfo, Stefania. 1989. Detours of Life: Space and Bodies in a Moroccan Village. *American Ethnologist* 16 (1): 3-23.

מקומיות/גלובליזם

Newcomb, Rachel. 2017. *Everyday Life in Global Morocco*. Bloomington: Indiana University Press.

ומה היום?

Levy, André. 2020. Striving to be Separate: The Jewish Struggle for Predictability in Casablanca. *Anthropological Quarterly* 93(1):1579-1606.

Foster, Stephen William. 2006. *Cosmopolitan Desire: Transcultural Dialogues and Antiterrorism in Morocco*. Lanham, MD: Altamira Press.

Aomar Boum. 2013. *Memories of Absence: How Muslims Remember Jews in Morocco*. Stanford, CA: Stanford University Press

מעבר לאתניות: מרוקאים בישראל

אנדרה לוי

תיאור הגיון הקורס

מבחינה תיאורטית, הקורס יבחן באופן בקורתי את אופני התגבשותן של קטגוריות תרבותיות חברתיות, וכן את המשמעויות הפוליטיות של פעולתן. הקורס יתמקד בתהליכי ההתגבשות של קטגוריות אתניות, כאשר כמקרב בוחן את המקרה של "מזרחים". הקורס יציע לערער על קטגוריה זו לא דרך פירוקה בלבד, אלא באמצעות התמקדות בחלופות אתניות שאינן משתתפות במחיקת העבר. לצורך כך, יהיה צורך לבצע מחקר (תצפית משתתפת) על תופעה תרבותית מוכרת בישראל: המימונה.

כתובת מייל: andre.e.levy1@gmail.com
שעת קבלה: תתפרסם בהמשך

דרישות הקורס

השתתפות מלאה בכל המפגשים
הצגת מאמר בכיתה (עד 10 נקודות)
הגשת שוטפת של דוחות קריאה (עד 20 נקודות)
מחקר אתנוגרפי עצמאי
עבודת סיכום (עד 70 נקודות)

רשימת קריאה* בעברית

בן סימון דניאל, המרוקאים. כרמל. 2016
בר יוסף, רבקה. המרוקאים: רקע הבעיה. מולד. 1961
דהן-כלב, הנרייט. חקר המזרחים בסוציולוגיה הישראלית: המרוקאים כ"מקרה" של המקרה.
פעמים. תשס"ז
כהן איתן, המרוקאים – הנגטיב של האשכנזים. רסלינג. 2002

רשימת קריאה* באנגלית

Cohen, H. Erik

2003 The Bitter and the Sweet: A Structural Analysis of "Mimouna" Journal of Ritual Studies, 17(1):90-98.

Goldberg, E. Harvey

1978 The Mimuna and the Minority Status of Moroccan Jews. Ethnology 17(1):75-87.

Hammoudi, Abdellah

2010 Giving and Receiving Yeast: Or How to Keep Radically Different Identities Together. Talk Given at the Annual Rajni Kothari Chair, CSDC. A link to the talk can be found at:

<https://www.youtube.com/watch?v=XdxV274f0H8>

Levy, André. 2018 Happy Mimouna: On a Mechanism for Marginalizing Moroccan Israelis. Israel Studies 23(2):1-24.

Levy, André. NP. Taking a Ritual Outside: Ethnographers and the Israeli Mimouna. Anthropological Quarterly.

*זוהי רשימת קריאה חלקית בלבד. על רשימה זו יתווספו פריטי קריאה, חלקם משותפים לכל משתתפי הקורס וחלקם ספציפיים לכל משתתף, בהתאם לכיוון העבודה העצמאית

מרוקו כשדה אתנוגרפי

2021-1

אנדרה לוי

תיאור קורס: כבר מתחילת שנות העשרים של המאה שעברה, מרוקו הייתה יעד אטרקטיבי במיוחד למחקר אתנוגרפי. כיוון שכך, מרוקו היוותה גם קרקע לדיון תיאורטי חדשני. הקורס יבחן את המקורות למרכזיות זו של מרוקו באנתרופולוגיה כותבת האנגלית, ומכאן שגם ההיסטוריה של האנתרופולוגיה תבחן בקורס לאור דיון זה. אנו נקרא אתנוגרפיות שונות שיסייעו לא רק להבנה מעמיקה של היבטים שונים ומגוונים הקשורים למרוקו אלא גם נלמד את התנועה התיאורטית שהאנתרופולוגיה עשתה, החל מהפוזזוטיביזם הבואזיאני, דרך פונקציונליזם, סטרוקטורליזם, אנתרופולוגיה סמלית, אקולוגיה פוליטית, פוסט-סטרוקטורליזם, פוסטמודרניזם רפלקסיבי, וגלובליזם. כתובת מייל: andre.e.levy1@gmail.com שעת קבלה: תתפרסם בהמשך

דרישות הקורס:

השתתפות בכל המפגשים

השתתפות פעילה בדיוני הכיתה

קריאה ביקורתית מדי שבוע של המאמרים ופרקים המיועדים.

ניהול דיון באחד הפריטים הביבליוגרפיים (30% מהציון הסופי).*

עבודה סופית (70% מהציון הסופי).*

*הוראות מפורטות תימסרנה בהמשך הסמסטר.

רשימת קריאה (ערוכה על פי סדר קריאה)
*שימו לב! ייתכנו שינויים בסילבוס. הנכם מתבקשים לעקוב.

הקדמה
אבן ח'לדון, עבד א-רחמן, 1966. הקדמת המתרגם. אקדמות למדע ההיסטוריה
("מקדמה"). ירושלים: הוצאת ביאליק.

בואזיאניות במרוקו

Allardt E. Edward Westermarch: 2000. A Sociologist Relating Nature and Culture. Acta Sociologica. 43(4):299-306.
<https://journals-sagepub-com.ezproxy.bgu.ac.il/doi/pdf/10.1177/000169930004300402>

היסטוריציה

Burke, Edmund, I., II. (1998). Theorizing the histories of colonialism and nationalism in the arab maghrib. Arab Studies Quarterly, 20(2), 5-19.
https://search-proquest-com.ezproxy.bgu.ac.il/docview/220603850?rfr_id=info%3Axri%2Fsid%3Aprim
[Q](#)

פונקציונליזם סטרוקטוראלי

Roberts, Hugh. 2002. Perspectives on Berber Politics: On Gellner and Masqueray, or Durkheim's Mistake. *Journal of the Royal Anthropological Institute* 8 (1): 107-126.
<https://go-gale-com.ezproxy.bgu.ac.il/ps/i.do?p=AONE&u=bengurion&id=GALE%7CA84193048&v=2.1&it=r>

Maher, Vanessa. 1974. Divorce and Property in the Middle Atlas of Morocco. *Man* 9 (1): 103-122.

https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/2800039?sid=primo&origin=crossref&seq=1#metadata_info_tab_contents

Hammoudi, Abdellah. 1996 [1974]. Segmentarity, Social Stratification, Political Power and Sainthood: Reflections on Gellner's Theses. *Economy and Society* 9 (3): 279-303.

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03085148008538598?journalCode=reso20>

Munson, Henry, Jr. 1993. Rethinking Gellner's Segmentary Analysis of Morocco's Ait 'Atta. *Man* 28 (2): 267-280.

https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/2803413?sid=primo&origin=crossref&seq=1#metadata_info_tab_contents

Gellner, Ernest. 1995. Segmentation: Reality or Myth? *Journal of the Royal Anthropological Institute* 1: 821-829.

<https://go-gale-com.ezproxy.bgu.ac.il/ps/i.do?p=AONE&u=bengurion&id=GALE|A18083744&v=2.1&it=r>

אנתרופולוגיה סמלית

גירץ, קליפורד. 2007 (1968). הסגנונות הקלאסיים. עיונים באסלאם: התפתחות דתית במרוקו ובאינדונזיה. תל אביב: רסלינג. 51-88.

Combs-Schilling, Elaine. 1985. Family and Friend in a Moroccan Boom Town: The Segmentary Debate Reconsidered. *American Ethnologist* 12 (4): 659-675.

Eickelman, Dale. 1984. *New Directions in Interpreting North African Society*.
In *Connaissances du Maghreb*. Ed. Jean-Lucas Vatin. Pp. 279-289. Paris:
Editions du CNRS.

סטרוקטוראליזם

הרצאה של עבדאללה חמודי. המימונה בניתוח סטרוקטורלי. (התחלה בדקה 7:50).
<https://www.youtube.com/watch?v=XdxV274f0H8>

פוסטסטרוקטוראליזם

קוזמא, ליאת 2003. הרקע לצמיחת תנועת הנשים במרוקו. בתוך, נשים כותבות היסטוריה:
פמיניזם ושינוי חברתי במרוקו. 19-33.

ממי, אלבר 2005 (1985). פרק ראשון: האם המתיישב קיים? דיוקן הנכבש ולפני כן דיוקן
הכובש. ירושלים: כרמל. 31-42.

יהודים ויהדות: זיכרון והזכרות

בום, עומאר. 2019. נופים של זיכרון וסובלנות: איך מרוקו גילתה מחדש את יהודיה. הכיוון
מזרח 35. 21-28.

השכר, כמאל. 2019. טינע'יר-ירושלים, הדין מם המלאח. הכיוון מזרח 35. 44-50.

לוי, אנדרה. 2019. בין זיכרון למציאות. סדקים וחציצות במרוקו: מסע אישי ועיוני. הכיוון
מזרח 35. 84-92.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 235 }

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 236 }

משפחה ומגדר במזרח התיכון
ד"ר מהא כרכבי-סבאח
תשפ"א סמסטר ב'
קורס בחירה 2 נק"ז, יום ג' 14-16
שעת קבלה, יום ג' 13-14, חדר 360, בניין 72
פרטי הקורס

אין	דרישות קדם
קורס זה ידון בשיח המגדרי הביקורתי אשר רווח בחקר נשים במזרח התיכון. הקורס יחשוף את ניסיוןן של נשים, את כוחן ואת חלקן בהבניית הסדר החברתי על מופעיו השונים ותוך כדי כך לדון בדיכטומיה בין מערב למזרח, בין מודרני למסורתי. אוריינטליזם, פוסטקולוניאליזם, פטריארכיה, מדינה, דת, אזרחות, פמיניזם, הם מכלול הנושאים העיקריים שהקורס בוחן. כחלק מהקורס, משפחה, משפחתיות ויחסי המגדר בתוכה, יידונו כמבני כוח אשר מעצבים את הדרת הנשים מהמרחבים השונים. נושאים אלו יידונו תוך כדי הצגת ההקשר המרחבי, ההיסטורי והפוליטי של החברות באזור, ובו זמנית, למידת ההקשר הספציפי של מדינות מסוימות, כמו החברה הפלסטינית בישראל.	תקציר הקורס בעברית
The course intends to discuss issues relating the critical gender discourse that has studied women in the Middle East. The course will reveal women's experience, their power and their part in building the social order on its various performances, while discussing the dichotomy between west and east, between modern and tradition. Orientalism, postcolonialism, patriarchy, state, religion, citizenship, feminism are all main topics the course	תקציר הקורס באנגלית

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 237 }

<p>will examines. As part of the course, an emphasis will be placed on family, familisim and gender relations within it as power structures that shape gender oppression. These topics will be discussed while presenting the spatial, historical and political context of some countries in the region, such as the Palestinian society in Israel.</p>	
<p>מטרות/יעדי הקורס מטרות הקורס הן: 1) להציג היבטים סוציולוגיים בחקר יחסי הגומלין בין משפחות ומגדר בחברות פטריארכליות. 2) לפתח דיון עם הסטודנטים/ות סביב מבני הכוח המעצבים את המשפחה ויחסי המגדר בתוכה 3) להדגיש את חשיבות הדיון הסוציולוגי בסוגיות של משפחה ומגדר בהקשרים חברתיים שונים.</p>	
<p>שיטת ההוראה הקורס ישלב הרצאות פרונטאליות, פרזנטציות של סטודנטים/ות, דיונים בכיתה וקטעי סרטים רלוונטיים.</p>	
<p>דרישות הקורס/מטלות השתתפות פעילה בשיעורים. קריאת חובה של המאמרים הנידונים בכיתה. הצגת רפרט בפני הכיתה. מבחן בית</p>	
<p>הרכב הציון הגשת מטלה: 10% מן הציון הסופי. השתתפות פעילה בכיתה: 10% מן הציון הסופי. מבחן בית: 80% מן הציון הסופי.</p>	
<p>נוכחות חובת נוכחות ב-12 מפגשים מתוך 14.</p>	

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר ראשון

במקרה והלימודים יתקיימו באופן מקוון הנוכחות מתקיימת עם מצלמה פועלת.

תכנית הקורס - נושאי הלימוד לפי שבועות

פרקי קריאה	נושא ההרצאה	שבוע
Kandiyoti, D., 1988; Sharabi, H.1988	פטריארכיה ויחסי מגדר במזרח התיכון	שבוע 1
Abu-Lughod, L. 2001; Khalid, M. 2011 אפרתי, נ., 2009	אוריינטליזם פטריארכיה ופמיניזם	שבוע 2
Joseph, S. 2011	משפחה ושארות כמנציחים אי שוויון מגדרי	שבוע 3
Herrera, L. 2018; Moghadam, V. 2004 גלעדי, א. 2012	שינויים ביחסי המגדר ובמשפחה	שבוע 4+5
Al-Ali, N. 2012; Moghadam, V. 2018	מהפכות ויחסי המגדר	שבוע 6+7
Rashad H. 2015; Saleh, R. H. and Luppicini, R. 2017; Zare, S., Aguilar-Vafaie, M. E., Ahmadi, F., & Mirzaei, Y. 2019	שינויים בדפוסי המשפחה: נישואים וגירושים	שבוע 8

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

Eltigani E. E. 2005; Rashad, H. 2000	שינויים בדפוסי משפחה: פריזן	שבוע 9
Moghadam, V. 2019; Verloo. M. & Smits., N, S 2010	שינויים במעמדן הכלכלי של נשים במזרח התיכון	שבוע 10
Abu-Baker, K. 2016; Meler, T. 2017	מאפייני המשפחה הפלסטינית בישראל	שבוע 11
Herzog, H. 2004; Abu-Rabia-Queder, S. 2017	לאומיות ומגדר: הפלסטינים בישראל	שבוע 12+11
	סיכום ומשוב	שבוע 13

רשימת קריאה לפי נושאי הלימוד (פריטים המסומנים ב * הם פריטי רשות)

פטריארכיה ויחסי מגדר:

Kandiyoti, D. (1988). Bargaining with Patriarchy. *Gender and Society*. 2 (3): 274-290.

*Joseph, S. (1999). "Brother Sister Relations", in *Intimate Selving in Arab Families: Gender, Self and Identity*, Syracuse University Press, pp. 113-140.

Sharabi, H. (1988). *Neopatriarchy: A theory of distorted change in Arab society*. New York: Oxford University Press.

*חנה ה. (2006). "מיגדר". בתוך *אי/שוויון* בעריכת אורי רם וניצה ברקוביץ. הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב. ע' 220-227.

אוריינטליזם פטריארכיה ופמיניזם

Abu-Lughod, L. (2001). Orientalism and Middle East feminist studies. *Feminist Studies*, 27 101-113.

*Golley Al-Hassan, N. (2004). Is feminism relevant to Arab women? *Third World Quarterly*, 25 (3): 521–536.

Khalid, M. (2011). Gender, orientalism and representations of the 'Other' in the War on Terror. *Global Change, Peace & Security*, 23:15-29.
אפרתי, נ., (2009), אל-נאהדה אלנסאאיה: הופעת תנועות נשים במזרח התיכון וביטוייה בעיראק. בתוך, רות רודד ונוגה אפרתי (עורכות) *נשים ומגדר במזרח התיכון במאה העשרים*, עמ' 27-52.

משפחה ושארות כמנציחים אי שוויון מגדרי

*Joseph, S. (2005). The Kin Contract and Citizenship in the Middle East. In *Women and Citizenship* ed. Friedman, M. Pages 295-318
Joseph, S. (2011). Political Familism in Lebanon. *The American Academy of Political and Social Science*. 636 (1): 150-163
שינויים ביחסי המגדר ובמשפחה

Herrera, L. (2018). Media and the Arab Family. In: Suad, J. *Arab Family Studies: Critical Reviews*. Syracuse University Press. Chapter 22: 437-448.

Moghadam, V. (2004). Patriarchy in Transition: Women and the Changing Family in the Middle East. *Journal of Comparative Family Studies* 35: 137-162.

*Moghadam, V. (2003). *Modernizing Women: Gender and Social Change in the Middle East*. Lynne Rinner, USA. Chapter 1
גלעדי, א., (2012), "היצור החלש שנקרא אישה...." נשים ומגדר בסעודיה בראי הקריקטורות, *מגדר*, גיליון 1 עמ' 78-102.

מהפכות ויחסי המגדר

Al-Ali, N. (2012) Gendering the Arab Spring. *Middle East Journal of Culture and Communication*, 5 (1): 26-31.

Moghadam, V. (2018). Explaining Divergent Outcomes of the Arab Spring: The Significance of Gender and Women's Mobilizations. *Politics, Groups, and Identities*, 6 (4)

*ברוס מדי-וויצמן, "מעמד האישה המרוקנית בזמנים משתנים: המאבק על חוק המעמד האישי", בתוך עופרה בנג'ו, עורכת, *נשים במזרח התיכון: בין מסורת לשינוי תל אביב*: מרכז משה דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה, (2004) עמ' 153-167.

צורף, מ. (2018) "המהפכה השקטה": נשים סעודיות מובילות שינוי מבפנים. בתוך מ' צורף ות' רזי (עורכו), *נשים ומגדר במרחבים מזרח-תיכוניים* עמ' 115-150. חיפה: פרדס הוצאה לאור.

שינויים בדפוס המשפחה

נישואין וגירושין

*Kuhn, R. (2014) *Marriage in the Gulf States after the Arab Uprisings: The Effects of Counterrevolutionary Subsidies*, Center for Middle East Studies, University of Denver.

Rashad H. (2015). *The tempo and intensity of marriage in the Arab region: Key challenges and their implications*, DIFI Family Research and Proceedings.

Saleh, R. H. & Luppicini, R. (2017). Exploring the Challenges of Divorce on Saudi Women. *Journal of Family History*, 42(2): 184-198.

Zare, S., Aguilar-Vafaie, M. E., Ahmadi, F., & Mirzaei, Y. (2019). Paving the Way for A Normal Life: A Qualitative Study of Coping Strategies Among Iranian Divorced Women. *Journal of Divorce & Remarriage*, 60(4), 270-282.

ב. פריון

Eltigani E. E. (2005). Fertility transition in Arab Countries: A re-evaluation. *Journal of Population Research* 22(2):163-183.

*Farha, M., Al-Thani, D.K. and Stamboldziev, M. (2014). The Impact of Global Communications on Family Values in Qatar. In: Al-Zoby, M. and Baskan, B. *State-Society Relations in the Arab Gulf States*. Gerlach Press. Chapter 6:101-121.

Rashad, H. (2000). Demographic transition in Arab Countries: A new perspective. *Journal of Population Research* 17(1): 83-101.

שינויים במעמד הכלכלי של נשים במזרח התיכון

Moghadam, V. (2019). Women's Employment in Tunisia: Structures, Institutions, Advocacy. *Sociology of Development*, 5 (4): 337-359.

Verloo. M. & Smits., N, S (2010). Micro- and Macro level Determinants of Women's Employment in Six Arab Countries. *Journal of marriage and the family*, 72 (5): 1391:1407.

המשפחה הפלסטינית בישראל

- Abu-Baker, K. 2016. Gender Policy in Family and Society among Palestinian Citizens of Israel: Outside and Inside Influences. In Ben-Rafael, E., Schoeps, J., Sternberg, Y. and Glöckner, O. (Eds.). *Handbook of Israel: Major Debates*. Chap. 27, pp. 453-473. Berlin, Boston: De Gruyter Oldenbourg.
- Herzog, H. & Yahia-Younis, T. (2007). Men's Bargaining with Patriarchy: The * Case of Primaries within Hamulas in Palestinian- Arab Communities in Israel, *Gender & Society*, Vol 21, No. 4, Pp: 579-602
- Meler, T. (2017). The Palestinian family in Israel: Simultaneous trends. *Marriage & Family Review*, 54(8), 781-810.

לאומיות ומגדר: שוליות מרובה

- Abu-Rabia-Queder, S. (2017). The Paradox of Professional Marginality among Arab Bedouin Women, *Sociology* 51(5): 1084–1100.
- Herzog, H. (2004). 'Both an Arab and a Women': Gendered, Racialised of Female Palestinian Citizens of Israel. *Social Identities*, Vol. 10, No. 1. pp. 53-82.
- Sa'ar, A. (2007). Contradictory location: Assessing the position of * Palestinian women citizen of Israel. *Journal of Middle East women's studies*, 3(3), 45-74.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 244 }

*אבו-רביעה-קווידר, ס' ווינר-לוי נ' (2010), מבוא – נשים פלסטיניות בישראל: זהות יחסי כוח והתמודדות. בתוך ס' אבו-רביעה -קווידר ונ' וינר-לוי (עורכות), *נשים פלסטיניות בישראל: זהות יחסי כוח והתמודדות עמ' 7-19*. ירושלים: מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד.

משפחה ומגדר במזרח התיכון

ד"ר מהא כרכבי-סבאח

תשפ"א סמסטר ב'

קורס בחירה 2 נק"ז, יום ג' 14-16

שעת קבלה, יום ג' 13-14, חדר 360, בניין 72

פרטי הקורס

אין	דרישות קדם
<p>קורס זה ידון בשיח המגדרי הביקורתי אשר רווח בחקר נשים במזרח התיכון. הקורס יחשוף את ניסיוןן של נשים, את כוחן ואת חלקן בהבניית הסדר החברתי על מופעיו השונים ותוך כדי כך לדון בדיכוטומיה בין מערב למזרח, בין מודרני למסורתי. אוריינטליזם, פוסטקולוניאליזם, פטריארכיה, מדינה, דת, אזרחות, פמיניזם, הם מכלול הנושאים העיקריים שהקורס בוחן. כחלק מהקורס, משפחה, משפחתיות ויחסי המגדר בתוכה, יידונו כמבני כוח אשר מעצבים את הדרת הנשים מהמרחבים השונים. נושאים אלו יידונו תוך כדי הצגת ההקשר המרחבי, ההיסטורי והפוליטי של החברות באזור, ובו זמנית, למידת ההקשר הספציפי של מדינות מסוימות, כמו החברה הפלסטינית בישראל.</p>	<p>תקציר הקורס בעברית</p>
<p>The course intends to discuss issues relating the critical gender discourse that has studied women in the Middle East. The course will reveal women's experience, their power and their part in building the social order on its various performances, while discussing the dichotomy between west and east, between modern and tradition. Orientalism, postcolonialism, patriarchy, state, religion, citizenship, feminism are all main topics the course</p>	<p>תקציר הקורס באנגלית</p>

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 246 }

<p>will examines. As part of the course, an emphasis will be placed on family, familisim and gender relations within it as power structures that shape gender oppression. These topics will be discussed while presenting the spatial, historical and political context of some countries in the region, such as the Palestinian society in Israel.</p>	
<p>מטרות/יעדי הקורס מטרות הקורס הן: 1) להציג היבטים סוציולוגיים בחקר יחסי הגומלין בין משפחות ומגדר בחברות פטריארכליות. 2) לפתח דיון עם הסטודנטים/ות סביב מבני הכוח המעצבים את המשפחה ויחסי המגדר בתוכה 3) להדגיש את חשיבות הדיון הסוציולוגי בסוגיות של משפחה ומגדר בהקשרים חברתיים שונים.</p>	
<p>שיטת ההוראה הקורס ישלב הרצאות פרונטאליות, פרזנטציות של סטודנטים/ות, דיונים בכיתה וקטעי סרטים רלוונטיים.</p>	
<p>דרישות הקורס/מטלות השתתפות פעילה בשיעורים. קריאת חובה של המאמרים הנידונים בכיתה. הצגת רפרט בפני הכיתה. מבחן בית</p>	
<p>הרכב הציון הגשת מטלה: 10% מן הציון הסופי. השתתפות פעילה בכיתה: 10% מן הציון הסופי. מבחן בית: 80% מן הציון הסופי.</p>	
<p>נוכחות חובת נוכחות ב-12 מפגשים מתוך 14.</p>	

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 247 }

במקרה והלימודים יתקיימו באופן מקוון הנוכחות מתקיימת עם מצלמה פועלת.	
---	--

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר ראשון

תכנית הקורס - נושאי הלימוד לפי שבועות

פרקי קריאה	נושא ההרצאה	שבוע
Kandiyoti, D., 1988; Sharabi, H.1988	פטריארכיה ויחסי מגדר במזרח התיכון	שבוע 1
Abu-Lughod, L. 2001; Khalid, M. 2011 אפרתי, נ., 2009	אוריינטליזם פטריארכיה ופמיניזם	שבוע 2
Joseph, S. 2011	משפחה ושארות כמנציחים אי שוויון מגדרי	שבוע 3
Herrera, L. 2018; Moghadam, V. 2004 גלעדי, א. 2012	שינויים ביחסי המגדר ובמשפחה	שבוע 4+5
Moghadam, V. 2018 Al-Ali, N. 2012;	מהפכות ויחסי המגדר	שבוע 6+7
Rashad H. 2015; Saleh, R. H. and Luppicini, R. 2017; Zare, S., Aguilar-Vafaie, M. E., Ahmadi, F., & Mirzaei, Y. 2019	שינויים בדפוסי המשפחה: נישואים וגירושים	שבוע 8
Eltigani E. E. 2005; Rashad, H. 2000	שינויים בדפוסי משפחה: פריון	שבוע 9
Moghadam, V. 2019; Verloo. M. & Smits., N, S 2010	שינויים במעמדן הכלכלי של נשים במזרח התיכון	שבוע 10

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 249 }

Abu-Baker, K. 2016; Meler, T. 2017	מאפייני המשפחה הפלסטינית בישראל	שבוע 11
Herzog, H. 2004; Abu-Rabia- Queder, S. 2017	לאומיות ומגדר: הפלסטינים בישראל	שבוע 12+11
	סיכום ומשוב	שבוע 13

רשימת קריאה לפי נושאי הלימוד (פריטים המסומנים ב * הם פריטי רשות)

פטריארכיה ויחסי מגדר:

Kandiyoti, D. (1988). Bargaining with Patriarchy. *Gender and Society*, 2 (3): 274-290.

*Joseph, S. (1999). "Brother Sister Relations", in *Intimate Selving in Arab Families: Gender, Self and Identity*, Syracuse University Press, pp. 113-140.

Sharabi, H. (1988). *Neopatriarchy: A theory of distorted change in Arab society*. New York: Oxford University Press.

*חנה ה. (2006). "מיגדר". בתוך *אי/שוויון* בעריכת אורי רם וניצה ברקוביץ. הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב. ע' 220-227.

אוריינטליזם פטריארכיה ופמיניזם

Abu-Lughod, L. (2001). Orientalism and Middle East feminist studies. *Feminist Studies*, 27: 101-113.

*Golley Al-Hassan, N. (2004). Is feminism relevant to Arab women? *Third World Quarterly*, 25 (3): 521–536.

Khalid, M. (2011). Gender, orientalism and representations of the 'Other' in the War on Terror. *Global Change, Peace & Security*, 23:15-29.

אפרתי, נ., (2009), אל-נאהדה אלנסאאיה: הופעת תנועות נשים במזרח התיכון וביטוייה בעיראק. בתוך, רות רודד ונוגה אפרתי (עורכות) *נשים ומגדר במזרח התיכון במאה העשרים*, עמ' 27-52.

משפחה ושארות כמנצחים אי שוויון מגדרי

*Joseph, S. (2005). The Kin Contract and Citizenship in the Middle East. In *Women and Citizenship* ed. Friedman, M. Pages 295-318

Joseph, S. (2011). Political Familism in Lebanon. *The American Academy of Political and Social Science*. 636 (1): 150-163

שינויים ביחסי המגדר ובמשפחה

Herrera, L. (2018). Media and the Arab Family. In: Suad, J. *Arab Family Studies: Critical Reviews*. Syracuse University Press. Chapter 22: 437-448.

Moghadam, V. (2004). Patriarchy in Transition: Women and the Changing Family in the Middle East. *Journal of Comparative Family Studies* 35: 137-162.

*Moghadam, V. (2003). *Modernizing Women: Gender and Social Change in the Middle East*. Lynne Rinner, USA. Chapter 1

גלעדי, א., (2012), "היצור החלש שנקרא אישה...." נשים ומגדר בסעודיה בראי הקריקטורות, מגדר, גיליון 1 עמ' 78-102.

מהפכות ויחסי המגדר

Al-Ali, N. (2012) Gendering the Arab Spring. *Middle East Journal of Culture and Communication*, 5 (1): 26-31.

Moghadam, V. (2018). Explaining Divergent Outcomes of the Arab Spring: The Significance of Gender and Women's Mobilizations. *Politics, Groups, and Identities*, 6 (4)

*ברוס מדי-וויצמן, "מעמד האישה המרוקנית בזמנים משתנים: המאבק על חוק המעמד האישי," בתוך עופרה בנג'ו, עורכת, *נשים במזרח התיכון: בין מסורת לשינוי* תל אביב: מרכז משה דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה, (2004) עמ' 153-167.

צורף, מ. (2018) "המהפכה השקטה": נשים סעודיות מובילות שינוי מבפנים. בתוך מ' צורף ות' רזי (עורכו), *נשים ומגדר במרחבים מזרח-תיכוניים* עמ' 115-150. חיפה: פרדס הוצאה לאור.

שינויים בדפוסי המשפחה

נישואין וגירושין

*Kuhn, R. (2014) *Marriage in the Gulf States after the Arab Uprisings: The Effects of Counterrevolutionary Subsidies*, Center for Middle East Studies, University of Denver.

Rashad H. (2015). *The tempo and intensity of marriage in the Arab region: Key challenges and their implications*, DIFI Family Research and Proceedings.

Saleh, R. H. & Luppacini, R. (2017). Exploring the Challenges of Divorce on Saudi Women. *Journal of Family History*, 42(2): 184-198.

Zare, S., Aguilar-Vafaie, M. E., Ahmadi, F., & Mirzaei, Y. (2019). Paving the Way for A Normal Life: A Qualitative Study of Coping Strategies Among Iranian Divorced Women. *Journal of Divorce & Remarriage*, 60(4), 270-282.

ב. פריון

Eltigani E. E. (2005). Fertility transition in Arab Countries: A re-evaluation. *Journal of Population Research* 22(2):163-183.

*Farha, M., Al-Thani, D.K. and Stamboldziev, M. (2014). The Impact of Global Communications on Family Values in Qatar. In: Al-Zoby, M. and Baskan, B. *State-Society Relations in the Arab Gulf States*. Gerlach Press. Chapter 6:101-121.

Rashad, H. (2000). Demographic transition in Arab Countries: A new perspective. *Journal of Population Research* 17(1): 83-101.

שינויים במעמד הכלכלי של נשים במזרח התיכון

Moghadam, V. (2019). Women's Employment in Tunisia: Structures, Institutions, Advocacy. *Sociology of Development*, 5 (4): 337-359.

Verloo. M. & Smits., N, S (2010). Micro- and Macro level Determinants of Women's Employment in Six Arab Countries. *Journal of marriage and the family*, 72 (5): 1391:1407.

המשפחה הפלסטינית בישראל

Abu-Baker, K. 2016. Gender Policy in Family and Society among Palestinian Citizens of Israel: Outside and Inside Influences. In Ben-Rafael, E., Schoeps, J., Sternberg, Y. and Glöckner, O. (Eds.). *Handbook of Israel: Major Debates*. Chap. 27, pp. 453-473. Berlin, Boston: De Gruyter Oldenbourg.

*Herzog, H. & Yahia-Younis, T. (2007). Men's Bargaining with Patriarchy: The Case of Primaries within Hamulas in Palestinian- Arab Communities in Israel, *Gender & Society*, Vol 21, No. 4, Pp: 579-602

Meler, T. (2017). The Palestinian family in Israel: Simultaneous trends. *Marriage & Family Review*, 54(8), 781-810.

לאומיות ומגדר: שוליות מרובה

Abu-Rabia-Queder, S. (2017). The Paradox of Professional Marginality among Arab Bedouin Women, *Sociology* 51(5): 1084–1100.

Herzog, H. (2004). 'Both an Arab and a Women': Gendered, Racialised of Female Palestinian Citizens of Israel. *Social Identities*, Vol. 10, No. 1. pp. 53-82.

*Sa'ar, A. (2007). Contradictory location: Assessing the position of Palestinian women citizen of Israel. *Journal of Middle East women's studies*, 3(3), 45-74.

*אבו-רביעה-קווידר, ס' ווינר-לוי נ' (2010), מבוא – נשים פלסטיניות בישראל: זהות יחסי כוח והתמודדות. בתוך ס' אבו-רביעה-קווידר ונ' וינר-לוי (עורכות), *נשים פלסטיניות בישראל: זהות יחסי כוח והתמודדות עמ' 7-19*. ירושלים: מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד.

משפחה ועבודה בעידן הפוסט-תעשייתי

ד"ר מהא כרכבי-סבאח

סמסטר א'

קורס בחירה 2 נק"ז, יום ג' 14-16

שעת קבלה, יום ג' 13-14, חדר 360, בניין 72

פרטי הקורס

אין	דרישות קדם
הקורס עוסק ביחסים שבין חיי משפחה ושוק העבודה בעולם המערבי הפוסט-תעשייתי מפרספקטיבה השוואתית. במסגרת הקורס נדון בהיבטים סוציולוגיים שונים הקשורים בעבודה ומשפחה, שינויים בשני תחומים אלו לאורך זמן, והשלכותיהם על שוויון מגדרי. בין הנושאים שיידונו: ההתפתחות התיאורטית בחקר חיי משפחה-עבודה, היבטים השוואתיים של מגדר, מעמד ואתניות בהתנסות של משפחה ועבודה, אי שוויון בשני מוסדות חברתיים אלו, והשפעת ההקשר המוסדי והמדיניות החברתית על נוכחות הנשים בשוק העבודה ועל קונפליקט משפחה-עבודה.	תקציר הקורס בעברית
The course deals with the intersections of work and family in the Western and Post-industrial world. During the course we will discuss various sociological aspects of work and family, changes in these two areas over time, and implications on gender equality at home, labour force and society. Among the subjects: theories in studying family and work, the experience of women in the family and the workplace, inequality in both of these social institutions, and the influence of social policy on the presence of women in the labor market and family-work conflict.	תקציר הקורס באנגלית

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 256 }

מטרות/יעדי הקורס	מטרות הקורס הן: (1) להציג היבטים סוציולוגיים בחקר יחסי הגומלין בין משפחות ושוק העבודה. (2) להציג בפני הסטודנטים/ות את תחום המחקר של עבודה-משפחה, תוך התבססות על מחקרים עדכניים, בפרספקטיבה השוואתית (3) לשפר את היכולת האנליטית והביקורתית של הסטודנטים/ות בקריאת מחקרים בתחום זה. (4) להעלות את המודעות להשלכות השינויים בקשר בין משפחה ועבודה על אי-השוויון המגדרי במשפחה בעולם בכלל ובישראל בפרט.
שיטת ההוראה	הקורס ישלב הרצאות פרונטאליות, פרזנטציות של סטודנטים/ות, דיונים בכיתה וקטעי סרטים רלוונטיים.
דרישות הקורס/מטלות	השתתפות פעילה בשיעורים. קריאת חובה של המאמרים הנידונים בכיתה. הצגת רפרט בפני הכיתה. מבחן בית
הרכב הציון	1. הגשת מטלה: 20% מן הציון הסופי. 2. מבחן בית: 80% מן הציון הסופי.
נוכחות	חובת נוכחות ב-12 מפגשים מתוך 14. ארבעה מפגשים מתקיימים באופן היברידי והיתר באופן מקוון. במקרה והלימודים יתקיימו באופן מקוון הנוכחות מתקיימת עם מצלמה פועלת.

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר ראשון

תכנית הקורס - נושאי הלימוד לפי שבועות

פרקי קריאה	נושא ההרצאה	שבוע
Charles, Maria. 2011 שטייר חיה 2010	השינויים המרכזיים שחלו בדפוסי עבודה ומשפחה	שבוע 1
Hakim, Catherine. 2002, Oppenheimer, 1995	משפחה ועבודה – גישות תיאורטיות	שבוע 2
England, Paula. 2010; Batool, Zaidi and S. Philip, Morgan. 2017	משפחה ועבודה – גישות תיאורטיות	שבוע 3
England, Paula. 2005; Gash, V. 2008; Mari, G. 2019	השלכות חיי משפחה על תעסוקה: הורות ודפוסי עבודה	שבוע 4
Stier, H. & M. Yaish. 2014; אוקן ברברה ועמליה אוליבר. 2009	השלכות משפחה-עבודה על מיקום ושכר: סגרגציה תעסוקתית	שבוע 5
Cooke, Lynn Prince. 2014; Gash Vanessa. 2009	השלכות משפחה-עבודה על מיקום ושכר: קנס האמהות	שבוע 6
Kalmijn, M. 2011	השלכות העבודה על דפוסי משפחה: נישואין	שבוע 7
Raz-Yurovitz Liat. 2011	השלכות העבודה על דפוסי משפחה: גירושין	שבוע 8
Bianchi, Suzanne M., Liana C. Sayer, Melissa A. Milkie & John P. Robinson. 2012. קפלן, ע. וסבאח-כרכבי, מ' 2017	חלוקת עבודה במשפחה	שבוע 9

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 258 }

Grönlund, A. & I. Öun. 2010; Stier, H. & A. Sella-Dotan. 2014	שילוב עבודה ומשפחה: קונפליקט תפקידים	שבוע 10
Gerstel, N, & Sarkisian, N. 2006; Nagar-Ron, S. 2014	היבטים השוואתיים: מעמד, מגדר ואתניות	שבוע 11
Korpi, W. T. Ferrarini & S. Englung. 2013; Mandel, H. 2012 הקר, ד. ופרנקל, מ. 2005	ההקשר המוסדי: מדיניות ותעסוקה	שבוע 12+13
	סיכום ומשוב	שבוע 14

רשימת קריאה לפי נושאי הלימוד (פריטים המסומנים ב * הם פריטי רשות)

השינויים המרכזיים שחלו בדפוסי עבודה ומשפחה

Charles, M. 2011. A World of Difference: International Trends in Women's Economic Status. *Annual review of sociology* 37:355–71

*Steiber, N. & B. Haas. 2012. Advances in explaining women's employment Patterns. *Socio-Economic Review* 10, 343–367

*Sweeney, M. 2002. Two Decades of Family Change: The Shifting Economic Foundations of Marriage. *American Sociological Review*, 67 (1): 132-147

שטייר, ח. 2010. סוף עידן "המפרנס היחיד": משפחות בנות שני מפרנסים בישראל". עמ' 17-45 בתוך ורדה מילבאואר וליאת קוליק (עורכות). משפחות עובדות" הורים בשוק העבודה בישראל. פלס- החברה הכלכלית של המסלול האקדמי המכללה למנהל.

משפחה ועבודה – גישות תיאורטיות

הגישה הכלכלית

*Becker, G.S. 1981. A Treatise on the Family. Ch. 1,2. Cambridge: Harvard Univ. press.

Oppenheimr, V. K. 1997. Women's Employment and the Gain to Marriage: The Specialization and Trading Model. *Annual Review of Sociology* 23: 431-53.

תאוריית ההעדפות

Hakim, C. 2002. Lifestyle Preferences as Determinants of Women's Differentiated Labor Market Careers. *Work and Occupations* 29, (4): 428-459

*Kangas, O. & T. Rostgaard. 2007. Preferences or institutions? Work-family life opportunities in seven European countries." *Journal of European Social Policy*, 17: 240-256

מהותנות מגדרית

England, P. 2010. The Gender Revolution: Uneven and Stalled. *Gender & Society*, 24: 149-166

המפנה הדמוגרפי השני

Batool, Z & S. P., Morgan. 2017. The Second Demographic Transition Theory: A Review and Appraisal. *Annual Review of Sociology*, 43:473-492.

השלכות חיי משפחה על תעסוקה

הורות ודפוסי עבודה

*Becker, P. E. & P. Moen. 1999. "Scaling Back: Dual-Career Couples' Work-Family Strategies." *Journal of Marriage and the Family* 61: 995-1007.

Gash, V. 2008. Preference or constraint? Part-time workers' transitions in Denmark, France and the United Kingdom. *Work, Employment & Society* 22(4): 655–674.

England, P. 2005. Gender Inequality in the labor market: The role of motherhood and segregation. *Social Politics*, 12 :264-288.

Mari, G. 2019. Is There a Fatherhood Wage Premium? A Reassessment in Societies with Strong Male-Breadwinner Legacies. *Journal of Marriage and Family* 81: 1033-1052.

*Stier, H. 1996. "Continuity and Change in Women's Occupations Following First Childbirth. *Social Science Quarterly* 77(1): 60-75

השלכות משפחה-עבודה על מיקום ושכר

השלכות הסגרגציה התעסוקתית

*England, P., P. Allison & W. Yuxiao. 2007. Does bad pay cause occupations to feminize, Does feminization reduce pay, and How can we tell with longitudinal data? *Social Science Research* 36: 1237–1256

Stier, H. & M. Yaish. 2014. Occupational Segregation and Gender Inequality in Job Quality: A Multi-Level Approach. *Work, Employment & Society* 28(2) 225–246.

אוקן ב. וע. אוליבר. 2009. עבודה בשכר ומבנה המשפחה: מחקר לאורך זמן בקרב נשים יהודיות בישראל. " סוציולוגיה ישראלית י(2): 338-307

קנס האמהות

*Budig, M. J. & P. England. 2001. The Wage Penalty for Motherhood.
American Sociological review 66(2): 204-225

Cooke, L. P. 2014. Gendered Parenthood Penalties and Premiums across the Earnings Distribution in Australia, the United Kingdom, and the United States.
European Sociological Review 30 (3):360–372

Gash, V. 2009. Sacrificing Their Careers for Their Families? An Analysis of the Penalty to Motherhood in Europe. *Social Indicator Research* 93:569–586

*שטייר ח., נ. לוין אפשטיין ומ. בראון. 2007. משטרי רווחה, מדיניות תמיכה במשפחה ותעסוקת נשים לאורך מסלול חייהן. עמ' 179-207 בתוך *משפחה בראיה סוציולוגית ואנתרופולוגית*, מקראה. האוניברסיטה הפתוחה.

השלכות העבודה על דפוסי משפחה

נישואין

Kalmijn, M. 2011. The Influence of Men's Income and Employment on Marriage and Cohabitation: Testing Oppenheimer's Theory in Europe.
European Journal Population 27:269–293

*Christine R. Schwartz, R. C. 2013. Trends and Variation in Assortative Mating: Causes and Consequences. *Annual Review of Sociology*, 39:451–70

ב. הורות ופריון

*Hilgeman, C. 2009. Women's employment and fertility: A welfare regime paradox. *Social Science Quarterly* 38: 103-117

Wall, G. 2013. 'Putting family First': Shifting discourses of motherhood and childhood in representations of mother's employment and childcare. *Women's Studies International Forum*, 40: 162-171

גירושין

*Teachman J. 2010. Wives' Economic Resources and Risk of Divorce. *Journal of Family Issues* 31: 1305-1323

Raz-Yurovitz, Liat. 2011. Divorce Penalty or Divorce Premium? A Longitudinal Analysis of the Consequences of Divorce for Men's and Women's Economic Activity. *European Sociological Review*.

חלוקת עבודה במשפחה

Bianchi, Suzanne M., Liana C. Sayer, Melissa A. Milkie & John P. Robinson. 2012. Housework: who did, does or will do it, and how much does it matter? *Social Forces*, 91(1) 55–63

קפלן, ע. וסבאח-כרכבי, מ. 2017. *עבודות שקופות בישראל*. דוח מחקר לביטוח לאומי, ון-ליר, ירושלים.

שילוב עבודה ומשפחה: קונפליקט תפקידים

Stier, H. & A. Sella-Dotan. 2014. Work-family balance in the era of intensive work. In I. Harpaz & R. Snir (eds.) *Heavy Work Investment: Its Nature, Sources, Outcomes and Future Directions* (pp. 225-248). New York: Routledge.

*Nomaguchi, Kei M. 2009. Change in Work-Family Conflict among Employed Parents between 1977 and 1997. *Journal of Marriage and Family* 71(February): 15-32

Grönlund, A. & I. Öun. 2010. Rethinking work-family conflict: dual-earner policies, role conflict and role expansion in Western Europe. *Journal of European Social Policy* 20: 179-

היבטים השוואתיים: מעמד, מגדר ואתניות

Gerstel, N, & Sarkisian, N. 2006. Sociological perspectives on families and work: The import of gender, class and race. In M. Pitt-Catsoupes, E. E. Kossek, & S. Sweet (Eds.), *The work and family handbook: Multi-disciplinary perspectives, methods and approaches* (pp. 237-265). Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

*Hewlett, S. A. 2002. Executive women and the myth of having it all. *Harvard Business Review*, 80(4): 66-73.

Nagar-Ron, S. 2014. Rethinking employment opportunities on the periphery: Employment opportunities of Mizrahi women in low status positions in a southern Israeli development town. *Hagar* 11(2): 38-59.

ההקשר המוסדי, מדיניות ותעסוקה

Korpi, W. T. Ferrarini & S. Englung. 2013. Women's Opportunities under Different Family Policy Constellations: Gender, Class, and Inequality Tradeoffs in Western Countries Re-examined. *Social Politics* (Spring): 1–40

*Stier, H. N. Lewin-Epstien & M. Braun. 2012. "Work-family conflict in comparative perspective: The role of social policies." *Research in Social Stratification and Mobility* 30: 265–279

Mandel, H. 2012. Winners and Losers: The Consequences of Welfare State Policies for Gender Wage Inequality. *European Sociological Review* 28 (2): 241-262.

הקר, ד. ופרנקל, מ. (2005). הורות פעילה ושוויון הזדמנויות בעבודה: הצורך בשינוי מאפייניו של שוק העבודה. בתוך: מונדלק גיא ומרגלית-רבין שרון (עורכים), *עבודה, חברה ומשפט*, כרך יא, שנתון האגודה למשפט העבודה ולביטחון סוציאלי, אוניברסיטת תל-אביב.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 266 }

משפט וחברה

מרצה: רון דודאי

4 נק"ז

יום שלישי, 18:00-20:00

תיאור הקורס

הקורס עוסק בניתוח של המשפט כתופעה חברתית. להבדיל מגישות הרואות במשפט מערכת סגורה, הגישה הסוציולוגית תופסת את המשפט כתופעה המשקפת ומעצבת את ההקשר החברתי והפוליטי בו היא פועלת. במהלך הקורס נקדיש מקום מרכזי לגישות תיאורטיות ואמפיריות שונות לשאלת היסוד: באלו אופנים מהווה המשפט – התדיינות משפטית וחקיקה – כלי לשינוי חברתי, ומהם המיגבלות על יכולתו להשיג מטרות אלו. נעסוק גם, בין השאר, בדיונים השונים לגבי האמון והלגיטימציה – או היעדרם – כלפי המשפט בקרב קבוצות חברתיות שונות; באופנים בהם שיטור ואכיפת חוק משקפים ומעצבים קווי שסע חברתיים, פוליטיים, כלכליים ותרבותיים; בסוציולוגיה של מקצועות משפטיים – עורכי דין ושופטות; ובייצוגים תרבותיים של משפט ומשפטנים, בעיקר בסרטי קולנוע וסדרות טלוויזיה.

דרישות הקורס

התלמידים יידרשו להשתתפות פעילה ורציפה במהלך הקורס.

הרכב הציון:

תגובות קריאה – 20 אחוז

הצגת מקרה מבחן בכיתה – 30 אחוז

עבודה מסכמת – 50 אחוז

תוכנית השיעורים

פתיחה והיכרות

שמוע-נר, ל & , דורצ'ין, א (2016). תרבות נהיגה בישראל: סגנון נהיגה ויחס לחוקי

התעבורה. סוציולוגיה ישראלית 17(2):138-159

William Davis (2020). Coronavirus and the rise of rule-breakers, *New Statesman*, 8 July.

משפט וחברה: מושגי יסוד, התפתחות התחום, גישות

* דפנה הקר (2008). הזמנה לסוציולוגיה של המשפט ומיפוי ראשוני של התחום בישראל".
דין ודברים, ד': 95-129

Friedman, L. M. (2005). Coming of age: law and society enters an exclusive club. *Annu. Rev. Law Soc. Sci.*, 1, 1-16.

Galanter, M. (2006). In the winter of our discontent: Law, anti-law, and social science. *Annu. Rev. Law Soc. Sci.*, 2, 1-16.

Simon, J. (1999). Law after society. *Law & Social Inquiry*, 24(1), 143-194.

Cotterrell, R., & Sarat, A. (2005). Law in Social Theory and Theory in the Study of Law. *The Blackwell Companion to Law and Society*, 14-29.

Abel, R. L. (2010). Law and society: project and practice. *Annual review of law and social science*, 6, 1-23.

מה מטרות המשפט – והאם הוא משיג את מטרותיו

* הדר אבירם (2010). האם המשפט משיג את מטרותיו? תשובות מעולם המחקר האמפירי.
בתוך האם המשפט חשוב? (עורכות דפנה הקר ונטע זיו), 27-62

Raz J. (1979). The Functions of Law, in the Authority of Law, pp.163-178.

חקיקה ופוליטיקה סימבולית

* Gusfield, J. (1963). *Symbolic crusade: Status politics and the American temperance movement*. University of Illinois Press, pp.1-12.

גד ברזילי (2008) סמלים במשפט: איסור גידול חזיר כמשל. משפט וממשל י"א: 599-609.
המשפט ככלי שינוי חברתי
* מארק גאלאנטר (2011[1974]). מדוע "אלה שיש להם" נוטים להצליח: הרהורים על
גבולות השינוי המשפטי. מעשי משפט ד': 15-37
גד ברזילי (2010). המשפט כשדה במסגרת של כוח פוליטי: האם בתי משפט הם נשאי
שינוי חברתי-פוליטי, ואם כן - כיצד? בתוך האם המשפט חשוב? (עורכות דפנה הקר ונטע
זיו), עמ' 107-125.

אורלי ליבל (2010). האם המשפט מסוכן? קואופטציה משפטית ושינוי חברתי. בתוך האם
המשפט חשוב? (עורכות דפנה הקר ונטע זיו), עמ' 127-166.
פסיקה משפטית ושינוי חברתי: פס"ד בראון וזכויות האזרח בארה"ב
* גביזון רות (2009). התקווה החלולה: האם בתי משפט יכולים להביא לשינוי חברתי?
ביקורת על המהדורה השנייה של ספרו של ג'רלד רוזנברג, מעשי משפט ב': 15-32

*Bell, D. A. (1979). Brown v. Board of Education and the interest-convergence dilemma. *Harvard Law Review* 93:518.

ברק אתירם (2019) תובנות מבראון: ההיסטוריה החברתית של התובענה הייצוגית. משפט
וממשל כ'.

שינוי חקיקה, מיגדר, ומאבקים תרבותיים
* נויה רימלט, "על זנות, מיגדר ומשפט פלילי: הרהורים על הצעת החוק להפללת צרכני
זנות", משפט וממשל י"ג: 439-491, במיוחד עמ' 439-442, 452-458, 485-491

קריאה נוספת: יובל יונאי, "הדין בדבר נטייה חד-מינית - בין היסטוריה לסוציולוגיה", משפט
וממשל ד': 531-586, בעיקר 531-550

משפט, חברה ואנשים עם מוגבלויות:

* יותם טולוב ואורי שלומאי (2019). לא בטיפול: מעבר משיח טיפולי לשיח של אוטונומיה וזכויות אדם בהליך מינוי אפוטרופוס לאדם, בעקבות חקיקת חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות. *מחקרי משפט* ל"ב: 47-1.

יותם טולוב וארלן ס. קנטר (2014). של מי החיים שלי? המאבק להשבת האוטונומיה והכשרות המשפטית לאנשים עם מוגבלויות. *מעשי משפט* ו': 65-45.

דפנה ברק-ארז (2019). זכויות אנשים עם מוגבלויות – אחרי עשרים שנה ולקראת השנים הבאות, *משפט וממשל* כ': 266-259.

שגית מור (2019). עשרים שנה לחוק שוויון אנשים עם מוגבלויות – קווים לדמותה של מהפכה משפטית בהתהוות. *משפט וממשל* כ': 301-267.

משפט, חברה וזיכרון פוליטי

* Gutman Yifat and Noam Tirosh (forthcoming). "Balancing atrocities: Memory laws in Israel as a tool for domestic control and international legitimacy," *Law and Social Inquiry*

מקרי מבחן: מצגות סטודנטים

הצגת ניתוח של פסקי דין נבחרים מבית המשפט העליון הישראלי בראי הגישות שנלמדו עד כה, לדוגמה פסקי דין בפרשיות קעאדן, אליס מילר, אל על נ' דנילוביץ'.

עריכת דין לשינוי חברתי

* אוסטין סאראט וסטיוארט שיינגולד (2008[1998]). עריכת דין לשינוי חברתי ושעתוק הסמכות המקצועית. *מעשי משפט* א': 135-127.

נטע זיו (2008). עריכת דין לשינוי חברתי בישראל: מבט לעתיד לאחר שני עשורי פעילות. *מעשי משפט* א': 36-19.

Marshall, A. M., & Hale, D. C. (2014). Cause lawyering. *Annual review of law and social science*, 10, 301-320.

עורכי דין, סכסוכים ומשברים פוליטיים

* McEvoy, K. (2019). Cause Lawyers, Political Violence, and Professionalism in Conflict. *Journal of Law and Society*, 46(4), 529-558.

McEvoy, K., & Rebouche, R. (2007). Mobilizing the professions: Lawyers, politics, and the collective legal conscience. *Judges, transition, and human rights*, 275-314.

Geva, M. (2019). Military Lawyers Making Law: Israel's Governance of the West Bank and Gaza. *Law & Social Inquiry*, 44(3), 704-725.

אמיר פז-פוקס (2011). משפט תחת מחאה: המשפטנים והמחאה החברתית של קיץ 2011. מעשי משפט ד': 93-108

ארנו קורז ויניב רוזנאי (2016), כינון שלום בתוניסיה: משפט, מחאה ורביעיית הדיאלוג הלאומי, מעשי משפט, ח': 51-64

עריכת דין במדינה סמכותנית

* ריצ'רד קאלן וחואה-לינג פו (2014). עריכת דין להגנת זכויות (ווי-צ'ואן) במדינה סמכותנית: כינון תרבות של עריכת דין לטובת הציבור. מעשי משפט ו': 81-95

* ארנה נפתלי (2014). עבודתם של עורכי דין לזכויות אזרח בסין: מאבק חסר-סיכוי או נדבך חשוב בבנייה של חברה אזרחית מסוג חדש?. מעשי משפט ו': 97-104

משפט, שיטור וחברה

*Loader, I. (1997). Policing and the social: Questions of symbolic power. *British Journal of Sociology*, 1-18.

Bell, J. (2004). The Police and Policing. *The Blackwell Companion to Law and Society*, 131-145.

גיא בן פורת ואורי גופר (2013). שיטור בישראל ובעולם: אתגרים משותפים, אתגרים ייחודיים. בתוך: שיטור בחברה משוסעת (עורכים: אורי גופר וגיא בן פורת), פרדס.

שיטור בחברות שסועות

ריאד טיבי וסאיד תלי (2013). לוד וטייבה: שיטור-יתר ושיטור-חסר. בתוך: שיטור בחברה משוסעת (עורכים: אורי גופר וגיא בן פורת), פרדס.

Meares, T. L. (2014). The law and social science of stop and frisk. *Annual review of law and social science*, 10, 335-352.

Ben-Porat, G., & Yuval, F. (2019). *Policing Citizens: Minority Policy in Israel*. Cambridge University Press.

שיטור, לגיטימיות וציות לחוק

Tyler, T. (2017). Procedural justice and policing: A rush to judgment?. *Annual Review of Law and Social Science*, 13, 29-53.

מרטין לותר קינג, מכתב מבית הכלא של בירמינגהם.

"לקחת את החוק לידיים"

Garland, D. (2005). Penal excess and surplus meaning: Public torture lynchings in twentieth-century America. *Law & Society Review*, 39(4), 793-834.

משפט ותרבות פופולרית

אורית קמיר (2009). הגיבורה ועורך דינה בארץ קרה: משפט קהילתי פמיניסטי בראי הקולנוע. מעשי משפט ב': 133-150.

Sherwin, R. K. (2004). Law in popular culture. *The Blackwell Companion to Law and Society*, 95-112.

Sarat, A. (1999). The cultural life of capital punishment: Responsibility and representation in dead man walking and last dance. *Yale JL & Human.*, 11, 153.

Rafter, N. (2001). American criminal trial films: An overview of their development, 1930–2000. *Journal of law and society*, 28(1), 9-24.

מצגות סטודנטים: מקרי מבחן

ניתוח מקרי מבחן של ייצוגים של משפט בסרטי קולנוע, סדרות טלוויזיה או סיקור עיתונאי.

נפש, שחרור, וידע/כוח

תשפ"א 2021 102-1-0301

ד"ר אורי שוויד (shwed@bgu.ac.il)

יום ג' 16:00-18:00

מטרות: הקורס יעסוק בקו התפר שבין מבנה נפשי למבנה חברתי, באופנים בהם המקצועות המטפלים, מחד, והמוסדות החברתיים, מאידך, מייצרים את התנאים להגדרתם של סוגים שונים של אנשים מצד זה או אחר של הגבול בין נורמלי לפתולוגי, וכיצד מהותו של גבול זה משתנה. דיון תיאורטי זה יודגם בעזרת ארבעה מקרי מבחן של תופעות הממוקמות בנקודות שונות על הציר שבין נורמלי לפתולוגי: שימוש בסמים, אוטיזם, תסמונת דחק פוסט-טראומטית, ומיניות לא-הטרסקסואלית. נתבונן באינטראקציה שבין ייצור ידע על תופעות אלו ובין המבנים החברתיים הקשורים אליהן, וכן כיצד משתנים הידע הפרופסיונאלי והתפיסות החברתיות לגבי תופעות אלו בתהליכים של הבניה הדדית. דרישות הקורס: הגשת לפחות 6 דוחות קריאה שוטפים בציון עובר הגשת מטלה מסכמת בנושא אישי

הרכב הציון:

20% תגובות לקריאה

10% הצגת המחקר האישי בכיתה

70% עבודה מסכמת.

תוכנית הקורס (ייתכנו שינויים):

2.3 הצהרת כוונות – מעבר לקרבות דיסציפלינריים

קריאת חובה: שויד, אורי. 2015. "מחלות מומצאות ותרופות אמיתיות". *אודיסיאה* -27:50-51.

אילוז, אווה. כך הפסיכולוגיה יכולה להרוס מחאה חברתית. מוסף הארץ, 15.6.2012.
<http://www.haaretz.co.il/magazine/the-edge/1.1731183>

קריאת רשות:

לוי, איתמר, ענת פלגי-הקר וערן רולניק. אי הבנה, רדוקציה פשטנית ובורות כקרדום לחפור בו. *מוסף הארץ*, 23.6.2012.

<http://www.haaretz.co.il/magazine/1.1736679>

אילוז, אווה. הסוציולוגיה נגד הפסיכולוגיה: סיבוב שני. *מוסף הארץ*, 6.7.2012.

<http://www.haaretz.co.il/magazine/the-edge/1.1748968>

קשוע, סייד. החיים ע"פ אווה אילוז. *מוסף הארץ*, 31.8.2012.

<http://www.haaretz.co.il/magazine/sayed/1.1812885>

9.3 נורמלי ופתולוגי

קריאת חובה:

Allen, Frances. 2013. Saving Normal: An Insider's Revolt Against Out of Control Psychiatric Diagnosis, DSM-V, Big Pharma, and the Medicalization of Ordinary Life. Chapter 1. Pages 3:33

רשות:

דורקהיים, אמיל. (2006). הכללים של המתודה הסוציולוגית. פרק 3, כללים להבחנה בין הנורמלי לפתולוגי 93-114.

16.3 רקע הסטורי

פוקו, מישל. 1972. הולדת בית המשוגעים. עמודים 180-206 בתוך פוקו, מישל. *תולדות השיגעון בעידן התבונה*. כתר.

קריאת רשות:

פורטר, רוי. 2009. תולדות הרפואה: מהיפוקרטס ועד ימינו. פרק 8: מחלות נפש. עמודים 275-300. וגם פרקים 2-3, עמודים 55-123.

23.3 תיאוריה 1: מערכת העיסוקים.

קריאת חובה:

Abbot, Andrew. 1988. The Construction of the Personal Problems Jurisdiction. Chapter 10 (pp 280-314) in: Abbot, A. *The System of Professions*. U. of Chicago Press.

קריאת רשות: ההקדמה, ובמיוחד עמודים 9-1 ו-20-32, פרקים 1 ו-2 (33-59) ופרק 11 (315-326) מאותו ספר.

6.4 תיאוריה 2: מדיקליזציה

Conrad, Peter. 1992. Medicalization and Social Control. *Annual Review of Sociology*. 18:209-232

(חובה לקרוא עד עמוד 214)

Conrad, Peter. 2005. The Shifting Engines of Medicalization. *Journal of Health and Social Behavior*. 46(1):3-14

רשות:

Ballard, Karen and Mary Ann Elston. 2005. Medicalization: A Multi Dimensional Concept. *Social Theory and Health* 3(3):228-241

13.4 – 20.4 תיאוריה 3: שיום דינמי – ממציאים אנשים

קריאת חובה:

Hacking, Ian. 2006. Kinds of People: Moving Targets. *Proceedings of the British Academy*. 151:285-318.

קריאת רשות:

Kuorikoski, J and S. PoyHonen. 2014. Looping Kinds and Social Mechanisms. *Sociological Theory* 30(3):187-205

Hacking, Ian. 2014. Lost in the Forest. *London Review of Books* 35(15)

גרסאות אחרות של אותו טיעון –

Hacking, Ian. 2006. Making Up People. *London Review of Books* 28(16)
<http://www.wild.org/Victims%20of%20Crime/Downloads/Research/Disability%20Theory/Hacking%20n.d.pdf>

Hacking, Ian. 1999. *The Social Construction of What?* Harvard University Press

מקרים שלא נגיע אליהם:

Hacking, Ian. 1995. *Rewriting the Soul: Multiple Personality and the Sciences of Memory*. Princeton University Press.

Waidzunus, Tom. 2012. Young, Gay and Suicidal: Dynamic nominalism and the Process of Defining a social problem with statistics. *Science Technology and Human Values*. 37(2):199-225.

<http://sth.sagepub.com/content/37/2/199.full.pdf+html>

27.4 מקרה ראשון: אוטיזם

חובה:

Eyal, Gil (2013). For a Sociology of Expertise: The Social Origins of the Autism Epidemic. *American Journal of Sociology*. 118(4):863-907.

<http://www.jstor.org/discover/10.1086/668448?uid=3739256&uid=2129&uid=2&uid=70&uid=4&sid=21104393026891>

קריאת רשות:

Ortega F. 2009. The Cerebral Subject and the Challenge of Neurodiversity. *Biosocieties* 4(4):425-445

Gil Eyal et. al. 2010. *The Autism Matrix*. Polity Press.

4.5 מקרה שני – מנוסטלגיה ל PTSD

עירית קינן. 2012. כאילו היא פצע נסתר: טראומת מלחמה בחברה הישראלית. פרקים 1-2 עמודים 35-50.

קריאת רשות:

Scot, Wilbur J. 1990. PTSD in DSM III: A case study in the politics of diagnosis and disease. *Social Problems* 37(3):294-310.

Brunner, Jose. 2002. Identifications, Suspicions, and the History of Traumatic Disorders. *Harvard Review of Psychiatry* 10:179-84.

קריאת רשות רשות: שאר הספר של הרמן

11.5 טראומה 2 – התרחבות ההגדרה

ג'ודית לואיס הרמן. טראומה והחלמה. פרק 1, עמודים 19-34, 43-49, אפי זיו. 2012. טראומה עיקשת. *מפתח* 5:55-73.

רשות

Young, Allan. 2004. When Traumatic Memory was a Problem: On the historical antecedents of PTSD. Pp127-142 In Rosen, Gerald M. *PostTraumatic Stress Disorders: Issues and Controversies*. Wiley.

לקריאה נוספת:

Young, Allan. 1995. *The Harmony of Illusions*. Princeton University Press
לצפיה משעשעת: (2011) *Hysteria*

18.5 השלמות/ פגישות אישיות

25.5 "גילוי" המגוון המיני.

קריאת חובה:

פוקו, מישל. (1976) תולדות המיניות. כרך ראשון: הרצון לדעת. פרק II:2 משתלה של סטיות וגם פרק III מדע המין. עמודים 29-53. הקיבוץ המאוחד.

מקינטוש, מרי. (1968) התפקיד ההומוסקסואלי. פרק 1 בתוך קדר, יאיר, עמליה זיו ואורן קנר (עורכים). 2003. מעבר למיניות: מבחר מאמרים בלימודים הומו-לסביים ותיאוריה קווירית. הקיבוץ המאוחד. (גישה לספר אלקטרוני דרך קטלוג הספרייה).

1.6 מיניות ב DSM

קריאת חובה:

הסתדרות הפסיכולוגים בישראל (2011): נייר עמדה בנושא טיפולי המרה. (בהיי לרן).
Dreschner, Jack. 2010. Queer Diagnostics: Parallels and Contrasts in the History of Homosexuality, Gender Variance, and the Diagnostic and Statistical Manual. *Archives of Sexual Behavior*. 39(2):427-460

8.6 (או שבוע אח"כ) מיניות וזהות

Epstein, Steven. 1991. Sexuality and Identity: The Contributions of Object Relations Theory to a Constructionist Sociology. *Theory and Society*. 20:825-873.

15.6 סיכום

נצרות, איסלאם, יהדות: מבוא אנתרופולוגי השוואתי

(סילבוס מעודכן -07.09.2020)

קורס בחירה – ב.א. – סמסטר א' – תש"פ

פרופ' ג'קי פלדמן

יום ה' 16:00 – 18:00

382 חדר 72 בנין - jfeldman@bgu.ac.il - משרד: בנין 72 חדר 382

נכון לעכשיו, הקורס אמור להתקיים בזום. במידה שיתאפשר, נעבור למפגשים פנים אל פנים. במקרה זה, ייתכנו שינויים במטלות.

הקורס פותח צוהר לשלוש הדתות המונותיאסטיות הנפוצות בארץ-הנצרות, האיסלאם והיהדות.

מטרות הקורס הן:

- להבין את התפקידים ואת הצרכים שהדת ממלאת עבור הקהילה והמאמין הפרטי.
 - להבין איך הדתות המונותיאסטיות ואת היחסים ביניהם בעבר ובהווה.
 - להסתכל על הדת הקרובה אלינו בעיניים אנתרופולוגיות והשוואתיות.
 - להתנסות בתצפיות על קהילות וטקסים דתיים חדשים לנו.
- לאחר סקירת כמה גישות יסוד לדת, נבקר באתרי דת נוצרים ומוסלמים, ונשוחח עם מנהיגים דתיים. משתתפי הקורס יתבקשו ליישם את הגישות שנלמדו בקורס ולהעלות שאלות חדשות באמצעות ביקורים ותצפיות בתפילות או בפולחנים באתרי דת ושיחות עם מנהיגי דת ומתפללים. תובנות אלו תיוצגנה בעבודה המנתחת את הזירות ואת הטקסים ממבט השוואתי.

דרישות הקורס ומבנה הציונים:

נוכחות סדירה (מצלמות פתוחות), קריאה, והשתתפות פעילה בשעורים. אבקש מכם להעלות שאלות ותגובות למאמרי החובה למודל לפני השיעור ב-10 שיעורים. (10%).

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 281 }

במידת האפשר, נקיים שניים-שלושה סיורים באתרים נוצריים מוסלמיים ויהודיים במהלך הסמסטר. במידה שלא יתאפשר, אנשי הדת יופיעו כמרצים אורחים במהלך הסמסטר. ההשתתפות בסיורים (כולל כתיבת דו"חות סיור) חובה (10%). במידה ולא יתקיימו הסיורים, העבודה הסופית תהיה שווה 70%. בוחן (בשיעור או בוחן בית) על כל המאמרים שנלמדו (20%). עבודה (בזוגות או לבד) המבוססת על שלוש תצפיות על תפילות ופולחנים בשתי דתות שונות וניתוח משווה על בסיס מאמרים (הנחיות מדויקות יימסרו בהמשך.) (60% - במידה ולא יתקיימו הסיורים, העבודה הסופית תהיה שווה 70%).

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 282 }

תוכן שיעורים + קריאת חובה

*ייתכנו שינויים בהמשך!

מס' שיעור	תאריך	נושא	קריאת חובה
1	4.3.21	הדת מהי? המשותף לדתות הייחוד. עקרונות אמונה. הגישה האנתרופולוגית לדת.	הקרדו הנוצרי. עמודי האיסלאם. י"ג עקרונות היהדות (רמב"ם). חזה לצרוס-יפה, <u>האיסלאם: קווי יסוד</u> , אוניברסיטה המשודרת, תל-אביב, 1980, עמ' 30-43.
2	11.3.21	פנומנולוגיה: הדת כהתגלות על-אנושית. ארכטיפים וקדושה.	רודולף אוטו, <u>הקדוש</u> , ע' 10-36.
3	18.3.21	גישות פסיכולוגיות לדת - הדת כאשליה או כארכיטיפ פסיכולוגי	פרויד, <u>התרבות והדת</u> , (עתידה של אשלייה, פרקים 1,2) ע' 75-83, <u>תרבות ללא נוח</u> , פרקים 3-6) ע' 39-55. Carl Jung, "The Spiritual Problem of Modern Man", in <i>The Portable Jung</i> , pp. 464-471.
4	8.4.21	תפילה	ספר התפילות הרומי קאתולי/ פרוטסטנטי, קטעי הסידור. חננאל מאק, <u>תפילה ותפילות</u> , ראובן מס, ירושלים, 2006, עמ' 11-33, 44-47. חזה לצרוס-יפה, <u>אסלאם-יהדות – יהדות-אסלאם</u> , האוניברסיטה המשודרת, תל-אביב, 2003, עמ' 51-57.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 283 }

<p><u>רשות</u>: Mauss, Marcel. 2003. <i>On Prayer</i>, Edited and with an introduction by W.S.F. Pickering, New York: Durkheim Press/Berghahn Books, pp. 12-13, 21-37, 49-57)</p>			
<p>חווה לצרוס-יפה, <u>אסלאם-יהדות – יהדות-אסלאם</u>, האוניברסיטה המשודרת, תל-אביב, 2003, עמ' 17-28, 43-50.</p>	<p>סיור למסגד ברהט (פרטים בהמשך)</p>	<p>22.4.21</p>	<p>5</p>
<p>Emile Durkheim, <i>The Elementary Forms of Religious Life</i>, translated by Carol Cosman, Oxford, 2001, pp. 35-46; 162-168. (א.א. אונס-פריצ'רד, <u>תורות של דת פרימיטיבית</u>, תל אביב, 1999, ע' 60-89).</p>	<p>דקהיים – ייצוגים קולקטיביים, הדת כמקדשת את החברה</p>	<p>29.4.21</p>	<p>6</p>
<p>ביקור בתפילה בכנסייה קתולית, שיחה עם האב ניוהויז ופגישה עם רב/ה רפורמית. לקרא דוד נויהאוז, "ששים שנה: איגרת פסטורלית".</p>	<p>סיור לכנסייה בתל-אביב להכרת תפילה נוצרית + שיחות עם אנשי דת</p>	<p>6.5.21</p>	<p>7</p>
<p>Malinowski, B. 1948. "Death and the Reintegration of the Group", in: <u>Magic, Science and Religion</u>. London: Faber and West. אברמוביץ, הנרי. 1993. "הלוויה בירושלים: נקודת מבט אנתרופולוגית", בתוך אובדן ושכול בחברה הישראלית / עורכים: רות מלקינסון, שמשון רובין, אליעזר ויצטום. -- ירושלים: כנה, תשנ"ג, ע' 181-196.</p>	<p>פונקציונליזם פסיכולוגי ומבני – לוויית המת</p>	<p>13.5.21</p>	<p>8</p>

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 284 }

<p>קריאת קטעי ברית החדשה: מתי פרק כ"ג, מעשי השליחים 1-2, 27-36,, הבשורה על פי יוחנן, פרקים 1-5, קטעי אפוקליפסה של יוחנן. יוסף דן, <u>המשיחיות היהודית</u>, עמ' 11-12, עמ' 178-203. חנה לצרוס-יפה, <u>עוד שיחות על האיסלאם</u>, האוניברסיטה המשודרת, תל-אביב, 1985, עמ' 66-71. שרינה חן. 2008. "הטקסט, המילה המפורשת והטקסט", בתוך <u>קנאות דתית</u>, מאיר ליטוק ואורה לימור, עורכים, ירושלים: מרכז זלמן שז"ר, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 199-216.</p>	<p>אחרית הימים ומשיחיות</p>	<p>20.5.21</p>	<p>9</p>
<p>עימנואל סיון, גבריאל אלמונד, א. אפילבי סקוט, <u>קנאות דתית מודרנית: יהדות, נצרות, איסלאם, הינדואיזם</u>, תל-אביב, ידיעות אחרונות, 2004, עמ' 11--28, 261--288.</p>	<p>פונדמנטליזם ואלימות דתית – בסיס דתי לסובלנות</p>	<p>27.5.21</p>	<p>10</p>
<p>סרט על החאג' חנה לצרוס-יפה, <u>עוד שיחות על האיסלאם</u>, אוניברסיטה המשודרת, תל-אביב, 1985, עמ' 16-22, 78-84. אלקסווינגרוד, "הצדיקים צועדים קדימה" בתוך <u>ישראל: אנתרופולוגיה מקומית</u>. בעריכת <u>אורית אבוהב [ואחרים]</u>. תל-אביב: צ'ריקובר, 1998</p>	<p>מקומות קדושים, עלייה לרגל</p>	<p>3.6.21</p>	<p>11</p>

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 285 }

<p>קריאת מקורות נוצרים, מוסלמים, יהודים על ירושלים. ר.י. צבי ורבובסקי, "ירושלים כעיר מקודשת לשלש הדתות", <u>מנחה לירושלים במלאת כ"ה שנה לאיחודה</u>, אלי שילר, עורך, הוצאת אריאל, 1993, עמ' 20-9. ויצטום, אליעזר, ומשה קליאן. 2013. <u>ירושלים של קדושה ושיגעון: צליינים, משיחים והוזים</u>, הוצאת ניר, עמ' ??.</p>	<p>מעמדה של ירושלים בדתות ה"אברהמיות" +מסירת עבודת תצפית ראשונה</p>	<p>10.6.21</p>	<p>12</p>
<p>וקסלר, פיליפ. 2005. "המהפכה הרוחנית צומחת מלמטה". <u>ארץ אחרת</u>. 26, עמ' 26--29. יהודה גודמן. 2004. "החזרה בתשובה וזהויות דתיות חדשות בישראל בתחילת שנת האלפיים", מתוך <u>לא להאמין: מבט אחר על דתיות וחילוניות</u>, בעריכת אביעד קליינברג. הוצאת כתר. בעיקר עמ' 104 - 160. נא לצפות ב- https://www.youtube.com/watch?v=LBXLCjcMb3U</p>	<p>חילון, היקסמות העולם מחדש, חזרה בתשובה</p>	<p>17.6.21</p>	<p>13</p>
<p>יש להעלות את העבודה למודל ולשים עותק מודפס במזכירות המחלקה.</p>		<p>תאריכים ייקבעו בהמשך</p>	<p>בוחר, מסירת עבודות סופיות</p>

סוציולוגיה פוליטית

פרופסור לב גרינברג

הקורס מיועד להקנות כלים בסיסיים להבנת תיאוריות של סוציולוגיה פוליטית תוך כדי הצגת דיונים מרכזיים בתחום. הקורס דן בשאלת הסמכות, המפלגות, עליתות והמדינה; ומנתח מאבקים בין מעמדות, קבוצות אתניות, לאומיות, וצבא, פעולות מחאה ואלימות. לבסוף הוא בוחן את מהותה של הדמוקרטיה כמנגנון להכלת קונפליקטים ומגבלותיה. נוכחות בשיעורים וקריאת החומר הביבליוגרפי הם חובה. מטלות במשך הסמסטר: הגשת 4 דו"חות קריאה ובחינה בסוף הסמסטר. משקל הדו"חות 20% מהציון, בחינה סופית 80%.

הערה חשובה! במידה הקורס יתנהל בצורה מקוונת צפויים לחול שינויים בתוכנית ההוראה, באופן התנהלות השיעור ובמטלות.

רשימה ביבליוגרפית

1. Weber M. "Politics as a Vocation".
2. Michels, R. "Principles and Bureaucracy in Political Parties"
3. Hanna Arendt, "On Violence".
4. Rustow, D.A. (1970) "Transitions to Democracy: Toward a Dynamic Model".
5. Bourdieu, P. "Delegation and Political Fetishism"
6. "קהילות מדומיינות" אנדרסון, ב.
7. Marx, "Civil War in France"
8. Tilly, C "How War Made States and Vice Versa"

9. Michael Mann, "The Dark Side of Democracy: Explaining Ethnic Cleansing", Ch. 1
10. Linz and Stepan, A. Problems of Democratic Transition and Consolidation, ch. 2
11. Fanon, F. "Spontaneity: Its Strength and Weakness"
12. Grinberg, Lev Ch 11, "No Paradise Now", in Politics and Violence.
13. Grinberg, Lev Ch. 9 "Time, Movement, Actors and Masses" in Mo(ve)ments of Resistance.

סמים וחברה

תשפ"א 2020-2021 102-1-0388

יום ב' 14:15-15:45

ד"ר אורי שוויד (shwed@bgu.ac.il)

מטרות: הקורס יעסוק בחומרים משני תודעה, כמו גם בהקשרים החברתיים, ההיסטוריים, והפוליטיים של היחס המשתנה לחומרים אלו. הקורס יחשוף בפני התלמידים את גישת הסוציולוגיה הפוסט-הומניסטית המנתחת תהליכים והקשרים חברתיים על כל הגורמים השותפים בעיצובם - אנושיים, מוסדיים, וגם חומריים. הקורס יספק מידע מדעי לגבי השפעתם של חומרים מסוימים בתנאים מסוימים, וידון באמצעים השונים שבהם חברות שונות סיפקו מרחב לשינוי התודעה – מהמרחב הדתי, אל הרפואי, הפלילי, וחוזר חלילה. הסכנות בשימוש בסמים ינתחו באופן מעמיק, וגישות חברתיות שונות לסכנות אלו יידונו בהרחבה.

הרכב הציון: 30% מבדקי קריאה דיגיטליים*

30% מבחן אמצע

40% עבודה מסכמת

*במהלך הקורס יערכו חידונים דיגיטלים (Kahoot) סינכרוניים על קריאת החובה לשיעור, והציון המשוקלל של הטובים מביניהם ירכיב 30% מהציון הסופי. היעדרות מהמבדק משמעה ציון 0 במבדק.

תוכנית הקורס (יהיו שינויים בנושאים, בתאריכים, ובחומרי הקריאה):

19.10 - פתיחה – מהם סמים, מה אנחנו יודעים עליהם, ולמה?

קריאת חובה –

Weil, A. (2004). From Chocolate to Morphine: Everything you need to know about mind-altering drugs. Chapter 2 pp 10-15.

26.10 – מה לסוציולוגיה ולסמים?

קריאת חובה:

Faupel, Charles and Alan Horowitz. The Sociology of American Drug use. Chapter 5

2.11 – ההבניה החברתית של הטכנולוגיה

קריאת חובה:

Pinch, Trevor J., and Wiebe E. Bijker. "The Social Construction of Facts and Artefacts: Or How the Sociology of Science and the Sociology of Technology Might Benefit Each Other." *Social Studies of Science* 14, no. 3 (August 1, 1984): 399–441. doi:10.1177/030631284014003004.

לצפיה משותפת:

Hamilton's Pharmacopeia S01E01 – The Story of the South African Quaalude

9.11 מצבי תודעה אלטרנטיבים

קריאת חובה –

Weil, A. (2004). From Chocolate to Morphine: Everything you need to know about mind-altering drugs. Chapter 3 pp 15-24.

קריאת רשות:

Walsh, R. (1995). Phenomenological Mapping: A Method for Describing and Comparing States of Consciousness. *Journal of Transpersonal Psychology* 27(1):25-56

Milliere, R., R. L. Carhart-Harris, L. Roseman, Trautwein F.M. and A. Berkovich-Ohana. (2018). Psychedelics, Meditation and Self-Consciousness. *Frontiers in Psychology*.

16-30.11 טקסונומיות של חומרים פסיכואקטיבים – מדכאים, ממריצים, פסיכדלים, ואחרים

קריאת חובה:

Faupel, Charles and Alan Horowitz. The Sociology of American Drug use.
Chapter 3

7-14.12 נזקי הסמים

קריאת חובה

Nutt, DJ. 2012. Drugs Without the Hot Air. Chapter 3:pp30-49. UIT
Cambridge.

Kalant, Harold. 2010. "Drug Classification: Science, Politics, Both or Neither?"
Addiction 105(7): 1146–49. doi:10.1111/j.1360-0443.2009.02830.x.

Gable, R. S. (2006). Acute toxicity of drugs versus regulatory status. In J. M. Fish (Ed.), *Drugs and Society: U.S. Public Policy*

קריאת רשות

Nutt, David J., L.A King, and L.D. Phillips. 2010. Drug Harms in the UK: A
Multicriteria Decision Analysis. *Lancet* 376(9752):1558-1565.

Hendricks, P. S., Crawford, M. S., Cropsey, K. L., Copes, H., Sweat, N. W.,
Walsh, Z., & Pavela, G. 2018. The relationships of classic psychedelic use
with criminal behavior in the United States adult population. *Journal of
Psychopharmacology*, 32(1), 37–48.

Lachenmeier, D. W., & Rehm, J. (2015). Comparative risk assessment of
alcohol, tobacco, cannabis and other illicit drugs using the margin of exposure
approach. *Scientific reports*, 5, 8126. doi:10.1038/srep08126

21-28.12 התמכרות

קריאת חובה:

- Alexander, Bruce K. 2010. The Globalization of Addiction. *Addiction Research*. 8(6):501-526
- Lindesmith, Alfred R. 1938. A Sociological Theory of Drug Addiction. *American Journal of Sociology*. 42(4): 593-613
- Weinberg, Darin. 2013. Post Humanism, addiction, and the loss of self-control: Reflections on the missing core in addiction science. *International Journal of Drug Policy* 24(3):173-181
- Lenson, David. *On Drugs*. 1st edition. Minneapolis, MN: University of Minnesota Press, 1999. pp 30-50

4-11.1 הבניה חברתית של שינוי תודעה - ומעבר לה

קריאת חובה:

- בקר, ה.ס. (1999). "חניכותו של מעשן המריחואנה", בתוך: דניאל רוט-הלר וניסן נוה (עורכים), היחיד והסדר החברתי, תל אביב: עם עובד, 101-112.
- Hartogsohn, I. 2017. "Constructing Drug Effects A history of Set and Setting" *Drug Science and Policy Review* 3:1-17
- Zinberg, Norman E. *Drug, Set, and Setting: The Basis for Controlled Intoxicant Use*. 1st ed. New Haven, CT: Yale University Press, 1986. Chapter 1.

קריאת רשות:

- MacAndrew, Craig, and Robert B. Edgerton. *Drunken Comportment: A Social Explanation*. Chicago: Aldine, 1969.-

תקופת מבחנים, במהלכה מבחן בקיאות ובסופה יש להגיש הצעת מחקר לעבודה המסכמת
באורך חצי עמוד

1-15.3 המלחמה בסמים, ואלטרנטיבות

ה House I live InT: צפיית חובה:

קריאת חובה:

Roberts B.r. and Y. Chen. 2013. Drugs, Violence and the State. *Annual Review of Sociology* 39:105-125.

Hughes, C.E. and Stevens, A. 2010. "A Resounding Success or a Disastrous Failure:

Re-examining the Interpretation of Evidence on the Portuguese Decriminalization of Illicit Drugs" *Drug and Alcohol Review* 31(1):101-13

קריאת חובה: רם, חגי: ההסטוריה החדשה של הג'וינט: חשיש בפלסטין המנדטורית
ובמדינת ישראל. תיאוריה וביקורת 43:75-102
קריאת רשות:

Johann Hari. 2015. *Chasing the Scream*. Bloomsbury publishing.

22.3 פגישות אישיות לאישור נושאי העבודה

5-12.4 סמים מהרופא

קריאת חובה:

DeGrandpre, R. 2006. The Cult of Pharmacology. Chapter 2: The Cult of the SSRI.

Netherland, J. and Hansen, H. 2017. White Opioids: Pharmaceutical Race and the War on Drugs that Wasn't. *Biosocieties* 12(2):217-238

McGoey, L. 2007. On the Will to Ignorance in Bureaucracy. *Economy and Society*. 36(2):212-235.

קריאת רשות:

Healy, David. *Pharmageddon*. Reprint edition. University of California Press, 2013. pp. 44-129.

Liebert, R. and N. Gavey. 2009. "There Are Always Two Sides to These Things: Managing the Dilemma of Serious Adverse effects from SSRIs". *Social Science and Medicine*. 68(10):1882-1991

19-26.4 מדיקליזציה וקוץ בה

"The Scientist" צפיית חובה:

קריאת חובה: פסילוסיבין ודיכאון, מדמא ופוסט טראומה, איווהסקה

3-10.5 מהפחתת נזק למיקסום תועלות

קריאת חובה:

Ruane, Deirdre. 2015. "Harm Reduction or Psychedelic Support? Caring for Drug-Related Crisis at Transformational Festivals". *Dancecult: Journal of Electronic Dance Music Culture* 7(1):55-75

מעגלי איווסקה של יהודים וערבים

רשות:

Carvalho, M.C., M. Pinto de Sousa, P. Frango, P. Dias, J. Carvalho, M. Rodrigues and T. Rodrigues. 2014. "Crisis Intervention Related to the Use of Psychoactive Substances in Recreational Settings – Evaluating the Kosmicare Project at Boom Festival". *Current Drug Abuse Reviews*. 7:81-100

4 שיעורים אחרונים – השלמות, הצגת נושאי העבודות, וסיכום

סמינר מצטיינים, תרבות ארגונית – תשפ"א

102.1.0629

פרופ' אביעד רז

6472058

aviadraz@bgu.ac.il

מס' קורס: 102.1.0135/0145

הקורס מציג גישות סוציולוגיות, אנתרופולוגיות וניהוליות לניתוח המושג הבינתחומי של "תרבות ארגונית" ושימושיו התיאורטיים, המתודולוגיים והפרקטיים, בהקשר למחקר ארגוני ולייעוץ ארגוני. הקורס יציג את הרקע הנחוץ בתיאוריות ארגוניות ויתמקד במודלים של תרבות ארגונית, "תרבות ארגונית חזקה", מיפוי ואבחון של חוזק תרבותי לצרכי יעוץ ופיתוח ארגוני, שינוי ממעלה שניה ושינוי תרבותי. נתמקד בחזית המחקר והיישום הארגוני. בקורס ישולבו גם סיורים, מפגשים עם בוגרים העוסקים בעבודות רלבנטיות, חברי סגל של המחלקה, חוקרים ויועצים ארגוניים בתחום.

דרישות הקורס

- קריאת המאמרים המצויים באתר.

- הכרת והבנת החומר שבמצגות ובמאמרים, השתתפות בדיונים הנערכים בשיעור.

- עבודת סמינר – 100%

המטלה המרכזית בקורס הינה כתיבת סמיריון: עבודה אמפירית או עיונית (המבוססת על הצעת מחקר, ראו בהמשך) על נושא לפי בחירתכן/ם ואשר תתייחס לחומר התיאורטי ולסוגיות שנידונו במסגרת הקורס. מומלץ לבצע בזוגות. העבודה יכולה להיות אמפירית (מיפוי ואבחון של תרבות בארגון לבחירתכן) או עיונית (סקירת 5 מאמרים של מקרי מחקר בנושא מסוים תוך שימוש במודל של שיין לאחר השינוי, ודיון השוואתי בתוצאות הניתוח של המקרים ע"פ שיין תוך שימוש במודל רלבנטי נוסף לניתוח הפערים).

5 נקודות בונוס על הצגת מאמר מחקרי מהסילבוס (מסומנים בכוכבית ברשימה) ללא טעויות, בכיתה – באישור המרצה. ההצגה (עד 20 דקות, אפשרי בזוגות) צריכה לכלול סיכום של המאמר מבחינת: שאלות/השערות המחקר, מתודולוגיה, ממצאים ומסקנות, ולהציע קריאה אנליטית שלו לאור המושגים הרלבנטיים שלמדנו (ניתן גם להציע למטרת הצגה מאמרים חדשים, רלבנטיים לנושאים הנלמדים, לפי בחירתכם).

בסמסטר א' יתקיימו שיעורים פרונטליים המבוססים על הסילבוס המצורף על מנת לוודא בסיס תאורטי ומושגי אחיד.

בסוף סמסטר א' תוצג דוגמה של הצעת מחקר ושלד של עבודת סמינר, ותתחיל עבודה פרטנית של המרצה מול כל זוג סטודנטים עד להגשת הצעת המחקר המוגמרת ואישורה הסופי על ידי המרצה.

אישור ההצעה הכתובה עד השיעור השני של סמסטר ב. לאחר מכן, הסטודנטים יציגו בכיתה ובפני עמיתיהם את התקדמות המחקר.

במקביל לשיעורים הפרונטליים ולדיון בחומרי המצגת בסמ' ב', יינתן ליווי בהדרכה אישית סביב התקדמות העבודה הסמינריונית.

תאריך הגשת הסמינר (עד סוף ספטמבר) לפי כללי המחלקה והפקולטה.

הלו"ז עשוי להשתנות עקב קביעת הרצאות אורח וספורים – אנא שימו לב להודעות

הערת קורונה: "הרכב הציון בקורס יישמר, אך המטלה המסכמת בקורס עשויה להשתנות בהתאם לתנאים בסוף סמסטר ב".

29.10 מפגש 1. מבוא: הופעתה של התרבות הארגונית ככלי ניהולי וייעוצי

מצגת: מבוא

קריאה:

א. רז (2004). פרק 1: מבוא. מתוך ספרו: תרבות ארגונית. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה.

5.11 מפגש 2. נסיונות להמשגה של תרבות ארגונית לפי מודלים שונים: שיין, לוין וקוטר

מצגת: מבוא

קריאה:

Schein, E. 1990. Organizational Culture. American Psychologist, Feb. 109-119

Burnes, B. (2004), Kurt Lewin and the Planned Approach to Change: A Re-appraisal. Journal of Management Studies, 41: 977–1002.

קריאת רשות:

Unfreezing change as three steps: Rethinking Kurt Lewin's legacy for change management by Stephen Cummings, Todd Bridgman, and Kenneth G Brown (2016)

רשות: מאמר ניהולי לא אופייני בביקורתיותו

<https://sloanreview.mit.edu/article/when-it-comes-to-culture-does-your-company-walk-the-talk/>

שעוסק בפער בין הערכים המוצהרים של הארגון לבין החוויה הסובייקטיבית של העובדים באותו ארגון, וגם בתופעה של "ערכים גנריים" שארגונים רבים מכריזים עליהם - כנראה שהסיבה היא שהם "נשמעים טוב" יותר מאשר שהם מתארים ארגון מסוים.

12.11 מפגש 3 ניהול שינוי תרבותי, מודלים של תרבות ארגונית - המשך

מצגת: מבוא

קריאה:

Martin, Joanne. 1992. Culture in Organizations: Three Perspectives. Oxford: Oxford University Press. Pp. 3-21

*Hochschild, A, 1983. FEELING MANAGEMENT: From Private to Commercial Uses. Chapter 6 in: The Managed Heart. U of California P.

<https://www.google.co.il/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwi67snUqqfLAhWI0RQKHedVBfgQFggjMAA&url=https%3A%2F%2Fcaringlabor.files.wordpress.com%2F2012%2F09%2Fthe-managed-heart->

[arlie-russell-hochschild.pdf&usq=AFQjCNFL1GrtPhvguApJB85-PZ7eytbAtQ&sig2=P6U7ziORfuYuCiYjMaiPJg&cad=rja](https://www.researchgate.net/publication/331111111-arlie-russell-hochschild.pdf&usq=AFQjCNFL1GrtPhvguApJB85-PZ7eytbAtQ&sig2=P6U7ziORfuYuCiYjMaiPJg&cad=rja)

19.11 מפגש 4. ייעוץ מחקרי למדידה, ניהול ושינוי של תרבות ארגונית באמצעות מיפוי ואבחון

מצגת: מבוא

קריאה:

א רז (2004). מתווה למחקר אמפירי. מתוך ספרו: *תרבות ארגונית*. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 66-76

*Cartwright, J. et al. (1999). "A methodology for cultural measurement and change," *Total Quality Management*, 10:1, 121-128

26.11 מפגש 5. מיפוי ואבחון – המשך.

מצגת: מבוא

*Oliver Engert et al. (2019). *Organizational culture in mergers: Addressing the unseen forces*. <https://www.mckinsey.com/business-functions/organization/our-insights/organizational-culture-in-mergers-addressing-the-unseen-forces?cid=other-eml-alt-mip-mck&hlkid=5cf169c4cd2e49399f3a8e79ddab26c7&hctky=2547958&hdpid=22c02021-f71e-4802-a791-af586458c27d>

(זהו מאמר למנהלים מבית מדרשם של מקינזי. אתרו בו דמיון ושוני מול המסגרות האנליטיות שדיברנו עליהן – בעיקר שיין, לוין/קוטר, מיפוי ואבחון).

*Cameron, R. E. & Quinn, R. E. (2005). Introduction, from: *Diagnosing & Changing Organizational Culture*. Jossey-Bass

ניתן להוריד את ספרם של קווין וקמרון מהרשת:

[Diagnosing and Changing Organizational Culture: Based ...](#)

3.12 מפגש 6. ניהול רגשות בארגון

*Sutton, Robert I.; Rafaeli, Anat (1988). Untangling The Relationship Between Displayed Emotions And Organizational Sales. *Academy of Management Journal*; 31, 3; pg. 461

10.12 מפגש 7. פסיכולוגיה חיובית בארגונים מפרספקטיבה של תרבות ארגונית

"חדר כושר לאושר": שלוש כתבות על ארגונים שהשתמשו בפסיכולוגיה חיובית
**"חיזוק המאמץ המנצח": התחקיר המוקיר בצה"ל

17.12 מפגש 8. תרבות ארגונית וניהולית ביפן – השתלה וגלוקליזציה

Raz, Aviad (1999). "The Hybridization of Organizational Culture"

24.12 מפגש 9 יעילות ואמפתיה: ערכים סותרים?

*Raz, A. & E. Blank. (2007). "Ambiguous Professionalism: Managing Service Quality and Efficiency in an Israeli Call Center", *New Technology, Work & Employment* 22(1): 83-97

31.12 מפגש 10. מגדר בארגונים

Hood, J. & C. Koberg. 1994. "Patterns of Differential Assimilation and Acculturation for Women in Business Organizations." *Human Relations* 47(2): 159-180.

*צור, יובל ואביעד רז. 2008. השילוב הראוי: נשים בקורס טיס. *סוציולוגיה ישראלית*. 10(1): 81-106

7.1 מפגש 11. Diversity management

*Wasserman, Varda & Michal Frenkel (2019). The politics of (in)visibility displays: Ultra-Orthodox women manoeuvring within and between visibility regimes. *human relations* 1-23

נתחו גם לפי: המודל של הוד וקוברג

HRBP: are we there yet?12 מפגש 14.1

*Raz, A. (2009). "Transplanting Management: Participative Change, Organizational Development, and the Glocalization of Corporate Culture," *Journal of Applied Behavioral Science*, 45(2): 280-304

21.1 הכנה להצעות מחקר

תוכנית המפגשים לסמ' ב' תועבר בהמשך

פוליטיקת הזיכרון בפולין

ד"ר יפעת גוטמן

ליצירת קשר: gutmany@bgu.ac.il, שעות קבלה: , בתיאום מראש

פולין היא מדינת לאום מודרנית עם עבר היסטורי רב תהפוכות: מימי המלוכה המפוארים ועד חלוקתה לשלוש טריטוריות בשליטת מעצמות שונות, הכיבוש הנאצי והסובייטי במלחה"ע השניה, שלטון קומוניסטי עד 1989, ומעבר הירואי לדמוקרטיה שעומדת למבחן משנות האלפיים ע"י ממשל לאומנית ופופוליסטית. הקורס סוקר את ההתמודדות של פולין עם תקופות היסטוריות שונות ברגעים פוליטיים שונים ובמיוחד מאז המעבר לדמוקרטיה. זיכרון קולקטיבי ישמש כעדשה מרכזית לבחינת מאבקים פוליטיים וחברתיים, והבניית הזהות הלאומית מול "אחרים" משמעותיים: יהודי פולין, גרמניה ממערב ורוסיה ממזרח. נבין כיצד זיכרון העבר הפולני מציב ומבנה מחדש את גבולות הרוב הפולני-קתולי מול קבוצות מיעוט ולאומים אחרים, וכיצד הוא משמש בהתמודדות עם בעיות ההווה. הקורס יתמקד בשיח הפוליטי המרכזי ובמחאות של מיעוטים וקבוצות חברה אזרחית בתקופות שונות תוך התמקדות במחקרים אקדמיים וייצוגי תרבות פופולארית של העבר בסרטי קולנוע, ספרות ואמנות.

Memory Politics in Poland

Poland is a modern nation-state with a turbulent past: From the golden age of monarchy to its territorial division by three empires, the Nazi and Soviet occupation during the Second World War, the communist regime until 1989, and a heroic transition to democracy that has been strained under a nationalist and populist government since the 2000s. The course reviews Poland's treatment of different historical periods in different political moments and especially since its democratic transition. Collective memory will serve as

a central lens to examining political and social struggles, and the construction of national identity vis a vis dominant "others": Polish Jews, Germany in the West and Russia in the East. We will understand how the memory of the polish past reconstructs the boundaries between the Catholic majority and ethnic and national minorities and states, and how it is utilized to deal with today's problems. The course focuses on the dominant political discourse and civil society protest in various periods, through academic research as well as popular culture: representations of the past in film, literature and art.

מטלות הקורס והרכב הציון הסופי:

1. קריאה שוטפת, נוכחות קבועה והשתתפות פעילה - חובת הנוכחות תיאכף, אך מותרת היעדרות מנומקת מלא יותר משלושה שיעורים במהלך השנה. חומרי הקריאה מצויים כולם באתר הקורס, אנא הביאו את הטקסטים הרלוונטיים איתכם לשיעור (רצוי על מסך המחשב).
2. הצגת מאמר בכיתה - 20%
3. מטלת אמצע - 30%
3. מטלת סיכום - 50%

מערך השיעורים:

הקדמה – למה פולין?

Zubrzycki, Geneviève. 2001. "‘We, the Polish Nation’: Ethnic and civic visions of nationhood in Post-Communist constitutional debates." *Theory and Society* 30, pp. 629-668.

איזו פולין? איך חקרו את פולין חוקרים פולנים ואיך ישראלים או יהודים-אמריקאים

Ury, Scott. 2000. "Who, What, When, Where, and Why Is Polish Jewry? Envisioning, Constructing, and Possessing Polish Jewry" *Jewish Social Studies, New Series* 6 (3), pp. 205-228

פלדמן, גיקי. 2001. בעקבות ניצול השואה: משלחות נוער ישראליות לפולין וזהות לאומית. *תיאוריה וביקורת* 19 עמ' 167-190.

מהי פוליטיקת זיכרון?

Korycki, Kate. 2017. "Memory, Party Politics, and Post-Transition Space: The Case of Poland" *East European Politics and Societies and Cultures* 31 (3), pp. 518–544 .

Huyssen, Andreas. 2003. *Present Pasts: Urban Palimpsests and the Politics of Memory* Stanford: Stanford University Press

רקע תיאורטי - עיצוב והעברת זיכרון

Halbwachs, Maurice. 1992. Chapter 1, *On Collective Memory*. Chicago: Chicago University Press

Nora, Pierre 1989. "Between Memory and History: Les Lieux de Mémoire"
Representations 26, pp. 7-24

Irwin-Zarecka, Iwona. 1994. *Frames of Remembrance: the dynamics of collective Memory* New Brunswick: Transaction Publishers

רקע היסטורי

Ury, Scott and Theodore R. Weeks. 2012. "O Brother, Where Art Thou? The Search for Inter-Ethnic Solidarity in the Late Imperial Era," *Gal-Ed* 23, pp. 97-130

Michlic, Joanna Beata. 2006. *Poland's Threatening Other: The Image of the Jew from 1880 to the Present*, Lincoln: University of Nebraska Press

Kemp-Welch, A. 2008. *Poland under Communism: A Cold War History*. Cambridge and New York: Cambridge University Press

קריאה מומלצת:

Judt, Tony. 2005. *Postwar: A History of Europe since 1945*, New York: Penguin Press

Kersten, Krystyna and Pawel Szapiro. 1989. "The Context of the So-called Jewish Question in Poland after World War II" *Polin* 4, pp.

Davies, Norman. 1982. *God's Playground: A History of Poland*, 2 Vols., Oxford: Clarendon Press.

שיעור 6 - מחלוקות ומאבקי זיכרון:

קומוניזם ודמוקרטיה

השלטון הקומוניסטי ומחאות 1968

Stola, Dariusz..2000. "The Anti-Zionist Campaign in Poland 1967-1968"
Jewish Studies at the Central European University, pp. 1-8

*Plocker, Anat. 2011. "The Fifth Column: The launch of the anti-Zionist
Campaign in Poland, June 1967," Zmanim 116, pp. 90-101*

שיעור 7 – 2. המעבר לדמוקרטיה 1989

Matynia, Elzbieta. 2001. "Furnishing Democracy at the End of the Century:
Negotiating Transition at the Polish Round Table & Others." In *Eastern
European Politics and Society* 15 (2), pp. 454-471

Meardi, Guglielmo. 2005. "The Legacy of 'Solidarity': Class, Democracy,
Culture and Subjectivity in the Polish Social Movement". *Social Movement
Studies* 4 (3), pp. 261-80.

Stola, Dariusz. 2012 "Poland's Institute of National Remembrance: A Ministry
of Memory?", in: A. Miller, M. Lipman (eds.), The Convolutions of Historical
Politics, Budapest: Central European University Press, pp. 46-58.

שיעור 8 – הסרט "אידה" – מטלת אמצע

שיעור 9 - ב. זכרון השואה ותחיית העבר היהודי

עד 1989

Polonski, Antony (ed.). 1988. *My Brother's Keeper?: Recent Polish Debates on the Holocaust*, London: Routledge.

Michlic, Joanna Beata. 2006. *Poland's Threatening Other: The Image of the Jew from 1880 to the Present*. Lincoln: University of Nebraska Press

Glowacka, Dorota. 2010. "Review of 'Poland's Threatening Other: The Image of the Jew from 1880 to the Present,'" *Shofar: An Interdisciplinary Journal of Jewish Studies*, 28 (2), pp. 173-176

שיעור 10 - 1989-1990s

Irwin-Zarecka, Iwona. 1989. *Neutralizing Memory: the Jew in contemporary Poland*, New Brunswick: Transaction Publishers

Glowacka, Dorota. 2012. "Changing Images of 'the Jews' in Polish Literature and Culture 1980-2000", *Polin* 24, pp. 299-320.

Czyzewski, Krzysztof. 2007. "The Line of Return: Practicing Borderland in Dialogue with Czeslaw Milosz," *TCDS Bulletin*, 17/1 (52), pp. 2-6

----.2005. *Coming Down to the Heart of It*. Reinventing Central Europe, June 5. <http://www.talajuk-ki.hu/index.php/article/articleview/201/1/66/> [Accessed 31 December 2013]

שיעור 11 – 2001 - המחלוקת סביב "שכנים"/יאן גרוס

גרוס, יאן. 2001. *שכנים*. ירושלים: יד ושם וידיעות אחרונות. עמ' 29-43 ואפילו (עמ' 133-134).

Polonsky, Antony & Michlic, Joanna (eds.). 2004. *The Neighbors Respond: The Controversy over the Jedwabne Massacre in Poland*, Princeton: Princeton University Press

גרוס, יאן. 2001. "ובכל זאת שכנים." בשביל הזיכרון 43, ע"מ 31-38.
(המאמר התפרסם במקור ב Rzeczpospolita ב-11 באפריל 2001. תרגום מפולנית: אורי הופרט)

Michlic, Joanna Beata and Malgorzata Melchior. 2013. "The Memory of the Holocaust in Post-1989 Poland—Its accomplishments and its powerlessness" in John-Paul Himka, Joanna Beata Michlic (eds.) *Bringing the Dark Past to Light: The Reception of the Holocaust in Postcommunist Europe*. Lincoln: University of Nebraska Press, pp. 403-450

שיעור 12 - 2000-2014 - "תחיית העבר היהודי" (The Jewish revival)

Lehrer, Erica. 2007. "Bearing false witness? Vicarious Jewish identity and the politics of affinity," in Dorota Glowacka and and Joanna Zylinska (eds.) *Imaginary Neighbors: Mediating Polish-Jewish Relations after the Holocaust*, Lincoln: University of Nebraska Press, pp. 84-109

Plonowska Ziarek, Ewa. 2007. "Melancholic Nationalism and the Pathologies of Commemorating the Holocaust in Poland", in: Dorota Glowacka & Joanna Zylinska, *Imaginary Neighbors*, Lincoln: University of Nebraska Press, pp. 301-326.

Tokarska-Bakir, Joanna. 2007. "You from Jedwabne", *Polin* 20, pp. 413-428.

Michlic, Joanna Beata. 2012. "Remembering to Remember, Remembering to Benefit, Remembering to Forget: The Variety of Memories of Jews and the Holocaust in Postcommunist Poland", *Jerusalem Center for Public Affairs* 113 <http://jcpa.org/article/remembering-to-remember-remembering-to-benefit-remembering-to-forget-the-variety-of-memories-of-jews-and-the-holocaust-in-postcommunist-poland>. [Accessed April 4 2014].

Waligórska, Magdalena. 2014. "Stettin, Szczecin, and the 'Third Space.' Urban nostalgia in the German/Polish/Jewish borderlands" in Erica Lehrer und Michael Meng, (eds.) *Constructing Pluralism: Space, Nostalgia, and the Transnational Future of the Jewish Past in Poland*, Bloomington: Indiana University Press

שיעור 13 – כתיבה מחדש של העבר היהודי והעבר הקומוניסטי – 2015-הווה
חוק הזיכרון (2018) ו"מדיניות ההיסטוריה" של PiS

Kubik, Jan. 2016. "Solidarity's Afterlife: Amidst Forgetting and Bickering"

* תימסר עבודה מסכמת

צפון אירלנד: סוציולוגיה של חברה שסועה

2 נק"ז

מרצה: ד"ר רון דודאי

סמסטר א',

יום א' 18:00 – 20:00

תיאור הקורס:

קורס זה ישתמש במקרה המבחן של צפון אירלנד על מנת לבחון היבטים סוציולוגיים של אלימות פוליטית, יחסים בין קבוצות ותהליכי שלום בחברה שסועה. הסכסוך האלים בצפון אירלנד בין סוף שנות השישים לסוף שנות התשעים הוא העקוב מדם ביותר במערב אירופה של אחרי מלחמת העולם השנייה, ונחשב במשך שנים רבות לדוגמה מובהקת של סכסוך בלתי-פתיר; תהליך השלום שהוביל לסימונו נחשב לדוגמה מוצלחת של הפסקת אלימות מאורגנת, אך השסעים, המתחים וההפרדה החברתית בין המיגזרים בצפון אירלנד נותרו משמעותיים. החברה הצפון אירית זכתה לעניין מחקרי רב ומהווה מקרה-מבחן עשיר לסוגיות אלו. בקורס זה נבחן את התהליכים החברתיים והגורמים ביסוד הצמיחה והדעיכה של האלימות הפוליטית בצפון אירלנד, את ההשלכות של דינמיקה זו על החברה, ואת האופנים בהם קבוצות ומיגזרים שונים מתמודדים כיום עם מורשת הסכסוך. בין השאר נעסוק גם בתהליכי פיוס בין קהילות והאופנים המורכבים בהן קטגוריות שונות של זהות – לאום, דת, מיגדר, קבוצה פוליטית – באות לידי ביטוי בהקשר של סכסוך, ונבחן כיצד תהליכי שינוי והמשכיות ביחסים הביני-קבוצתיים ובזיכרון הסכסוך באים לידי ביטוי בשורה של שדות כגון חינוך, שיטור, הנצחה, ספורט, ותיירות, כמו גם היחס הצפון אירי לסכסוך הישראלי-פלסטיני. במחצית הראשונה של הקורס נתמקד בהסבר של מגמות חברתיות ופוליטיות מפריצת הסכסוך ועד הסכם השלום. המחצית השנייה של הקורס תוקדש לשורה של סוגיות ודילמות עכשוויות בחברה הצפון אירית, והדיונים יתבססו על הצגת נקודות מבט של הסטודנטים בהסתמך על המאמרים הרלוונטיים.

דרישות הקורס:

מרכיב הציון:

הצגה בכיתה – 30 אחוז

עבודה מסכמת – 70 אחוז

מבנה הקורס ורשימת קריאה:

(1) פתיחה – הפרדוקסים של צפון אירלנד

קריאת חובה: חגי מטר, "יום שישי הטוב, הכל טוב", הארץ, 2013

קריאת רשות:

Mari Fitzduff and Liam O'Hagan, The Northern Ireland Troubles: A Background Paper, 2009

(2) רקע היסטורי: הולדת צפון אירלנד והתגבשות השטחים והמחלוקות בה

Jonathan Tonge, Northern Ireland, Polity Press 2006, pp. 12-26

רשות:

גיא ביינר, ניצחון התבוסה ותבוסת הנצחנות: מסורות זיכרון מתחרות באירלנד המודרנית,

זמנים 95:4-13, 2006

(3) על צמיחת מחאה, או – איך התחילו הצרות?

Birrell, D. (1972). "Relative deprivation as a factor in conflict in Northern Ireland", *Sociological Review*, 20(3):317-343.

רשות:

Ellison, G., & Martin, G. (2000). "Policing, collective action and social movement theory: the case of the Northern Ireland civil rights campaign", *British journal of sociology*, 51(4):681-699.

4) אלימות פוליטית בחברה שסועה: כיצד היא פורצת, מתקבעת ומשפיעה

White, R. W. (1989). "From peaceful protest to guerrilla war: Micromobilization of the Provisional Irish Republican Army", *American Journal of Sociology*, 94(6):1277-1302.

רשות:

גיא ביינר, "מתינו הפניאנים": טרור אירי רפובליקני במאה התשע-עשרה, זמנים 2009, 108:46-61

Dudai, R. (2018). Underground penalty: The IRA's punishment of informers. *Punishment & Society*, 20(3), 375-395.

5) ממלחמה לשלום: הסכם יום שישי הטוב ותהליך השלום

O'Kane, E., & Dixon, P. (2019). The Northern Irish Peace Process: Political Issues and Controversies. In *The Legacy of the Good Friday Agreement* (pp. 15-33). Palgrave Macmillan, Cham.

פרטים על הסכם השלום ומרכיביו באתר של הפרלמנט של צפון אירלנד:
http://education.niassembly.gov.uk/post_16/snapshots_of_devolution/gfa

רשות:

Dixon, P. (2002). Political skills or lying and manipulation? The choreography of the Northern Ireland peace process. *Political Studies*, 50(4), 725-741.

קולום מק'קאן, "לחצות אוקיינוס", עם עובד 2016, עמ' 116-175

6) אסירים, שוטרים, והמאבק ללגיטימיות חברתית בזמן מעברים פוליטיים
אליסון גראהם (2013). "מתווה לשיטור דמוקרטי בכל מקום בעולם? רפורמה במשטרה,
שינוי פוליטי ופתרון סכסוכים בצפון אירלנד", בתוך *שיטור בחברה משוסעת*, אורי גופר וגי
א בן פורת (עורכים), פרדס.

רשות:

להרס, ליאור (2016). "שחרור אסירים, צדק ופיוס: בין צפון אירלנד לישראל-פלסטין",
פוליטיקה 43-10:25

7) האם הסדר של "שיתוף בשלטון" תורם לפתרון סכסוכים או מקבע חברות שסועות?

McGarry, J., & O'leary, B. (2006). Consociational theory, Northern Ireland's conflict, and its agreement. Part 1: What consociationalists can learn from Northern Ireland. *Government and Opposition*, 41(1), 43-63.

Dixon, P. (2011). Is consociational theory the answer to global conflict? From the Netherlands to Northern Ireland and Iraq. *Political Studies Review*, 9(3), 309-322.

8) האם יש "למתוח קו" על העבר או להעניש אשמים ולפצות קורבנות?
קטרין בנהולד, "הלקח של צפון אירלנד: הייתכן שלום בלי צדק?", 2015

McEvoy, K., & Mallinder, L. (2014). Truth, Amnesty and Prosecutions: Models for Dealing with the Past. *Transitional Justice Institute Research Paper*, (14-09).

Jankowitz, S. (2018). The 'hierarchy of victims' in Northern Ireland: A framework for critical analysis. *International Journal of Transitional Justice*, 12(2), 216-236.

Mcevoy, K., & Bryson, A. (2016). Justice, truth and oral history: Legislating the past from below in Northern Ireland. *N. Ir. Legal Q.*, 67, 67.

9) כיצד ניתן להתמודד עם הפרדה חברתית?

Hayes, B. C., McAllister, I., & Dowds, L. (2007). "Integrated education, intergroup relations, and political identities in Northern Ireland", *Social Problems*, 54(4):454-482.

Liston, K., & Deighan, M. (2018). Whose 'wee country'? : identity politics and sport in Northern Ireland. *Identities*, 1-19.

Hayward, K., & McManus, C. (2019). Neither/nor: The rejection of unionist and nationalist identities in post-agreement Northern Ireland. *Capital & Class*, 43(1), 139-155.

Sean O'Hagan, Belfast: Divided in the Name of Peace, *The Guardian*, 22 Jan 2012

10) מה המקום והתפקיד של מיגדר בסכסוכים אלימים ופתרונם?

Ashe F. (2006) The Virgin Mary Connection: Reflecting on Feminism and Northern Irish Politics, *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, 9:4, 573-588

Stapleton, K., & Wilson, J. (2014). Conflicting categories? Women, conflict and identity in Northern Ireland. *Ethnic and Racial Studies*, 37(11), 2071-2091.

Pierson, C. (2019). Gendering peace in Northern Ireland: The role of United Nations Security Council Resolution 1325 on women, peace and security. *Capital & Class*, 43(1), 57-71.

Ashe, F. (2019). Masculinities, Political Transition and Power: A Case Study of Northern Ireland. In *Ireland and Masculinities in History* (pp. 273-292). Palgrave Macmillan, Cham.

11) האם הסכסוך צריך להפוך למשאב תיירותי?

McDowell S. (2008). Selling Conflict Heritage through Tourism in Peacetime Northern Ireland: Transforming Conflict or Exacerbating Difference?, *International Journal of Heritage Studies*, 14:5, 405-421

Leonard, M. (2011). A tale of two cities: 'Authentic' tourism in Belfast. *Irish Journal of Sociology*, 19(2), 111-126.

Cochrane, F. (2015). The paradox of conflict tourism: The commodification of war or conflict transformation in practice. *Brown J. World Aff.*, 22, 51.

12) מה ניתן ללמוד מהיחס לסכסוך הישראלי-פלסטיני בצפון אירלנד?

Hill, A., & White, A. (2008). "The flying of Israeli flags in Northern Ireland". *Identities: global studies in culture and power*, 15(1):31-50.

Arar, R. (2017). International solidarity and ethnic boundaries: using the Israeli–Palestinian conflict to strengthen ethno-national claims in Northern Ireland. *Nations and Nationalism*, 23(4), 856-877.

"קאובוי של שושנים":
מבטים אנתרופולוגיים וסוציולוגיים
על גברים וגברויות בישראל

ד"ר יעלה להב רז

מסטר ב', יום ה' 12:00-14:00

lahavraz@post.bgu.ac.il

שעת קבלה: כל יום, בתיאום מראש.

תיאור הקורס

תחת תפיסה של גבריות מרובה, קורס זה בוחן כיצד הסדר החברתי מגדרי משפיע על האופן בו גברים חווים את עצמם, גברים אחרים, נשים וממצבים חברתיים. הסטודנטים יות יחשפו למקורות התחום של לימודי גבריות כדיסציפלינה וכתופעה חברתית, פוליטית וכלכלית. הקורס נועד לפרק את מושג הגבריות ולבחון כיצד העידן המודרני, המאופיין בעמימות ובלבול בכל הנוגע למושג הגבריות, משפיע על גברים המצויים בלבול זהותי כאשר ערכי הגבריות המסורתיים אינם יכולים לשרת אותם עוד בצורה מספקת. באמצעות תיאורים סוציולוגיים ואנתרופולוגיים הנוגעות לגברים וגבריות, הסטודנטים יות יבצעו בחינה ביקורתית ואינטרדיסציפלינרית של ההבניה חברתית של גברים וגבריות בהקשרים תרבותיים והיסטוריים מרובים. לצד התמקדות באופני ההבניה החברתית וההיסטורית של הגבריות הישראלית, הקורס יעסוק בסוגיות רחבות כגון טקסי חניכה (לגבריות), גבריות וצבא, גבריות ומיניות, אבהות, גבריות וספורט, גבריות ועולם העבודה וההצטלבויות בין מגדר, לאום, אתניות ומעמד.

דרישות הקורס ומבנה הציונים

נוכחות סדירה, קריאה שוטפת של המאמרים לפני השיעור ונוכחות פעילה.

הגשת מטלת אמצע-20%. הנחיות הכתיבה ימסרו בהמשך.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 316 }

עבודה מסכמת -80%. הנחיות נוספות ימסרו בהמשך הסמסטר .

שיעורי הקורס

הערה: יתכנו שינויים בסדר השיעורים וברשימת הקריאה.
שיעור ראשון: -מבוא ללימודי מגדר-היכרות עם עולם המושגים ודרישות הקורס
הרצוג, ח' (2006). "מיגדר". בתוך: א', רם ונ', ברקוביץ' (עורכים). *אי/שוויון*. (עמ' 220-227).
הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב.

שיעור שני: מה זה לימודי גבריות

קונל, ר.וו. (2009). *גבריות*. חיפה: הוצאת פרדס. עמ' 19-30. 89-105.
Schrock, D. and Schwalbe, M. (2009). Men, masculinity, and manhood acts.
Annual Review of Sociology, 35: 277-295.

קריאה מומלצת:

בוקובזה, ג' (2017). הולדת הגבריות. בתוך: *הדרמה של הגבריות החדשה* (עמ' 53-82).
תל אביב: הוצאת מודן.

Cornwall, A. & Lindisfarne, N. (2003). Dislocating masculinity: gender, power and anthropology. In: Cornwall, A. & Lindisfarne, N. (Eds.) *Dislocating masculinity Comparative ethnographies* (PP.11-48). London: Routledge.

שיעור 3: תיאוריות של גבריות

הירש, ד' (2017). מי גבר? תיאוריות של גבריות במבט ביקורתי. *תיאוריה וביקורת* 48: 11-34.

Gutmann, M.C. (1997). Trafficking in men: The Anthropology of Masculinity.
Annual Review of Anthropology, 26: 385-409.

קריאה מומלצת:

בורדייה, פ'. (2007). פרק 1: תמונה מוגדלת. בתוך: *השליטה הגברית* (עמ' 33-82). תל אביב: רסלינג.

שיעור 4: תיאוריות של גבריות- גבריות הגמונית

Duncanson, C. (2015). Hegemonic masculinity and the possibility of change in gender relations. *Men and Masculinities*, 18,: 231-248.

Connell, R. W. and Messerschmidt, J.W (2005). Hegemonic masculinity: Rethinking the concept. *Gender & Society*, 19: 829-859.

קריאה מומלצת:

נוי, ח' (2003). סיפורים של גבריות הגמונית: גוף ומרחב בסיפורי תרמילאים ישראלים. *סוציולוגיה ישראלית*, 1: 75-120.

Beasley, C. (2008). "Rethinking Hegemonic Masculinity in a Globalizing World," *Men and Masculinities* 11: 86–103.

שיעור 5: תיאוריות של גבריות – טקסי חניכה.

דבורקין, א' (2005). *משגל* (עמ' 94-78, 155-134). תל אביב: הוצאת בבל.
בלוי, ר'. (2002). פרק ב'-כששערה אחת הופכת לזהב. בתוך: *ג'ון החסון-מסע לעולמו של הגבר בעקבות הגבר הפראי* (עמ' 66-39). דפוס אייל.

קריאה מומלצת:

Gilmore, D. (1990). *Excerpts from Manhood in the making: Cultural concepts of masculinity*. New Haven: Yale University. pp. 220-231.

Anderson, E. (2008). Inclusive masculinity in a fraternal setting. *Men and Masculinities*, 10: 604-620.

שיעור 6: גבריות וציונות

דניאל בויארין נשף המסיבות הקולוניאלי: ציונות, נוגדי, חיקוי. *תיאוריה וביקורת*, 11: 123-144.

גלזמן, מ' (1997). הכמיהה להטרסקסואליות: ציונות ומיניות באלטנוילנד. *תיאוריה וביקורת*, 11: 162-145.

שיעור 7: גבריות וצבא

בן-ארי, א' ולוי-שרייבר, ע' (2001). בינוי-גוף, בינוי-אופי ובינוי-אומה: המגדר והשירות הצבאי בישראל. *תרבות דמוקרטית*, 4/5: 99-130.

Hinojosa, R. (2010). Doing Hegemony: Military, Men, and Constructing a Hegemonic Masculinity. *Journal of Men's Studies*, 18(2), 179-194.

קריאה מומלצת:

ששון-לוי, א' (2003). גבריות מתוך מחאה: על כינון הזהויות של חיילים בתפקידי צווארון כחול. *סוציולוגיה ישראלית*, ה', 1, 15-47.
קפלן, ד' (2003). הבניית רגשות של לחימה כאתר מרכזי של "לאומינות". *סוציולוגיה ישראלית* ה(1): 49-73.

שיעור 8: גבריות ומיניות

Lahav-Raz, Y. 2020. "Hunting on the streets": Masculine Repertoires Among Israeli Clients of Street-Based Sex Work. *Sexuality & Culture*, 24(1): 230-247.
Pascoe, C. J. (2005). Dude, you're a fag: Adolescent masculinity and the fag discourse. *Sexualities*, 8, 329-346.

קריאה מומלצת:

פוקו, מ' (2008). ארוטיקה. בתוך: *תולדות המיניות: השימוש בתענוגות*. (עמ' 167-203).
רסלינג: תל אביב.
ברוקר, ג' וסער, ע' (2019). בעקבות הגבריות האבודה: תיירי מין ישראלים בתאילנד.
סוציולוגיה ישראלית כ(1): 50-73.

שיעור 9: אלימות מינית ומגדרית

חסן, מ' (1999). הפטריארכיה, המדינה ורצח בשם כבוד המשפחה. בתוך: ד', יזרעאלי ואחרות (עורכות). *מין מיגדר פוליטיקה*. (עמ' 267-305). תל אביב: הקבוץ המאוחד.
Felson, R.B. (2006). Is violence against women about women or about violence? *Contexts*, 5, 21-25.

קריאה מומלצת:

שדמי, א' (2003). לקראת תפיסה אחרת של אלימות גברים נגד נשים: אחריות החברה והמדינה. *ביטחון סוציאלי*, 64: 5-44.
שיעור 10: גבריות תחת הצטלבות מיקומים
מונטרסקו, ד' (2003). זהות מתוך "זרות": הבניות תרבותיות של גבריות ערבית ביפו.
סוציולוגיה ישראלית, ה', 121-159.

Sa'ar, A. and Yahia-Younis, T. (2008). "Masculinity in Crisis: The Case of Palestinians in Israel," *British Journal of Middle Eastern Studies* 35(3): 305–323.

שיעור 11: גבריות וספורט

הולנדר, ע', נוי, ס' ולוי, מ' (2012). גבוה יותר, חזק יותר, כואב יותר: גבריות ישראלית בזירה הספורטיבית. *סוגיות חברתיות בישראל*, 13: 131-155.

Shor, E. (2008). "Contested Masculinities: The New Jew and the Construction of Black and Palestinian Athletes in Israeli Media," *Journal of Sport and Social Issues* 32(3): 255–277.

שיעור 12: גבריות, אבהות ושוק העבודה

עירן-יונה, מ' (2013). ארגון "ישן" אבות "חדשים"? קצינים לוחמים בין הקריירה הצבאית לאבהות. *מגדר - כתב עת למגדר ופמיניזם*, 2: 1-26.

Cooper, M. (2000). Being the "go-to-guy": Fatherhood, masculinity, and the organization of work in Silicon Valley. *Qualitative Sociology*, 23: 379-405.

שיעור 13: השלמות, סיכום הקורס והנחיות לעבודה המסכמת

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 321 }

קולוניאליזם, לאומיות וגזענות

פרספקטיבה בינלאומית

פרופ' לב גרינברג

זהו קורס בסיסי שיציג את תופעות הקולוניאליזם, הלאומיות והגזענות והזיקה ביניהן. הפרספקטיבה של הקורס היא היסטורית, השוואתית ובינלאומית, ונבחן את השונות בין התופעות והדינמיקה שלהן. המקרה הייחודי של ישראל יבחן לאור התאוריות השונות וביחס למקרים שונים, והתלמידות יתבקשו להביע את דעתן. בשיעורים. ההשתתפות הערה של התמידים בקורס היא חובה. במהלך הסמסטר התלמידות יגישו 3 דו"חות, ובסוף הסמסטר תתקיים בחינה. אופי הבחינה ייקבע לאור הנסיבות בהן ייערך הקורס. משקל הציון: השתתפות + דוחות 30%, בחינה 70%.

רשימה ביבליוגרפית
*קריאת בחירה

קולוניאליזם: התפשטות קפיטליסטית וכינון מדינות

Marx, K. (1969 [1848]) "Manifesto of the Communist Party", Marx/Engels selected Works, Moscow : Progress publisher, Vol. 1, Pp. 14-34.

Marx, K. (1853) "The Future Results of British Rule in India", From The New York Daily Tribune, In: Race Relations and Classical Social Theory, Pp. 5-9.

Cardoso, F.H. Faletto, E. (1979) Dependency and Development in Latin America, Berkeley: University Press of California. Introduction.

Hechter, M. (1977) Internal Colonialism: the Celtic fringe in British national development, 1536-1966, Berkeley, Calif. : University of California Press, Ch. 2, Pp. 15-43.

לאומיות ואתניות

Hobsbaum E. (1983) Invented Traditions, "Introduction: Inventing Traditions", Cambridge University Press.

Chatterjee P. (1993) The Nation and Its' Fragments, ch.2 "The Colonial State", Princeton University Press.

Rothschild, J. (1981) Ethnopolitics, Columbia UP.: New York, Ch. 1-3, Pp. 11-100.

Collins, R. (1979) The Credential Society, Academic Press: New York, Ch. 3-5, Pp. 49-130.

Piore, M. (1979) Birds of Passage: migrant labor and industrial societies, Cambridge, England : Cambridge University Press, Ch. 3, Pp. 50-85.

גזע וגזענות

Fanon, F. (1967) Black Skin White Masks, Grove Press, New York, Ch 1,4-5, Pp. 17-40, 83-140.

Rex, J. (1970) Race Relations in Sociological Theory, London: Weinfeld and Nicolson, Ch. 1-2, Pp. 1-58.

Harris, M. (1980 [1927]) Patterns of Race in the Americas, Westport, Conn.: Greenwood Press, Ch. 4-8, Pp. 44-99.

Degler, C. (1971) Neither Black nor White, London: Macmillan Publishers , Ch. 5, Pp. 205-264.

Greenberg, S. (1980) Race and State in Capitalist Development, New Haven: Yale University Press, Ch.1-2, Pp. 5-50.

Fredrickson, G. (1988) The Arrogance of Race, Wesleyan University Press, Connecticut, Ch. 15, Pp. 217-235.

המקרה הישראלי

Shafir, G. (1996) "Zionism and Colonialism: a Comparative Approach", Israel in Comparative Perspective: Challenging the Conventional Wisdom, Michael Barnet (Ed.), Albany: State University of New-York Press, Pp. 227-242.

Smooha, S. (1978) Israel: Pluralism and Conflict, London: Routledge & Kegan Paul, Ch. 7, 10, Pp. 151-182, 258-265.

Ghanem, A. (2010) Ethnic Politics in Israel, London and NY: Routledge, Ch.1,
Pp. 1-20.

רוסיה בישראל : אנשים, תרבות ואידיאולוגיה

קורס בחירה

2020 סמסטר א'

יום שלישי 16:15-17:45

מספר הקורס 102.1.0010

מרצה: ד"ר יוליה לרנר

julialer@bgu.ac.il

הקורס:

קורס זה יעסוק במופעים שונים של רוסיות במרחב התרבותי הישראלי. מופעים אלה שזורים בשדות של אומנות וספרות, אידיאולוגיה, דת, פוליטיקה והוויי ישראל. "השדה הרוסי" מצוי גם בתהליכים שמתרחשים בתוך הקולקטיב של דוברי הרוסית בישראל וכן בשיח הציבורי סביבו. נבחן את ארגז הכלים התרבותי המיובא של המהגרים הרוסים, את מקורותיו ואת תהליכי ההשתנות שהוא עובר במפגש עם ישראל וכחלק הטרנספורמציה הפוסט-סובייטית. דרך המקרה של "רוסיה\רוסים בישראל" נעסוק באופנים בהם המפגש הבין תרבותי המעוצב במצבים לאומיים, אידיאולוגיים כלכליים שונים, וכן בהקשר של הגירה ודיאספורה. נדון במופעים החדשים של רוסיות בהקשר למופעים אומנותיים, הרגשיים, והפוליטיים של "דור וחצי".

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 327 }

פורמט הקורס:

ההוראה בקורס תהיה מושפעת מהמצב האפידמי ותתעדכן בהתאם. הקורס ישלב הוראה סינכרונית בזום עם מפגשים פרונטליים עם קבוצות קטנות של תלמידים לעבודה על פרוייקטים קבוצתיים.

חובות ומטלות:

נוכחות בקורס במהלך הסמסטר
השתתפות בסיום או אירוע מקוון
תרגיל אמצע הקורס יהווה 20 אחוז מהציון הסופי
השתתפות בפרוייקט קבוצתי והגשתו תהווה 80 אחוז מהציון הסופי [כתיבת חיבור, בניית פרוייקט תעודי דיגיטלי או אומנותי, מצגת עתירת תוכן]

נושאים לקריאה ודיון במהלך הקורס:

מגעי תרבות בין רוסיה לישראל במבט היסטורי

התמקמות של "הומו-סובייטיקוס" בישראל:
דת, אתיאזם, רוחניות במפגש הרוסי-ישראלי
תפישות של לאום, גזע ואזרחות במפגש הרוסי-רוסי
יחס לסמכות, דפוס התנגדות
תרבות פוליטית

דוברי רוסית בין מזרח ומערב

נשיות, גבריות, מגדר, מיניות ברוסית

רופאים, מוזיקאים ומהנדסים? אינטליגנציה והשכלה בגלגול הישראלי

"עליית הנקניק" וה"עלייה של פוטין": תרבות צריכה ותרבות פוליטית של דוברי הרוסית

"אישה לבד, ילד אחד וסבתא": כיצד דפוסי משפחה והורות מתעדכנים

תרבות הזיכרון: זיכרונות הרואים וטראומטיים ושימושיהם בישראל

תרבות כשפה, שפה כזהות עבור רוסים בישראל

זהות ופרקטיקה רוסית אצל דור שני, דור וחצי, וילדי מהגרים

רוסים ומדיה, רוסים ומדיה החדשה, רשתות חברתיות רוסיות

שיטות מחקר כמותיות

102-1-0017

סמסטר ב' תשפ"א

מרצה: ד"ר אורי שויד shwed@bgu.ac.il

מתרגלת: גברת נוי דלי

יום ב', בניין 72 חדר 119 16:15-17:45

תיאור הקורס

בקורס זה יילמדו עקרונות איסוף וניתוח של נתונים במחקר חברתי. בין הנושאים העיקרים יכללו בניית סקר ושיטות ניתוח לינאריות תוך התמקדות ברגרסיה לינארית. מטרת הקורס היא להקנות כלים בסיסיים לקריאה והערכה של מחקרים כמותניים, וכן ביצועם.

שעות קבלה

ד"ר אורי שויד – יום ב' 14:00-16:00 ובתיאום מראש

דרישות הקורס

קריאת פריטי החובה לקראת השיעור והתרגולים.

עבודה קבוצתית והגשת 2 מטלות קבוצתיות במועד.

ביצוע מעבדה וירטואלית ב SPSS וקבלת ציון עובר ב-4 מתוך 5 תרגילים.

הגשת מטלה מסכמת אישית

הרכב הציון בקורס

ציון הקורס יקבע ע"פ שקלול של מטלה מסכמת (5%), 2 מטלות בקבוצות (20% מטלה ראשונה ו-52% מטלה שניה), וציוני חידונים שוטפים (5%). בכדי לעמוד בדרישות הקורס יש לקבל ציון של 60 ומעלה בציון הסופי המשוקלל..

קריאה

ניתן להצליח מאד בקורס עם מעט מאד קריאה. חומר הלימוד יימסר באופן מלא בכיתה ובתרגולים. לקראת מיעוטם ידרש עיון מקדים במאמרים שעליהם תתבצע עבודה בשיעור או בתרגול. קריאת הרשות מהווה מקור נוסף למי שמעוניין להעמיק.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 330 }

חובה (מאמרים נוספים ימסרו בהמשך):
מוזס, חנן. 2010. דו"ח המכון לאסטרטגיה ציונית בדבר הטיה פוסט ציונית במחלקות
לסוציולוגיה באקדמיה. עמודים 1-6,17,23-44
רשות:
דו"ח המכון לאסטרטגיה ציונית – שאר העמודים
יפתחאל, אורן. 2010. "כתב הסתה המתחזה למחקר". ידיעות אחרונות, 4.10.10
בייט-מרום רות (1986) "שיטות מחקר במדעי החברה" יחידות 1-3, 5-10 הוצאת
האוניברסיטה הפתוחה.

תכנית הקורס (ייתכנו שינויים)

מטלה	תרגול	שיעור	תאריך
	סטטיסטיקה	סטטיסטיקה	1.3
	תיאורית	תיאורית	
Spss רשות		שיטות	8.3
		איסוף	
	שיטות איסוף	בניית שאלון	15.6
		תוקף חיצוני	22.3
		ופנימי	
	תוקף חיצוני	ניתוח	5.4
	ופנימי	גורמים	
		ומהימנות	
	בניית מדדים	השלמות	12.4
	וניתוח גורמים		
	השלמות	קשרים דו	19.4
		משתניים	
	קשרים	רגרסיה	26.4
		פשוטה	

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 331 }

	רגסיה	3.5
	מרובה	
רגסיה פשוטה	מקדמים	10.5
ומרובה	מתוקננים	
מקדמים	משתנים	24.5
מתוקננים	קטגוריאליים	
משתנים	השלמות	31.5
קטגוריאליים		
השלמות	קריאה	7.6
	ביקורתית	
קריאה		14.6
ביקורתית		

מאמרים לדוגמא, נוספים וכו':

כהן ינון (1990), "הסיכסוך הישראלי-ערבי והירידה מהארץ". מגמות, ל"ב (4): 443-447.
קוליק ליאת (2006), "סטראוטיפים מגדריים בקרב מתבגרים - תרומתם של משתני רקע, העברה בין דורית, ומשתני אישיות". מגמות, מ"ד (3) 556-577.
איילון, ח. 2000. הבדלים בין גברים ונשים בבחירת תחומי לימוד באוני'. סוצ' ישראלית. ב(2):44-523

פניגר, י', שביט, י'. (2011). "המחיר הדמוגרפי: שיעורי ילודה והישגים במבחנים בינלאומיים". מרכז טאוב, סדרת ניירות מדיניות, מס 2011.10.

<http://taubcenter.org.il/tauborgilwp/wp-content/uploads/H-Demographic-Cost-v2-2011.10.pdf>

Shwed, U. and Y. Shavit. 2006. Occupational and Economic Attainments of College and University Graduates in Israel. European Sociological Review 22(4):431-442

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 332 }

תיאוריות אנתרופולוגיות מתקדמות (תיאוריות

אנתרופולוגיות בנות-זמננו)

סמסטר א'

ימי א' – 12:00 – 14:00

תרגול: ימי ד' (4 קבוצות בשעות: 12-13; 13-14; 16-17; 17-18)

עדכני ל 12 לאוקטובר. שינויים מינוריים יעשו עד לתחילת הסמסטר

מרצה: ד"ר רפי גרוסגליק

rafig@post.bgu.ac.il

מתרגל: מר רנן לוי

renanle@post.bgu.ac.il

שעות קבלה של המרצה (רפי): יימסרו בהמשך וכן בתיאום עם המרצה באי-מייל.
שעות קבלה של המתרגל (רנן): יימסרו בהמשך וכן בתיאום עם המתרגל באי-מייל.

תקציר הקורס:

בעשורים האחרונים חלו שינויים תיאורטיים נרחבים בתחום הידע האנתרופולוגי ובאופני ייצור הידע החברתי. שינויים אלה הם תולדה של התמודדויות עם אתגרים תיאורטיים, מתודולוגיים וערכיים ביחס לדרכי החשיבה האנתרופולוגית הקודמים. בתוך כך, התגבשו מסגרות תיאורטיות חדשות המבקשות להתייחס לשינויים החברתיים והסביבתיים המתחוללים בזירות המקומיות והגלובליות, לשינוי ביחס אל נושאי המחקר ואל מושאיו ואף לשינויים שהתחוללו בתחומי דעת אחרים, חיצוניים לאנתרופולוגיה. תיאוריות אנתרופולוגיות "מתקדמות", או ליתר דיוק – תיאוריות אנתרופולוגיות בנות זמננו, הן כאלה אשר מבקשות להתנתק מהתיאוריות הקודמות - המודרניסטיות, האובייקטיביות לכאורה, אלה שהציגו התבוננות מנקודת המבט של הצפון הגלובלי. מדובר על תיאוריות חדשניות המגיבות באופנים מאתגרי מחשבה על שאלות הקשורות באופני הייצוג של "האחר", ביחסי הכוח הגלומים באופני ייצוג אלה ובמיקומו/ה של החוקר/ת ביחס ל"אחר". הקורס הנוכחי יעמוד על כמה מהפיתוחים התיאורטיים באנתרופולוגיה בת-זמנינו ובכלי המחקר העומדים כעת

לרשותם של אנתרופולוגים/יות בדרכם לחקור את החברה, התרבות והאדם. נעסוק בתיאוריות המתפתחות כעת, בעידן הגלובאלי (או הפוסט-גלובלי), הפוסט-מודרני, זה המתהווה בצל משבר אקלים עולמי וכעת גם בצילו של משבר נגיף הקורונה. קורס זה, המבוסס על קריאה, דיון, מחשבה ביקורתית, ניתוח וכתובה – יספק כלים תיאורטיים המאפשרים פרשנות אנתרופולוגית למגוון רחב של סיטואציות ותופעות חברתיות-תרבותיות בעידן הנוכחי. הקורס יתמקד במפני החשיבה המשפיעים כעת על עיצוב הידע האנתרופולוגי, לרבות מה שמכונה המפנה האונטולוגי, ההתייחסות אל חומרים, אובייקטים, ארטיפקטים ומוצרי צריכה, אל מערכות היחסים שבין האדם וסביבתו, אל תצורות חשיבה פוסט-הומניסטיות ואל העיסוק ביחסי כוח, מרחב, אתיקה, מדע וטכנולוגיה ועוד. הקורס ילווה בהרצאות אורח/ות של חוקרים וחוקרות מהמובילים/ות בתחומם/ן. הרצאותיהן יסייעו לנו בהבנה ובדיון אודות תיאוריות הניצבות כעת בחזית המחקר ואשר שימשו את אותם/ן חוקרים/ות בעבודתם. מטלות הקורס יעודדו התנסות מעשית בשימוש במסגרות התיאורטיות ובמושגים אנתרופולוגיים כדי לנתח תופעות חברתיות-תרבותיות בנות זמננו ולפרש את הדרמה החברתית המתחוללת כעת מסביבנו.

אופן הלימוד וקוד התנהגות בקורס:

יש לעקוב אחרי ההודעות המועלות באתר הקורס, בו ניתן יהיה למצוא סריקות של פרטי הקריאה והודעות בדבר המטלות (בהמשך יועלו טפסי הנחיות מפורטים לכל מטלה). כתובת אתר הקורס: <https://moodle2.bgu.ac.il/moodle/user/index.php?id=32047> לאור משבר הקורונה, ילמד הקורס אונליין (מתוקשב). בכל שבוע תקבלו מייל לגבי תכני המפגשים השבועיים עם קישור לזום ועם חומרים רלוונטיים. בהתאם להחלטת המחלקה, הנוכחות מחייבת פתיחת מצלמה בעת ההשתתפות בזום לכל אורך השיעור. כיבוי המצלמה או הימנעות מפתיחתה ייעשה רק באישור מראש מהמרצה או המתרגל. יש להקפיד על התנהגות נאותה ועל סביבת למידה נעימה, בעיקר כדי למנוע הסחות דעת. נשוחח במפגש הראשון על דפוסי התנהלות נוספים (השתקה למניעת רעשי רקע, איסור עישון או פעולות שאינן הולמות סביבת לימודים וכו'). אתם/ן מוזמנים להעלות דרישות, בקשות והצעות במפגש הראשון שיהפכו את אופן הלמידה המתקשב לנעים ואפקטיבי ככל האפשר. המרצה והמתרגל ישקלו את הבקשות ויישמו אותן, במידת האפשר, זאת על מנת להפוך את חווית

הלימוד בקורס לנעימה, מעניינת ומועילה. במהלך הקורס יתארחו חוקרים/ות המובילים בתחומם להרצאות אורח/ת. כל כללי ההתנהגות חלים, כמובן, גם על מפגשים אלה.

טיפים ללמידה עצמית ודיגיטלית:

<https://www.youtube.com/watch?v=a94b3C4hUXc&feature=youtu.be>
<https://www.youtube.com/watch?v=h5-uDqSXpE4&feature=youtu.be>
<https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=Ze0s1fXuVbM&feature=youtu.be>
e

פירוט מטלות הקורס (פירוט נוסף ומפורט לכל מטלה יועלה לאתר הקורס ב Moodle):

1) נוכחות חובה בשיעורים ובתרגולים – נוכחות בשיעורים מרחיבה את הדעת ומאפשרת הבנה עמוקה ומלאה של חומר הלימוד. בחלק מהשיעורים יתארחו אנתרופולוגים ואנתרופולוגיות כהרצאות אורח/ת. מדובר בהזדמנות חד-פעמית לשמוע את מיטב החוקרים/ות הפועלים/ות בארץ. לפיכך, בראייתנו, השתתפות פעילה בשיעורים הם חובה וזכות כאחד. נוכחות בתרגול – חובה! נוכחות בתרגול היא הכרחית להבנת הטקסטים הנלמדים ולתרגול יישום הידע התיאורטי בפרשנות של תופעות חברתיות. סטודנט/ית שייאלצו להיעדר מתרגול ידווחו על כך מראש למתרגל, יבקשו להצטרף לשעת תרגול אחרת או יבקשו אישור להיעדרות מהמתרגל. סטודנט/ית שיעדרו, ללא אישור, מעל לשני תרגילים - לא יוכלו לסיים את הקורס. קריאה רציפה והשתתפות פעילה במפגשי הקורס במהלך הסמסטר יזכו את הסטודנטים/יות ב-10% מהציון הסופי.

2) רפרט (20% מהציון הסופי)

הצגת פרזנטציה קצרה על אחד מפרטי קריאת החובה בזוגות או בהתאם לאופן שייקבע עם המתרגל. המציגים/ות יתבקשו להתייחס בהרצאתם הן לפריטי לקריאת החובה והן לפריטי

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 336 }

קריאת הרשות של אותו השבוע. פירוט נוסף על אופן הצגת הרפרט יימסר בדף הנחיות נפרד שיועלה לאתר הקורס.

- 3) כתיבת הצעת מחקר קצרה (עובר/לא עובר) – ראו פירוט במטלה המסכמת. כתיבת הצעה למטלה המסכמת שתכלול:
- א. כותרת
 - ב. שאלת מחקר
 - ג. טענה היפותטית או תיאור קצר של המקרה/ זירה
 - ד. מסגרת תיאורטית מרכזית (כלומר תיאוריה מרכזית מתוך התיאוריות הנלמדות בקורס). הקיף הצעת המחקר – חצי עמוד (פונט 12, רווח כפול, לא כולל כותרת ושמות הסטודנטים/יות).
- הצעת המחקר תוגש בזוגות, כאשר חלוקה זו לזוגות תישמר גם למטלה המסכמת (כלומר תתבקשו להגיש את הצעת המחקר ואת העבודה המסכמת עם אותו בן/בת זוג). הצעת מחקר שלא תעבור, תתוקן בהתאם להערות ותוגש בשנית.

4) עבודה פרשנית אנתרופולוגית (פוסט) (20% מהציון הסופי) (בזוגות או ביחידים) במשימה זו יתבקשו הסטודנטים/יות לכתוב פרשנות אנתרופולוגית לאירוע אקטואלי ו/או לאחד מההיבטים החברתיים הקשורים לתקופה הנוכחית – בצל משבר מגיפת הקורונה. הפרשנות תיעשה בתצורה של "פוסט" (בפורמט של בלוג או פוסט במדיה החברתית [פייסבוק/בלוג העוסק בהנגשת האנתרופולוגיה והסוציולוגיה לציבור]. דוגמאות לפוסטים יועלו לאתר הקורס). הפוסטים חייבים להתייחס לתכני השיעור ולנושאים התיאורטיים הנלמדים (לפחות שני נושאים). מספר מצומצם פוסטים מצטיינים יוצעו לפרסום באתר המחלקה ובפלטפורמות אנתרופולוגיות אחרות קיימות ויזכו את מחבריהם/ן בבנוס של 20 נקודות (!!!). היקף הפוסט אמור להיות עד 800 מילים. בדיקת הפוסט כוללת, בין היתר, את אופן הצגת הנושא, עומק ואופן השימוש בידע התיאורטי הנלמד בשיעורים ובתרגולים, מבנה החיבור והיכולת לשלב בין חשיבה אקדמית-פרשנית לבין כתיבה קולחת, קריאה ונגישה.

משקל המטלה 20% מהציון הסופי (+ בonus של 20% נוספים לציון המטלה עבור פוסט אחד או שניים – פוסטים מצוינים במיוחד שיוצעו לפרסום באחד מדפי המדיה החברתית הרלוונטיים).

3) עבודה מסכמת (50% מציון הקורס) (בזוגות)
התקופה הנוכחית, בצל וירוס הקורונה, הביאה עימה, או הציפה מחדש מגוון רחב של סוגיות חברתיות-תרבותיות הנידונות בשיח הציבורי. אלה כוללות שאלות על אודות יחסי אדם-חיה, סביבה, חברה ומשמעות המרחב, ריחוק וקרבה חברתית, סוגיות של מוסר וערכים חברתיים, גבולות אנושיים, יחס לאחר, הקשרים המורכבים שבין תרבות, כוח מדע וטכנולוגיה ועוד ועוד.

תקופת הקורונה מזמינה גם בחינה מחודשת על המתודולוגיה האנתרופולוגית, בעיקר משום שזו מזמינה זירות ופרקטיקות מעניינות כמו ניתוח רפלקסיבי, בחינת הבית כשדה מחקר ובחינה "נטנוגרפית" (Netnography) של השימוש המוגבר ברשתות החברתיות. אנו סבורים כי התיאוריות האנתרופולוגיות בנות זמנינו – אלה שנלמדו במהלך הקורס - עשויות לשמש מסגרת פרשנית שתסייע להבנה ולהתמודדות עם סוגיות אלה. לפיכך, במטלה המסכמת עליכם/ן לבחור סוגיה או זירה חברתית, מקרה או קבוצה בעלי זיקה למשבר הקורונה. אלה יהוו בסיס לעבודת מחקר עצמית. העבודה יכולה להיות מבוססת על ביצוע תצפית, שיחות, ראיונות, ניתוח טקסטואלי של טקסטים המתפרסמים במדיה הפופולארית (המודפסת או הדיגיטלית, באתרי האינטרנט או ברשתות החברתיות) או על התמקדות בארטיפקטים תרבותיים. מגוון האפשרויות הוא עצום. אישור נושא העבודה יתבצע על ידי הגשת הצעת מחקר (ראו סעיף 3). הינכם מוזמנים/מוזמנות לפנות לכל אורך הקורס למרצה או למתרגל כדי לדון בנושאי העבודה. אנו נשמח מאוד לסייע לכם/ן בחשיבה על נושא, בהנחיה, בהפנייה לחומרי קריאה ובבחירת המסגרת התיאורטית המתאימה. החיבור האקדמי שיוגש יכלול את המרכיבים הבאים: 1) הצגת נושא המחקר ותיאור המסגרת התיאורטית הרלוונטית לניתוחו, תוך הסתמכות על (לפחות) ארבעה פריטים אקדמיים רלוונטיים מהסילבוס [חובה או רשות] 2) תיאור אתנוגרפי, הצגת ממצאים 3) ניתוח של ממצאי המחקר והענקת פרשנות והסבר תיאורטי בעזרת חומרי הלימוד של הקורס. ניתוח זה חייב לכלול לפחות שלושה מאמרי חובה ושלושה מאמרי רשות. בנוסף, העבודה

חייבת לכלול (בחלק המבוא – הצגת הנושא, בתיאור הממצאים התייחסות מפורשת לתוכן מתוך שיעור אחד לפחות (כולל הפנייה של שם הדובר/ת ותאריך מדויק שבו הדברים נאמרו). ניתן (לא חובה, אך רצוי) לעשות שימוש במאמרים אקדמאיים שאינם נכללים בסילבוס, אך לא במקום שימוש בחומרים שצויינו. בסך הכל העבודה צריכה לכלול לפחות 10 פריטים ביבליוגרפיים מהסילבוס – מהם לפחות 3 מאמרי חובה ושלושה מאמרי רשות, והתייחסות מפורשת ללפחות תוכן משיעור אחד. אנו זמינים לרשותכם על מנת לסייע במציאת חומרי קריאה רלוונטיים.

אופציה נוספת היא כתיבת הצעת מחקר מפורטת לסוגיה חברתית-תרבותית בעלת זיקה למשבר הקורונה אשר הסטודנטים/יות אינם יכולים לבצע. מטרת תרגיל זה היא התנסות בכתיבת המבוא התיאורטי המקובל בכל הצעת מחקר ובהתאמת מסגרות תיאורטיות מתאימות לניתוח של סוגיות שונות. מי שיבחר/תבחר באופציה זו יקבל/תקבל דוגמאות להצעות מחקר. גם בעבודה זו חובה לעשות שימוש בלפחות לפחות 10 פריטים ביבליוגרפיים מהסילבוס – מהם לפחות 3 מאמרי חובה ושלושה מאמרי רשות, והתייחסות מפורשת ללפחות תוכן משיעור אחד. יצוין כי באופציה זו סביר להניח שמספר הפריטים האקדמיים שיידרשו כדי לנסח הצעת מחקר טובה ומשכנעת יהיה גדול יותר. היקף המטלה היא 7-8 עמודים, לא כולל את שער העבודה ורשימה ביבליוגרפית. יש לצרף כנספח חומרים כמו תיעוד ראיונות, תצפיות, תמונות, מסמכים וכד'. בדיקת המטלה כוללת, את אופן הצגת הנושא, ביצוע המחקר וטיב השימוש בתיאוריות ובמחקרים שנלמדו, אופן הצגת ממצאים, עומק הפרשנות התיאורטית, יצירתיות, מבנה העבודה ואיכות הכתיבה האקדמית. משקל המטלה הוא 50% מהציון הסופי. תאריך ההגשה יעודכן בהמשך.

קריאה בקורס:

חובת קריאה: בקורס שני סוגי טקסטים – מאמרי חובה ומאמרי רשות. כל חומרי הקריאה יעלו לאתר הקורס במודל. יש לקרוא את כלל מאמרי החובה. מאמרי החובה יידונו במהלך התרגול. בכל תרגול תציג קבוצת סטודנטים/יות (בזוגות או לפי חלוקה של המתרגל) את מאמר החובה ואת מאמרי הרשות. כל משתתפי/ות התרגול מחויבים/ות לקרוא את מאמר החובה לפני התרגול. סטודנטים/יות המציגים/ות רפרט מתבקשים לקרוא גם את מאמרי הרשות לאותו שבוע, להציג את עיקרם עבור משתתפי התרגול שלא קראו את מאמרי

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 339 }

הרשות ולשלב תכנים מהם בדיון שיערכו בתרגול. השתתפות פעילה מצד כל הסטודנטים/יות תסייע להבנת כלל המאמרים – מאמרי החובה ומאמרי הרשות, ותזכה אתכם/ן ב-10 אחוזים מציון הקורס הסופי. קריאת הרשות מספקת הרחבה נוספת להבנת מאמרי החובה ולחומר הנידון במפגשים עם המרצה ועם המרצים/ות אורחים/ות. רצוי מאוד לעיין במאמרי הרשות לפני התרגול, גם מכיוון שתהיו מחויבים/ות לעשות בהם שימוש במסגרת המטלה המסכמת, וגם - כי הם פשוט מרתקים!!.

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר ראשון

{ 340 }

מועדי השיעורים, תוכן ההרצאות ורשימת קריאה (מאמרי הרשות מסומנים ב- *)

טבלה מסכמת:

תאריך שיעור	נושא השיעור	תאריך תרגילים	חומר הקריאה לתרגיל + תאריכים אופציונליים למתן הנחיות למטלות והגשתן
18.10.20	שיעור מבוא	21.10.20	*Geertz, 1973; *Pylpa, 2020
25.10.20	המפנה האונטולוגי	28.10.20	שפירא, 2018; *אילת, 2004; *De Castro, 2004 - רפראט ראשון
1.11.20	החיים החברתיים של החפצים: אנתרופולוגיה של תרבות חומרית	4.11.20	El Or, 2012; *Kopytoff, 1986 - הנחיות לקראת מטלת פוסט/בלוג
8.11.20	סביבה, חברה	11.11.20	גוטקובסקי, גרוסגליק ושני, 2017; *Kottak, 1999
15.11.20	אנתרופוקן	18.11.20	Moore, 2016; *Haraway et al. 2016; *Chua and Fair, 2019; *דן, 2018
22.11.20	אתנוגרפיה רב-מינית	25.11.20	Kirksey and Helmreich, 2010; *Candea, 2012 - הגשת מטלת פוסט/בלוג + הנחיות להגשת הצעת מחקר.
29.11.20	STS, מדע, טכנולוגיה ופוסט-הומניזם	2.12.20	הנדל ומונטרסקו, 2019; *הרוואי, *Martin, 1991; 1997

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר ראשון

{ 341 }

Panter-Brick ;2019 ,רוזנטל, *and Eggerman, 2018	9.12.20	אנתרופולוגיה של רפואה	6.12.20
Paxson, H,2008; * Seaver 2018; *Berger and Monterescu, 2020 - הגשת הצעת מחקר (16/12) - הנחיות להגשת מטלה מסכמת	16.12.20	אתנוגרפיה של מיקרואורגניזמים ושל אלגוריתמים - הילכו שנים יחדיו בלתי אם נועדו ?	13.12.20 – חנוכה, אין שיעור. (הרצאה מוקלטת [א-סינכרונית] תשלח על ידי המרצה
Zaban, 2019; *Low, 2009; *מונטרסקו ופביאן, 2020	23.12.20	אנתרופולוגיה של מרחב ועירוניות: גבולות מרחביים וגבולות בין אנשים	20.12.20
Weiss, 2016; *Robbins, 2013; *גרוסגליק, 2016 - הגשת הצעת מחקר – מועד ב' (מי שלא עבר)	30.12.20	המפנה האתי	27.12.20
Tsing, 2015; * Appadurai, 2013	6.1.21	אנתרופולוגיה של כלכלה-פוליטית ויחסי כוח	3.1.21
Kaminer,2019 *Graeber, 2006	13.1.21	אנתרופולוגיה של כלכלה-פוליטית ויחסי כוח + סיכום הקורס ודין על עבודה מסכמת	10.1.21

מועד להגשת עבודה מסכמת יימסר עם תחילת הסמסטר

תוכן המפגשים ורשימות קריאה מפורטות

18.10, שבוע 1 - שיעור מבוא

קריאת רשות (2 פריטים):

Geertz, Clifford. (1973). "Thick Description: Toward an Interpretive Theory of Culture". In: *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*. New York: Basic Books. pp. 3-30

תיאוריות אנתרופולוגיות בצל משבר נגיף הקורונה:

Pylypa, Jen. (2020). "A Week in the Life of COVID-19 in Ottawa, Canada." *Anthropology Now* 12(1): 33-38.

25.10, שבוע 2 – המפנה האונטולוגי

קריאת חובה:

מתן שפירא. (2018). מורכבות אתנוגרפית היא אנחנו: המתודה הפרספקטיביסטית של ויווירוס דה קסטרו וביקורת הדקונסטרוקציה באקדמיה הישראלית. *תיאוריה וביקורת* 50. עמ' 493-510.

קריאת רשות:

1) De Castro, E. V. (2004). Exchanging perspectives: the transformation of objects into subjects in Amerindian ontologies. *Common knowledge*, 25(1-3), 21-42.

(2 מעוז, אילת, 2014. "בתי המקדש של הטפירים והמחשבות הסמויות של היער: המפנה האונטולוגי באנתרופולוגיה", מתוך דף הפייסבוק בחברת האדם – באנתרופולוגיה בישראל ובעולם. קישורים:

<https://www.facebook.com/IsrAnthro/posts/429848780477038/>

<https://www.facebook.com/IsrAnthro/posts/429852303810019>

1.11, שבוע 3 – החיים החברתיים של החפצים: אנתרופולוגיה של תרבות חומרית
קריאת חובה:

El Or, Tamar. (2012). "The soul of the Biblical sandal: on anthropology and style." *American Anthropologist* 114(3): 433-445.

קריאת רשות:

Kopytoff, Igor. (1986). The Cultural Biography of Things: Commoditization as Process. In: Appadurai, A. (ed.). *The Social Life of Things: Commodities in Cultural Perspective*. Cambridge: Cambridge UP. pp. 64-94.

8.11, שבוע 4 – סביבה, חברה
מרצה אורח – ד"ר לירון שני

קריאת חובה:

גוטקובסקי, נתליה, רפי גרוסגליק, ולירון שני. (2017). "לקראת פרדיגמה חברתית-סביבתית בישראל: הקדמה לגליון מיוחד על סביבה וחברה בישראל", *סוציולוגיה ישראלית* יח(2), עמ' 28-6.

קריאת רשות:

Kottak, Conrad P. (1999). "The new ecological anthropology." *American Anthropologist* 101(1): 23-35.

15.11, שבוע 5 – אנתרופוקן

קריאת חובה:

Moore, Amelia. (2016). "Anthropocene anthropology: reconceptualizing contemporary global change." *Journal of the Royal Anthropological Institute* 22(1): 27-46

קריאת רשות:

1) תמיר, דן. (2018). ברוכים הבאים לעידן האדם: מדעי הטבע, מדעי החברה ואתגרי החשיבה הסביבתית. *תיאוריה וביקורת* 50. עמ' 237-256.

2) Haraway, Donna, Noboru Ishikawa, Scott F. Gilbert, Kenneth Olwig, Anna L. Tsing, and Nils Bubandt. (2016). "Anthropologists are talking—about the Anthropocene." *Ethnos* 81(3): 535-564.

3) Chua, Liana, and Hannah Fair. (2019). "Anthropocene." Cambridge Encyclopedia of Anthropology.

22.11, שבוע 6 - אתנוגרפיה רב-מינית

מרצה אורחת – ד"ר אורית הירש-מציאולס

קריאת חובה:

Kirksey, S. Eben, and Stefan Helmreich. (2010). "The emergence of multispecies ethnography." *Cultural anthropology* 25(4): 545-576.

קריאת רשות:

1) Candea, Matei. (2010). "I fell in love with Carlos the meerkat": Engagement and detachment in human–animal relations." *American Ethnologist* 37(2):241-258.

2) Moore, Lisa Jean, and Mary Kosut. (2014). "Among the colony: Ethnographic fieldwork, urban bees and intra-species mindfulness." *Ethnography* 15(4): 516-539.

3) שני, לירון. (2019). איפה שיש אנשים יש זבובים: חרקים, אנשים ושאלת האתנוגרפיה הרב-מינית — המקרה של החקלאות בערבה. *תיאוריה וביקורת* 50. עמ' 65-88.

**** 25/11 - הגשת מטלת פוסט/בלוג + הנחיות להגשת הצעת מחקר ***

29.11, שבוע 7 – מדע, טכנולוגיה ופוסט-הומניזם

מרצה אורח - פרופ' דניאל מונטרסקו
קריאת חובה:

הנדל, אריאל ומונטרסקו דניאל. (2019). בעקבות הגביע הקדוש: יינות ילידיים, מדע והפוליטיקה הקולוניאלית של הזהות המקומית. *סוציולוגיה ישראלית* כ2. עמ' 107-135.

קריאת רשות:

1) הרוואי, דונה. (1997). "מניפסט לסייבורג: מדע, טכנולוגיה, ופמיניזם סוציאליסטי בשלהי המאה העשרים", מערב, גיליון 10 קישור:

<http://maarav.org.il/2010/04/25/%d7%9e%d7%a0%d7%99%d7%a4%d7%a1%d7%98->

[%d7%94%d7%a1%d7%99%d7%99%d7%91%d7%95%d7%a8%d7%92/](http://maarav.org.il/2010/04/25/%d7%9e%d7%a0%d7%99%d7%a4%d7%a1%d7%98-%d7%94%d7%a1%d7%99%d7%99%d7%91%d7%95%d7%a8%d7%92/)

2) Martin, Emily. (1991). "The egg and the sperm: How science has constructed a romance based on stereotypical male-female roles." *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 16(3): 485-501.

6.12, שבוע 8: אנתרופולוגיה של רפואה

מרצה אורחת – ד"ר ענת רוזנטל

קריאת חובה:

רוזנטל, ענת. (2019). "למעשה זוהי גישה הוליסטית": בריאות ופיתוח בטיפול בילדים יתומים ופגיעים במלאווי. מתוך: גז, יונתן; בר וייקס, רעות וכגן מניה (עורכים/ות). פיתוח בינלאומי באפריקה. חיפה: פרדס. עמ' 97-118.

קישור:

<https://kotar.cet.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=106010721#8.9553.6.default>

קריאת רשות:

Panter-Brick, Catherine, and Mark Eggerman. (2018). "The field of medical anthropology in Social Science & Medicine." *Social Science & Medicine* 196: 233-239.

שבוע 9 - אתנוגרפיה של מיקרואורגניזמים ושל אלגוריתמים - הילכו שנים יחדיו בלתי אם נועדו ?
שימו לב: ביום ראשון 13.12.20 – לא יתקיים שיעור סינכרוני [חנוכה]. הרצאה מוקלטת (א-סינכרונית) תשלח על ידי המרצה. תרגיל יתקיים, כרגיל, ביום רביעי 16.12.
קריאת חובה:

Paxson, H. (2008). Post-pasteurian cultures: The microbiopolitics of raw-milk cheese in the United States. *Cultural anthropology*, 23(1), 15-47.

קריאת רשות:

1) Seaver, Nick. (2018). "What should an anthropology of algorithms do?." *Cultural anthropology* 33(3): 375-385.

2) Berger, Noa, and Daniel Monerescu. (2020). "Bad Virus, Good Microbes: The Global Domestication of Yeast Cultures and the COVID-19 Pandemic." *Gastronomica* 20(3): 8-10.

*** 16/12 הגשת הצעת מחקר + - הנחיות להגשת מטלה מסכמת

20.12, שבוע 10 - אנתרופולוגיה עירונית

מרצה אורח: ד"ר הילה צבן

קריאת חובה:

Zaban, Hila. (2019). "The real estate foothold in the Holy Land: Transnational gentrification in Jerusalem." *Urban Studies*. 0042098019845614.

קריאת רשות:

1) Low, S. (2009). Maintaining whiteness: The fear of others and niceness. *Transforming Anthropology*, 17(2), 79-92.

2) דניאל מונטרסקו ורועי פביאן. (2020). נקודת הג'י: ג'נטריפיקציה וגלובליזציה בגבעת אנדרומה. מתוך: דניאל מונטרסקו (עורך). *עיר שסועה לה יחדיו: דו לאומיות בחיי היומיום ביפו. תל-אביב: בבל. עמ': 203-237.*

קישור:

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=107462579>

27.12, שבוע 11 - המפנה האתי
מרצה אורחת: ד"ר אריקה וייס
קריאת חובה:

Weiss, Erica. (2016). "There are no chickens in suicide vests': the decoupling of human rights and animal rights in Israel." *Journal of the Royal Anthropological Institute* 22(3): 688-706.

קריאת רשות:

1) Robbins, Joel. (2013). "Beyond the suffering subject: toward an anthropology of the good." *Journal of the Royal Anthropological Institute* 19(3): 447-462.

2) גרוסגליק, רפי. (2016). אזרחות-צרכנות? אוכל אורגני ותרבות גלובלית בישראל. *סוציולוגיה ישראלית* יז(2), עמ' 93–115.

3.1, שבוע 12 - אתנוגרפיה של חברה גלובלית – אתנוגרפיה חובקת עולם מהחקלאי ועד לצרכן
מרצה אורחת: גב' נועה ברגר

קריאת חובה:

Tsing, Anna L. (2015). *The Mushroom at the End of the World: On the Possibility of Life in Capitalist Ruins*. Princeton: Princeton University Press.
Pp. 1-11 (prologue); chapters 1; 7; 15; 17.

קישור:

<https://www-degruyter-com.ezproxy.bgu.ac.il/princetonup/view/book/9781400873548/10.1515/9781400873548-003.xml>

קריאת רשות:

Appadurai, Arjun. (2013). In my father's Nation: Reflections on Biography, Memory, Family. In: The Future as Cultural Fact: Essays on the Global Condition. New York: Verso. Pp. 101-111.

10.1, שבוע 13 - אנתרופולוגיה של כלכלה-פוליטית ויחסי כוח
מרצה אורח: ד"ר מתן קמינר

קריאת חובה:

Kaminer, Matan. (2019). "At the zero degree/Below the minimum: Wage as sign in Israel's split labor market." *Dialectical Anthropology* 43(3): 317-332.

קריאת רשות:

Graeber, David. (2006). "Turning modes of production inside out: Or, why capitalism is a transformation of slavery." *Critique of Anthropology* 26(1):61-85.

סיכום הקורס ודיון על עבודה מסכמת

תיאוריות ארגוניות ורשתות חברתיות

(מהדורה זמנית)

מספר קורס:

סמסטר ב' – 102-2-0091

פרופ' דניאל ממן

יום ג', 14:15-15:45

כיתה:

שעות קבלה

פרופ' דניאל ממן

יום ג' 13:00-14:00

חדר מספר: 370

טלפון: 08-6478244

e-mail: dmaman@bgu.ac.il

תיאור הקורס

הקורס יעסוק בתרומה התיאורטית והמתודולוגית של חקר רשתות חברתיות בחקר ארגונים. הגישה של רשתות חברתיות אינה ממוקדת בשחקנים אטומיסטים או במבנה-על אלא ביחסים שבין השחקנים היוצרים את המבנה החברתי. במסגרת הקורס נעמוד על המקורות התיאורטיים של גישת הרשתות החברתיות בחקר ארגונים, מושגיה המרכזיים והצלחותיה האמפיריות ונתמקד במיוחד ברשתות תוך-אירגוניות ובין-ארגוניות.

חובות הקורס:

נוכחות חובה, השתתפות פעילה וערה בכל השיעורים ובדיונים בכיתה.
במידה והקורסים יתקיימו באופן מקוון – כל המשתתפים מתבקשים לפתוח מצלמות.
במידה והקורסים יתקיימו בקמפוס עם השתתפות של חלק מהסטודנטים – בכל שבוע תגיע קבוצה אחרת לקמפוס והלומדים מרחוק ישתתפו תוך פתיחת מצלמות.
קריאה – קריאה שוטפת של פריטי החובה
יש להגיש 6 דוחות קריאה בהיקף של עד 400 מילה על פריטי קריאת הרשות. יש להגיש עד יום א' בשעה 10:00 – לפני השיעור הרלוונטי (כל דוח קריאה 5%, סה"כ 30% מהציון הסופי).
בכל שיעור מספר סטודנטים יציגו מאמרים מתוך רשימת מאמרי הרשות (10% מהציון הכללי).
עבודת בית – 60% מהציון הסופי....
הגשה עד.....

רשימת קריאה

מבוא לרשתות חברתיות – 2.3.2021

קריאת חובה

Kadushin, Charles, 2012, *Understanding Social Networks: Theories, Concepts and Findings*, Oxford, Oxford University Press, 3-12.

רט" ניקולאס כריסטאקיס, 2010 "ההשפעה הנסתרת של רשתות חברתיות"
https://www.ted.com/talks/nicholas_christakis_the_hidden_influence_of_social_networks?language=he

הנחות יסוד: היסטוריה, שחקנים וקשרים – 9.3.2021

קריאת חובה

Kadushin, Charles, 2012, *Understanding Social Networks: Theories, Concepts and Findings*, Oxford, Oxford University Press, 13-17

קריאת רשות

Emirbayer, Mustafa, 1997, "Manifesto for a Relational Sociology", *American Journal of Sociology*, 103, 2, 281-317.

מושגי מפתח: סמיכות, המופיליה, הדדיות, דיאדות וטריאדות 16.3.2021

קריאת חובה

Kadushin, Charles, 2012, *Understanding Social Networks: Theories, Concepts and Findings*, Oxford, Oxford University Press, 18-26.

קריאת רשות

**Beraman, Peter and James Moody, 2004, "Suicide and Friendships among American Adolescents", *American Journal of Public Health*, 94, 1, 89-95.

*McPherson, M, Smith-Lovin L. and Cook J.M, 2001, "Birds of Feather: Homophily in Social Networks", *Annual Review of Sociology*, 27: 415-444

מושגי מפתח: רשת מלאה, צפיפות, קשרים חלשים, חורים מבניים, מרכזיות, מולטיפלקסיטי

23.3.2021 – ותפקידים

קריאת חובה

Kadushin, Charles, 2012, *Understanding Social Networks: Theories, Concepts and Findings*, Oxford, Oxford University Press, 27- 43.

קריאת רשות

*Burt, Ronald S. 2012, "Network-Related Personality and the Agency Question: Multirole Evidence from a Virtual World", *American Journal of Sociology*, 118, 3, 543-591.

**Padgett, John F. and Cristopher Ansell K, 1993, "Robust Action and the Rise of the Medici, 140-1434", *American Journal of Sociology*, 98, 6, 1259-1319.

6.4.2021 מושגי מפתח: הרשת הבין-אישית, קשרים חזקים

קריאת חובה:

Marsden, Peter V., 1987, "Core Discussion Networks of Americans", *American Sociological Review*, 52, 122-131

קריאת רשות

*McPherson, Miller, Smith-Lovin Lynn, and Matthew Brashears, 2006, "Social Isolation in America: Changes in Core Discussion Networks over Two Decades", *American Sociological Review*, 71, 353-375

13.4.2021- העולמות הקטנים

קריאת חובה

Kadushin, Charles, 2012, *Understanding Social Networks: Theories, Concepts and Findings*, Oxford, Oxford University Press, 35, 108-134.

קריאת רשות

סרט "שש דרגות של הפרדה" (לחפש עותק עם תרגום לעברית)
<http://topdocumentaryfilms.com/six-degrees-of-separation/>

20.4.2021 – הפוזיה והשפעה

קריאת חובה

Kadushin, Charles, 2012, *Understanding Social Networks: Theories, Concepts and Findings*, Oxford, Oxford University Press, 135-161.

קריאת רשות

סרט: ניקולאס כריטאקיס, "כיצד רשתות חברתיות מנבאות מגיפות"
https://www.ted.com/talks/nicholas_christakis_how_social_networks_predict_epidemics?language=he

27.4.2021 – רשתות חברתיות וירטואליות וממשיות

קריאת חובה

Scott Golder and Michael Macy, 2014, "Digital Footprints: Opportunities and Challenges for Online Social Research", *Annual Review of Sociology*, 40, 129-152.

קריאת רשות

11.5.2021 ו-4.5.2021 – רשתות חברתיות ושוק העבודה

קריאת חובה

David, Knoke, 2012, *Economic Networks*, Cambridge, Polity, 28-41.

קריאת רשות

Granovetter M. 1995, *Getting A Job: A Study of Contacts and Careers*, Chicago, The University of Chicago, 139-182.

Kmec, Julia A. and Lindsey B. Trimble, 2009, "Does it Pay to Have a Network Contact? Social Network Ties, Workplace Racial Context, and Pay Outcomes", *Social Science Research*, 38, 266-278.

רשתות תוך אירגוניות – 18.5.2021 ו-25.5.2021

קריאת חובה

David, Knoke, 2012, *Economic Networks*, Cambridge, Polity, 81-110

קריאת רשות

** Tsai Wenpin, 2001, "Knowledge Transfer on Intraorganizational Networks: Effects of Network Position and Absorptive Capacity on Business Unit Innovation and Performance", *Academy of Management Journal*, 44, 996-104.

**Burt, Ronald S. 2004, "Structural Holes and Good Ideas", *American Journal of Sociology*, 110, 2, 349-99.

Flap, Henk D. and Beate Volker, 2001, "Goal Specific Social capital and Job Satisfaction Effects of Different Types of Networks on Instrumental and Social Aspect of Work," *Social Networks*, 23: 297-320.

Ibarra, Herminia, 1993, "Personal Networks of Women and Minorities in Management: A Conceptual Framework", *Academy of Management Review*, 18 (1), 56-87.

רשתות בין ארגוניות – 1.6.2021 ו-8.6.2021

קריאת חובה

David, Knoke, 2012, *Economic Networks*, Cambridge, Polity, 111-156.

קריאת רשות

**Loscocco, Karyn, Shannon M. Monnat, Gwen Moore and Kristen B. Lauber, 2009, "Enterprising Women: A Comparison of Women's and Men's Small Business Network", 23: 388-411.

**Daniel Maman, 1999, "Research Note: Interlocking Ties within Business Groups in Israel – A Longitudinal Analysis, 1974-1987", *Organization Studies*, 1999 20 (2), 323-339.

ולטר ר. פאואל, קנת ו. קופוט ולור סמית-דור, 2010, "שיתוף פעולה בין-ארגוני ומקום החדשנות: רשתות למידה בביוטכנולוגיה", ניצה ברקוביץ (עורכת), *סוציולוגיה של ארגונים – מקראה*, רעננה, האוניברסיטה הפתוחה.

רשתות גלובליות (תלוי בקצב ההתקדמות)

David, Knoke, 2012, *Economic Networks*, Cambridge, Polity, 157-186.

Kick Edward L. Laura A. McKinney, Steve McDonald and Andrew Jorgenson, 2011, "A Multiple-Network Analysis of the World System of Nations 1995-1999" John Scott and Peter Carrington (eds.), *The Sage Handbook of Social Network Analysis*, Thousand Oaks, Sage, 311-327.

Nina Bandelj and Matthew Mahutga, 2012, "Structures of Globalization: Evidence from the Worldwide Network of Bilateral Investment Treaties (1959-2009)", *International Journal of Comparative Sociology*,

Yair Gad and Daniel Maman, 1996, The Persistent Structure of Hegemony in the Eurovision Song Contest, *Acta Sociologica*, 39, 309-325.

סיכום: 15.6.2021

קריאת חובה

Stephen P. Borgatti, Daniel J. Brass and Daniel S. Halgin, 2014, "Social Network Research: Confusions, Criticisms, and Controversies", *Research in the Sociology of Organization*, 40, 1-29.

Stephen P. Borgatti and Pacey C. Foster, 2003, "The Network Paradigm in Organizational Research: A Review and Typology", *Journal of Management*, 29 (6), 991-1013.

תיאוריות סוציולוגיות

2 נק"ז

מרצה: ד"ר רון דודאי
מתרגלים: רוני שפנר, ג'נינה מאלו

סמסטר א'
יום א' 16:00 – 14:00

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בתיאוריות סוציולוגיות בת-זמננו. במהלך הקורס נעסוק בשורה של מושגים וגישות סוציולוגיות אשר הוצעו על ידי חוקרים וחוקרות על מנת להבין את ההתפתחויות החברתיות, פוליטיות, כלכליות וטכנולוגיות בעולם מסביבנו. בין השאר נבחן מושגים כגון חברת הסיכון, חברת המעקב, והפרקריאט; נדון בחשיבות של הון חברתי ובאופן בו פניקות מוסריות משפיעות על החברה; נציע הסברים סוציולוגיים לשינוי המפה הפוליטית במדינות רבות בשנים האחרונות; נראה כיצד תיאוריות סוציולוגיות יכולות להסביר תהליכים חברתיים אירוניים כמו נבואות המגשימות את עצמן והשלכות בלתי מתוכננות; ונבין, באמצעות הסוציולוגיה של האסון, כיצד "אסונות טבע" הם למעשה אסונות חברתיים.

דרישות הקורס:

הגשת תגובות קריאה – 20 אחוז

הצגת מאמר (בזוגות) בתרגיל – 20 אחוז

עבודה מסכמת – 60 אחוז

תוכנית הקורס ורשימת קריאה:

1) באופן תיאורטי: מה זה תיאוריה? מה זה תיאוריה סוציולוגית?

קריאת רקע להרצאה:

Du Bois, W. E. B. (2000 [1905]). Sociology hesitant. *boundary* 27(3):37-44.

Swedberg, R. (2016). Before theory comes theorizing, or how to make social science more interesting. *The British journal of sociology*, 67(1):5-22.

קריאה לתרגיל:

Krause, M. (2016). The Meanings of Theorizing, *The British journal of sociology*, 67(1):23-29.

(2) מהחברה התעשייתית לחברת הסיכון:

קריאת רקע להרצאה:

Beck, U. (1992). From industrial society to the risk society: Questions of survival, social structure and ecological enlightenment. *Theory, culture & society*, 9(1), 97-123.

קריאה לתרגיל:

אולריך בק (2011), לחיות בחברת הסיכון העולמית, בתוך: קוסמופוליטיות: תיאוריה ביקורתית למאה ה-21.

(3) מהפרולטריון לפרקריאט:

קריאת רקע להרצאה:

Standing, G. (2016). *The Precariat: The New Dangerous Class*. Bloomsbury Publishing, Ch.1, "The Precariat" (pp.1-30)

קריאה לתרגיל:

Standing, G. (2016). *The Precariat: The New Dangerous Class*. Bloomsbury Publishing, Ch. 4 "Migrants: victims, villains or heroes" (pp.90-114).

(4) חברת המעקב, מהפנאופטיקון לאלגוריתם

קריאת רקע להרצאה:

מישל פוקו, "הפנאופטיות", בתוך: *לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר*, עמ' 243-280, רסלינג 2015.

קריאה לתרגיל:

Zuboff, S. (2015). Big other: surveillance capitalism and the prospects of an information civilization. *Journal of Information Technology*, 30(1):75-89.

(5) מהוון כלכלי להון חברתי:

קריאת רקע להרצאה:

רוברט פאטנם, "התפוררות המעורבות האזרחית בארצות-הברית של ימינו", סוציולוגיה ישראלית ז(2), 2006, עמ' 381-396.

Pierre Bourdieu (1986). "The Forms of Capital", in Richardson, J., *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*, pp. 241–58

קריאה לתרגיל:

Sander, T. H., & Putnam, R. D. (2010). Democracy's Past and Future: Still Bowling Alone?-The Post-9/11 Split. *Journal of Democracy*, 21(1):9-16.

(6) מימין/שמאל ל-somewheres versus anywhere:

קריאת רקע להרצאה:

Goodhart, D. (2017). *The road to somewhere: the populist revolt and the future of politics*. Oxford University Press, ch.1 – "The Great Divide" (pp.1-18).

Nigel Dodd , Michele Lamont and Mike Savage (2017). Introduction to Special Issue – The Trump/Brexit moment: Causes and Consequences, *British Journal of Sociology* 68:3-10.

קריאה לתרגיל:

Hochschild, A. R. (2016). The ecstatic edge of politics: sociology and Donald Trump. *Contemporary Sociology*, 45(6), 683-689.

7) ממדינת הרווחה למדינת הענישה:

קריאת רקע להרצאה:

Garland, D. (1996). The Limits of the Sovereign State: Strategies of Crime Control in Contemporary Society. *The British journal of criminology*, 36(4):445-471.

Wacquant, L. (2010). Crafting the neoliberal state: workfare, prisonfare, and social insecurity, *Sociological Forum* 25(2):197-220

קריאה לתרגיל:

Garland, D. (2000). The culture of high crime societies. *British journal of criminology*, 40(3), 347-375.

8) פניקה מוסרית והכחשה חברתית:

קריאת רקע להרצאה:

Cohen, S. (1972). *Folk devils and moral panics*. Routledge, pp.1-4, 216-233.
Cohen, S. (2001). States of Denial: Knowing about Atrocities and Suffering, *Polity*, pp.76-116.

קריאה לתרגיל:

Norgaard, K. M. (2006). "We don't really want to know" environmental justice and socially organized denial of global warming in Norway. *Organization & Environment*, 19(3), 347-370.

9) תיאוריה של אירוניות חברתיות: כיצד נבואות מגשימות את עצמן ומה ההשלכות של השלכות בלתי צפויות קריאת רקע להרצאה:

Merton, R. (1936). The unanticipated consequences of purposive social action. *American sociological review*, 1(6), 894-904.

Merton R (1948). The Self-Fulfilling Prophecy, *Antioch Review* 8(2):193-210

Marx, G. T. (1981). Ironies of social control: Authorities as contributors to deviance through escalation, nonenforcement and covert facilitation. *Social problems*, 28(3):221-246.

קריאה לתרגיל:

Chouvy, P. A. (2013). A typology of the unintended consequences of drug crop reduction. *Journal of Drug Issues*, 43(2):216-230.

10) סוציולוגיה של מחאה:

קריאת רקע להרצאה:

Moss, D. M., & Snow, D. A. (2016). Theorizing social movements. In *Handbook of contemporary sociological theory* (pp. 547-569)..

קריאה לתרגיל:

Milkman, R. (2017). A new political generation: Millennials and the post-2008 wave of protest. *American Sociological Review*, 82(1):1-31.

11) סוציולוגיה של האסון: אסונות טבע ואסונות חברתיים

קריאת רקע להרצאה:

Klinenberg, E. (1999). Denaturalizing disaster: A social autopsy of the 1995 Chicago heat wave. *Theory and Society*, 28(2):239-295.

קריאה לתרגיל:

Simon, J. S. (2007). Wake of the Flood: Crime, Disaster, and the American Risk Imaginary after Katrina. *Issues Legal Scholarship*, 6, i.

12) סוציולוגיה ציבורית: מה התועלת – והנזק – של תיאוריות סוציולוגיות?

קריאה לתרגיל:

Burawoy, M. (2005). For public sociology. *American sociological review*, 70(1):4-28.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר ראשון

{ 364 }

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 365 }

תואר שני

אנתרופולוגיה של זיכרון – שואה ורצח-עם

סמינר מ.א. – סמסטר ב'

יום שלישי 10.00 – 12.00

מרצה: פרופ' ג'קי פלדמן.

טלפון ומייל: 08-647-2083, ifeldman@bgu.ac.il

שעות קבלה: יום ג' 14.00 – 15.00. בנין 72 חדר 382

נכון לעכשיו, הקורס מבוסס על מפגשים שבועיים בכיתת הלימודים. במידה שהמצב הבריאותי לא יאפשר זאת, יחולו גם שינויים במבנה הקורס ובאופי המטלות.

הנצחת העבר משחקת תפקיד מרכזי בעיצוב התרבות. הקורס ינתח את הצורות המשתנות של זיכרון השואה, ייצוגה והנצחתה. בין התופעות שייחקרו: סוגי עדות, טקסי ואתרי הנצחה, תיירות שואה, מוזיאונים, השואה במדיה דיגיטלית, בדיחות שואה, והפוליטיקה של רצח עם בישראל. הקורס יחקור איך זיכרון השואה מתכתבת עם מקרים אחרים של רצח עם, אלימות המונית וטראומה. סטודנטים יערכו תצפיות סביב יום השואה, יסכמו מאמרים ויציגו אותם בכיתה, ויכתבו עבודה סופית המבוססת על מחקר אימפירי.

מילות מפתח: זיכרון קולקטיבי, שואה, רצח עם, הנצחה, טראומה, עדות, פוליטיקה של זיכרון

The commemoration of the past plays a central role in the collective work of culture. The course will critically evaluate the changing forms of Holocaust testimony, representation and commemoration. Among the phenomena to be studied are: ceremonies, Holocaust tourism and museums, the Holocaust in

digital media, Holocaust humor, and the politics of genocide in Israel. The course will also comparatively explore other commemorations of mass violence, trauma, and genocide. Students will conduct observations around Yom Hashoah, summarize and present articles in class and write an empirically-based final paper.

חובות הקורס ומבנה הציון:

1. נוכחות חובה והשתתפות פעילה בכיתה (כולל העלאת שאלות על כל מאמר למודל לפני השיעור), הצגת מאמר אחד בכיתה (15%) והשתתפות בסיור אחד (במידה ויתאפשר).
2. עבודת אמצע סמסטר (כ-5 עמודים) הסוקר מופע של זיכרון סביב יום השואה, יום העצמאות או יום הנקבה (20%).
3. עבודת סיום על אתר/פרקטיקה של זיכרון שואה/רצח-עם הכוללת מרכיב אתנוגרפי או סידרת ראיונות (65%).

פירוט התכנים:

השיעור יפרט גישות שונות לזיכרון הקולקטיבי של שואה ורצח עם. בעוד חלק גדול מהשיעורים יעסקו בזיכרון השואה, ייעשו השוואות עם זיכרון של אירועי רצח עם אחרים. נקדיש זמן לשאלות של השפעת הטכנולוגיה והתקשורת הגלובלית על זכרונות השואה ורצח עם.

מבין השאלות שנדון בהן: איך משקפות ומבנות פרקטיקות הנצחה הבנות ושינויים היסטוריים בחברה הישראלית ובתרבותה? האם כל הזכרים שווים? איזה משקל יש למייסדי אתרים ולאמרגני טקסים בעיצוב משמעות? באיזו מידה מבטאים טקסים ואתרי זיכרון את הכוחות ההגמוניים של החברה? איך מבטאות קבוצות מוכפפות או מודחקות את התנגדותם

באמצעות הנחת זכרונות שונים בשטח? מהם הדפוסים העיקריים של זיכרון פלסטיני? מה קורה בהתנגשות בין הזכרונות סביב פרקטיקות דומות או אתרים משותפים? ביבליוגרפיה ראשונית (הרשימה תעודכן לקראת סוף סמסטר א):

בן-זאב, אפרת. 2003. "הפוליטיקה של הטעם והריח - טקסי שיבה פלסטיניים לכפרים שחרבו", אלפיים 25 ע' 73-88.

בשיר, בשיר ועמוס גולדברג. 2016. "מבוא: על האפשרות לדבר את השואה והנכבה יחד", עמ' 7-18. "הרהורים על זיכרון, טראומה ולאומיות בישראל/פלסטין", עמ' 19-52, בתוך השואה והנכבה: זיכרון, זהות לאומית ושותפות יהודית-ערבית, ון ליר, ירושלים.

זרטל, עידית. (2002) *אומה והמוות*. תל-אביב: דביר. 225-284.

נורה, פייר. (1993) בין זיכרון והיסטוריה: מחוזות הזיכרון. *זמנים* 45: 5-19.

פלדמן, ג'קי. "עכשיו יש גשר ביניהם: השביל המחבר בין יד ושם להר הרצל", זיכרון, השכחה ו[ה]בניית המרחב, חיים יעקובי וטובי פנסטר, עורכים, תל-אביב, מכון ון ליר/הקיבוץ המאוחד, 2011, עמ' 56-78. שגב, תום. המליון השביעי: הישראלים והשואה, ירושלים, כתר, 1991.

Alexander, Jeffrey. The Social Construction of "Holocaust" and Other Mass Murders, <https://www.youtube.com/watch?v=-558b9FIQIY>

Assmann, Jan. (2006). "Introduction: What is 'Cultural Memory'?" in J.

Assmann, *Religion and Cultural Meaning*, Stanford University Press, Stanford, pp.1-30.

Benzaquen, Stephane. 2015. Post, Update, Download: Social Media and the Future of Auschwitz Remembrance In: *Auschwitz Heute - Dzisiaj – Today*. Memorial book project of the BPB (Bundeszentrale für politische Bildung), Berlin: Hentrich & Hentrich, pp.135-148.

- David, Lea. 2020 The Emergence of the 'Dealing With the Past' Agenda: Sociological Thoughts on its Negative Impact on the Ground. *Modern Languages Open*, 2020(1): 19 pp. 1–14. DOI: <https://doi.org/10.3828/mlo.v0i0.321>
- Feldman, Jackie. (2010). "Nationalizing Personal Trauma, Personalizing National Redemption: Performing Testimony at Auschwitz-Birkenau." In *Remembering Violence: Anthropological Perspectives on Intergenerational Transmission*, edited by Nicolas Argenti, and Katharina Schramm, 103–128. New York; Oxford: Berghahn Press.
- Friedlander, S. (1998) "The Shoa: Between Memory and History" in: *Breaking Crystal: Writing and Memory after Auschwitz*. E. Sicker, (ed.) Urbana: University of Illinois Press. Pp. 345-359.
- Gutman, Yifat. (2017). *Memory Activism: Re-imagining the Past for the Future in Israel-Palestine*, Vanderbilt University Press.
- Hayden, R.M. (2007) "Moral vision and impaired insight." *Current Anthropology* 48:105-131.
- Hirsch M. (2000) "Surviving Images: Holocaust Photographs and the Work of Post Memory" in B. Zelizer ed. London: Athlone Press. 215-246
- Huyssen, Andreas (1994). "Monument and Memory in a Postmodern Age", in James E. Young, ed., *The Art of Memory: Holocaust Memorials in History*, Prestel: Munich and New York, pp. 9-18.
- Kansteiner, Wulf. (2018). "The Holocaust in the 21st Century: Digital Anxiety, Transnational Cosmopolitanism, and Never Again Genocide without Memory." In *Digital Memory Studies: Media Pasts in Transition*, edited by Andrew Hoskins, 110–140. New York: Routledge.
- Khalili, Laleh (2004) "Grass-roots Commemoration: Remembering the Land in the Camps of Lebanon." *Journal of Palestine Studies* 34: 6-22.

- Kidron, Carol A. (2009) "Toward an Ethnography of Silence The Lived Presence of the Past among Holocaust Trauma Descendants in Israeli." *Current Anthropology* 50:1, 5-27.
- Langer, L. L. (1991) *Holocaust Testimonies: The Ruins of Memory*. New Haven: Yale University Press. Pp.1-38
- Levy, Daniel and Natan Sznajder. 2002. "Memory Unbound: The Holocaust and the Formation of Cosmopolitan memory." *European Journal of Social Theory* 5(1): 87-106.
- Masalha, Nur. 2008. "Remembering the Palestinian Nakba: Commemoration, Oral History and Narratives of Memory", Holy Land Studies: A Multidisciplinary Journal, Volume 7, Number 2: 123-156.
- Pinchevski, Amit. 2019. *Transmitted Wounds: Media and the Mediation of Trauma*. New York: Oxford University press.
- Rothberg, Michael. 2009. *Multidirectional Memory: Remembering the Holocaust in the Age of Decolonization*, Stanford: Stanford University Press.
- Slyomovics, Susan. 1998. *The Object of Memory: Arab and Jew Narrate the Palestinian Village*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press. Pp. ??
- Tirosh, Noam. 2018. "iNakba, mobile media and society's memory", *Mobile Media & Communication*, Vol. 6(3): 350–366.
- Zandberg, E. 2006. Critical laughter: Humor, popular culture and Israeli Holocaust commemoration. *Media, Culture & Society*, 28(4): 561–579.
- Zelizer, B. (1998) *Remembering to Forget: Holocaust Memory Through the Camera's Eye*. University of Chicago Press. Pp.-1-15.

גישות למחקר איכותני עבור תואר שני

פרופ' יעל השילוני-דולב

מס' קורס: 102.2.0017

סמסטר א, יום ג' 14:00-16:00

שעת קבלה יום ג 12:00-13:00 (בתאום מראש)

תיאור הקורס:

מטרת הקורס היא הכרת שיטות המחקר האיכותניות על יתרונותיהן, מגבלותיהן, והדילמות הפרקטיות והאתיות שהן מעלות. במהלך הקורס נדון בהיבטים התאורטיים והיישומיים של שיטות מחקר אלו ונכיר כלי מחקר שונים לאיסוף נתונים כגון: ראיונות וקבוצות מיקוד ושיטות שונות לניתוח של טקסטים וחומרים ויזואליים. כמו כן נתעמק בתהליך הכתיבה, והאופן בו הכתיבה מקשרת בין מתודולוגיה, ממצאים ותיאוריה. הקורס ישלב למידה תאורטית עם התנסות מעשית בשיעור עצמו.

דרישות הקורס:

נוכחות והשתתפות פעילה בשיעורים.

הגשת שני תרגילים במהלך הסמסטר:

1. תרגול בכתיבת שאלות לראיון – 20% מהציון הסופי

2. קריאת המדריך לכתיבת מאמר אקדמי בשיטה איכותניות שפורסם על ידי כתב העת Journal of Marriage and Family. בחירת מאמר המשתמש בשיטה איכותניות ובחינתו לנוכח דרישות כתב העת. האם כל הדרישות מולאו? 20% מהציון הסופי כתיבת עבודה מסכמת בתום הקורס. על העבודה להוכיח הבנה מתודולוגית ויכולת לבחינה של התהליך המחקרי ושיפורו תוך כדי תנועה. העבודה הסופית יכולה להיות מחקר פיילוט לקראת כתיבת התזה או סמינריון מחקר. על העבודה לכלול ניתוח של; ראיון, קבוצת מיקוד, כתבה, תמונה, אתר, סרטון, חלון ראווה, קופת צדקה, תפריט במסעדה או כל "מוצר" תרבותי אחר, מילולי, ויזואלי או משולב, על פי אחת השיטות שנלמדו בקורס. הוראות הכנה מדויקות יינתנו בהמשך. 60% מהציון הסופי

הרכב ציון הקורס:

20% עבור כל תרגיל אמצע (יחד 40% מהציון הכללי)

60% עבודה מסכמת.

מבנה הקורס

פתיחה

אפיסטמולוגיה, אונטולוגיה ומתודולוגיה: מה בין שיטות מחקר כמותיות לאיכותיות?

צבר בן יהושע נעמה, 2001. מבוא: ההיסטוריה של המחקר האיכותי, השפעות וזרמים. בתוך: צבר בן-יהושע נעמה (עורכת) מסורות וזרמים במחקר האיכותי. ת"א: דביר. במודל

שקדי אשר, 2004. מילים המנסות לגעת, מחקר איכותני – תיאוריה ויישום. הוצאת רמות, ת"א. פרק 1.

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=92549046&sSelectedTab=tdBookInfo#150.4647.6.default>

בסוף השיעור הראשון יש להכין בבית שאלות לראיון חצי מובנה

איסוף ממצאים

ראיונות

צבר בן-יהושע, נעמה. 1990. "הריאיון" בתוך המחקר האיכותי בהוראה ובלמידה. גבעתיים: מסדה. עמ' 63-71. במודל

Seidman, I. (2005). Technique isn't everything but it's a lot (Chapter 6). In *Interviewing as Qualitative research*. Teachers College Press. 3rd edition.
<http://wtf.tw/ref/seidman.pdf>

הרצוג, ח' (2014). דרכים לדעת-דמיון של התנגדות: מבט פמיניסטי על ריאיון העומק בחברה מרואיינת. בתוך: קרומר-נבו, מ', לביא-אג'אי, מ' והקר, ד, (עורכות). מתודולוגיות מחקר פמיניסטיות (עמ' 32-53). תל אביב: הקיבוץ המאוחד (מגדרים).
<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=100394787&sSelectedTab=tdBookInfo#33.8681.6.default>

קבוצות מיקוד –

Frances Montell, 1999. Focus Group Interviews: A New Feminist Method. *NWSA Journal*. Vol. 11, No. 1, pp. 44-71

במודל

Rebecca Kook, Ayelet Harel-Shalev, Fany Yuval. 2019. Focus groups and the collective construction of meaning: Listening to minority women. *Women's Studies International Forum* 72 (2019) 87–94

במודל

Raz, Aviad E. and Schicktanz, Silke(2009) 'Lay perceptions of genetic testing in Germany and Israel: the interplay of national culture and individual experience', *New Genetics and Society*, 28: 4, 401 — 414

במודל

Anand Layana, 2013. Feminist Methodological Approach towards Focus Group Interview Research. *International Journal of Scientific and Research Publications*, Volume 3, Issue 9.

במודל

Mixed methods

קפלן עמית, כרכבי מהא ואחרות (2020) להפוך עבודות שקופות לנראות: הסרת חסמים סמויים המונעים השתלבות שוויונית של נשים בישראל בשוק העבודה. דוח מסכם. ון-ליר, מרכז שוות.

Sharlene Hesse-Biber, 2010. Qualitative Approaches to Mixed Methods Practice

Qualitative Inquiry, 16(6) 455–468.

במודל

Hall, R. (2020). *Mixing Methods in Social Research: Qualitative, Quantitative and Combined Methods*. SAGE Publications Limited.

מחקר השוואתי

Hashiloni-Dolev, Y., and Schicktanz, S. 2017. A cross-cultural analysis of Posthumous Reproduction (PHR) regulation: The significance of the gender and margins of life perspectives. *Reproductive Biomedicine and Society* 4: 21-32

במודל

Candea, M. (2018). *Comparison in Anthropology*. Cambridge University Press.

ניתוח ממצאים: ניתוח שיח, ניתוח נרטיבי ורטורי ותיאוריה המעוגנת בשדה

שקדי, אשר 2003. 'עקרונות ניתוח הנתונים' (פרק 5), מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני – תיאוריה ויישום. תל-אביב: רמות: עמ' 93-102

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=92549046&sSelectedTab=tdBookInfo#150.4647.6.default>

שיח

רגב, מוטי (2011). סוציולוגיה של התרבות, מבוא כללי. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמודים 75-93.

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=102603811#2.6140.6.default>

תירוש, יופיי (תשס"א), "סיפור של אונס, לא יותר", על הפוליטיקה של ייצוג טקסטואלי", משפטים לא (3) עמ': 579-622. במודל

פוקו, מ. (1996). *הרצון לדעת: תולדות המיניות* (כרך 1). תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד (הקדמה ופרק ראשון)

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=96777424#7.13.6.default>

ניתוח נרטיבי

גבריאלה ספקטור-מרזל (2012). הסיפור אינו כל הסיפור: תעודת הזהות הנרטיבית. *מגמות* מ"ח כרך 2, 227-250.
במודל

ניתוח תמתי ותיאוריה המעוגנת בשדה

גבתון, דן. 2001. "תיאוריה המעוגנת בשדה: משמעות תהליך ניתוח הנתונים ובניית התיאוריה במחקר איכותי. בתוך נעמה צבר בן-יהושע (עורכת) מסורות וזרמים במחקר האיכותי. ת"א: דביר 195-227.
במודל

שרה שמעוני, תיאוריה המעוגנת בשדה. פרק 5 בתוך, נעמה צבר בן-יהושע (עורכת). מסורות וזרמים במחקר האיכותי תפיסות, אסטרטגיות וכלים מתקדמים. 2016. רעננה: מכון מופ"ת. בספריית ארן

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=103297040>

מצגת להכרת תוכנות ממוחשבות לניתוח במחקר איכותני

גולדשטיין, אולז'ן, 2010. כלים ממוחשבים לצרכי מחר איכותני. המרכז הישראלי למחקר איכותני של האדם והחברה, אוניברסיטת בן-גוריון, מכון מופ"ת והמכללה האקדמית לחינוך ע"ש ק"י.
במודל

סמינר, ניתוח ויזואלי וקריאה חתרנית

רגב, מוטי (2011). סוציולוגיה של התרבות, מבוא כללי. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמודים 45-75

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=102603811#2.6140.6.default>

בארט, רולאן (1998). מיתולוגיות. ת"א: בבל. "אבקות כביסה וחומרי ניקוי" פוטוגניות אלקטורלית" עמ' 48-50, 198-200. במודל

הול סטיוארט (1993) "הצפנה ופענוח". בתוך ליבס תמר וטלמון מירי (עורכות), תקשורת כתובות: טלוויזיה כסביבה של חיי היומיום. ת"א: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 390-401 במודל

פיסק, ג. (1991) "פוסטמודרניזם וטלוויזיה" בתוך ליבס תמר וטלמון מירי (עורכות), תקשורת כתובות: טלוויזיה כסביבה של חיי היומיום. ת"א: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 206-221. לצלם

קריאה נוספת

Nitza Berkovitch, Anat Waldman & Niza Yanay (2012): The politics of in)visibility: On the blind spots of women's discrimination in the academy, Culture and Organization, DOI:10.1080/14759551.2011.644669

(Goffman's method of image perception)

במודל

לביא-דינור, ע. וקרניאל, י. (2009). "הזכות לדעת מול הצורך בנחמה – עיתונאים ורופאים בין פרופסיונליות לפטריטיזם: סיקור מחלתו של ראש הממשלה אריאל שרון בעיתונות הכתובה בישראל" מסגרות מדיה, 3, 83-123.

ליבליך, ע. תשנ"ח. 'נוער כותב על 'האיש הראשון שמת משלום' ואליו: מכתבי הנוער בשבוע שלאחר רצח רבין'. בתוך, ליברמן, י. (עורך). רצח פוליטי – רצח רבין ורציחות פוליטיות במזרח התיכון. תל-אביב: עם-עובד. עמ' 80-106.

קנטור, רותי (2005). "תרבות חזותית מיליטריסטית". בתוך, גור, חגית (עורכת). מיליטריזם בחינוך. ת"א: בבל.

קמה עמית וברק-ברנדס, סיגל (2012). אילוף הבושה: הפרשות הגוף, פרסום ומסרים תרבותיים, *מסגרות מדיה* 9: 69-97.

שיטות מלימודי התקשורת – מסגור וצפייה אתנוגרפית

Scheufele, D. A. (1999). Framing as a Theory of Media Effects. *Journal of Communication*, 49, 1, pp. 103-122.

Liebes, T., Livingstone, Sonya. (1998). European soap operas: The diversification of a genre. *European Journal of Communication*, 13(2), 147-180.

קריאה נוספת

גפן קושילביץ, ש. (2005). "מהקרבה לקורבן: תפקוד התקשורת בסיקור השכול באסונות צבאיים". בתוך: לבל, א. (עורך). ביטחון ותקשורת, דינמיקה של יחסים. באר-שבע: מכון בן-גוריון לחקר ישראל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, עמ' 284-309.

ליבס, ת. ובר-נחום (1998). "תקשורת מפרגנת: סוכל ניסיון פיגוע בחוף ניצנים". בתוך ד. כספי וי. לימור (ע'), אמצעי תקשורת המונים בישראל. האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 393-406.

קדמן, י. (1998). "תפקיד העיתונות בעיצוב סדר-היום בנושאי רווחה". בתוך ד. כספי וי. לימור (ע'), אמצעי תקשורת המונים בישראל. מקראה. האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 594-579.

מחקר במרחב המקוון

Mann, Chris and Stewart, Fiona (2000). *Internet Communication and Qualitative Research: A Handbook for Researching Online*. London: Sage. Chapter 2.

Lahav-Raz, Yeela. "The prosumer economy and the sex industry: the creation of an online community of sex prosumers." *Journal of Cultural Economy* 12.6 (2019): 539-551.

במודל

קריאה נוספת

ויסמן, כ' (2010). יפה בוורוד ויפה בשחור: קהילות המבוססות על ביצוע זהויות-מגדר בבלוגים ישראליים. האגודה הישראלית ללימודים פמיניסטיים ולחקר המגדר. 1-39.

כהן, א' ונייגר, מ'. (2007). To talk and to talkback: ניתוח הרטוריקה של שיח-תגובה (talkback) בעיתונות המקוונת בישראל בתוך: ת., 'שוורץ-אלטשולר (עורכת), עיתונות דוט קום (עמ' 321-350). ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה ומרכז בורדה אוניברסיטת בן-גוריון.

רוזנברג, ח' וכהן א'. (2012). "נוח לי לשוחח אתכם חרישית: דפוסי שימוש והימנעות של מגמגמים בטכנולוגיות מדיה חדשה", מסגרות מדיה, 9, 26-67.

כהן, איילת (2014). תכתיבים טכנולוגיים ומערכות ערכיות: אינסטגרם ככלי תעמולה, מסגרות מדיה 13: 1-19.

אתיקה:

קוד אתיקה של האגודה האנתרופולוגית האמריקאית

<http://www.aaanet.org/committees/ethics/ethcode.htm>

קוד אתיקה של חוקרי אינטרנט [/https://aoir.org/ethics](https://aoir.org/ethics)

כתיבה

שקדי אשר, 2004. מילים המנסות לגעת, מחקר איכותני – תיאוריה ויישום. הוצאת רמות, אוניברסיטת ת"א. פרק 13 – סטנדרטים של איכות המחקר.

<https://kotar-cet-ac->

il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=92549046&sSelectedTab=tdBookInfo#150.4647.6.default

בדיקה מול דרישות של הכתב עת

Abbie E. Goldberg, Katherine R. Allen. 2015. Communicating Qualitative Research: Some Practical Guideposts for Scholars. *Journal of Marriage and Family* 77: 3–22
במודל

Research Guide—Qualitative Methods for Law and Society Research
במודל

ספרים כלליים מומלצים:

Denzin, N.K & Lincoln, Y.S. (2000). *Handbook of Qualitative Research*. Thousand Oaks, CA: Sage

Denzin, N.K & Lincoln, Y.S. (2003). *The Landscape of Qualitative Research: Theories and Issues*. Sage Publications.

קרומר-נבו, מ', לביא-אג'אי, מ' והקר, ד, (עורכות). 2014. מתודולוגיות מחקר פמיניסטיות. תל אביב: הקיבוץ המאוחד (מגדרים).

Hesse-Biber, S Gilmartin, J/C/K & Lydenberg, R. (1999). *Feminist Approaches to Theory and Methodology: an Interdisciplinary Reader*. New York: Oxfors Uni Press

דימיון העתיד וכסף

(מהדורה זמנית)

סמסטר א' – 102-2-0041

פרופ' דניאל ממן

יום ג',

14:15-15:45

כיתה:

שעות קבלה: יום ג' 13-14, חדר 370 טלפון 08-6478244,

דואר אלקטרוני: dmaman@bgu.ac.il

תיאור השיעור ומטרותיו:

אחד המאפיינים הבולטים של הקפיטליזם הוא הקשר שבין זמן לכסף: "זמן שווה כסף". הקורס יעסוק בסוגיות של זמן, כסף והקשר ביניהם. במיוחד נתמקד בדימיון וניהול עתידים בתחום הפיננסי ונדון בסוגיות כמו אי-ודאות וסיכון, תחזיות, ניהול חוב, ביטוח, חסכון והשקעה.

חובות הקורס:

נוכחות חובה, השתתפות פעילה וערה בכל השיעורים ובדיונים בכיתה. במידה והקורסים יתקיימו באופן מקוון – כל המשתתפים מתבקשים לפתוח מצלמות. במידה והקורסים יתקיימו בקמפוס עם השתתפות של חלק מהסטודנטים – בכל שבוע תגיע קבוצה אחרת לקמפוס והלומדים מרחוק ישתתפו תוך פתיחת מצלמות. קריאה – קריאה שוטפת של פריטי החובה

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 384 }

יש להגיש 6 דוחות קריאה בהיקף של עד 400 מילה על פריטי קריאת החובה. יש להגיש עד יום א' בשעה 10:00 – לפני השיעור הרלוונטי (כל דוח קריאה 5%, סה"כ 30% מהציון הסופי).
בכל שיעור מספר סטודנטים יציגו מאמרים מתוך רשימת מאמרי הרשות (10% מהציון הכללי).
עבודת בית – 2 שאלות, כל אחת עד 4 עמודים (סה"כ 8 עמודים), בפונט 12 דוד, ברווח 2.0 בין השורות, נא להקפיד על שוליים של 2.5 ס"מ לפחות מכל צד, וליישר טקסט לשני הצדדים.
הגשה עד 13.2.2021 (60% מהציון).

רשימת הקריאה

שיעור פתיחה: זמן במחשבה הסוציולוגית והאנתרופולוגית

זמן: עתיד

קריאת חובה

Beckert, Jens. 2016. *Imagined Futures: Fictional Expectations and Capitalist Dynamics*. Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 21-34

מאמרי רשות -

*Luhmann, Niklas. 1998. *Observations on Modernity*. Stanford, CA: Stanford University Press, pp. 63-74.

*Esposito, Elena. 2018. "The time of money in finance and US society."
Finance and Society 4(1): 15-25.

אריאל הנדל, 2014, "הווה", *מפתח: כתב-עת לקסיקלי למחשבה פוליטית*, 8, עמ' 7-30.

Adam, Barbara and Chris Groves. 2007. *Future Matters: Action, Knowledge, Ethics*. Leiden and Boston: Brill.

Esposito, Elena. 2011. *The Future of Futures: The Time of Money in Financing and Society*. Cheltenham, UK: Edward Elgar, pp.9-46.

Urry, John. 2016. *What is the Future?* Cambridge: Polity Press.

Peter Pels, 2015, "Modern Times: Seven Steps toward an Anthropology of the Future", *Current Anthropology*, Vol 56, no 6, 779-796.

Seligman, Martin E. P., Peter Railton, Roy F. Baumeister, and Chandra Sripada. 2016. *Homo Prospectus*. New York: Oxford University Press.

כסף ואשראי
קריאת חובה

Beckert, Jens. 2016. *Imagined Futures: Fictional Expectations and Capitalist Dynamics*. Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 97-130.

מאמרי רשות

*Carruthers, Bruch G. 2005. "The Sociology of Money and Credit." in *The Handbook of Economic Sociology, Second Edition*, edited by N. J. Smelser and R. Swedberg. Princeton and Oxford: Princeton University Press and Russell Sage Foundation, pp. 355-378.

*Cohen, Dov., Shin Fait, Xi Liu, 2019. "Meanings and Functions of Money in Different Cultural Milieus." *Annual Review of Psychology* 70.

Graeber, David. 2011. *Debt: The First 5000 Years*. Brooklyn, NY: Melvillehouse, pp. 211-217.

Esposito, Elena. 2011. *The Future of Futures: The Time of Money in Financing and Society*. Cheltenham, UK: Edward Elgar, pp. 47-61.

Bill Maurer, 2006, "The Anthropology of Money", *Annual Review of Anthropology*, 35, pp. 15-36.

Desan, Christine, 2017, "The Constitutional Approach to Money", in Money Talks: Explaining how Money Really Works, Edited by Nina Bandelj, Wherry Frederick F. Wherry and Viviana A. Zelizer, Princeton and Oxford: Princeton University Press, pp. 109-130.

ניל פרגוסון, 2008, *עלייתו של הכסף*, תל-אביב, עם עובד.

דרור גולדברג, 2015, "כיצד המציאו האמריקאים את הכסף המודרני", *זמנים*, 129, עמ' 38-49.

בילי מאורר, 2015, "כסף שלי יקר, אלכסון

<http://alaxon.co.il/article/%D7%9B%D7%A1%D7%A3-%D7%A9%D7%9C%D7%99-%D7%99%D7%A7%D7%A8/>

צבי טריגר, 2014, "כסף, חוזים ומגדר", *משפט ועסקים*, יח, 135-175.

פיננסיאליזציה – כלכלה פוליטית

קריאת חובה

Van der Zwan, Natascha. 2014. "Making Sense of Financialization." *Socio-Economic Review*, 12:99-129.

מאמרי רשות

*Carruthers, Bruce. 2015. "Financialization and the Institutional Foundations of New Capitalism." *Socio-Economic Review*, 13:379-398.

*Pitluck, Aaron Z., Mattioli, Fabio & Daniel Souleles, 2018. "Finance beyond Function: Three Causal Explanation for Financialization." *Economic Anthropology* 5(2): 157-171.

Davis, Gerald F. and Suntae Kim. 2015. "Financialization of the Economy." *Annual Review of Sociology*, 41:203-221.

פיננסיאליזציה II – כלכלה פוליטית תרבותית
קריאת חובה

Shamir, Ronen. 2008. "The Age of Responsibilization: On Market-Embedded Morality." *Economy and Society* 37:1-19.

מאמרי רשות

*Weiss, Hadas. 2015. "Financialization and its Discontents: Israeli Negotiating Pensions." *American Anthropologist*, 117:506-518.

*גלית איילון, 2016, "התפכחיות בחסות שוק ההון: השיח הפיננסי הפופולרי ומוטיב האכזבה ממוסדות חברתיים מרכזיים", *סוציולוגיה ישראלית*, יח (1), עמ' 56-81.

*Haiven, Max. 2014. *Cultures of Financialization: Fictitious Capital in Popular Culture and Everyday Life*. New York, Palgrave Macmillan, pp. 102-129.

סיכון ואי ודאות

קריאת חובה

Beckert, Jens. 2016. *Imagined Futures: Fictional Expectations and Capitalist Dynamics*. Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 35-60

מאמרי רשות

*Zinn, Jens O. 2017. "The Sociology of Risk." in *The Cambridge Handbook of Sociology*, edited by K. O. Korgen. Cambridge: Cambridge University Press.

*Zaloom, Caitlin. 2004. "The Productive Life of Risk." *Cultural Anthropology*, 19:365-391.

*Maman, D. and Z. Rosenhek. 2020. "Facing Future Uncertainties and Risks through Personal Finance: Conventions in Financial Education." *Journal of Cultural Economy*. 13(3):303-317.

Power, Michael. 2014. "Risk, Social Theories, and Organizations." Pp. 370-392 in *Social Theory, and Organization Studies*, edited by P. Adler, P. Du Gay, G. Morgan, and R. Mike. Oxford: Oxford University Press.

דמיון העתיד

קריאת חובה

Beckert, Jens. 2016. *Imagined Futures: Fictional Expectations and Capitalist Dynamics*. Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 61-94.

מאמרי רשות

*Appadurai, Arjun. 2013. *The Future as Cultural Fact*. London and New York: Verso, pp. 285-300

*Maman Daniel and Zeev Rosenhek, 2020, "Governing individuals' imaginaries and conduct in personal finance: The mobilization of emotions in financial education", unpublished manuscript.

ניהול העתיד: תחזיות

מאמר חובה

Beckert, Jens. 2016. *Imagined Futures: Fictional Expectations and Capitalist Dynamics*, Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 217-244

מאמרי רשות

*Friedman, Walter A. 2014. *Fortune Tellers: The Story of America's First Economic Forecasters*. Princeton: Princeton University Press, pp.1-11.

*Leins, Stefan, 2018, *Stories of Capitalism: Inside the Role of Financial Analysts*, Chicago, Chicago University Press, pp. 154-160.

*Zaloom, C. (2018). "How will we pay? Projective fictions and regimes of foresight in US College finance." *Journal of Ethnographic Theory* 8(1/2): 239-251.

ניהול העתיד: חוב

קריאת חובה

Lazzarato, Maurizio. 2012. *The Making of the Indebted Man: An Essay on the Neoliberal Condition*. Los Angeles: Semiotext(e). pp. 37-88.

מאמרי רשות

*Kus, Basak. 2015. "Sociology of Debt: States, Credit Markets, and Indebted Citizens." *Sociology Compass* 9:212-223.

*Rona-Tas, A. and Alya Guseva. 2018 "Consumer Credit in Comparative Perspective." *Annual Review of Sociology* 44: 55-75.

*Padgett Walsh, K. (2018). "Transforming usury into Finance: Financialization and the ethics of debt." *Finance and Society* 4(1): 41-59.

Graeber, David. 2011. *Debt: The First 5000 Years*, Brooklyn, NY: Melvillehouse, pp. 120-126.

Charbonneau, Mathieu and Magnus Paulsen Hansen. 2014. "Debt, Neoliberalism and Crisis: Interview with Maurizio Lazzarato on the Indebted Condition." *Sociology* 48:1039-1047.

Dodd, Nigel. 2014. *The Social Life of Money*. Princeton: Princeton University Press, Ch. 3.

מרגרט אטווד, 2011, *חוב: צלו האפל של העושר*, אור יהודה, כנרת בית הוצאה לאור.

ניהול העתיד: ביטוח

מאמר חובה

Ewald, Francois. 1991. "Insurance and Risk." in *The Foucault Effect: Studies in Governmentality*, edited by G. Burchell, C. Gordon, and P. Miller. Chicago: The University of Chicago Press, pp. 197-210.

מאמרי רשות

*Chan, Cheri Shun-ching. 2009. "Creating a Market in the Presence of Cultural Resistance: The Case of life Insurance in China." *Theory and Society*, 38:271-305.

*O'Malley, Pat. 2015. "Uncertainty Makes us Free: Insurance and Liberal Rationality." in *Modes of Uncertainty*, edited by L. Samimian-Darash and P. Rabinow. Chicago and London: The University of Chicago Press, pp. 13-28.

*McFall, Liz. 2011. "A 'Good, Average Man': Calculation and the Limits of Statistics in Enrolling Insurance Customers." *The Sociological Review* 59(4): 661-684.

ניהול העתיד: חסכון והשקעות

מאמר חובה

Beckert, Jens. 2016. *Imagined Futures: Fictional Expectations and Capitalist Dynamics*, Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 131-168.

מאמרי רשות

*Langley, Paul. 2008. *The Everyday Life of Global Finance: Saving and Borrowing in Anglo-America*, Oxford: Oxford University Press, pp. 88-111.

*Chong, Kimberly and David Tuckett. 2015. "Constructing Conviction through Action and Narrative: How Money Managers Manage Uncertainty and the Consequence for Financial Market Functioning." *Socio-Economic Review* 13:309-330.

*Mulchay, Niamh. 2017. "Entrepreneurial subjectivity and the political economy of daily life in the time of finance." *European Journal of Social Theory* 20(2): 216-235.

de Goede, Marieke. 2004. "Repoliticizing Financial Risk." *Economy and Society*, 33:197-217.

de Goede, Marieke. 2005. *Virtue, Fortune and Faith: A Genealogy of Finance*. Minneapolis: University of Minnesota.

Knorr Cetina, Karin and Alex Preda. 2005. *The Sociology of Financial Markets*. Oxford: Oxford University Press.

Knorr Cetina, Karin and Alex Preda. 2012. "Introduction." in *The Oxford Handbook of the Sociology of Finance*, edited by K. Knorr Cetina and A. Preda. Oxford: Oxford University Press, 1-9.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 393 }

Mellor, Philip A. and Chris Shilling. 2016. "Arbitrage, Uncertainty and the New Ethos of Capitalism." *The Sociological Review*.

יחסים בין-תרבותיים

סמינר מחקר שנתי
ד"ר יפעת גוטמן

ליצירת קשר: gutmany@bgu.ac.il, שעות קבלה: בתיאום מראש

הקורס סוקר גישות תיאורטיות לחקר היחסים בין תרבויות כדי להבין טוב יותר את הנדידה של רעיונות, אנשים, רפרטוארים, טכנולוגיות, ופרקטיקות תרבותיות בין ובתוך קבוצות וחברות. ביו היתר יידונו המושגים רב-תרבותיות, על-תרבותיות, זהות ושייכות לנוכח תהליכים פוליטיים וחברתיים היסטוריים ועכשוויים. בין הנושאים שייסקרו: הגירה, רב-תרבותיות ואסימילציה; מחאה עדתית ומלחמת תרבויות; אימוץ והטמעה - או התנגדות ודחייה - של רפרטוארים ופריטי תרבות מיובאים; מאבקים בעד ונגד גלובליזציה ו"מקדונלדיזציה" של התרבות; "התנגשות הציוויליזציות" ודיאלוג בין-דתית; תרגום ורב-לשוניות; וביטוי של שיח זכויות האדם הגלובלי במאבקים מקומיים. בעבודת הסיום יבחרו הסטודנטים תופעה של יחסים בין תרבויות וינסו להסביר אותה באמצעות הגישות התיאורטיות ומקרי המבחן שנלמדו במשך השנה.

Intercultural Relations

The seminar reviews theoretical approaches to the study of intercultural relations in order to better understand the travel of ideas, people, repertoires, technologies, and cultural practices among and within groups and societies. The concepts to be discussed, among others, are multiculturalism, transculturalism, identity and belonging, in light of historical and contemporary social and political processes. The themes include immigration, multiculturalism and assimilation; ethnic protest and culture wars;

acculturation and adaptation – or opposition and rejection – of cultural repertoires and items; pro and anti-globalization and “MacDonaldization;” the “clash of civilizations” and interfaith dialogue; translation and multilingualism; and the global human rights discourse in local struggles. In the concluding assignment the students select an instance of intercultural relations and try to explain it using the theoretical approaches and empirical cases we have studied throughout the year.

מטלות הקורס והרכב הציון הסופי:

1. קריאה שוטפת, נוכחות קבועה והשתתפות פעילה - מותרת היעדרות מנומקת מלא יותר משלושה שיעורים במהלך השנה. חומרי הקריאה מצויים כולם באתר של הקורס, אנא הביאו את הטקסטים הרלוונטיים איתכם לשיעור (בעותק דיגיטלי או מודפס).
2. הצגת מאמר בכיתה – 20%: כל משתתף/ת בסמינר ת/יציג מאמר המופיע בקריאת החובה בסילבוס בכיתה. מאמר זה לא יכלול בין שלוש התגובות שיוגשו בסמינר.
3. הגשת נושא לאישור – 20%: באמצע הסמסטר יציגו המשתתפים את הנושא שבחרו לעבודת הסמינר ועליהם להיות מוכנים לעדכן את הכיתה בהתפתחות עבודתם מפעם לפעם במהלך הסמסטר.
4. פרויקט מחקר - 60%: כל משתתף/ת ת/יבחר מקרה של יחסים בין-תרבותיים שעליו ת/יכתוב את עבודת הגמר של הסמינר. העבודה, בהיקף של רפרט או סמינר, תציג ותנתח את המקרה לאור תיאוריות ומקרים אחרים שנסקרו בסמינר.

מערך השיעורים:

הקדמה

רקע תיאורטי והיסטורי:

יחסים בין תרבויות במחקר האתנוגרפי

Clifford, James. 1988. Ch. 3. "On Ethnographic Self-Fashioning" *The Predicament of Culture*, Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 92-113

גירץ, קליפורד. 1990. "משחק עמוק: הערות על קרב התרנגולים הבאלינזי". עמ' 273-306.
בתוך *פרשנות של תרבויות*. ירושלים: כתר.

גישת הרפרטואר לתרבות -

סוידלר, אן. 2004 (1986). "התרבות בפעולה: סמלים ואסטרטגיות" תרגום: אורית פרידלנד. בתוך: *תקשורת כתרבות*, כרך א': טלוויזיה כסביבה של תרבות היום-יום. תמר ליבס ומירי טלמון (עורכות), רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 77-102

Even-Zohar, Itamar 2005 Laws of Cultural Interference. *In Papers in Culture Research*, pp. 52-69. [Electronic Book, available from <http://www.even-zohar.com>]
http://www.tau.ac.il/~itamarez/works/books/EZ-CR-2005_2010.pdf

שינוי ושימור רפרטואר תרבותי -

Sela-Sheffy, Rakefet. 2005. "Interference and Aspects of Repertoire Consolidation in Culture." *In The Challenge of the Hyksos: Cultural Interference in the New Kingdom*, Bietak, Manfred & Orly Goldwasser eds. Vienna: Austrian Academy of Sciences.

Holland, Dorothy 1987. "Culture Sharing Across Gender Lines An Interactionist Corrective to the Status-centered model" *The American Behavioral Scientist* 31 (2), pp. 234-249

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 397 }

קריאה מומלצת:

דרורי, רינה. 2001. "שלושה ניסיונות להחייאת העברית בימי-הביניים: המזרח, ספרד המוסלמית, ספרד הנוצרית". בתוך: אדרת לבנימין: ספר היובל לבנימין הרשב, כרך ב'. עורכת: זיוה בן-פורת. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד והמכון הישראלי לפואטיקה וסמיוטיקה ע"ש פורטר, 176–191.

מושגים בסיסיים ביחסים בין-תרבותיים: אסימילציה, הטמעה, מגע ודיפיוז'ן.

Redfield, Robert; Ralph Linton; and Melville J. Herskovits 1935. "A Memorandum for the Study of Acculturation". *Man*, Volume 35 (Oct., 1935), pp. 145-148.

Boyer, P. 2001. "Cultural Assimilation." In *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, Amsterdam: Elsevier Science, pp. 3032-3035.

* מקרי מבחן: תכנון, עיצוב וגיבוש תרבות לאומית

אבן-זהר, איתמר. 1980. "הצמיחה וההתגבשות של תרבות עברית מקומית וילידית בארץ-ישראל

1882-1948 קתדרה 16, עמ': 165-189

המשך מקרי מבחן: תכנון ואנטי-תכנון של תרבות לאומית דרך צריכה תרבותית

Ben-Ari, Nitsa. 2011. "Popular Literature in Hebrew as Marker of Anti-Sabra Culture" in Rakefet Sela-Sheffy & Gideon Toury [eds], *Culture Contacts and the Making of Cultures: Papers in Homage to Itamar Even-Zohar* Tel Aviv: Unit of Culture Research, Tel Aviv University, pp. 219-243

Hirsch, Dafna. "Hummus is best when it is fresh and made by Arabs': The gourmetization of hummus in Israel and the return of the repressed Arab" *American Ethnologist* 38 (4), pp. 617–630

המשך מקרי מבחן: הבניית סטטוס

Kaufman, Jason & Orlando Patterson 2005. "Cross-National Cultural Diffusion: The Global Spread of Cricket". *American Sociological Review*; 70(1), pp. 82-110

Sela-Sheffy, Rakefet. 2011. "High-Status Immigration Group and Culture Retention: German Jewish Immigrants in British-Ruled Palestine" in Rakefet Sela-Sheffy & Gideon Toury [eds], *Culture Contacts and the Making of Cultures: Papers in Homage to Itamar Even-Zohar* Tel Aviv: Unit of Culture Research, Tel Aviv University, pp. 79-99

המשך מקרי מבחן: הבניית תרבות מעמדית

Willis, Paul. 1977. *Learning to Labour: How Working Class Kids Get Working Class Jobs*. Aldershot: Gower, pp. 89-116, 147-159.

הצגה ראשונית של נושאי העבודות

רב תרבותיות: התפתחות ותיאוריה

Gans, Herbert J 1997. "Toward a Reconciliation of 'Assimilation' and 'Pluralism': The Interplay of Acculturation and Ethnic Retention. *International Migration Review* 31(4), 875–892

Hartmann, Douglas and Joseph Gerteis. 2005. "Dealing with Diversity: Mapping Multiculturalism in Sociological Terms" *Sociological Theory*, 23 (2), pp. 218-240

קריאה מומלצת:

ולצר, מ. 2003 'אילו זכויות מגיעות לקהילות תרבותיות. ?בתוך: א' נחתומי (עורך)
רב-תרבותיות במבחן הישראליות , 63-53 , ירושלים.

טיילור, צ. 2003 'הפוליטיקה של ההכרה. "בתוך: א' נחתומי (עורך)
רב-תרבותיות במבחן הישראליות , 52-21 , ירושלים.

המשך רב תרבותיות: התפתחות ותיאוריה

Rogers Brubaker. 2001. "The Return of Assimilation? Changing Perspectives on Immigration and its Sequels in France, Germany, and the United States" *Ethnic and Racial Studies* 24(4), pp. 531-548.

Available at: <http://works.bepress.com/wrb/9>

רב תרבותיות בישראל - מלחמת תרבויות לעומת רב תרבותיות:

קימרלינג, ברוך. 1998 . הישראלים החדשים , ריבוי-תרבויות ללא רב-תרבותיות . אלפיים ,
16עמודים 308-264

קריאה מומלצת:

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 400 }

יונה, יוסי ויהודה שנהב. 2005. רב-תרבותיות מהי? על הפוליטיקה של השונות בישראל. תל אביב: בבל, מתוך פרק 2 – עמודים 52-87 או 52-74

רב תרבותיות בישראל, מקרי מבחן:

Uri Ben Eliezer. 2008. "Multicultural society and everyday cultural racism: second generation of Ethiopian Jews in Israel's 'crisis of modernization'" *Ethnic and Racial Studies* 31 (5).

Amit Kama. 2011 "Parading Proudly into the Mainstream: Gay & Lesbian Immersion in the Civil Core". In Gug Ben-Porat and Bryan Turner Eds. *The Contradictions of Israeli Citizenship: Land, Religion and State* Routledge, pp.180-202.

Ariela Popper-Giveon and Naomi Weiner-Levy. 2014. "Returning to Ourselves: Palestinian Complementary Healers in Israel" *Qualitative Health Research* 24, pp. 33-45

המשך מקרי מבחן:

אורי רם ודני פילק. "עלייתה ונפילתה של המחאה החברתית (עד כה): ניתוח סוציו-פוליטי". אתר תאוריה וביקורת.

<http://theory-and-criticism.vanleer.org.il/pdf/FilkRamMaabada.pdf>

Ram, Uri. 2005. "Jerusalem, Tel Aviv and the Bifurcation of Israel." *Int J Polit Cult Soc* 19, pp. 21–33

סמסטר ב'

מקרי מבחן: רב תרבותיות בישראל לנוכח הגלובליזציה

Illouz, Eva & Nicholas John. 2003. "Global Habitus, Local Stratification, and Symbolic Struggles Over Identity". *The American Behavioral Scientist* 47(2), pp. 201-229.

Frankel, Oz. 2012. "The Black Panthers in Israel and the Politics of Radical Analogy." In Nico Slate (ed.), *Black Power Beyond Borders* Bakersdale: Palgrave Macmillan, pp. 81-106

קץ ההיסטוריה ומלחמת הציוויליזציות

Fukuyama, Francis. 1989 "The End of History" *The National Interest*
<http://ps321.community.uaf.edu/files/2012/10/Fukuyama-End-of-history-article.pdf>

Huntington, Samuel. 1993. "The Clash of Civilizations" *Foreign Affairs*
<http://history.club.fatih.edu.tr/103%20Huntington%20Clash%20of%20Civilizations%20full%20text.htm>

or

Barber, Benjamin R. 1992. "Jihad vs. MacWorld" *The Atlantic*
<http://www.theatlantic.com/doc/199203/barber>

קריאה מומלצת:

אורי רם, הגלובליזציה של ישראל: מק'דונלד בתל אביב, ג'יהאד בירושלים. תל אביב: רסלינג

– ריבוי מודרנות

Casanova, José. 2011. "Cosmopolitanism, the clash of civilizations and multiple modernities" *Current Sociology* 59(2), pp. 252–267

Eisenstadt, S. N. 2000, "Multiple Modernities" *Daedalus*, 129 (1)
http://www.havenscenter.org/files/Eisenstadt2000_MultipleModernities.pdf

הצגת נושאי עבודות

4. מקרי מבחן: זהות ושייכות אתנית-לאומית מול אזרחות:

Rothberg, Michael and Yasemin Yildiz. 2011. "Memory Citizenship: Migrant Archives of Holocaust Remembrance in Contemporary Germany" *Parallax*, 17 (4), pp. 32–48

Hammack, Phillip L. 2010. "Narrating hyphenated selves: Intergroup contact and configurations of identity among young Palestinian citizens of Israel." *International Journal of Intercultural Relations* 34 (4), pp. 368-385.

Recommended:

Schwarz, Ori. 2013. "Arab sounds in a contested space: life quality, cultural hierarchies and national silencing" *Ethnic and Racial Studies* 37 (11), pp. 2034-2054

Simchai, Dalit. 2014. "Ethno-national Identity and the New Age World View in Israel" *Israel Studies Review* 29 (2), pp. 17-38

Rogers Brubaker. 1995. "National Minorities, Nationalizing States, and External National Homelands in the New Europe" *Daedalus* 124 (2), pp. 107-

132.

Available at: <http://works.bepress.com/wrb/16>

מקרי מבחן: תרגום ושיח בין דתי

Brink-Danan, Marcy. 2003. "Atheists do it better: Agonism in secularist public culture (draft)

Doerr, Nicole. 2012. "Translating Democracy: How activists in the European Social Forum practice multilingual deliberation" *European Political Science Review*, 4 (03), November 2012, 361-384

מקרי מבחן – תרגום ושפה

Yasemin Yildiz. 2011. "Introduction: Beyond the Mother Tongue?: *Multilingual Practices and the Monolingual Paradigm*" *Beyond the Mother Tongue: The Postmonolingual Condition* Fordham University Press, pp.1-29

Brisset, Annie 2010. "Cultural Perspectives on Translation." *International Social Science Journal* 61 (199), pp. 69-81

[ביקור של רועי גפטר]

Recommended:

Dafna Kariv et al. 2009. "Transnational networking and business performance: Ethnic entrepreneurs in Canada" *Entrepreneurship & Regional Development* 21 (3), pp. 239–264

על תרבותיות – רקע תיאורטי והיסטורי

מושגי יסוד: גלובלי, על-לאומי, בינלאומי ועל תרבותי

סדנת כתיבת סמינר

סבב עדכון נושאי עבודות והתקדמות המחקר

על-תרבותיות בין הגלובלי ללוקאלי

Rothberg, Michael. 2009. "Introduction: Theorizing Multidirectional Memory in a Transnational Age" *Multidirectional Memory: Remembering the Holocaust in the Age of Decolonization* Stanford CA: Stanford University Press, pp. 1-19

Radstone, Susannah. 2011. "What Place Is This? Transcultural Memory and the Locations of Memory Studies," *Parallax*, 17:4, pp. 109-123

Recommended:

Olick, Jeffrey K and Brenda Coughlin. 2003. "The Politics of Regret: Analytical Frames" In John Torpey, ed., *Politics and the Past: On repairing historical injustices*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield Publishers, pp. 37-62

מקרי מבחן: מחאה וזכויות אדם

Tarrow, Sidney. 2005. "Introduction" *The New Transnational Activism* Cambridge University Press

McLagan, Meg. 2006. "Making Human Rights Claims Public" *American Anthropologist* 108 (1), pp. 191–220

לשנה הבאה:

[McLagan, Meg. 2003. "Human Rights, Testimony, and Transnational Publicity" *Public Sentiments: The Scholar and Feminist Online* 2(1).

<http://sfonline.barnard.edu/ps/printmmc.htm>]

מקרי מבחן - מדיה

Brown S.D. and Hoskins, A. (2010) 'Terrorism in the New Memory Ecology: Mediating and Remembering the 2005 London Bombings', *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, 2(2), pp. 87-107

Karin Nahon – on virality/neiger on blogs/rean on internet production of knowledge and capitolism

שוק האמנות והמוסיקה הגלובאלי

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 405 }

Crane, Dianne. 2010. "Culture worlds: From urban worlds to global worlds."
Lecture at the ESA Research Network Sociology of Culture Midterm
Conference: Culture and the Making of Worlds, Milan, Italy October 2010.

http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1692092

בן ארי, נירית. 2012. "מדרום הברונקס לכל קצווי עולם: תרבות ההיפ-הופ אחרי שלושים
שנה" בהקשר, היחידה להיסטוריה ותיאוריה, בצלאל גיליון מספר 26 קונפליקט: אנטגוניזם
ויצירה

<http://bezalel.secured.co.il/zope/home/he/1349198192/1349357207>

12-13 – הצגת עבודות בכיתה וסיכום

כלכלה פוליטית ביקורתית

פרופסור לב גרינברג

זהו קורס מתקדם אודות גישות ביקורתיות בכלכלה פוליטית. מחקרי כלכלה פוליטית ביקורתית מניחים כי בשוק אין תחרות חופשית אלא יחסי כוח ושליטה, ומטרת המחקר היא לחשוף את יחסי הכוח והמנגנונים באמצעותם נמנעת התחרות החופשית בשוק. הכלכלה הפוליטית הביקורתית משלבת בין התובנות של קארל מארקס אודות הקפיטליזם, הכלכלה העולמית ויחסי הון-עבודה, לבין התובנות של מקס וובר הודות ארגונים כוח והמדינה. הקורס ידון במושגים מרכזיים כמו המדינה, ארגוני עובדים, קורפורטיזם, מבנה שוק העבודה וגלובליזציה. הקורס בנוי משלושה חלקים: חלק ראשון 3 הרצאות פתיחה על נושאי יסוד של הכלכלה הפוליטית, חלק שני דיון מעמיק בספרים שיוצגו על ידי התלמידים, וחלק שלישי לקראת סוף הסמסטר נקדיש מספר פגישות לדיון במחקרי כלכלה פוליטית ביקורתית בישראל. קריאת החומר הביבליוגרפי היא חובה, נדרשת נוכחות והשתתפות בכיתה. יש בו שתי מטלות: כתיבת סיכום של ספר ושליחתו לכל הכיתה שלושה ימים מראש והצגת הספר בכיתה (30% מהציון), וכתיבת עבודת רפרט בת 15 עמודים בסוף הסמסטר (50%). בנוסף 20% מהציון יתבסס על נוכחות בכיתה והשתתפות אקטיבית בדיונים. הספרים שניתן להציג בכיתה על ידי התלמידים מסומנים ב-*, התלמידים מחויבים לקרוא לקראת השיעור את סיכום הספר ואת העמודים או הפרקים של הספר המופיעים ברשימה, ומצופים להשתתף בדיון. הערה חשובה! במידה הקורס יתנהל בצורה מקוונת צפויים לחול שינויים בתכנית ההוראה, באופן התנהלות השיעור ובמטלות.

תכנון הקורס: רשימת נושאים וביבליוגרפיה

קריאת רשות מומלצת:

גרינברג, ל. (1997) יסודות בכלכלה פוליטית, האוניברסיטה המשודרת, משרד הביטחון.

הרצאות מבוא לנושא

שיעור ראשון: קפיטליזם ומערכת עולמית

Marx, K. (1977). Karl Marx, Selected Writings, (2nd Edition) ed. by McLellan, Oxford University Press: Oxford. Chapters. 8 (Economic and Philosophical manuscripts), 19 (wage labor and Capital), 30 (preface to a critique of political economy).

Dos Santos, T. "The Structure of Dependence" in Development and Under-Development ed. By Seligson and Passé-Smith. Ch 22

שיעור שני: שחקנים בכלכלה הפוליטית וגישה היסטורית

Maier, C. "Preconditions for Corporatism" in Order and Conflict in Contemporary Capitalism, J.Goldthorpe (ed.). Oxford: Clarendon Press.

Skocpol, T. 1980. "Political Response to Capitalist Crisis: Neo-Marxist Theories of the State and the Case of the New Deal", Politics and Society, 10:2.

שיעור שלישי: מגישת הפיתוח ועד ליישום כלכלה נאו-ליברלית

Kiely R. "The Crisis of Global Development"

John Williamson, In Search of a Manual for Technopols 11-28, in The Political Economy of Policy Reform, ed. By Williamson J.

הצגת ספרים על ידי התלמידים

1. כלכלה עולמית

* 1. Cardoso, F.H. Faletto, E. (1979) Dependency and Development in Latin America, Berkeley: University Press of California.

* 2. Wallerstein, I. (2004) World System Analysis, Durham and London: Duke University Press.

3. המדינה, שוק עבודה וארגוני עובדים

* 3. Hall, P. (1986) Governing the Economy, The Politics of State Intervention in Britain and France.

* 4. Crouch C. (1993) Industrial Relations and European State Traditions, Oxford: Oxford University Press.

4. עליית הכלכלה הניאו-ליברלית

*5. שטיגליץ יוסף (2005) אי נחת בגלובליזציה

*6. Amin, S. (1997) Capitalism in the Age of Globalization: The Management of Contemporary Society, London: Zed Books.

* 7. Fourcade, M. (2009) Economists and Society, Princeton University Press.

* 8. Harvey, David (2007) A Brief History of Neoliberalism, Oxford: Oxford University Press

* 9. Stiglitz, J. (2012) The Price of Inequality, W. W. Norton.

*10. Standing, G. (2012) The Precariat, the New Dangerous Class, Bloomsbury, USA

*11. Piketty

הכלכלה הפוליטית הישראלית

* 11. Grinberg, L.L. (1991) Split Corporatism in Israel, Albany: SUNY Press.

* 12 Shalev, M. (1992) Labor and the Political Economy in Israel, Oxford: Oxford University Press.

*13. אורי רם, (2005) הגלובליזציה של ישראל, מק'וולרד בתל אביב, ג'האד בירושלים.

*14. גרינברג, ל. 1993, ההסתדרות מעל הכל ירושלים: הוצאת נבו.

* 15. ממון, ד. ז. רוזנהק, 2009, בנק ישראל: כלכלה פוליטית בעידן נאו-ליברלי. ירושלים: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד.

משטרים רגשיים במעבר: רוסיה בפרספקטיבה השוואתית

**Emotional Regimes in Transition:
Russia in cross-cultural perspective**

2nd סמסטר ב' 2021

יום שלישי 16:15-17:45

מרצות: דר' יוליה לרנר ופרופ' אנה טיומקינה

Dr. Julia Lerner and Prof. Anna Temkina

julialer@bgu.ac.il; atemkina@gmail.com

שעות קבלה בתאום

קורס זה מציע פרספקטיבה חדשנית להביא את המקרה של רוסיה (פוסט) סובייטית והסדר התרבותי שלה בלמידה ביקורתית של משטר תרבותי של הקפיטליזם הרגשי. הקורס יתעמק במשטר העצמיות והרגשות הרוסי דרך פריזמה השוואתית במטרה לבחון את האופן בו סגנונות רגשיים מעוצבים על ידי מצבים אידיאולוגיים וחברתיים, כיצד תרבות רגשית נבנית באימוץ ופרשנות של מודלים מבחוץ ומבפנים.

This course suggests a novel perspective bringing together the case of Russian(post)Soviet cultural order and a critical analysis of global regime of Emotional Capitalism. The course aims to scrutinize Russian regime of subjectivity

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 411 }

and its emotional style through the analytical comparative lens. Tracing the historical, ideological and institutional formation of this emotional regime through soviet times we will focus on its contemporary transformation that accompanied by adoption of new emotional forms of late capitalism, repertoires of neoliberalism and therapeutic culture. We will learn the qualities of the Russian regime of subjectivity and emotions as they are manifested in conceptions of individual, embodied in gender scripts and romantic relations. We will discuss commonly known institutions of emotional life as family, religion and therapeutic professions, and also the recent emotionalization of education, medical profession, service and media and public services. Overall, we are interested to comprehend how emotional regimes of public and private are constituted, overlapped and transformed by ideological and social conditions, and how the new emotional culture is constructed through continuities and raptures of the Russian cultural repertoire and local translation of emotional capitalism

הקורס פתוח לתלמידי תואר שני ודוקטורט מאב"ג ומשותפות בין אוניברסיטאית ללימודי רוסיה ומזרח אירופה. אין דרישות מוקדמות לקורס וידיעת הרוסית אינה חובה. הקורס יתקיים ברובו בשפה האנגלית חלקית בעברית

חובות הקורס והרכב הציון:

השתתפות פעילה של הסטודנטים בשיעורים 0-10 אחוז (בהתאם למספר הסטודנטים)

הכנת התייחסות לסוגייה שוטפת בשיעור - 10 אחוז או הבנוס (בהתאם למספר הסטודנטים)

העלאת התייחסויות לחומר בפורומים וירטואליים 30 אחוז

הצגת הרעיון לעבודה בכיתה והגשת העבודה הסופית בקורס 60 אחוז

רשימת נושאים וקריאה טנטטיבית ומורחבת

Self and Agency in Emotional Capitalism and (post) Socialism

Illouz, E. (2007). *Cold Intimacies: the Making of emotional Capitalism*. Cambridge: Polity Press.

Rose, N. (1989). *Governing the soul: The shaping of private life*. London: Free Association.

Yurchak, A. (2003). Russian neoliberal: The entrepreneurial ethic and the spirit of "true careerism". *The Russian Review* 62(1): 72-90.

Oleg Kharkhordin *The Collective and the Individual in Russia: A Study of Practices*, 2006 *Everything Was Forever, Until It Was No More: The Last Soviet Generation*

Anna Krylova (2000), "The Tenacious Liberal Subject in Soviet Studies," *Kritika* 1: 1 (Winter 2000): 119-46;

Leykin, I. (2015). *Rodologia: Genealogy as therapy in Post-Soviet Russia*. *Ethos* 43(2): 135-164.

Identity, Choice and Consumptions

Anna Temkina and Michele Rivkin-Fish. *Creating health care consumers: The negotiation of un/official payments, power and trust in Russian maternity care* *Social Theory & Health* pp 1–18 2019

Anna Temkina 'Childbirth is not a car rental': mothers and obstetricians negotiating consumer service in Russian commercial maternity care *Critical Public Health* , Published online: 11 Jun 2019

Oushakine, Serguei. 2000. "The Quantity of Style: Imaginary Consumption in the Post-Soviet Russia". *Theory, Culture and Society* 17 (5): 97-120.

Gender and Sexuality

- Temkina A. 2000. Sexual Scripts in Women's Biographies and the Construction of Sexual Pleasure // Models of Self. Russian Women's Autobiographical Texts. Lijestrom M., Rosenholm A, Savkina I (eds). Kikimora Publ. Series B: 18. Helsinki. P. 187-206
- Temkina, A. 2003. The Construction of Sexual Pleasure in Women's Biographies // Humphrey R, Miller R, Zdravomyslova E. (eds)/ Biographical Research in Eastern Europe. Altered Lives and Broken Biographies. Ashgate.. P. 299-320.
- Temkina Anna, Elena Zdravomyslova. The Sexual Scripts and Identity of Middle-Class Russian Women. *Sexuality & Culture* 2015 (19) 297-320

Family, Parenthood and Cross-Generational Interactions

- Responsible Motherhood, Practices of Reproductive Choice and Class Construction in Contemporary Russia Temkina, Anna and Zdravomyslova, Elena. 2018 Gender and Choice after Socialism Editors: Attwood, L, Schimpfössl, E, Yusupova, M (Eds.) Pages 161-186
- Zbenovich, C. and J. Lerner. 2013. "Vospitanie - eto rabota: Intercultural Encounters in Educational Communication within Russian-Speaking Families in Israel. *Russian Journal of Communication* (special issue on 'Russian interpersonal communication') 5(2):119-140. (in English)

Romantic scenarios, Love and Unfaithfulness

Lerner, J. 2015. "The Changing Meanings of Russian Love: Emotional Socialism and Therapeutic Culture on the Post-Soviet Screen ". *Sexuality & Culture* (special issue on "Post-Soviet Intimacies") 19: 349-368.

Discourses of Professional Care relations and therapeutic interactions

Anna Temkina 'Childbirth is not a car rental': mothers and obstetricians negotiating consumer service in Russian commercial maternity care *Critical Public Health* ,
Published online: 11 Jun 2019

Temkina, A. Rotkirch and E.Haavio-Mannila (2013) Sexual therapists in Russia. Pleasure and gender in a new professional field. In K.Hall and C.Graham (eds) *The Cultural Context of Sexual Pleasure and Problems: Psychotherapy with diverse clients*, 220-248. London: Routledge

Litvina D Novkuns kaya A Temkina A Multiple Vulnerabilities in Medical Settings: Invisible Suffering of Doctors. *Societies* 2020, 10(1), 5;

<https://doi.org/10.3390/soc10010005>

Lerner Julia. 2020. (Manuscript and conference paper) Translations of therapeutic culture in post-Soviet Russia: the case of BE'TIPUL/ IN TREATMENT series.

Matza, T. (2012). "Good individualism"? Psychology, ethics, and neoliberalism in post-socialist Russia. *American Ethnologist* 39 (4): 804-818.

New Emotional Institutions (Media, Education, Religion)

Lerner, J. and C. Zbenovich. 2013. "Adapting the Therapeutic Discourse to Post-Soviet Media-Culture: The Case of Modniy Prigovor". *Slavic Review* 72(4): 828-849.

Lerner J. 2019. "Saving the Post-Soviet Soul: Religion as Therapy in the Narratives of Russian-speaking Migrant Women". Pp. 74-91 in *Assembling Therapeutic: Cultures,*

Politics and Materiality. Edited by Salmenniemi, S., Nurmi, J., Perheentupa I. and Bergroth, H. London: Routledge.

Grosz R. and J. Lerner. 2020. "Gastro-erotivism: How MasterChef Israel Produced Produces Therapeutic Collective Belongings". *European Journal for Cultural Studies*.

Gretzky M. and J. Lerner. (2020). Students of Academic Capitalism: Emotional Dimensions in the Commercialization of Higher Education. *Sociological Research online*.

Zigon J. (2013). On Love: Remaking moral subjectivity in postrehabilitation Russia. *American Ethnologist* 40 (1):201-215.

Matza, T. (2009). Moscow's echo: Technologies of the self, publics, and politics on the Russian talk show. *Cultural Anthropology* 24 (3): 489-522.

סמינר קדם תזה 2021

(סמסטר ב' עבור שנה א' לתוכנית המ"א)

ד"ר יוליה לרנר

מטרות: מטרת סמינר זה לעודד ולקדם את הכתיבה של עבודה מחקרית במסגרת לימודי המ"א ולהקנות לסטודנטים מיומנויות אקדמיות מתקדמות הנחוצות לשלב מחקרי זה וביניהם – בחירה וניסוח סוגיה למחקר, קישור נושא המחקר לספרות אקדמית רחבה, איתור, מיון ושימוש בספרות המקצועית, עיצוב המחקר מבחינה מתודולוגית, ביסוס קשרי ההנחיה, התמצאות בתוך העולם האקדמי בישראל ובעולם. נעשה זאת באמצעות תרגילים, דיונים בדוגמאות של עבודות מחקריות, הדרכות למיומנויות נבחרות. בנוסף, נעבוד גם על רעיונות למחקר של המשתתפים בסדנא.

מהלך: לסטודנטים יש תפקיד מרכזי בניהול הסדנה, וסדנא תיבנה בהתאם לשלבים השונים בהם נמצאים הסטודנטים מבחינת התקדמותם במחקר – גיבוש רעיון למחקר התיזה, התחלה של כתיבת המחקר, איסוף החומרים אמפיריים או "טעימה" של השדה, עבודה עם ספרות בתחום. סטודנטים אשר מציגים את עבודתם יחלקו את חומר הקריאה בשיעור שקודם למועד ההצגה שלהם. כדי לקיים דיון ענייני ומועיל הסטודנטים מתבקשים לקרוא את החומרים ולהגיע מוכנים לדיון וכן להשתתף באופן סדיר ופעיל בדיון בכיתה. חוץ מהשתתפות פעילה, ביצוע תרגילים שוטפים והצגת הרעיון המחקרה בכיתה, הסטודנטים יגישו מטלה אחת כתובה בסיום הקורס.

שימו לב:

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 417 }

במהלך הסמסטר יתקיימו 6 מפגשים, לרוב פעם בשבועיים, יש להשאיר את משבצת הזמן פנויה עבור הקורס.

דרישות הקורס:

נוכחות/השתתפות מקוונת סדירה והשתתפות פעילה בדיון (25%).

הצגה של רעיון למחקר (25%).

ביצוע תרגילים שוטפים (25%)

הגשת המטלה סופית (25%)

ציון סופי: השלים/לא השלים

תנאי המעבר:

1. צבירת 75% לפחות

2. הנוכחות/השתתפות בקורס זה הינה הכרחית; סטודנט אשר יגיע לכיתה מבלי להיות מוכן לשיעור מעמדו הוא כשל מי שלא נכח בשיעור.

3. לא ניתן להשלים את הקורס ללא הצגה לכיתה של הרעיון למחקר והגשת המטלה הסופית.

סמינר תזה 2021

(סמסטר ב' עבור שנה ב' לתוכנית המ"א)
ד"ר יוליה לרנר

מטרות: מטרת הסמינר לעודד ולקדם את הכתיבה של עבודה מחקרית במסגרת לימודי המ"א. נעשה זאת על ידי דיון בסוגיות שונות הקשורות בניסוח השאלה והטיעון, איסוף וחומר מחקרי, ארגונו ותרגומו לראשי הפרקים, שימוש בספרות קיימת ועוד. בשעורים נדון בעיקר בחומרי המחקר של הסטודנטים המשתתפים בסדנא. הסטודנטים יציגו חלקים מעבודתם בע"פ ובכתב וחבריהם לכיתה יכינו תגובות מסודרות וענייניות. בנוסף לעבודות הסטודנטים נעין בדוגמאות מוצלחות (ולאו דווקא) של כתיבה מחקרית ובדוגמאות של עבודות מ"א באופן ספציפי.

מהלך: לסטודנטים יש תפקיד מרכזי בניהול הסדנה, וסדנא תיבנה בהתאם לשלבים השונים בהם נמצאים הסטודנטים מבחינת התקדמותם במחקר – סיום כתיבת הצעת המחקר, איסוף החומר, בניית ראשי פרקים, עבודה עם ספרות בתחום או ניתוח ממצאים ופיתוח טענה. סטודנטים אשר מציגים את עבודתם יחלקו את חומר הקריאה בשיעור שקודם למועד ההצגה שלהם (קטע מהספרות, קטע מחומר אמפירי, טקסט ניתוח מן התיזה). כדי לקיים דיון ענייני ומועיל הסטודנטים מתבקשים לקרוא את החומרים ולהגיע מוכנים לדיון וכן להשתתף באופן סדיר ופעיל בדיון בכיתה. חוץ מהצגות חומרים שלהם בכיתה, הסטודנטים יגישו מטלה אחת כתובה והיא תהיה עבודה על ראשי הפרקים של התיזה.

שימו לב:

במהלך הסמסטר יתקיימו 6 מפגשים, לרוב פעם בשבועיים, יש להשאיר את משבצת הזמן פנויה עבור הקורס.

דרישות הקורס:

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 419 }

נוכחות\השתתפות סדירה ורצופה, קריאה והשתתפות פעילה בדיון (25%).
הצגת טיוטת הצעה, קטע תיאורטי או חומר אמפירי של התיזה (25%).
הכנת תגובה להצגת החומר על ידי חבר לכיתה (25%)
מטלה "ראשי פרקים" (25%)

ציון סופי: השלים/לא השלים

תנאי המעבר:

צבירת 75% בסעיפים א' וב': מותר להעדר מ 10% מן השעורים;
הנוכחות\השתתפות בקורס זה הינה הכרחית. סטודנט אשר יגיע לכיתה מבלי לקרוא את
החומר הנדרש, מעמדו הוא כשל מי שלא נכח בשיעור.
3. לא ניתן להשלים את הקורס ללא הצגה לכיתה של חומרי התיזה במהלך הקורס והגשת
ראשי הפרקים.

ענישה, חברה ותרבות

(מ.א.)

2 נק"ז

מרצה: ד"ר רון דודאי

מסטר א', יום ג' 17:45 – 16:15

תיאור הקורס

קורס זה עוסק בענישה כתופעה חברתית ותרבותית. במהלך הקורס נשאל כיצד ומדוע ענישה הפכה למוסד מרכזי בחיים הפוליטיים והתרבותיים של חברות שונות; נעמוד על התהליכים בהם מחלוקות לגבי היקף וצורות ענישה עברו פוליטיזציה והפכו לחלק משמעותי מ"מלחמות התרבות" העכשוויות; ונדון בדימויים תרבותיים משתנים של דמויות העבריין, קורבן הפשע, ואנשי מערכת אכיפת החוק, והמשמעויות התרבותיות המשתנות של צורות ענישה שונות. במהלך הקורס נדון בגישות תיאורטיות שונות לשאלות אלו, ונקדיש מקום מרכזי לניתוח של סוגיות אלו כפי שהן באות לידי ביטוי בתוצרים תרבותיים שונים, כולל סרטים וסדרות טלוויזיה שעוסקים בפשע וענישה, סיקור תקשורת של פשע ושיטור, וייצוגים במדיה חברתית. המחצית השנייה של הקורס תכלול הצגת מקרי מבחן על ידי תלמידי הקורס.

דרישות הקורס:

מבנה הציון:

הצגת מקרה מבחן בכיתה – 30 אחוז

עבודה מסכמת – 70 אחוז

מבנה הקורס ורשימת קריאה:

(1) מבוא לענישה, חברה ותרבות

טננבאום אברהם (2002). הגישה הסוציולוגית היסטורית לענישה הפלילית, בתוך *עבריינות וסטייה חברתית: תיאוריה ויישום* (עורכים: משה אדד ויובל וולף), הוצאת אוניברסיטת בר-אילן עמ' 173-212.

Simon, J. S., & Sparks, R. (2013). Introduction-Punishment and Society: The Emergence of an Academic Field.

(2) גישות בסוציולוגיה של ענישה

אמיל דורקהיים, הכללים של המתודה הסוציולוגית, עמ' 106-115

מישל פוקו (2015). *לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר*. תרגום דניאלה יואל. ת"א: רסלינג, עמ' 9-33

Hay, Douglas (1975) "Property, Authority, and the Criminal Law," in, *Albion's Fatal Tree: Crime and Society in Eighteenth-Century England*. New York: Pantheon Books.

(3) ענישה, חברה ותרבות בחברה המודרנית המאוחרת

Garland, D. (1996). The Limits of the Sovereign State: Strategies of Crime Control in Contemporary Society. *The British journal of criminology*, 36(4):445-471.

Garland, D. (2000). The culture of high crime societies. *British journal of criminology*, 40(3):347-375.

(4) גזענות, כלכלה והגירה כהסברים לתמיכה בענישה

Alexander, M. (2012). *The New Jim Crow: Mass Incarceration in the Age of Colorblindness*. New York: New Press, pp. 40-58

Wacquant L (2010). "Crafting the Neoliberal State: Workfare, Prisonfare, and Social Insecurity", *Sociological Forum*, 25(2):197-220

Tyler, T. R., & Boeckmann, R. J. (1997). "Three strikes and you are out, but why? The psychology of public support for punishing rule breaker", *Law and Society Review*, 237-265.

(5) ייצוגים ודימויים של העבריינין, העבירה והקורבן

מרים גור אריה (2017). השפעתה של פניקה מוסרית על ההליך הפלילי בישראל: השלכות ואתגרים, בתוך: משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל – כשלים ואתגרים (עורך אלון הראל).
Simon Jonathan (2007). *Governing through Crime: How the War on Crime Transformed American Democracy and Created a Culture of Fear*, Oxford University Press, pp.75-110.

(6) ענישה, תרבות, ותרבות פופולרית

Sarat, A. (2015). *Punishment in popular culture*. NYU Press, pp.1-20
Smith, P. (2012). Punishment and Meaning: The Cultural-Sociological Approach. In *The SAGE Handbook of Punishment and Society*.

(7) פשע וענישה בסרטי קולנוע

Rafter, N. (2007). Crime, film and criminology: Recent sex-crime movies. *Theoretical Criminology*, 11(3), 403-420.

Sarat, A. (1999). The cultural life of capital punishment: Responsibility and representation in dead man walking and last dance. *Yale JL & Human.*, 11, 153.

May Larry (2015). "Redeeming the Lost War: Backlash films and the rise of the punitive state", in Sarat A (ed.), *Punishment in Culture*.

8) פשע ואכיפת חוק בסדרות טלוויזיה

Cavender, G., & Deutsch, S. K. (2007). CSI and moral authority: The police and science. *Crime, Media, Culture*, 3(1), 67-81.

Wakeman, S. (2018). The 'one who knocks' and the 'one who waits': Gendered violence in Breaking Bad. *Crime, Media, Culture*, 14(2), 213-228.

Garland, J., & Bilby, C. (2011). 'What Next, Dwarves?': Images of Police Culture in Life on Mars. *Crime, Media, Culture*, 7(2), 115-132.

Wakeman, S. (2014). 'No one wins. One side just loses more slowly': The Wire and drug policy. *Theoretical Criminology*, 18(2), 224-240.

9) שיטור וענישה בתוכניות "תיעודיות"

LaChance, D., & Kaplan, P. (2020). Criminal justice in the middlebrow imagination: The punitive dimensions of Making a Murderer. *Crime, media, culture*, 16(1), 81-96.

Cotter, R., De Lint, W., & O'Connor, D. (2008). Ordered images: Cooking reality in cops. *Journal of Criminal Justice and Popular Culture*, 15(3), 277-290.

10) ייצוגים של כלא, כליאה וכלואים

O'Sullivan, S. (2001). Representations of prison in nineties Hollywood cinema: from Con Air to The Shawshank Redemption. *The Howard Journal of Criminal Justice*, 40(4), 317-334.

Schwan, A. (2016). Postfeminism meets the women in prison genre: Privilege and Spectatorship in Orange Is the New Black. *Television & New Media*, 17(6), 473-490.

(11) סיקור תקשורת של פשיעה

Greer, C. (2010) 'News Media Criminology', in McLaughlin, E. and Newburn, T. (eds) *The Sage Handbook of Criminological Theory*, London: Sage.

Hall, S., et al (1978). "The Social Production of News", in *Policing the Crisis: Mugging, the State, and Law and Order*, MacMillan, pp.53-77

(12) עמדות כלפי פשע וענישה במדיה חברתית

Lynch, M. (2002). Capital punishment as moral imperative: Pro-death-penalty discourse on the Internet. *Punishment & Society*, 4(2), 213-236.

Powell, A., Overington, C., & Hamilton, G. (2018). Following# JillMeagher: Collective meaning-making in response to crime events via social media. *Crime, Media, Culture*, 14(3), 409-428.

פרקטיקום בסוציולוגיה ארגונית

שנה"ל תשפ"א

פרופ' אביעד רז aviadraz@bgu.ac.il

יום ג' 8:30-10

מס' קורס: 102.2.0079/89

קורס שנתי המציג סוגיות נבחרות ועכשוויות במחקר משתתף בארגונים, עם דגש על פיתוח ארגוני וייעוץ ארגוני.
הקורס נחשב כ- 4 נק"ז קורס יישומי במסגרת דרישות ההתמחות בסוציולוגיה ארגונית.

דרישות הפרקטיקום

בעקבות הניסיון שצברנו וצרכי הלומדים אנחנו ממשיכים עם שתי אופציות לבחירתכם:

א. פרקטיקום מעשי: 6 שעות נוכחות שבועיות בארגון (בד"כ יום בשבוע) לצורך עבודה על פרויקט מעשי. הנוכחות בארגון תיעשה בתיאום עם המדריך. ניתן לעשות פרקטיקום במגוון של ארגונים (מכוני ייעוץ ארגוני, מחלקות כוח אדם ומשאבי אנוש, מחלקות לפיתוח ארגוני, ארגונים חברתיים), בתנאי שהארגון מאפשר להתנסות בפרקטיקות מקצועיות רלבנטיות תחת פיקוחו של מדריך בעל תואר שני רלבנטי. פרקטיקות מקצועיות רלבנטיות כוללות פיתוח ארגוני, ייעוץ ארגוני, למידה ארגונית, הערכת עובדים והערכת פרויקטים, פיתוח הדרכה, העברת סדנאות ארגוניות, ניהול משאבי אנוש, ועוד. על המדריך להיות בעל תואר שני בתחומים ארגוניים. ניתן גם לשלב פרקטיקום במקום העבודה, במידה ומתמלא התנאי הנ"ל. ניתן גם לשלב פרקטיקום ועבודת שדה לתזה. הפרקטיקום הוא אמנם מסגרת ללא שכר, אולם הניסיון בפרקטיקום הוא אלמנט חשוב בקורות החיים ובסיס אפשרי להמלצות וקשרי עבודה בעתיד. תפקידו של המרצה לעזור בהשמה אולם האחריות הסופית למציאת פרקטיקום מוטלת על הסטודנט. מכוני ייעוץ רבים מקיימים ראיונות לפרקטיקום החל ממאי לקראת השנה הבאה,

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 426 }

ועליכם להיות בקשר אתם לצורך תיאום ראיון (ראו רשימה מצורפת). לידיעתכם, הביטוח הסטודנטיאלי מכסה אתכם גם בהיותכם בפרקטיקום (כך שהארגון אינו צריך לבטח אתכם בנפרד).

או:

ב. פרקטיקום "ללא פרקטיקום" – לקחת את הקורס ולקבל את הידע והקרדיט, ללא התנסות מעשית. ניתן גם לעשות את ההתנסות המעשית בשנה ב', ללא קרדיט אקדמי, בליווי של מרצה הפרקטיקום.

הבחירה בין שתי האופציות הנ"ל יכולה להיעשות גם אחרי הרישום לקורס במהלך שנה"ל.

ציון הקורס: מבוסס על פרזנטציה אינטגרטיבית המשלבת הצגת מודל רלבנטי לפיתוח ארגוני ותיאור פרויקט (מהפרקטיקום או מהספרות) בסמסטר ב'. ראו טופס הערכת פרזנטציה לצורך תיאום ציפיות. הפרזנטציות ייעשו במהלך המפגשים הפרונטליים של סמ' ב'.

עד כה הסכימו הלומדים שבסיום הפרקטיקום אין ציון מאוני אלא מוזן קוד של עובר/לא עובר. ההיגיון מאחורי החלטה זאת הוא שלהבדיל מקורס אקדמי בו המרצה מעריך את הישגי הסטודנט, הפרקטיקום מבוסס על עבודה מעשית שהערכתה יכולה להיעשות בעיקר ע"י המדריך בשטח (שאינו איש אקדמיה). כיוון שאין ציון, הפרקטיקום אינו מלווה במבחן או בהגשת עבודה. ציון ה"עובר" מתבסס על חוות-הדעת של המדריך/המרצה, ועמידה בדרישות המפגשים הפרונטליים.

מבנה הקורס

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 427 }

בסמסטר א' נדון בנושאים כלליים (ראו רשימה בהמשך) תוך בדיקת הרלבנטיות שלהם לשדות הארגוניים של המשתתפים בפרקטיקום. בסמסטר ב' נלווה באופן אישי את הפרקטיקום של כל אחד מהמשתתפים בהתאם לנסיונו ותוך מבט ביקורתי על הנושאים הכלליים שעלו קודם. עקב אופיו הסדנאי של קורס הפרקטיקום, רצוי להגביל את גודלה של קבוצת התלמידים.

נושאי לימוד

הדיון בנושאי הפרקטיקום מצריך שילוב ממוקד של שלוש רמות: תיאוריה, פרקטיקה, וניתוח ביקורתי של שתיהן. מטרת המאמרים שנקרא היא לשלב בין התיאוריה למחקר באמצעות הצגה ביקורתית ופרשנית של מקרי מחקר שונים המייצגים התנסות בדינמיקה של ארגונים ספציפיים. תחת המטרייה של "מחקר משתתף בארגונים" נכללים תחומי עניין רבים ושונים כגון פיתוח ארגוני, למידה ארגונית, מיון והערכה, הדרכה, ניהול משאבי אנוש, וכן הלאה. בהצגת מקרה המחקר יושם דגש תהליכי על בעיות באבחון וביישום הפתרון, דילמות של החוקר וסוגיות ביחסי יועץ-נועץ.

נושאי לימוד בסמסטר א' (בסוגריים רשומים שמות כותבי המאמרים). המאמרים הועלו בנפרד (למודל)

אוריינטציה מושגית: מפת דרכים כללית לפיתוח ארגוני, מתוך "מפתח לפיתוח הארגוני" של אמיתי ואווה ניב

המודל הכללי – כניסה – אבחון – התערבות – הערכה – יציאה: ניתוח מקרה של פיתוח ארגוני (ריטה אלוני, פיתוח ארגוני ברשות מקומית) – בדיקת התאמה למודל הכללי
ניתוח אירוע של פיתוח ארגוני: שיפור השירות בבי"ח
ניהול שינוי והתערבות בארגונים: שינוי ולמידה ארגונית, תהליכי משוב ומחקר פעולה בארגונים (ליון, קוטר)

המודל של קירקפטריק להערכת הדרכה ולמידה בארגון (קירקפטריק)
חסמים ללמידה ארגונית (סנג'י)

מודל אופרטיבי לשינוי ארגוני – אדיג'ס

ניהול איכות כוללת (נא"כ) וצוותי שיפורים – הקשר חברתי ומיקרו-פוליטי של צוותי שיפור (חנה רודניק, גדי רבינוביץ'), נא"כ ו"סרגל ביצועים מאוזן", מתודולוגיית "שבעת השלבים".
כלים לאבחון ארגוני ישולבו במקרים השונים

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 429 }

מלבד נושאי הלימוד הפרונטלי יכללו המפגשים:
התעדכנות במתרחש בפרקטיקום (לפי צורך אישי ו/או ביוזמת המרצה)
ניתוחי אירוע לצורך הדגמת הכלים – לפי הפירוט המצ"ב
מצגות – בתיאום עם התלמידים
מפגשים עם יועצים ארגוניים – יתואמו וישולבו לתוך הלז"ז המצ"ב

רב תרבותיות ואסימילציה: היסטוריה, תיאוריה, ושיח

ד"ר יפעת גוטמן

ליצירת קשר: gutmany@bgu.ac.il, שעות קבלה: בתיאום מראש

הדרישה לאסימילציה והיטמעות של מהגרים ולא-תושבים בתרבות הרוב במדינה שבה הם מתגוררים ומאבקים לשימור תרבויות מיעוט הם תופעות בולטות בחקר ההגירה ויחסים בין תרבויות. מבחינה היסטורית, רעיון שימור השוני התרבותי – או גישת הרב-תרבותיות - שהיווה בסיס למדיניות של קליטת מהגרים, ניהול תרבות וחינוך במדינות שונות בשנות התשעים התחלף ברעיונות אסימילציוטוריים בשני העשורים האחרונים. הקורס סוקר את שתי התופעות, אסימילציה ורב תרבותיות, והיחסים ביניהן. הקורס מתמקד בפרויקט הרב-תרבותיות - כגישה תיאורטית וכמדיניות - שפרח בשנות ה-80 ובעיקר ה-90 במדינות הגירה במערב אירופה ובצפון אמריקה, ומנתח אותו מתוך השוואה לדרישות האסימילציה שקדמו לו בתחילת המאה העשרים ואלה שהחליפו אותו בשנות האלפיים. הרעיונות התיאורטיים-פילוסופיים והנורמטיביים של רב-תרבותיות ימוקמו בהקשר תיאורטי והיסטורי רחב וייבחנו באמצעות מקרי מבחן שישפכו אור על כמה מהמאבקים והדיונים המרכזיים בימינו, העוסקים בזרות ושייכות, זיכרון, אתניות וגזע, שיח בינדתי, מחאה, שפה, תרבות פופולארית, גלובליזציה ועוד.

מטלות הקורס והרכב הציון הסופי:

1. קריאה שוטפת, נוכחות קבועה והשתתפות פעילה - מותרת היעדרות מנומקת מלא יותר משלושה שיעורים במהלך השנה. חומרי הקריאה מצויים כולם באתר של הקורס, אנא הביאו את הטקסטים הרלוונטיים איתכם לשיעור (בעותק דיגיטלי או מודפס).
2. תגובות לקריאה - 20%. כל אחד/ת ממשתתפי הסמינר ת/יהיה מחויבים להגיש 4 תגובות אישיות קצרות (חצי עמוד עד עמוד) לחומרי הקריאה של הסמינר. התגובות צריכות להישלח

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 431 }

דרך אתר הקורס עד תשע בבוקר יום השיעור שבו יידון הנושא שאליו הן מתייחסות. על התגובות לכלול את אחד ממאמרי החובה לאותו שיעור. תגובות שיגיעו באיחור לא יתקבלו. בתגובה יש לכתוב את דעתכם הביקורתית על המאמר בכמה פסקאות. הכוונה איננה לתאר את הכתוב אלא להביע דעה, לשאול שאלות, להשוות לקטעי קריאה אחרים שעסקנו בהם, או לדון בתרומתו לנושאים שעלו בקורס עד כה. התגובות לא יקבלו ציון אך ייקראו ויוזכרו בשיעור לעתים. אי הגשת ארבע תגובות בזמן או כתיבתן באופן שאינו תואם לדרישה ייפגעו בציון הסופי.

3. משימת אמצע – 20%.

4. עבודה מסכמת – 60%.

מהלך הקורס:

הקדמה

מבוא - רב תרבותיות: התפתחות ותיאוריה

Gans, Herbert J 1997. "Toward a Reconciliation of 'Assimilation' and 'Pluralism': The Interplay of Acculturation and Ethnic Retention." *International Migration Review* 31(4), 875–892

Hartmann, Douglas and Joseph Gerteis. 2005. "Dealing with Diversity: Mapping Multiculturalism in Sociological Terms" *Sociological Theory*, 23 (2), pp. 218-240

Rogers Brubaker. 2001. "The Return of Assimilation? Changing Perspectives on Immigration and its Sequels in France, Germany, and the United States" *Ethnic and Racial Studies* 24(4), pp. 531-548.

Available at: <http://works.bepress.com/wrb/9>

קריאה מומלצת:

ולצר, מ. 2003 'אילו זכויות מגיעות לקהילות תרבותיות. ?בתוך: א' נחתומי (עורך)
רב-תרבותיות במבחן הישראלי , 63-53 , ירושלים.

טיילור, צ. 2003 'הפוליטיקה של ההכרה. "בתוך: א' נחתומי (עורך)
רב-תרבותיות במבחן הישראלי , 52-21 , ירושלים.

רב תרבותיות בישראל - מלחמת תרבויות לעומת רב תרבותיות:

קימרלינג, ברוך. 1998. הישראלים החדשים, ריבוי-תרבויות ללא רב-תרבותיות. אלפיים, 16 עמודים 308-264

יונה, יוסי ויהודה שנהב. 2005. רב-תרבותיות מהי? על הפוליטיקה של השונות בישראל. תל אביב: בבל, מתוך פרק 2 – עמודים 52-87 או 52-74

רב תרבותיות בישראל, מקרי מבחן:

Uri Ben Eliezer. 2008. "Multicultural society and everyday cultural racism: second generation of Ethiopian Jews in Israel's 'crisis of modernization'" *Ethnic and Racial Studies* 31 (5).

Amit Kama. 2011 "Parading Proudly into the Mainstream: Gay & Lesbian Immersion in the Civil Core". In Gug Ben-Porat and Bryan Turner Eds. *The Contradictions of Israeli Citizenship: Land, Religion and State* Routledge, pp.180-202.

Ariela Popper-Giveon and Naomi Weiner-Levy. 2014. "Returning to Ourselves: Palestinian Complementary Healers in Israel" *Qualitative Health Research* 24, pp. 33-45

המשך מקרי מבחן:

אורי רם ודני פילק. "עלייתה ונפילתה של המחאה החברתית (עד כה): ניתוח סוציו-פוליטי". אתר תאוריה וביקורת.

<http://theory-and-criticism.vanleer.org.il/pdf/FilkRamMaabada.pdf>

Ram, Uri. 2005. "Jerusalem, Tel Aviv and the Bifurcation of Israel." *Int J Polit Cult Soc* 19, pp. 21–33

רב תרבותיות בישראל לנוכח הגלובליזציה

Illouz, Eva & Nicholas John. 2003. "Global Habitus, Local Stratification, and Symbolic Struggles Over Identity". *The American Behavioral Scientist* 47(2), pp. 201-229.

Frankel, Oz. 2012. "The Black Panthers in Israel and the Politics of Radical Analogy." In Nico Slate (ed.), *Black Power Beyond Borders* Bakinsdale: Palgrave Macmillan, pp. 81-106

קץ ההיסטוריה ומלחמת הציוויליזציות

Fukuyama, Francis. 1989 "The End of History" *The National Interest*
<http://ps321.community.uaf.edu/files/2012/10/Fukuyama-End-of-history-article.pdf>

Huntington, Samuel. 1993. "The Clash of Civilizations" *Foreign Affairs*
<http://history.club.fatih.edu.tr/103%20Huntington%20Clash%20of%20Civilizations%20full%20text.htm>

or

Barber, Benjamin R. 1992. "Jihad vs. MacWorld" *The Atlantic*
<http://www.theatlantic.com/doc/199203/barber>

קריאה מומלצת:

אורי רם, הגלובליזציה של ישראל: מק'דונלד בתל אביב, ג'יהאד בירושלים. תל אביב: רסלינג

ריבוי מודרנות

Casanova, José. 2011. "Cosmopolitanism, the clash of civilizations and multiple modernities" *Current Sociology* 59(2), pp. 252–267

Eisenstadt, S. N. 2000, "Multiple Modernities" *Daedalus*, 129 (1)

http://www.havenscenter.org/files/Eisenstadt2000_MultipleModernities.pdf

זהות ושייכות אתנית-לאומית מול אזרחות

Rothberg, Michael and Yasemin Yildiz. 2011. "Memory Citizenship: Migrant Archives of Holocaust Remembrance in Contemporary Germany" *Parallax*, 17 (4), pp. 32–48

Hammack, Phillip L. 2010. "Narrating hyphenated selves: Intergroup contact and configurations of identity among young Palestinian citizens of Israel." *International Journal of Intercultural Relations* 34 (4), pp. 368-385.

קריאה מומלצת:

Schwarz, Ori. 2013. "Arab sounds in a contested space: life quality, cultural hierarchies and national silencing" *Ethnic and Racial Studies* 37 (11), pp. 2034-2054

Simchai, Dalit. 2014. "Ethno-national Identity and the New Age World View in Israel" *Israel Studies Review* 29 (2), pp. 17-38

Rogers Brubaker. 1995. "National Minorities, Nationalizing States, and External National Homelands in the New Europe" *Daedalus* 124 (2), pp. 107-

132.

Available at: <http://works.bepress.com/wrb/16>

תנועות חברתיות ושיח בין דתי

Brink-Danan, Marcy. 2003. "Atheists do it better: Agonism in secularist public culture"

Doerr, Nicole. 2012. "Translating Democracy: How activists in the European Social Forum practice multilingual deliberation" *European Political Science Review*, 4 (03), November 2012, 361-384

מומלצת:

Dafna Kariv et al. 2009. "Transnational networking and business performance: Ethnic entrepreneurs in Canada" *Entrepreneurship & Regional Development* 21 (3), pp. 239–264

תרגום ושפה

Yasemin Yildiz. 2011. "Introduction: Beyond the Mother Tongue?: *Multilingual Practices and the Monolingual Paradigm*" *Beyond the Mother Tongue: The Postmonolingual Condition* Fordham University Press, pp.1-29

Kachru, Braj B. 1998. "English as an Asian Language" *Links & Letters* 5, pp. 89-108

מומלצת:

Brisset, Annie 2010. "Cultural Perspectives on Translation." *International Social Science Journal* 61 (199), pp. 69-81

שיטות מחקר אתנוגרפיות מתקדמות

פרופ' ניר אביאלי

תשפ"א - סמסטר ב'

יום ג 14:00 – 16:00

avieli@bgu.ac.il

עבודת שדה אתנוגרפית היא שיטת מחקר אנתרופולוגית ייחודית אשר פותחה בראשית המאה העשרים בכדי להבין לעומק תרבויות אחרות וזרות. השילוב של שהות ארוכה בקרב בני החברה הנחקרת, רכישת שפתם, והפרקטיקה המחקרית של "תצפית משתתפת" הקנו לאנתרופולוגים סמכות ויוקרה מדעית בשל העובדה שהם "היו שם", ביצעו מחקר אמפירי מעמיק, ולפיכך יכולים לתאר ולנתח באופן מוסמך תופעות תרבותיות. המתודולוגיה האתנוגרפית אומצה במהלך השנים ע"י חוקרים מדיסציפלינות שונות אשר הבינו את היתרון המחקרי והעצמה האקדמית שבהכרות האינטימית עם התרבות והשפה בה הם מתעניינים. היסטוריונים, כלכלנים, אנשי מדע המדינה, חוקרי דתות, ולמעשה חוקרים מכל תחומי מדעי החברה והרוח הוסיפו את עבודת השדה לרפרטואר המתודולוגי שלהם, וגם בקרבם הפכה שהות משמעותית בשדה לתו איכות.

הדגש על תהליכי גלובליזציה ותנועה מואצת של סחורות, אנשים, ומרכיבים תרבותיים, וכמובן גם השינויים הטכנולוגיים הדרמטיים אשר ייצרו סוגים חדשים של קהילות ופרקטיקות שהן ווירטואליות בעיקרן חייבו שכלול והרחבה של השיטה האתנוגרפית ומרכיביה: מחקרים בבית, מחקרים מרובי-אתרים, אוטו-אתנוגרפיות, נטנוגרפיות, מחקרים קצרי טווח ועוד מגוון שיטות מחקר נוספו לרפרטואר הכלים של החוקרים והובילו ליבול עשיר של מחקר אתנוגרפי. המפנה הפרשני במדעי החברה והדגש על המשמעות אותה מעניקים בני החברה הנחקרת למעשיהם הדגישו את חשיבות הממד הוורבלי במחקר האתנוגרפי. במקביל, התעצמה ההכרה בכך שעבודת שדה ארוכת טווח הכוללת שהות משמעותית ושרייה (immersion) בקרב בני הקבוצה הנחקרת, תוך הדגשת התהליכים וההקשרים אשר מחברים את בני הקהילה אל העולם, היא כלי אמפירי ייחודי ורב עצמה.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 438 }

בקורס נתמקד בעשייה האתנוגרפית: הפרקטיקות והתהליכים אשר מאפיינים את עבודת השדה. נלמד על הכניסה לשדה ועל היחסים של החוקרים עם בני החברה הנחקרת, ועל רכישה ושימוש בשפה, נתרגל איסוף חומר אמפירי (תצפיות וראיונות מסוגים שונים) ושימוש בטכנולוגית מגוונות (צילום סטילס ווידאו, שימוש בטלפון סלולרי), נדון בסוגים שונים של שיתוף-פעולה בשדה ונעסוק גם בניתוח החומרים.

הקורס מיועד לתלמידי מחקר (מ"א וד"ר) אשר מתכוונים לבצע עבודת שדה אתנוגרפית במסגרת מחקריהם ומעוניינים ללמוד ולתרגל שיטות מחקר אתנוגרפיות. הקורס יערך במתכונת של סדנה, ישלב דיון תיאורטי בפרקטיקה, וידגיש תרגול והתנסות. בקורס נארח מספר חוקרים אשר שבו לאחרונה מן השדה ואשר ישתפו אותנו בניסיונם האתנוגרפי ובדילמות האמפיריות שלהם.

מטלות:

במהלך הקורס הסטודנטים יתבקשו לבצע שש מטלות אשר ידרשו תרגול של - ומחשבה על - מרכיבים שונים של הפרקטיקה האתנוגרפית. המטלות מיועדות ליצור רצף ואינטגרציה בין הדיון התיאורטי להנחיה הפרקטית ולחומר הקריאה, ומהוות את הדרישה העיקרית בקורס. את המטלות יש להגיש בכתב ולשלוח במקביל העתק למייל שלי. כל מטלה מהווה 10% מהציון (סה"כ 60%).

חובות הקורס:

חובת נוכחות והשתתפות מלאה בשעורים (10%).

חובת קריאה: הסטודנטים מתבקשים להדפיס את המאמרים ולהגיע איתם לשיעור (10%).

דיון על מאמר: כל סטודנט ינהל דיון על אחד או שניים מן המאמרים לפי רשימה אשר תקבע בראשית הקורס. אין להציג את המאמר – אלה לנהל עליו דיון! (10%)

הכנה לקראת הדיון: לקראת כל שיעור ישלח מציג המאמר 2 - 3 שאלות מנחות במייל לכל משתתפי הקורס. יש להשיב על שתי שאלות בכתב (פסקה לשאלה) ולהגיע עם הדף התשובה מודפס לכיתה (10%).

השתתפות בסדנה מחקרית: במידת האפשר, נצא לתרגל תצפית משתתפת באתר נופש ותיירות פעיל ונחקור ממדים שונים של חווית הנופש הישראלית (תאריך טנטטיבי 14 – 16 באפריל, יום העצמאות).
קריאת רשות: במקביל לקריאת החובה, נקרא פרקים מן הספר "השדות מאפריקה" – ונדון ברלוונטיות שלהם לנושאי השעורים. דיון בפרק בכיתה הוא מטלת בונס המזכה בעד 4 נק'.

* במשך השיעור הכיתה מהווה internet-free zone, ללא סמרטפונים ומחשבים.

שעורים, מטלות וקריאה
(יתכנו שינויים במהלך הסמסטר)

"להיות שם": על עבודת שדה אתנוגרפית
לקראת השיעור נא לענות בכתב על השאלות הבאות: במה שונה עבודת שדה אתנוגרפית
משיטות מחקר כמותיות ואיכותיות אחרות? מדוע את מעוניינת לבצע מחקר אתנוגרפי? מה
היית רוצה לדעת על מחקר אתנוגרפי?

כניסה לשדה מרצה אורחת: אליזה פרנקל
קריאה:

Magolda, P.M., 2000. Accessing, waiting, plunging in, wondering, and writing:
Retrospective sense-making of fieldwork. *Field Methods*, 12(3), pp.209-234.

מטלה ראשונה

בחרו אתר מחקר: זירת מחקר התזה שלכם או כל זירה אחרת (בית קפה, דירת השכנים,
אירוע וכו'). פנו אל הגורמים הרלוונטיים לדעתכם בבקשה לאשר לכם לבצע תצפית
משתתפת. בקרו באתר ובצעו תצפית בת שעה לפחות. כתבו דו"ח בן כ 300 – 400 מילים
המתאר את תהליך קבלת האישור ואת תהליך הכניסה לשדה. עמדו על הקשיים, הדילמות
והשאלות שהתעוררו במהלך ביצוע המטלה.
יש להגיש את ההצעה במייל עד מועד תחילת השיעור ולהגיע עם עותק מודפס לשיעור.

שאלת מחקר מרצה אורח: ליאור בר

Bernard, H. Russell. 2006. *Research Methods in Anthropology*, 4th edition.
Lanham, MD: AltaMira.
Chapter 3. Preparing for Research.

מטלה שניה

נסחו שאלת מחקר ראשונית לקראת הסדנה המחקרית. נא להביא את השאלות לדין
בשיעור.

ראיונות

Forsey, M. G. (2010). Ethnography as participant listening. *Ethnography*, 11(4), 558-572

Bernard, H. Russell. (2006). *Research Methods in Anthropology*, 4th edition. Lanham, MD: AltaMira. Ch. 9 Interviewing: Unstructured and Semi-structured. Pp. 210-227.

מדנת סלולרי - מרצה אורח: עזרי עמרם

Plowman, L. and Stevenson, O., 2012. Using mobile phone diaries to explore children's everyday lives. *Childhood*, 19 (4), pp.539-553.

3.12.19 ראיונות (המשך)

Chen, S.H., 2011. Power relations between the researcher and the researched: An analysis of native and nonnative ethnographic interviews. *Field Methods*, 23(2), pp.119-135.

מטלה שלישית

נסחו מחדש (במידת הצורך) שאלת מחקר לקראת הסדנה המחקרית. הכינו שאלות לראיון חצי פתוח בן כשעה. יש להעביר אלי את המטלה במייל כמסמך word עד יומיים לפני השיעור – כדי שאוכל להציג את השאלות בכיתה. במהלך השיעור נדון בשאלות ונשפר אותן לקראת ביצוע הריאיון.

אתיקה במחקר אתנוגרפי

Kelly, D. 2019. Ethics of the ethnographic self in nightlife tourism arenas. In Andrews, H. Jimura, T. and Dixon, L. (eds.) *Tourism Ethnographies: Ethics, Methods, Application and Reflexivity*. Oxford and New York: Routledge. Pp.33 – 51.

שפה ודיבור בשדה מרצה אורחת: אורית הירש

Borchgrevink, A., 2003. Silencing language: Of anthropologists and interpreters. *Ethnography*, 4(1), pp.95-121.

סדנה מחקרית: מועד לא סופי 14 – 16 באפריל (יום העצמאות).

הגוף בשדה מרצה אורחת: לימור חן

Jones, R., 1999. Husbands and lovers: gender construction and the ethnography of sex research. In Markowitz, F. and Ashkenazi, M. (eds.) *Sex, Sexuality and the Anthropologist*. Chicago: University of Illinois Press. Pp.25-42.

ראיונות מצולמים

מטלה רביעית:

ביצוע הראיון לפי השאלות שניסחנו בכיתה וצילומו בווידאו. הראיונות יוצגו בכיתה.
נא להעביר אלי את הראיונות עד ה 5.1.20

ילידים, אינפורמנטים וחברים מרצה אורחת: מרים לוקינג

Beatty, A. 2005. Emotions in the field: What are we talking about? *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 11: 17-37.

מטלה חמישית:

כתבו דו"ח בן כ 600 - 700 מילים המבוסס על התצפית המשתתפת שבצעתם במהלך הסדנה המחקרית. בדו"ח עליכם להציג את שאלת המחקר, לציין באילו שיטות השתמשתם כדי לאסוף חומר על שאלת המחקר, ולהציג ממצאים ראשוניים. עליכם לפרט מה היו החסרונות והיתרונות של כל שיטה בה עשיתם שימוש. יש לשלוח את הדו"ח במייל אלי לפני השיעור ולהגיע אתו מודפס לכיתה.

צילום סטילס ומסיבת סיום

Luvaas, B., 2017. Ethnography and Street Photography. *Anthropology News*, 58, 2:325-332. file:///C:/Users/User/Downloads/Luvaas-2017-Anthropology_News.pdf

מטלה שישית

מצגת של 2 תמונות סטילס מוערות. בדומה למטלה הקודמת (הצגת ראיונות מצולמים לדיון בכיתה) – אתם מתבקשים לבחור 2 תמונות מתוך המחקר שלכם: תזה/ סדנת קמפינג/מחקר אחר ולהציג אותן בכיתה כאשר לכל תמונה מצורפת פסקת הסבר על הבחירה בתמונה והמשמעות שלה. התייחסות בפסקה לטקסטים אקדמיים שנלמדו בקורס או אחרים תחזק מאד את המרכיב האנליטי של המטלה. לאחר כל מצגת יתקיים דיון קצר.

שיטות מחקר כמותיות למוסמכים: ניתוח נתונים

102-2-0189

יום ג' 12:15-14:45

מרצה: ד"ר אורי שויד shwed@bgu.ac.il

תיאור הקורס

בקורס זה יילמדו עקרונות ניתוח נתונים והסקה במחקר חברתי. הקורס מיועד לתלמידי תואר שני. מטרת הקורס היא להקנות כלים בסיסיים לקריאה והערכה של מחקרים כמותניים, הקניית יכולת ביצוע מחקרים כמותיים בסיסיים ויכולת למידה עצמית למחקרים כמותיים מתקדמים.

השיעורים יעסקו בהצגת שיטות תיאור וניתוח נתונים, ויישומן של שיטות אלו במאמרים מדעיים בסוציולוגיה או אנתרופולוגיה. התרגילים יתמקדו בעבודה מעשית עם תוכנות מחשב סטטיסטיות, אליהן נדרשת הסתגלות ולמידה עצמית. חומרים ללמידה עצמית קיימים באתר הקורס, וסיוע נוסף ינתן בשעות הקבלה ע"פ דרישה.

דרישות הקורס

נוכחות פעילה.

הגשת כל המטלות במועד – לרבות מטלת SPSS בלמידה עצמית בשבוע השני לסמסטר.

קריאת המאמרים המלווים.

הצגה בכיתה.

ציון הקורס יקבע ע"פ שקלול של ציון העבודה המסכמת (55%), ציוני התרגילים (35%),

הצגת מאמר בכיתה (10%).

העבודה המסכמת תהיה בהיקף של החלק האמפירי בעבודה סמינריונית, ועליה לכלול ניתוח רב משתני.

מטלות הביניים עשויות להיות חלק מהעבודה המסכמת, או ניתוח נתונים העומד בפני עצמו.

בנושאים הבאים תידרש הגשת מטלת ביניים: 1) תפעול בסיסי של SPSS (2) סטטיסטיקה

תיאורית וקשרים (3) רגרסיה לינארית

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר שני

הצגת מאמר בשיעורים אליהם יש קריאת חובה, המאמר יוצג ע"י קבוצת תלמידים בהצגה שתימשך 10 דקות ותעודד דיון ביישום השיטה במאמר.

קריאה

קריאת החובה מורכבת ממאמרים אמפיריים המדגימים את השימוש בשיטות הנלמדות. קריאת הרשות מהווה מקור להעמקה והסבר נוסף לחומר הנידון בכיתה:

Bryman, Allan and Duncan Cramer. 2001. Quantitative Data Analysis with SPSS Release 10 for Windows: A Guide to Social Scientists. Routledge.

Powers, D. and Y. Xie. 2000. Statistical Methods for Categorical Data Analysis. San Diego CAL: Academic Press.

אייזנברג, ר. 2004. רגרסיה מרובה. ירושלים: אקדמון.

בייט מרום, ר. 1986. שיטת מחקר במדעי החברה. רמת אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

תאריך	הערות	נושא	מקורות: חובה	קריאת רשות
29.10		סטטיסטיקה תיאורית		הנס רוסלינג בTED
5.11	הגשת מטלת SPSS	סיבתיות והתערבות	Centola, D. 2011. An Experimental Study of Homophily in the Adoption of Health Behavior. <i>Science</i> 334(6060):1269-72 http://www.sciencemag.org/content/334/6060/1269.full	*

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"א (2020-21)
תואר שני

{ 446 }

<p>Bryman & Cramer Ch. 5</p>	<p>דלה-פרגולה, ס. 2012. הרהורים על הגירה בישראל: היבטים השוואתיים. הגירה. 1: 7-32. פלינט ש., נ. אלפסי וי. בנסון. 2010. דומים ושונים: מיקרו סגרגציה של חרדים במרכז ירושלים. סוצ' ישראלית יב(1):81-104.</p>	<p>קשרים דו משתניים</p>		<p>12.11</p>
<p>Bryman & Cramer Ch. 7-8</p>	<p>קרומר-נבו, מ., מ. מלכה וס. מרדכיב. 2013. השירות הצבאי של חיילים וחיילות יוצאי קווקז: "כרטיס כניסה" לחברה הישראלית או שעתוק אתנו-מעמדי? סוציולוגיה ישראלית. יד(2): 313-388. צור י. וא. רז. 2008. השילוב הראוי: נשים בקורס טיס מפרספקטיבה של תרבות ארגונית. סוצ' ישראלית י(1):81-105</p>	<p>רגרסיה לינארית פשוטה והנחות הרגרסיה</p>		<p>19.11</p>
<p>אייזנברג, עמ' .63-189 בייט מרום, יחידות 9 ו-10.</p>	<p>אמית, ק. 2012. שביעות הרצון של עולים מארצות המערב החיים בישראל. הגירה 1: 82-99.</p>	<p>רגרסיה מרובה</p>	<p>הגשת מטלה ראשונה</p>	<p>26.11</p>

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר שני

אייזנברג, עמ' 63-189 בייט מרום, יחידות 9 ו-10. Powers and Xie: Ch. 3	Burgard, S.A. and J. A. Ailshire. 2013. Gender and Time for Sleep Among U.S. Adults. <i>American Sociological Review</i> 78(1):51-69. Shwed, U. and Y. Shavit. 2006. Occupational and Economic Attainments of College and University Graduates in Israel. <i>European Sociological Review</i> 431-42:(4)22			
	אמית, ק. 2012. שביעות הרצון של עולים מארצות המערב החיים בישראל. <i>הגירה</i> 1: 82-99.	שונות מוסברת		26.11
	הגירה 1: 82-99.	משתני דמה		3.12
	Armstrong, E.A., P. England & A.C.K. Fogarty. 2012. Accounting for Women's Orgasm and Sexual Enjoyment in College Hookups and	אינטראקציות		10.12
	College Hookups and	דיאגנוסטיקה הגשת מטלת רגרסיה		17.12
	לוגיסטית		24.12	

אוניברסיטת בן-גוריון
 המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
 תשפ"א (2020-21)
 תואר שני

	Relationships. American Sociological Review. 77(3):435-462. ליון, ע. 2006. גירושין בישראל: היבטים דמוגרפיים חברתיים. סוצ' ישראלית ח(1):65-86.			
	איילון, ח. 2000. הבדלים בין גברים ונשים בבחירת תחומי לימוד באונ'. סוצ' ישראלית. ב(2):44-523	רגרסיה מולטינומית		31.12
Powers and Xie: Ch. 8	גלית אהרון. 2006. אי שוויון במשק הבית: תלות כלכלית של נשים נשואות בישראל לאורך זמן. סוציולוגיה ישראלית ח(1):87-107.	רגרסיה אורדינלית		7.1
Powers and Xie: Ch. 7		סיבתיות מנתונים מתאמיים		14.1
		שיעור חזרה		21.1

ייתכנו שינויים במהלך הסמסטר

תאוריות של חברה ותרבות א'

תשפ"א 2019-2020

יום ג' 10:30-12:00

ד"ר אורי שוויד (shwed@bgu.ac.il)

מטרות: הקורס יעסוק בתאוריות השונות המנחות את המחקר החברתי בסוציולוגיה במאה ה-21. מטרתו העיקרית היא הקניית השימוש בתיאוריה כמנוע מארגן למחקר, וחשיפה של האופנים השונים בהן נעשה שימוש בתיאוריות שונות במחקר. הקורס ידגיש את גישת הסוציולוגיה האנליטית ואת עבודת הסוציולוגית כחיפוש אחר מכניזמים להסבר חברתי. מהלך הקורס: הקורס מארגן סביב סוגיות עיקריות במחקר החברתי, ואינו נסוב סביב הוגים עיקריים המתווכחים ביניהם או כהתפתחות כרונולוגית של רעיונות. ההיגיון הנושאי ידגיש את האופנים בהן תיאוריות הן כלי עבודה עבור החוקר החברתי. בחלקו האחרון של הקורס נבחן מאמרים בחזית המחקר בסוציולוגיה ואת שימושם בתיאוריה. לקראת כל שיעור התלמידים יקראו את קריאת החובה ויגיבו עליה באמצעות אתר הקורס עד הערב שלפני השיעור. במהלך השיעור יתקיים דיון בקריאה, בתגובות התלמידים אליה ובמאמרים המדגימים את הנידון. מאמרים אלו יוצגו ע"י התלמידים בכיתה.

הרכב הציון: 20% השתתפות פעילה ותגובות לקריאה*

20% הצגת מאמר

60% עבודה מסכמת

* ניתן יהיה להגיש תגובה לקריאת החובה עד 18 שעות לפני המפגש. יש להגיש לפחות 5 תגובות במהלך הקורס, עד 400 מילים לתגובה (אין מינימום). חובה לנכוח בדיון בשיעורים אליהם נשלחה תגובה. כל תגובה תזכה לציון בין 1 ל-4 נקודות.

קריאה: הקורס יונחה ע"י הספר

Rojas, Fabio. 2017. Theory for the Working Sociologist. Columbia University Press.

הספר זמין דיגיטלית דרך הספרייה. שאר מקורות הקריאה מפורטים למטה, זמינים דרך הספרייה, ויהיו זמינים ככל האפשר באתר הקורס.
תוכנית הקורס (שהיא בסיס לשינויים)
20.10 פתיחה – היכרות ונהלים – באיזה אופן נעסוק בתיאוריות (רוחם - הקדמה)
27.10 תיאוריות מבוססות מכניזמים ותיאוריות של הטווח הבינוני - חובה – רוחם פרק 1
Hedstrom P. & P. Bearman. 2011. The Oxford Handbook of Analytical Sociology. Chapters 1-2

רשות/הצגה

Timmermans, S. and Tavory, I. 2012. Theory Construction in Qualitative Research: From Grounded Theory to Abductive Analysis. *Sociological Theory* 30(3): 167-186.

3.11 כוח ואי שוויון – חובה רוחם פרק 2.

Ridgeway, C. 2014. Why Status Matter for Inequality. *American Sociological Review* 79(1):1-16

10.11 פעולה אסטרטגית חובה רוחם פרק 3

רשות/הצגה:

Goldstein, A. (2018). The Social Ecology of Speculation: Community Organization and Non-occupancy Investment in the U.S. Housing Bubble. *American Sociological Review*, 83(6), 1108–1143

17.11 ערכים ומבנים חברתיים חובה רוחם פרק 4. רשות/הצגה:

Schilke, O., & Rossman, G. (2018). It's Only Wrong If It's Transactional: Moral Perceptions of Obfuscated Exchange. *American Sociological Review*, 83(6), 1079-1107. <https://doi.org/10.1177/0003122418806284>

24.11 הבניה חברתית חובה רוחם פרק 5. רשות/הצגה:

Silva, T. (2017). BUD-SEX: Constructing Normative Masculinity among Rural Straight Men That Have Sex With Men. *Gender and Society* 31(1):51-73.

1.12 פוסט הומניזם חובה

Lezaun, J. 2017. Actor Network Theory. Ch. 11 in Benzecry C.E., M. Krause & I.A. Reed. *Social Theory Now*. University of Chicago Press. Pp: 305-336

Fox, N.J. and P. Allred. 2018. Social Structures, Power and Resistance in Monist Sociology: New Materialists insights. *Sociology* 54(3):315-330

Mills, T. 2018. What Has Become of the Critique? Reassembling Sociology After Latour. *British Journal of Sociology*. 69(2):286-305

Latour, Bruno, Pablo Jensen, Tommaso Venturini, Sebastian Grauwin, and Dominique Boullier. 2012. "The Whole Is Always Smaller than Its Parts" - a Digital Test of Gabriel Tardes' Monads." *British Journal of Sociology* 63(4):590-615.

8.12 – ועד ה-14.1 – הצגות ודיונים בקריאות עכשוויות:

12 15. מחלצים משמעויות ממלים ולהיפך 1

Bail C.A., T.W. Brown & A. Wimmer. 2019. Prestige Proximity and Prejudice: How Google Search Terms Diffuse across the World. *American Sociological Review* 124(5):1496-1548

Hallet, T., O. Stapleton & M. Sauder. 2019. Public Ideas: Their Varieties and Careers. *American Sociological Review* 84(3): 545-576.

Rawlings C.M. & Childress C. 2019. Emergent Meanings: Reconciling Dispositional and Situational Accounts of Meaning-Making from Cultural Objects. *American Journal of Sociology* 124(6):1763-1809

Karrell D. and M. Freedman. 2019. Rhetorics of Radicalism. *American Sociological Review* 84(4):726-753.

22.12 משמעויות ממלים ולהיפך², וגם גבולות אתניים

Kozlowski A.C., M. Taddy & J.A. Evans. 2019. The Geometry of Culture: Analyzing the Meanings of Class through Word Embeddings. *American Sociological Review* 84(5):905-949.

Hunzaker, M.B.F. and L. Valentino. 2019. Mapping Cultural Schemas: From Theory to Method. *American Sociological Review* 84(5):950-981.

Elliott S. & M. Reid. 2019. Low Income Black Mothers Parenting in the Mass Incarceration Era: The Long Reach of Criminalization. *American Sociological Review*. 84(1):197-219.

29.12 מוסדות

Ray V. 2019. A Theory of Racialized Organizations. *American Sociological Review* 84(1):26-53.

Van de Rijt A. 2019. Self-Correcting Dynamics in Social Influence Processes. *American Journal of Sociology* 124(5):1468-1495

5.1 תהליכים

Sweet, P.L. 2019. The Sociology of Gaslighting. *American Sociological Review* 84(5):851-875.

Musto, M. 2019. Brilliant or Bad: The Gendered Social Construction of Exceptionalism in Early Adolescence. *American Sociological Review* 84(3):369-393.

Kruse H. & Kroneberg C., 2019. More than a Sorting Machine: Ethnic Boundary Making In a Stratified School System. *American Journal of Sociology* 125(2):431-484.

Leszczensky L. and S. Pink. 2019. What Drives Ethnic Homophily? A Relational Approach on How Ethnic Identification Moderates Preferences for Same Ethnic Friends. *American Sociological Review*. 84(3):394-419.

12.1 השלמות וסיכום

תיאוריות באנתרופולוגיה לתואר שני

2020-1

ד"ר אנדרה לוי

תיאור הקורס:

בקורס נעקוב אחר ההתפתחויות התיאורטיות למן כינון האנתרופולוגיה כדיסציפלינה ועד היום.

כל שעור יוקדש להתפתחות תיאורטית אחת, כאשר הכוונה היא להדגים את התשובות השונות לשאלות הדדומות שהאנתרופולוגיה שאלה את עצמה במרוצת הדורות בהן היא קיימת.

חובות הקורס:

השתתפות פעילה בכל השעורים.

הגשת ניתוח של ארבע מטלות מהן חובה לקבל ציון "עובר" על שלושה (20 נקודות מהציון).

הצגה של אחד המאמרים (10 נקודות מהציון)

הגשת עבודה סופית (70 נקודות מן הציון).

רשימת קריאה:*

נעשה מאמץ להציע רשימת קריאה מקוונת.
* שימו לב: יתכנו שינויים ברשימת הקריאה.

Evolutionism

Melville Jacobs

1948 Further Comments on Evolutionism in Cultural Anthropology. American Anthropologist, Vol. 50, No. 3, Part 1, pp. 564-568.

https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/664309.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3Adef6edca288a5ab1109835fe97e0196e

Diffusionism

R. C. Padden

1973 On Diffusionism and Historicity. The American Historical Review, Vol. 78, No. 4, pp. 987-1004

https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/1858349.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3A4b0d14dd7caf2fd66f25a7c57a9376bb

Functionalism

Alexander Lesser

1935 Functionalism in Social Anthropology. American Anthropologist, Vol. 37, No. 3, Part 1, pp. 386-393.

https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/661961.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3Aaf1c6526d65c9ae1962ed1123de1cbb2

Culture and Personality

Melford E. Spiro

1999 Anthropology and Human Nature. Ethos, Vol. 27, No. 1, pp. 7-14.

<https://www-jstor->

[org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/640599.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3A5d2093eb5eff90d4b5e322f94649eab2](https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/640599.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3A5d2093eb5eff90d4b5e322f94649eab2)

The Manchester School

Marian Kempny

History of the Manchester 'School' and the Extended-Case Method. Social Analysis: The International Journal of Anthropology, Vol. 49, No. 3, pp. 144-165.

<https://www-jstor->

[org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/23179079.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3A8faa6ebda44a109c59884ed13d5fb17a](https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/23179079.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3A8faa6ebda44a109c59884ed13d5fb17a)

Ecological Anthropology

Benjamin S. Orlove

1980 Ecological Anthropology. Annual Review of Anthropology, Vol. 9, pp. 235-273.

<https://www-jstor->

[org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/2155736.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3A32ee790870eb9a256043c2f819847bf2](https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/2155736.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3A32ee790870eb9a256043c2f819847bf2)

Marxist Anthropology

Michael Taussig

1987 The Rise and Fall of Marxist Anthropology. Social Analysis: The International Journal of Anthropology, No. 21, pp. 101-113.

<https://www-jstor->

[org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/23169557.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3A12d4a25954ff4c3cd8ec9fd441fbdc46](https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/23169557.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3A12d4a25954ff4c3cd8ec9fd441fbdc46)

American Materialism

Guy Oakes

1981 The Epistemological Foundations of Cultural Materialism. Dialectical Anthropology, Vol. 6, No. 1' pp. 1-21.

<https://www-jstor->

[org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/29790019.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3A92e6a43e418ae7bb745555010e747884](https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/29790019.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3A92e6a43e418ae7bb745555010e747884)

Feminist Anthropology

Lynn Walter

1995 Feminist Anthropology? Gender and Society, Vol. 9, No. 3, pp. 272-288.

<https://www-jstor->

[org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/190056.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest](https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/190056.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest)

Structuralism

Harold W. Scheffler

1966 Structuralism in Anthropology. Yale French Studies, No. 36/37, pp. 66-88.

https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/2930400.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3Ab429798f73b23cb45a7335824898c82f

Symbolic and Interpretive Anthropologies

Robert C. Ulin

2005 Social Thought & Commentary: Remembering Paul Ricoeur: 1913-2005, Anthropological Quarterly, Vol. 78, No. 4, pp. 885-897.

https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/4150965.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3A38575f959341789957a3e214404119ba

Talal Asad

1983 Anthropological Conceptions of Religion: Reflections on Geertz. Man, Vol. 18, No. 2, pp. 237-259.

https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/2801433.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3Aef5db4d87f01ff0268199d9b6be7c065

Postmodernism and Its Critics

Deborah A. Gordon

1993 The Unhappy Relationship of Feminism and Postmodernism in Anthropology, Anthropological Quarterly, Vol. 66, No. 3, pp. 109-117

<https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/3317514.pdf?refreqid=excelsior%3A1f490802839ba2aea8b3a38419863027>

Stanley R. Barrett, Sean Stokholm and Jeanette Burke
2001 The Idea of Power and the Power of Ideas: A Review Essay. American
Anthropologist, Vol. 103, No. 2, pp. 468-480.
[https://www-jstor-
org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/683477.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-
5152%2Ftest&refreqid=search%3Ae3373055693e9c21d58b82c0ccbd61a2](https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/pdf/683477.pdf?ab_segments=0%2Fbasic_SYC-5152%2Ftest&refreqid=search%3Ae3373055693e9c21d58b82c0ccbd61a2)

